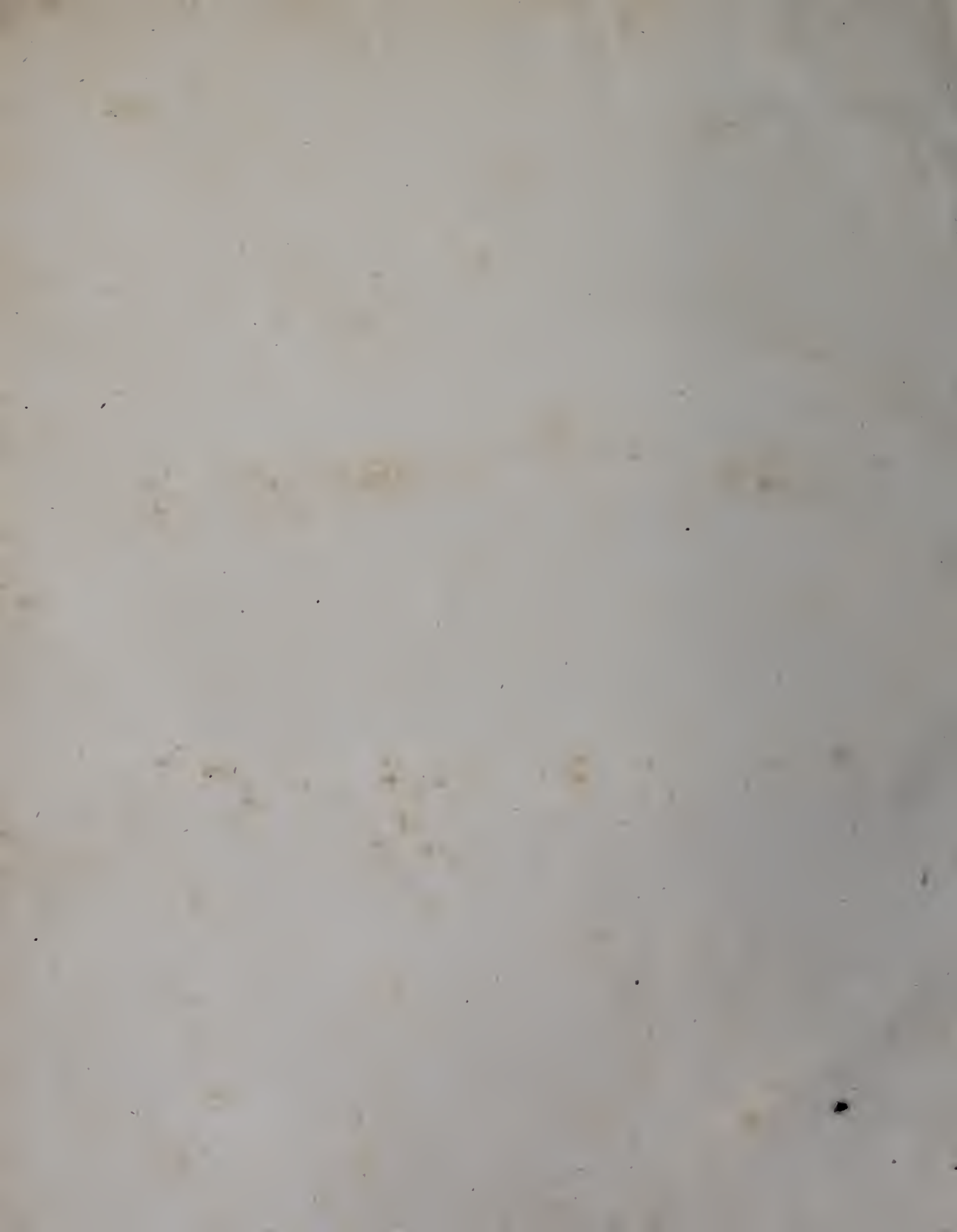

Gd. II

2.

ALCHEMIAE

GEBRI ARABIS
philosophi solertissimi, Li-
bri, cum Reliquis, ut uer-
sa pagella indicabit.

Ioan: Petrus Nurembergen. denuo
Bernæ excudi faciebat. Anno

M. D. XLV.

*Amicus orbi
summe.*

GEBRI, De inuestigatione perfectionis metallorū. Liber I.
 Summæ perfectionis metallorum, siue perfecti magiste-
 riij. pag. 167. Libri II.
 Eiusdem De inuentione ueritatis seu perfectionis metallo-
 rum. pag. 168. Liber I.
 De Fornacibus construendis. pag. 184. Liber I.

RELIQVI SCRIPTORES.

Speculum Alchemiæ, doctissimi uiri Rogerij Bachonis. p. 208.
 Correctorium Alchemiæ doctissimi, uiri Richardi Anglici. p. 220.
 Rosarius minor, de Alchemiæ, Incerti authoris. pag. 250.
 Liber Secretorum Alchemiæ Calidis filij Iazichi Iudæi. pag. 274.
 Tabula Smaragdina de Alchemiæ, Hermetis Trismegisti. p. 294.
 Hortulani philosophi, super Tabulam Smaragdinam Herme-
 tis, Commentarius. pag. 295.

*Omnia collatis exemplaribus, emendatissima, nouoq; modo ad mentem autho-
 rum distincta, & argumentis atq; picturis necessarijs illustrata,
 ita ut merito iam renata uideri queant.*

CHRYSOGONI

POLYDORI IN LIBEL

Conradi Gesneri.

docti certe vi
Bernensis medic

los aliquot Ῥῶσι χημείας Praefatio ad Lectorem.

et forsan

Bernensis medic

VM selectos aliquot ueterum libellos Ῥῶσι χημείας, è bibliotheca nostra Typographis permitttere uellem excudendos, quo maior inde ad Philosophiæ studiosos permaneret utilitas, noui nihil præfundum mihi esse sum arbitratus.

Nen enim dubito, quin pleriq; boni quidem uiri, sed naturæ tamen rerum imperiti, totum hoc genus arti omnino aspernandum, & silentio tegendum esse censeant: siue quia illam penitus falsam, siue quia difficilioris opinentur, quàm ut magnis laboribus, incerto euentu sit inuestiganda. Ego uero, etsi aliquando in eadem opinione fui, discendi tamen cupiditate allectus, hoc genus authorum per occasionem diligenter inspexi, tantumq; cognitionis rerum inde tuli, ut & mihi non parum gratuler, & alijs, ut eosdem & ipsi cognoscant author esse non dubitem. Cum enim omnis Philosophiæ, aut sermonem dirigat, aut mores formet, aut ocula naturæ inquirat, & sermonis cura propter aliud sit, morum autem regula iam aliunde quàm è Philosophiâ petatur, quis non uidet, eam Philosophiæ partem, quæ naturas rerum atq; causas explicat, esse præstantissimam? sunt autem metalla non minima portio rerum naturæ, quibus nulla pars humanæ uitæ sine detrimento carere potest, cum sint omnium artificum instrumenta, omnium rerum præcia, & omnium dignitatum ornamenta. Taceo quòd & medicinam copiose instruunt, & picturæ uarios colores subministrant. alioqui uel sola contemplatione sui magnæ admirationi futura. Quare utilior ne, an incundior sit eorum naturæ cognitio, mecum ipse consti tuere non lum possum. Scripserunt de his Aristoteles & Theophrastus, exacte haud dubie uterq; (ita enim credi par est) quæ si exarent, nihil fortassis opus erat, ut Philosophiæ studiosi, ad hoc genus authorum sese demitterent. Verum cum illa nunc desiderentur, nihil iam aliud superest, unde certam & exactam eorum cognitionem hauriamus. Quòd si quem auctoris impuritas, siue inculta barbaries in hoc scriptorum genere offenderit, cogitare debet, paucissimos, qui insignem rerum cognitionem cum eloquentia coniungunt, tanto æuo extitisse: nec thesaurum tam præciosum propter sermonis incommodum esse negligendum, aut etiam abiiciendum. Est enim operæ præcium audire homines ingeniosissimos, partim Philosophiæ principijs, partim experiētis documētis, partim uero utrisq; si etos, de hac arte, atq; adeo de omni metallorum natura dispu-

tantes, quae scilicet prima & propinqua sit materia metallorum, quae illorum causa
 efficiens, quomodo inter sese differant, substantiali ne aliqua forma, an uero acciden-
 talibus tantum, quae habeant affinita, an possit unum in alterum transformari, & quo-
 modo ad summam perfectionem debeant perducere. Quae omnia, & alia huius generis
 multa, dum uel inquirunt, uel iam olim inuenisse se, magna constantia & auctoritate
 assuecunt, tantum lucus afferunt, & cognitionis, ut equidem non illibenter dubitem,
 an uel Aristoteles, uel Theophrastus tan uideam potuerint prestare. Non debet igitur
 haec Philosophiae accessio tam insignis, & studiosis uegligi, aut contemni, ut cuiusque sit
 Barbaro scriptorum genere passim emendicanda, & quasi aurum est stercoreibus, colli-
 genda. Est & alia causa non parua, cur eosdem cognoscere uelis. Nam postquam fama
 huius artis orbem terrarum iam semel impleuit, multi passim uagantur nebulones, qui
 eam profitentur, cum nihil sciant minus, ac simplices, tam lucri, quam artis admiran-
 dae auidos, inani spe lactatos uel furto uel fraude compilant. Quorum nequitiam, frau-
 dem, & praestigia, nemo citius deprehendet, neque efficacius conuincet, quam qui in hu-
 ius artis adyta penetravit. Haec enim ars, sine Philosophiae cognitione, (quam illi si-
 mulare non possunt) nemini contingit, & examina ueri auri & argenti tam certa &
 efficacia tradit, ut nulla fraus, neque tam scita, neque tam tecta illis adhiberi queat, quam
 illi non detegant, ac penitus disperdant, id quod Reipublicae quoque plurimum interest.
 Cum igitur hoc genus authores, Philosophiam locupletent, & falsarios, Reipublice
 noxios, produunt, cognitione digni erant, etiam si ars ipsa in se nulla esset. Quanquam
 causam nullam uideo, cur eam non esse ueram existimemus. Nam ab hominibus in Phi-
 losophia exercitatisimis probabiliter asseritur. Et artifices quidam sine ulla mani-
 festa fallendi causa, eam se reperisse, per omnia sacra, etiam aeditis libris, iurando con-
 firmarunt. Quibus testimonium perhibent affectus animi, leticia & gaudio inuenta
 artis apud se gestientis, tam uehementer erumpentes, ut nulla arte tantam simulatio-
 nem fingi posse credibile sit. Habet & historiae testimonia. Nam Suidas author minime
 cotinendus, Aegyptios, opibus ex hac arte, fretos, rebus nouadis studuisse, et a Diocle-
 tiano coercitos fuisse scribit. Sed uerba eius recensebo: *Χημεία (inquit) ἢ τὸ χρυ-*
σοῦ καὶ ἀργυροῦ καὶ χρυσίου, ἢ τὰ βιβλία διερευνησάμενος ὁ Διοκλε-
τιανός ἐκαυσε. Δία τὰ νεωτερισθέντα αἰγυπτίοις Διοκλετιανῶ. Τὸ
τοῖς ἀν' ἡμερῶν καὶ φονικῶς ἐχρήσατο. ὅτε δὴ καὶ τὰ πρὸς χημεία τὸ
χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ τοῖς παλαιοῖς γεγραμμένα βιβλία διερευνησά-
μενος ἐκαυσε πρὸς τὸ μέγεθος πλοῦτον αἰγυπτίοις ἐκ τῆς τοιαύτης
προσγίνεσθαι τέχνης, μηδ' ἐχρημάτων αὐτοῦς βαρῆσθαι περιουσία,

τὸ λεγόμενον τῆς ἰατρικῆς ἀντιφάρμακον. Id est, Chemia, est auri & argenti confectio, cuius libros Diocletianus perquisitos exussit, eò quod Aegyptij res novas contra Diocletianum moliti fuerant. Diriter atq; hostiliter eos tractauit. Quo tempore etiam libros de Chemia auri & argenti à ueteribus conscriptos, conquisiuit & exussit, ne deinceps Aegyptijs diuitiæ ex arte illa contingerent, neue pecuniarum affluentia confisi, in posterum Romanis rebellarent. Hæc ille Nec abluunt à re, quis historiographis Diocletianum describentibus. Veteres autem Poetæ, hanc non solum exitisse, uerum etiam quomodo exercenda sit, fabulis lepidissimis absolutissimè, sed αἰνιγματικῶς tamen insinuauerunt. Quid enim aliud est, uellus aureum ab Argonautis ex Colchide petitiu, quàm huius artis indagatio & adumbratio. De quo Suidas alibi: τὸ το δὲ οὐχ ὡς ποιητικῶς φέρεται ἀλλὰ βιβλίον ἔν ἐν δὲ ματιγεγραμμένον. περιέχον ὅπως δεῖ γίνεσθαι διὰ χημείας χρυσοῦ. εἰκότως οὖν. οἱ τὸ τ: χρυσοῦν ὠνόμαζον αὐτὸ δὲ φασ, διὰ τὸ εἶνεργίαν, πλὴν ἐξ αὐτῶ. Id est, Hoc autem non ut ficticie dicitur, sed liber erat, in uelleribus conscriptus, continens quomodo per Chemiã fieri debeat aurum. Merito igitur eius seculi homines Aureum uellus nominabant, propter efficaciam, quæ ex eo hauriebatur. Non datur uellus aureum Iasoni, nisi prius certos & periculosos labores obierit, hoc est, nisi prius πρᾶξις suis manibus exercendo didicerit. Frustra enim possidet librum, de hac arte conscriptũ, qui πρᾶξις ignorat. Cæterum, periculosa nauigatio, difficultatem indagandæ materiæ lapidis philosophorum (ut uocant) indicat. Ea, quia telluris uicem obtinet, & metallica est, à Marte metallorum deo, Ager martius appellatur: & quia in igne purganda, præparanda, & perficienda est, ut sit idonea ad recipiendum semen, fungitur à Tauris ignem spirantibus exaranda & excolenda. Hi Tauri fornaces sunt, qui nisi rite constructi fuerint, & ignem continuum debita quantitate exhibuerit, aut materia corrumpitur, aut uasa destruuntur. & artifex odore noxio afflatur, aut incendio etiam perit. Deinde Draco peruigil Argentũ uiuum est. Dentes Draconis, sunt Mercurius sublimatus, eò quod eboris candorem, ossium duriciem, & incredibilem mordacitatem, non sine ueneno possideat. Is dum sublimatur, in uase uitreo galeæ similliori, (Arabes alembicũ uocant) excipitur: itaq; dentes Draconis Iasoni in Galea afferuntur, ut seminis eos loco in agrum martium spargat. Nam Mercurius ex ea terra toties sublimari debet, donec in ea figatur. Quod dum fit, hastularum modo è terra surgit, quarum quædam erectæ, quædam inclinatæ, quædam omnino transuersæ, & quasi iugulis hostium intentæ, continue in longum crescunt, ut moueri uideantur, & speciem confertissimi exercitus iamiam accerrime

P R A E F A T I O

Confligētis exhibere. Ideo uiri armati finguntur enasci, qui mutuis uulneribus cadāt, id
 est, tandē in ea terra sepulti figantur. Et nisi uasculum esset uitreū, seu siliceū, sine po-
 ris, artifex odore affectus periclitaretur. Ideo Iason apud Ouidiū, silice periculū à se,
 in hostes cōuertisse fingitur. Hactenus lapis philosophorū perfectus est, super est, per-
 uigilem sopire draconem, id est, Argentū uiuū illius efficacia conuertere in aurū uel
 argentū: quod ubi succedit, uellus aureum Iason uictor aufert, id est, hanc artem pre-
 ciosissimam Artifex assequutus est. Sed antequam hoc fiat, Hecati apud Orpheum sa-
 crificant, in quo sacrificio, magnum latet mysterium. Porro quia idem lapis philoso-
 phorū, etiam corporibus humanis mederi, eaq; sana & incolumia usq; ad uitae extre-
 mū conseruare dicitur, ideo Medea, patrem Iasonis in iuuentutem restituere fingitur. 20
 Hanc artem, & horri Hesperidum, & Cadmi fabria insinuant, & Cadmus immensis
 opibus ex ea quaesitis, Thebas Aegyptias condidit, ne quis miretur hanc artem in Ae-
 gypto potissimum uiguisse. Hæc magna sunt huius artis testimonia, sed longe maiora,
 quæ Iudæi ex Sacris literis, iuxta Hebrææ linguæ proprietatem asserūt. Aiunt enim,
 hanc quoq; Cabale sue partē esse. Et principem Tyri, apud Ezechielem, eam exercu- 25
 isse, ideoq; prophetā illi exprobrare, quod eius artis fiducia, Deus sibi esse uideretur.
 Nam propheta (ut ipsi aiunt) narrat, quod aurum & argentum, quod in thesauris suis
 haberet, non è terra effodisset, non à subditis exegisset, nec hostibus eripisset, sed sibi
 ipse fecisset, hac scilicet arte fretus. Ideoq; Danie sapientior esse, & omnia secreta
 naturæ perlustrasse illic dicitur. Itidem de patribus suis asserunt, Oseam prophetam 20
 huius artis abusum illis exprobrasse, qui in sub persona Dei diceret ad eos: Multipli-
 caui eis Argentum, & ipsi fecerunt idolo suo Aurum. Quodq; magis hoc credas, aiunt
 Dauidem Psalmo iuxta ipsos duodecimo, gustum quendam huius artis tectim exhibe-
 re, dum dicit: Verba Dei uerba pura, argentum in aludele exustum in terram, seu pul-
 uerem, refusum septies. sic enim illi de uerbo ad uerbum interpretantur. (recte an se- 25
 cus, eius linguæ periti iudicent.) Et addunt. Nemo tam stultus est, ut argentum sic tra-
 ctare uellet, cum sit maximi laboris, & summæ industriæ, nisi sic tractatum preciosius
 esset. Nec propheta uerbum Dei argento tali, sed sincero potius auro, compararet,
 nisi tale argentum auro equipolleret. Et hoc sanè ualde consentit cum uerbis Gebri,
 de argento dicentis: Qui nouit ipsum magis subtiliare, & post subtiliationem inspissa 30
 re & figere, cum auro coniunget &c. Hæc sic diximus, ut non admodum cupiamus
 persuadere. Nam si quid solidæ ueritatis hic est, ingenia philosophica non segnius eā
 agnoscent & apprehendent, quàm sanus oculus lucem, & ferrum Magnes. Scriptorū
 huius artis, quatuor ferè genera sunt. Quidam Methodum sequuntur, sine figuris &
 enigmatibus,

A D L E C T O R E M.

enigmatibus, more philosophico. sed materiam lapidis ita tegunt, ut nemo, nisi Dei munere quid uelint, assequatur. Hoc in genere primus tenet GEBER, quæ recentiores quidam longo sequuntur interuallo, ut Rogerius Bachon, cuius etiam Picus Mirandulanus noster meminit, & alij plerique. Quidam artem methodice informatam, totam enigmatibus inuoluunt, ut Pœtæ in Cadmi, Hesperidum, & Argonautarum fabulis, & quidam recentior in dialogo, de libello aureo. Quidam omisso methodo, precipitantur, figuris & enigmatibus ita adumbrant, ut solum ab ijs intelligi uelint, qui in Philosophia tantum profecerunt, ut hanc artem per se ipsos propemodum conijciant: huius generis est Hermes, Maria prophetissa, Morienus, & Turba philosophorum.

10 Quirtum genus $\pi\epsilon\alpha\ \xi\iota\upsilon$ tantum scribit, sed tam simpliciter ac rustice, ut nihil omnino abstrusi inesse appareat. Verum in eo genere, prorsus $\sigma\upsilon\delta\epsilon\ \nu\upsilon\ \gamma\iota\sigma$ (ut in prouerbio dicitur) sed omnia erronea, falsa, & mendacia reperiuntur. Studiosis à GEBRO potissimum incipiendum. Is quatuor scripsit opuscula, mutuo sibi testimonium perhibentia, Inuestigationis scilicet, Inventionis, Fornacum, & Summam perfecti magisterij.

nescis an de omnibus ueris hoc iudicium.

15 Hanc quidam uarie corrupere, uel in tres, uel in quinque, uel in septem libros diuidentes, cum sint duo tantum. Nos collatis exemplaribus, quam fieri potuit, emendatissimum, diligentissimeque distinctum, amicis communicauimus, addidissimus & Librum radicium eidem à plerisque, ascriptum sed alterius esse, manifestissime deprehendimus. Super est, ut lectorem etiam de uocabulo artis admoneremus, quam miror ab Erasmo barbaro &

Libri radicium.

20 prodigioso nomine Alcumisticam appellari. Dicitur autem uero nomine à Græcis $\chi\eta\mu\epsilon\iota\alpha$, id est Fusoria, eo quod metalli, & illis affinia, sales scilicet, alumina, & atramenta, que in igne fluunt, & in hac arte potissimum, tractantur. $\alpha\pi\omicron\ \tau\omicron\ \chi\epsilon\omega$, $\chi\omega$ $\chi\eta\mu\epsilon\iota\alpha$, id est fusilia, (sicut $\alpha\pi\omicron\ \tau\omicron\ \sigma\chi\epsilon\omega$, $\sigma\chi\omega$, $\sigma\chi\eta\mu\epsilon\iota\alpha$) dicuntur. Arabes autem hoc nomen à Græcis mutuati, suo more articulum preposuerunt, & Alchemiam dixerunt. Sicut & Ptolemæi compositionem $\mu\epsilon\gamma\iota\sigma\tau\upsilon$ Almegistum uel Almegestum uocauerunt. Habet autem hæc ars, ut reliquæ omnes, sua quedam peculiaria uerba & uocabula, uulgo non satis nota, partim quia barbaras sunt & exotica, ut Aludel, Alembicus, Botus barbatus, Sal alkali, Elixir, & similia. Partim quia $\nu\epsilon\tau\epsilon\alpha$ $\chi\eta\mu\epsilon\iota\alpha$ seu abusua sunt, ut Imbibere, pro irrigare: Ligere, & Fixare, pro efficere,

30 ne materia in igne corrumpatur, aut euaporet: Descendere, pro conflare & eliquare, & alia huius generis multi, quæ sola diligenti authorum lectione innotescunt. Hæc præfatus, benuolum & studiosum lectorem, ad huius admirande artis adyta, iam dudum (nisi fallor) gestienti animo anhelantem, diutius non remorabor.

Tinis præfationis.

INDEX

pag. 53, 4 errat magnus hic vir, dum negat plumbum appropinquare auro. | plumbum sub dio pluvie et radis solis depositum, exeditur et aqua in cisternis mistum, noxam corporib. adfert. canales plumbei, dio expositi, noxium inventum. | calx admista noxam aug

oleum tartari
pag. 174, 16. et
178, 12. | 179, 11.

INDEX EORVM

QVAE IN SINGVLIS CA

PITIBVS LIBRI DE INVESTITI

gatione perfectionis, continentur.

Caput

- I. Praefatio, in qua explicat cur hunc librum scripseris. Folio. 1
- II. De rebus corpora metallica perfici entibus & corruptentibus. 2
- III. De lapide philosophorum, quod unus tantum sit ad album & ad rubeum, & ex quibus rebus extrahatur, deq; possibilitate perfectionis. 3
- IIII. De rebus preparationem iuuantibus & earum mundatione. 4
- V. De preparatione & melioratione corporum in genere. 7
- VI. De preparatione Iouis. 8
- VII. De preparatione Saturni. 10
- VIII. De preparatione Veneris. 11
- IX. De preparatione Martis. 12
- X. De preparatione Solis. ibidem
- XI. De preparatione Lunae. 13
- XII. De proprietatibus Elixiris maioris. ibidem
- XIII. Epilogus & conclusio operis. 14
Finis libri inuestigationis.

INDEX EORVM, QVAE IN
singulis duorum librorum Summae perfe
ctionis capitibus continentur.
Libro primo haec continentur.

- I. Praefatio, de modo tradendi huius artis, & de idoneis discipulis. 15
- II. Diuisio huius libri primi in quatuor partes. 17
In prima parte de impedimentis haec continentur.
- III. Diuisio impedimentorum. 18
- IIII. De impedimentis huius operis ex parte corporis artificis. 19
- V. De impedimentis ex parte animae artificis ibidem
- VI. De impedimentis externis huius artis opus impediens. 21
- VII. Epilogus huius primae partis, quale oporteat esse artificem. ibidem
In secunda parte de negantibus artem haec continentur.
- VIII. Diuisio dicendorum generalis. 24
- IX. Rationes uariae artem simpliciter negantium. ibidem
- X. Occupatio, fieri nec posse, nec debere, quod ars naturam in omnibus differentijs proprietatem actionis imitetur, & quaedam de principijs metallorum erudita. 28
- XI. Confutatio rationum artem simpliciter negantium. 29

XII.

I N D E X.

XII. Diuerſe opinionēs eorum, qui artem eſſe ſupponunt. 34 XIII. Rationes negantium artem in Sulphure ſuppoſitam. 35 XIII. Conſutatio rationum præcedentium. 35 XV. Rationes negantium artem in Arſenico ſuppoſitam eorumq; conſutatio. 37 XVI. Rationes negantium artem ſuppoſitam in Sulphure, Argento uiuo, Tutia, Magnēſia, Marchaſita, & ſale ammoniaco, earumq; conſutatio. ibidem XVII. Rationes negantium artem ſuppoſitam in ſpiritibus, una cū corporibus figendis; & eorū conſutatio. 38 XVIII. Rationes negantium artem in corporibus ſuppoſitam, & primo in plumbo albo, id eſt, ſtanno, ſeu loue, & earum conſutatio. 39 XIX. Rationes negantium artem in plumbo nigro ſuppoſitā. 40 XX. Rationes negantium artem in mixtione durorum cū duris, & mollium cum mollibus corporibus ſuppoſitam. 41 XXI. Rationes negantium artem in mixtione durorum cum mollibus, & perfectorum cum imperfectis ſuppoſitam. 42 XXII. Rationes negantium artem in	extractione animæ, uel ignis regimine ſuppoſitam. ibidem XXIII. Rationes negantium artem in uitro & gemmis ſuppoſitam, & eorum conſutatio. 43 XXIII. Rationes negantium artem in medijs mineralibus, uel uegetabilibus uel quarūcūq; rerū cōmixtione ſuppoſitam. ibidē In tertia parte de principijs naturalibus, & eorum effectu hæc continentur. XXV. De principijs naturalibus corporum metallicorū, ſecundū opinionem antiquorum. 44 XXVI. De principijs naturalibus metallorum, ſecundum opinionē recentium & authoris. 45 XXVII. Diuiſio dicendorum de tribus principijs, Sulphure ſcilicet, arſenico, & argento uiuo. 47 XXVIII. De Sulphure. ibidem XXIX. De Arſenico. 49 XXX. De argento uiuo, ſiue Mercurio. ibidem XXXI. De effectibus principiorum nature, quæ ſunt corpora metallica. 50 XXXII. De Sole, ſiue auro. 52 XXXIII. De Luna, ſiue Argento. 52 XXXIII. De Saturno ſiue Plumbo. ibidē XXXV. De loue ſiue ſtanno. 53 XXXVI. De Venere, ſiue ære. 54 XXXVII. De Marte, ſiue Ferro. 55

- In Quarta parte de principijs artificialibus hæc continentur.
- XXXVIII. Diuisio dicendorum in hac parte, cum insinuatione perfectionis in secundo libro tradenda. 56
- XXXIX. De Sublimatione, cur sit inuenta. 58
- XL. Quid sit Sublimatio, & de tribus gradibus ignis in ea obseruandis. 59.
- XL I. De fecibus corporum metallicorum spiritibus in sublimatione addendis, & earum quantitate. 61
- XL II. De moderando igne in Sublimatione. 63
- XL III. De erroribus circa quantitatem fecu, & dispositionem fornacis, in sublimando Sulphure & arsenico uitandis. Item de fornace construendo, & lignis eligendis. 64
- XL IIII. Ex qua materia, & qua forma uas aludel sit faciendum. 67
- XL V. De sublimatione Mercurij siue argenti uiui. 70
- XL VI. De sublimatione Marchasite. 71
- XL VII. De uase, in quo Marchasita recte possit sublimari. 72
- XL VIII. De sublimatione Magnesiæ & Tutie, item corporum imperfectorum, & de additione materie subleuantis ea. 75
- XL IX. De descensione, & modo purificandi per pastillos. 76
- L. De distillatione, & causis eius, ac de tribus eiusdem generibus, scilicet per alembicum, per descensorium & per filtrum. 78
- L I. De calcinatione tam corporum quam spirituum cum causis & modis suis. 82
- L II. De solutione. 88
- L III. De coagulatione & eius causis, deq; diuersis modis coagulandi Mercurij & medicinarum solutarum. 90
- L IIII. De fixatione & causis eius, deq; diuersis modis figendi corpora & spiritus. 96
- L V. De Ceratione. 99
- LIBRO SECVNDO SVMMAE perfectionis continentur hæc.
- L VI. Prefatio diuidens secundum librum in tres partes. 101
- In prima parte de cognitione rerum, ex qua perfectionis possibilitas et modus apprehendi potest, hæc continentur.
- L VII. Quod cognitio perfectionis huius artis à cognitione nature spirituum & corporum dependeat, & quod de utrisq; copiose uelit tradere. ibidem
- L VIII. De natura Sulphuris & Arsenici. 102
- De natura

I N D E X.

- LIX.** De natura Mercurij siue Argenti uiui. 103
- LX.** De natura Marchasitæ, Magnete siue & Tutie. 105
- LXI.** De uatura Solis siue Auri. 106
- LXII.** De natura Lune siue Argenti. 108
- LXIII.** De natura Martis siue ferri. Item de effectibus sulphuris & Mercurij, deq; causis corruptionis & perfectionis. 109
- LXIII.** De natura Veneris siue ætis. 111
- LXV.** De natura Iouis siue Stanni. 114
- LXVI.** De natura Saturni siue Plumbi. 117
- In secunda parte de medicinis & necessitate perfectionis & c. hæc continentur.
- LXVII.** Vniuscuiusq; corporis imperfectioni, similiter & Argenti uiui necessario fore duplicem medicinam, unam scilicet ad album, alteram uero ad rubeum, à quibus tamen omnibus excusamur per unicam perfectissimam. 120
- LXVIII.** Vnicuiq; imperfectorum corporum suam præparationem esse adhibendam. 122
- LXIX.** Imperfectorum metallorum defectum medicina suppleri, superfluum uero præparatione tolli oportere. 124
- LXX.** De præparatione Saturni & Iouis. 125
- LXXI.** De præparatione Veneris. 128
- LXXII.** De præparatione Martis. 129
- LXXIII.** De mundificatione Argenti uiui. 130
- LXXIII.** Quinq; differentes proprietates necessario afferre medicinam perfectissimam, scilicet mundiciam, colorem, fusionem, perpetuitatem, & pondus, unde coniectura sumenda, ex quibus rebus elicitur. 131
- LXXV.** De præparationibus medicine adhibendis, ut differentias proprietatum debitas acquirat. 132
- LXXVI.** De differentijs medicinarum, scilicet quod quedam sunt primi ordinis, quedam secundæ, quedam uero tertij. 133
- LXXVII.** De medicinis primi ordinis Venerem dealbantibus. 135
- LXXVIII.** De medicinis Martem dealbantibus. 137
- LXXIX.** De medicinis Lunam citrinantibus. 138
- LXXX.** De differentijs proprietatum medicine secundæ ordinis. 141
- LXXXI.** De medicina Lunari & Solari pro corporibus imperfectis. 142
- LXXXII.** De medicina coagulante Argentum uiuum. 144
- LXXXIII.** Quomodo medicinis ingressio per artem concilietur. 145
- LXXXIII.** De medicina tertij ordinis in genere. 146
- LXXXV.** De medicina Lunari tertij ordinis. 147
- LXXXVI.** De medicina Solari tertij ordinis. 148

I N D E X

In tertia parte, de probationibus perfectionis hæc continentur.	II.	De septem medicinae proprietatibus.	166.	
LXXXVII. Diuisio diceadorum.	150	III.	Diuisio totius libri in quatuor partulas.	167
LXXXVIII. De cineritio, quare quædam corpora in eo perdurent, & quædam non.	ibidem	IIII.	Prima particula, de mediorum mineralium præparationibus.	168
LXXXIX. Cineritij examen quomodo sit exercendum.	152.	V.	Secundæ particule præfatiuncula de spiritû mundificationib.	172
XC. De Cemento, quare quædam corpora plus, quædam uero minus illud perferant.	153	VI.	De Sulphuris præparatione.	ibidem
XC I. Cementi examen, quomodo componendû & exercendû.	155	VII.	De Arsenici præparatione.	172
XCII. De ignitione.	156	VIII.	De Argenti uini præparatione.	173
XCIII. De fusione.	157	IX.	De Marcaste præparatione.	ibidem
XCIII. De expositione super uapores acutorum.	158	X.	De Tutie præparatione.	ibidem
XCIV. De extinctione ignitorum.	159	XI.	Tertiæ particule præfatiuncula, de corporû præparatione.	174
XCVI. De adurentis Sulphuris admixtione.	160	XII.	De præparatione Saturni.	ibidem
XCVII. De calcinatiõe et reductiõe.	162	XIII.	De præparatione Iouis.	ibidem
XCVIII. De facili susceptiõe Argenti uini.	(ibidem)	XIIII.	De præparatione Martis.	176
XCIX. Recapitulatio totius artis.	163	XV.	De præparatione Veneris.	ibidem
C. Quem modum author in arte tradenda seruauerit.	164.	XVI.	Quarta particula præfatiuncula de medicinis.	177
Finis Summæ perfectionis.		XVII.	De medicinis albis pro Ioue & Saturno.	ibidem
		XVIII.	De medicinis solaribus pro Ioue, & Saturno.	178
		XIX.	De medicinis albis pro Venere & Marte.	179
		XX.	De medicinis rubeis pro Venere & Marte.	180.
		XXI.	De medicina tertij ordinis ad album.	ibidem
		XXII.	De medicina Solari tertij ordinis.	181.
		XXIII.	De aquis solut ionis, & alijs incoctatis.	

INDEX EORVM, QUAE IN
SINGULIS CAPITIBUS LIBRI DE INVENTIONE
UERITATIS, CONTINENTUR.

I. De sex proprietatibus rerû ex quibus medicina elicitur. 165

I N D E X.

ratiuis. 182
Finis Inventionis ueritatis.

INDEX EORVM, QVAE IN
singulis capitibus Libri fornacum con-
tinentur.

- I. Praefatio diuidens librum fornacū
in quatuor partes. 184.
In prima parte de modis operandi haec con-
tinentur.
- II. De furno Calcinatorio. 185
- III. De furno Sublimatorio. ibidem
- IIII. De furno Distillatorio. 187
- V. De furno Descensorio. 188
- VI. De furno fusorio. 189
- VII. De furno Solutorio. 190
- VIII. De furno Athannor, uel fixato-
rio. 191
In secunda parte, De rebus preparandis
haec continentur.
- IX. De preparatione spirituum, me-
diorum mineralium, & alu-
minum. 193
- X. De Calcinatione Iouis. 194
- XI. De calcinatione Saturni. ibidem
- XII. De Calcinatione Veneris. ibidem
- XIII. De Calcinatione Martis. ibidem
- XIIII. De Calcinatione mediorum mine-
ralium. ibidem
- XV. De ablutionibus corporum combu-
storum. 195
- XVI. De incerationibus Calcium ablu-
torum. ibidem

XVII. De reductione Calcium in solida
massam. ibidem.

XVIII. De solutionibus corporum pre-
paratorum, et de eorum con-
iunctionibus certis, cum pro-
portione certa, ut meliora ap-
pareat, cum fulgore, post eor-
um reductiones. 196

In tertia parte, De perficiendis, & altera-
tiuis, haec continentur.

XIX. De modo perficiendi tertij ordi-
nis. 198

XX. De regimine Iouis & Satur-
ni. 199

XXI. De regimine Veneris & Satur-
ni. 200

XXII. De regimine Martis. ibidem

XXIII. De regimine Lunae. 201

XXIIII. De regimine Mercurij. ibidem

XXV. De fermento Lunae ad azymū. 202

XXVI. De fermento Solis ad rustū. ibidē

XXVII. De fermento fermenti, tam albi
quā rubei sup Mercuriū. ibidē

XXVIII. Recapitulatio experimentorum
authoris. 203

XXIX. Ludi Mercuriales. 205

XXX. Citrinatio Lunae. ibidem
Finis libri Fornacum.

INDEX EORVM, QVAE IN
Speculo Alchemiae doctissimi uiri Ro-
gerij Bachonis continentur.

Praefatiuncula. 209
bb 3 De

I N D E X.

<p>I. De definitionibus Alchemiæ. <i>ibidē</i></p> <p>II. De principijs naturalibus & pro-
creationibus mineralium. 209</p> <p>III. Ex quibus propinquius materia e-
lixiris sit elicienda. 210</p> <p>IIII. De modo agendi, & igne moderan-
do & continuando. 214</p> <p>V. De qualitate uasis atq; fornacis. 215</p> <p>VI. De coloribus accidentalibus & es-
sentialibus in opere apparenti-
bus. 216.</p> <p>VII. De modo proijciendi medicinam
super quodlibet imperfecto-
rum. 218</p> <p style="text-align: center;">Finis Speculi.</p> | <p>cunt. 226</p> <p>IX. De generatione sulphuris uulgi &
simplicis, & Mercurij. 228</p> <p>X. Quod impossibile sit media minera-
lia, artificialiter fieri metal-
la. 229</p> <p>XI. De differentia sulphuris uulgi, &
philosophorum simplicis non
urentis. 232</p> <p>XII. Quomodo sulphur album & ru-
beum existat in Luna & So-
le. 235</p> <p>XIII. Quod in alijs corporibus agris nō
est utile hoc Sulphur quere-
re. 236</p> <p>XIIII. Quod aurum curet infirmitates,
& alia corpora metallica. 237</p> <p>XV. Quod duo particularia tantum
sint uera in hac arte, quorum
primum est in Mercurio. 241</p> <p>XVI. De secundo particulari quod est in
Luna. 245</p> <p>XVII. De particularibus sophisticis. 246</p> <p>XVIII. De uia uniuersali, sermo genera-
lis. 248</p> <p style="text-align: center;">Finis Correctorij Richardi Anglici.</p> |
|--|---|

I N D E X E O R V M Q V A E
in correctorio Richardi Anglici,
continentur.

<p>I. Præfatio, quomodo ars imitetur na-
turam. 220</p> <p>II. Studium Philosophiæ esse necessari-
um ad hanc artem. 221.</p> <p>III. De principijs naturalibus. 222</p> <p>IIII. Quot sint partes mineralium. 223</p> <p>V. De metallis, quæ originem ducunt
ex Mercurio in genere. <i>ibidem</i></p> <p>VI. Quomodo metalla ex Mercurio fi-
ant in specie. 224</p> <p>VII. De generatione Mercurij, & quæ
ex eo orientur metalla. 225</p> <p>VIII. De formatione mineralium, quæ ori-
ginem ex Mercurio non du-</p> | <p>centur. 226</p> <p>IX. De generatione sulphuris uulgi &
simplicis, & Mercurij. 228</p> <p>X. Quod impossibile sit media minera-
lia, artificialiter fieri metal-
la. 229</p> <p>XI. De differentia sulphuris uulgi, &
philosophorum simplicis non
urentis. 232</p> <p>XII. Quomodo sulphur album & ru-
beum existat in Luna & So-
le. 235</p> <p>XIII. Quod in alijs corporibus agris nō
est utile hoc Sulphur quere-
re. 236</p> <p>XIIII. Quod aurum curet infirmitates,
& alia corpora metallica. 237</p> <p>XV. Quod duo particularia tantum
sint uera in hac arte, quorum
primum est in Mercurio. 241</p> <p>XVI. De secundo particulari quod est in
Luna. 245</p> <p>XVII. De particularibus sophisticis. 246</p> <p>XVIII. De uia uniuersali, sermo genera-
lis. 248</p> <p style="text-align: center;">Finis Correctorij Richardi Anglici.</p> <p style="text-align: center;">INDEX EORVM, QVAE IN
Rosario minore continentur.</p> <p style="text-align: center;">Præfatio habet tres.</p> <p>§ I. Aenigma de arte Alchemiæ, &
de modo tractandi authoris. 250</p> <p>II. Admonitio, cauenda duo genera
seductorum,</p> |
|---|--|

I N D E X.

seductorum, & quod ars constat in Mercurio fixo. 251 III. De eodem, quod Mercurius fixus perficiat, & diuisio operationum & libelli in duas partes, siue in duo capita. 253 Caput primum habet § uiginti unum. § I. Promissio & diuisio dicendorum de operationibus Alchemiæ. 254 II. De calcinatione Saturni & Iouis. ibidem III. De calcinatione Veneris & Martis. 255 IIII. De calcinatione Solis & Lunæ. ibidem V. De calcinatione aliarum rerum & mixturarum. 256 VI. De sublimatione spirituum. ibidem VII. De sublimatione corporum imperfectorum. ibidem VIII. De sublimatione corporum perfectorum. 257 § IX. De Fixatione. ibidem X. De Distillatione. ibidem XI. De Solutione. 258 XII. De Ceratione. ibidem XIII. De coagulatione. ibidem XIIII. De Particularibus ad album in genere. 259 XV. De particularibus ad album in specie. 260 XVI. De particularibus ad rubeum in genere. 262 XVII. Particulare ad rubeum in specie. 263	<p>XVIII. Apostrophe ad lectorem, & oratio ad Deum. 264</p> <p>XIX. Compositi, aquæ fortis, quæ est clauis Rosarij. ibidem</p> <p>XX. Laudes aquæ fortis prædictæ. 265</p> <p>XXI. Reclusio Rosarij per eandem aquam. 266</p> <p>Caput secundum habet §. sex.</p> <p>§ I. Perfectignis causam solum Mercurium esse. 268</p> <p>II. De differentia Mercuriorum. 269</p> <p>III. Similitudo, uiam uniuersalem insinuans. ibidem</p> <p>IIII. Practica caligine obducta. 270</p> <p>V. De tincturæ perfectæ proprietatibus. 271</p> <p>VI. Epilogus seu recapitulatio omnium dictorum. 272</p> <p style="text-align: center;">Finis Rosarij minoris.</p> <p style="text-align: center;">INDEX EORVM, QUÆ IN
Libro secretorum Calidis
continentur.</p> <p>Præfatio de difficultate artis. 274</p> <p>I. De quatuor magisterijs artis, scilicet Solutione, Congelatione, Albificatione, & Rubificatione. 277</p> <p>II. De rebus & instrumentis huic operi necessarijs & oportunis. 280</p> <p>IIII. De naturis rerum ad hoc opus pertinentium. 281</p> |
|---|--|

De deco

I N D E X.

IIII. De decoctione & eius effectu.	282	Preccatio Hortulani.	295
V. De subtiliatione, Solutione, Coagu-		Præfatio.	ibidem
latione, & Comixtione lapidis,		I. Quòd ars Alchemiæ sit uera &	
et eorum causa, atq; fine.	ibidem	certa.	296
VI. De Fixione spiritus.	284	II. Quòd lapis debeat diuidi in duas	
VII. De decoctione, contritione & ablu-		partes.	ibidem
tionem lapidis.	285	III. Quòd lapis habeat in se quatuor ele-	
VIII. De quantitate ignis, & eius commo-		menta.	ibidem
do & incommodo.	ibidem	IIII. Quòd lapis habeat patrem & matrē	
IX. De separatione Elementorum lapi-		scilicet Solem & Lunam.	297
dis.	286	V. Quòd coniunctio partium lapidis di-	
X. De natura lapidis, & eius origi-		catur impregnatio.	ibidem
ne.	287	VI. Quòd lapis perfectus sit, si anima in	
XI. De commixtione Elementorum se-		corpore fixa fuerit.	298
paratorum.	ibidem	VII. De mundificatione lapidis.	299.
XII. De solutione lapidis compositi.	288	VIII. Quòd pars lapidis non fixa, debeat	
XIII. De coagulatione lapidis soluti.	289	superare partem lapidis fixam,	
XIIII. Quòd unus tantum sit lapis, & de		eamq; eleuare.	ibidem
eius natura.	290	IX. Quomodo lapis uolatil: sit iterum	
XV. Modus operationis lapidis ad al-		figendus.	300
bum.	291.	X. De fructu artis, & efficacia lapi-	
XVI. Conuersio prædicti lapidis in rube-		dis.	ibidem
um.	293	XI. Quod magisteriū hoc imitetur crea-	
Finis libri secretorum Calidis.		tionem uniuersi.	301
TABVLA Smaragdina Hermetis Tris-		XII. Insinuatio enigmatica, quæ sit natu-	
megisti.	294	ra lapidis.	ibidem
INDEX EORVM, QVAE IN		XIII. Quare lapis dicatur perfectus.	302
expositione Hortulani continentur.			

Finis expositionis Hortulani, ac totius etiam indicis.

GEBRI

22 GEBRI ARABIS

PHILOSOPHI SOLERTIS-

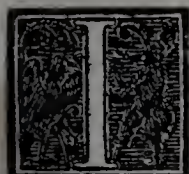
SIMI, RERVM QVE NATVRALIVM (PRAECIPVE

Metallicarum) peritissimi, Περὶ Χημείας libellus, quem inscripsit,

De inuestigatione perfectionis. Incerto interprete.

PRAEFATIO, IN QVA EXPLICAT,

cur hunc librum scripserit. Cap. I.

Inuestigationem huius nobilissimæ sciētiae, ex con-
tinua, & frequenti operis sedulitate, & huic compa-
ri studio nimio, necnon cogitationibus nostris pro-

fundissimis, & uarijs annexis, emissam uobis tradam: ut meli-

us et apertius à uobis uolumina subsequētia intelligantur, et

ut intellecta, & circa eadem ingeniata & perscrutata, facilius

& promptius ad effectum perducantur. Et quia est aliud, artis

inuestigare rationem, quàm attendere & probare subtilitates

& ingenia horum: donec operando, & perscrutando, & experi-

endo, ad intentum perueniatur completum; Ideo in hoc nostro

libro, quęcunq; per narrata inuestigauimus, secundum nostrę

mentis rationem scripsimus, artem dico perficientia. Non pu-

tet tamen quis, quod hanc inuestigationem composuerimus

ante librum nostrum, qui Summa perfectionis magisterij est

intitulatus: in quod quęcunq; uidimus & tetigimus, completè,

secundum scientiæ ordinem, determinauimus; secundum ex-

perientiam & cognitionem certam, quam scrutatione nostra,

de naturalium, & mineralium effectibus, & transformantibus

diuersis, in opere apparētibus notauimus. Et ingeniati sumus

scientiam nostram prius compositam, cum hoc inuestigationis

Summam perfectionis magisterij a commento

*experimenta
facere*

commento, quod super ^{ad ipsam} ipsam declarandam composuimus, denudare. Ergo de iure hæc illam præcedit, cum per hunc librū inuestigare quæram de cognitione rei perficientis.

De rebus corpora metallica perficientibus, & corrupentibus. Cap. II.

Cum ergo hæc sciētia de imperfectis tractet corporibus mineralium, in quantum ea perficere deceat. In primis circa hæc, duo considerauimus, Imperfectionem scilicet, & Perfectionē. Circa hæc duo nostram fundamus intentionem. De rebus autem perficientibus, & corrupentibus, secundū quod per nostram inuestigauimus experiētiam, hunc librum componimus, quia opposita iuxta se posita, magis elucescunt. Res autem quæ perficit in mineralibus, est substantia argenti uiui & sulphuris proportionabiliter commixta, per longam & temperatam decoctionem, in uisceribus terræ mundæ, inspissata & ^{can}fixa, cum obseruatione suæ humiditatis radicalis, non corrupentis, sed ad substantiam solidam cum ignitione debita fusibilem, & sub malleo extensibilem producta. Per diffinitionem naturæ huius perficientis, ^{unius}leuius peruenire possumus ad cognitionem rei corrupentis. Et est illa, quæ a contrario sensu habet intelligi, uidelicet substantia impura argenti uiui & sulphuris, sine proportione debita commixta, uel inuis decocta in uisceribus terræ immundæ, nec recte inspissata, nec fixa, humiditatem habens combustibilem & corrupentem, & raræ substantiæ, & porosæ: uel habens fusionem sine ignitione debita, uel nullam, nec patiens malleum ^{ut cupr. et ferr.} sufficienter. Primam autem diffinitionem inueni intrusam in his duobus corporibus, uidelicet in Sole & Luna, secundum cuiuslibet

conser

Phibilis

ut stan. et plumb

ut cupr. et ferr.

clues

iuslibet perfectionem. Secundam uero in his quatuor scilicet in stanno, plumbo, cupro, & ferro, secundum cuiuslibet imperfectionem. Et quia hæc corpora imperfecta ad sanitatem & perfectionem non sunt reducibilia, nisi contrarium in eis operetur, id est, ^{nisi ut} quod manifestum occultetur, & occultum manifestetur: quæ operatio uel contrariatio fit per præparationem, igitur præparatio est eis adhibenda. Est ergo præparare, superflua demere, & absentia supplere, & sic notam eis immittere perfectionem: hac autem præparatione non indigent corpora perfecta. Indigent uero præparatione tali, quæ eorum partes magis subtilientur, & à corporalitate sua ad spiritualitatem reducantur fixam. Cuius intentio est ex eis facere corpus spirituale fixum, hoc est, multo magis attenuare & subtiliare, quàm erat prius. De horum omnium præparationibus, secundum nostram inuestigationem in loco suo tractabimus sufficiēter in hoc libro. Quæ postquam præparata fuerint sufficienter, erunt apta, ut de eis elixir album, uel rubeū fiat magnum.

De lapide Philosophorum, quòd unus tantum sit, ad album & ad rubeum. & ex quibus rebus extrahatur.

Deq; possibilitate ac modo perfectionis.

Caput III.
Philosophos

Inuenimus autem, ^{philosophos} modernos nobis unicum tantum scribere lapidem, ad album uel rubeum completum, quod & uerum esse concedimus. Nam ex quocunq; elixir conficiatur album uel rubeum, nihil tamen ibi aliud est, quàm argentū uiuū & sulphur, quorū unum siue altero nihil agit, nec esse potest. Et ideo unus lapis à philosophis nuncupatur, quāuis à multis extrahatur corporibus siue rebus. Extrahere enim à re in qua non est, hoc stultum cogitare esset & uanum, ut quidam fatui

a ij puta-

perf. in aliis (ut
in cupro et fer-
ro: minorem
imperfect. in a-
liis, ut in stanno
et plumbo)

Præparatio
p. 4. 7. 16

quocunq; JB.
nam varia res
sunt, quib. ar-
gentū uiuū
extrahitur. ut
etiam hie sequi.

putauerunt, quod nunquam erat intentio philosophorum.

- philosophi » Dicunt tamen multa per similitudinem. Et quia omnia
 » corpora metallica ex argento uiuo composita sunt, & sulphu-
 » re, puris (uel impuris, per accidens), & non in prima sua natu-
 » ra innatum, etiam per præparationem conuenientem tolli est
 » possibile. Nam expoliatio accidentium non est impossibilis.
 » Est ergo præparatio, superfluum demere, & defectum supple-
 » re in corporibus imperfectis, quæ fieri non potest sine adiu-
 » uatione operis, & rerum purificantium. Diuersificatur autem
 » præparatio, secundum diuersitatem rerum indigentium. Ex-
 » perientia enim nobis dedit modos agendi, scilicet calcinatio-
 » nem, sublimationem, descensionem, solutionem, distillationem,
 » coagulationem, fixationem, & cerationem. De quibus singulis
 » narrationem fecimus in Summa perfectionis magisterij suffi-
 » cienter. Ista enim sunt opera ad præparationem iuuantia.

De rebus præparationem iuuantibus, & earum
 mundatione. Cap. IIII.

- » **R**es autem præparationes iuuantes sunt istæ, scilicet omnia
 » genera salium, aluminum, atramentorum, etiam uitrū,
 » borax, & quæ huius naturæ sunt, & acetum acerrimum, &
 » ignis. Et cum istis proponimus corpora imperfecta præpara-
 » re, sed conuenit ea prius mundare, si aliqua immundicia in
 » his extiterit, secundum nostram experientiam, in qua certi
 » fuimus per prædicta.

Mundatio salis communis.

- » Mundatur enim sal commune, per hunc modum: Primo
 » comburatur, ^{deinde} combustum in aqua communi calida soluatur,
 » solutum per filtrum distilletur, distillatum per lentum ignem
 » in pa-

Glasyret

• in parapsi desuitreata congeletur, congelatum calcinetur per diem & noctem in igne mediocri, & serua ipsum sic sufficienter mundatum.

Mundatio salis alcali.

• Sal alcali sic mundatur ut sal commune, & est sagimen uiri. Primo teratur, & totum soluatur in aqua communi calida, postea distilletur per filtrum, & congeletur, & calcinetur cum igne lento.

Sagimen

Mundatio salis gemmæ.

• Primo teratur, deinde de illo fiat, ut de sale communi.

Mundatio salis ammoniaci.

• Teratur primo cum præparatione salis communis mundati. Postea sublimetur in alto aludele, donec totaliter fuerit extractum purum. Postea soluatur super porfidum, sub diuo, si de eo uis aquam facere, uel seruetur ipsum sublimatum & purum sufficienter.

lapidem v.25

Mundatio aliorum salium.

• Diuersa autem adhuc inueniuntur salium genera, quæ præparantur per modum iam dictum, & mundantur.

Mundatio aluminum.

• Primo de alumine glaciali. Multa possunt per ipsum præparari sine ipsius mundatione aliqua. Tamen in hunc modum mundatur. Ponatur in alembico, & extrahatur inde tota humiditas, quæ multum in arte ista ualet. Feces in fundo uasis remanentes, uel dissoluantur supra lapidem in aliqua parte humida, uel in aqua inde extracta, uel reseruentur.

Mundatio aluminis Iameni.

• Alumen Iameni, quemadmodum glaciale præparatur, excepto quòd in hac arte maioris est uirtutis.

lapidis confic

a iij

Mundatio

Mundatio aliorum aluminum.

Plura adhuc inueniuntur alumina, quæ omnia, ut iam dicta præparantur, & mundantur.

Mundatio atramentorum. *παλαίοντος floris a*

Primo de nigro atramento. Nigrum sic mundatur: Primo
 » soluatur in aceto mundo, post distilletur, & coaguletur. Vel
 » ponatur primo in alembico, & humiditas totalis extrahatur.
 » Feces in hac distillatione calcinata super porfidum, uel in sua
 aqua soluantur, & coagulentur. Vel ipsa aqua secundum uel-
 le artificis, reſeruetur.

Mundatio cuperosæ.

Cuperosa, siue uitriolum mundatur ut atramentum nigrum.
 Habet tamen atramentum nigrum maiorem atramento uiridi
terrestre itatem.

Mundatio aliorum atramentorum.

Diuerſa ſunt atramenta, & inueniuntur diuerſi coloris,
 quæ ut prædicta mundantur.

De uitro, & boracibus.

antimoniū » Vitrum & boracia si debito modo fuerint facta, non indi-
 gent præparatione.

Mundatio aceti acerrimi.

» Acetum autem, & cuiuscunq; generis acutum, seu acer-
 » bum, subtiliantur & depurantur, & illorum uirtus siue effe-
 » ctus per distillationem melioratur. De eorum mundatione,
 » & depuratione sufficienter tractauimus, cum quibus corpo-
 ra imperfecta præparari possunt, & depurari, & meliorari, &
 subtiliari, igne semper debito mediante.

De

De preparatione, & melioratione corporum mineralium in genere. Caput V. *notabile caput.*

PRæparantur autem, & depurantur per ista ad intentionem ignis, per hunc modum. Habent enim hæc corpora imperfecta humiditates superfluas, & sulphureitatem adusibilem, nigredinem in ipsis generantem, ipsa quoque corrumpentem. Habent etiam terreitatem, immundam, feculentam, & combustibilem, nimis grossam, in gressiorem impediens, & fusionem. *ut Martis* Ita & tertia sunt superflua in his corporibus prædictis, quæ in ipsis nostra experiëntia, & inuestigatione certa & ingeniosa sunt inuēta. Et quia hæc superflua accidentalia ter his superueniunt corporibus, & non radicaliter, & spoliatio accidentalium possibilis est, oportet nos cum igne artificiali his prædictis mundatis, superflua demere accidentia cuncta, sola substantia argenti uiui & sulphuris radicalis permanente. Et hæc est integra præparatio imperfectorum, & depuratio perfecta. Melioratio, depuratio, & subtiliatio horum, substantiæ pure remanentis, fit multis modis, secundum quod indiget elixir. Præparationis ergo & depurationis in generali modus est hic. Primo enim eleuanda est cum igne proportionali tota humiditas superflua & corrupta, in illorum essentia, etiam superfluitas subtilis & comburens, & hoc calcinando. Deinde totalis substantia remanens corrupta, in illorum calce superflue humiditatis comburentis & nigredinis corrodenda est cum his mundatis prædictis corrosiuis, acutis seu acerbis, donec calx fuerit alba *albam* siue rubea, aut secundum corporis naturam & proprietatem colorata, & munda, & pura ab omni superfluitate, seu corruptione prænarratis. Et hæc cum his corrosiuis mundantur, terendo, imbibendo, & lauando. Postea uero delenda, seu deponenda est totalis terreitas

corpora mineralia seu metallica, pag. 8, 20. 21.

quia

integra præparatio.

stanni. plumbi.

streitas immunda, & feculentia combustibilis & grossa, cum
 rebus prædictis, mundatis uel puris, fusionem metallicam nõ
 habentibus, cum calce prædicta, modo prædicto depurata,
 commixtis & bene tritis, quæ in fusione, seu calcis reductione
 retinebunt secum terrestreitatem grossam & immundã præ-
 » dictam, remanente corpore puro, ex omni superfluitate cor-
 » rumpente mundato. Et hoc totum descendendo, Melioratio-
 » nis & subtiliationis horum substantiæ puræ in generali mo-
 dus hic est. Primo hoc corpus purgatum & reductum, est ite-
 rum calcinandum cum igne, & adiutorijs mundatiuis prædi-
 ctis, deinde cum his quæ sunt solutiua soluendum. Hæc enim
 » aqua lapis noster est, & argentum uiuum de argento uiuo, &
 » sulphur de sulphure, ex corpore spiritali abstractum & sub-
 tiliatum, siue attenuatum, quæ meliorari potest, confortando
 in ipsam uirtutes elementales, cum alijs præparatis, quæ sunt
 ex genere sui generis: & augmentando colorem, fixationem,
pondus, puritatem, fusionem, & alia omnia, quæ pertinent ad
elixir perfectum. Et iste est modus, per solos nos inuestigatus,
 præparationis, depurationis, subtiliationis, & meliorationis
corporum mineralium in generali. Nunc transeamus ad spe-
 cialem, seu particularem cuiuslibet corporis imperfecti præ-
 preparationem, cum omnibus modis suis, etiam perfecti corpo-
 ris mineralis. Et primo de Ioue.

cap. 10. pag. 12.

De præparatione Iouis in speciali.

Caput VI.

PRæparatur autem Iupiter multipliciter, melius tamen
 per hunc modum. Et est, ut ponatur in furno calcinationis,
 in uase ad hoc apto, & proijciatur subtus ignis usq; ad corporis
 ipsius

ipsius fusionem bonam, mouendo tunc ipsius corpus liquefactum cum spatula ferrea perforata: scoriam quæ super ipsum creatur contrahendo, iterumq; corpus mouendo in ignis calore æque perdurante, donec in superficie bona quantitas ipsius pulueris fuerit congregata. Deponatur tunc illa, & iterum moueatur, quousq; alteriata uice totum corpus in puluerem subtilissimum fuerit reductum. Cribretur ergo puluis ille, & reponatur in furno, addendo illi ignem bonum, ipsius fusionem non superantem, & mouendo multoties. Stet ergo in igne suæ calcinationis sic per diem naturalem, uel circiter, donec tota humiditas accidentalis, & superfluitas fuerit deleta, cum sulphure combustibili & corrumpente. Postea extrahatur calx alba mundata. Nam ignis omnem fugitiuam substantiam, & inflammabilem elevat, & consumit de prædictis, scilicet cum sale communi mundato, & alumine, & cum aceto purificato & acerbo multum lauando, & ponatur ad solem, uel ad aërem, & iterum teratur, & lauetur, & desiccetur, & hoc alternatim per uicem reiteretur, donec per acuitatem salium, aluminum, atq; aceti, tota eius humiditas, nigredo, & immundicia fuerint consumptæ, corrosæ, & deletæ. Tunc apponatur de uitro trito cum his prædictis. Cumq; totum impastatum fuerit, descendatur per Botum barbatum, cum sufficienti igne. Descendit enim corpus purum & mundum, remanente cum uitro & salibus, siue aluminibus, tota substantia terrea & feculenta. In illo enim corpore mundo descenso, & reducto, est æqualis & perfecta proportio argenti uiui mundi, & sulphuris albi non urentis. Nam ignis & corrosiua totam humiditatem, & substantiam fugitiuam, inflammabilem, & corrumpentem, atq; nigredinem diuiserunt, & per descensorium ipsius, siue per pastillum salium & aluminū, & uitri, diuisa est tota substantia

annon, extrahatur

una cum sulphure suo con

vitrum tritum

terrea feculenta, substantiâ purâ & temperatâ cum sua proportione remanente. Postea uero calcinetur iterum hoc corpus reductum purum, cum solo sale ammoniaco puro, mundato, donec fuerit in pondere æquali, uel circiter. Cum autem bene & minutissime fuerit calcinatum, tunc illud totum peroptime, & bene diu teratur super porfidum, & ponatur sub diuo, in loco frigido & humido: uel in uesicis uitreis in furno solutionis, uel in uentre equino, donec totum fuerit dissolutum, augendo sal, si fuerit necesse. Quam aquam honorare debemus, ipsa enim est quam quærimus ad album. Et hæc de præparatione Iouis dicta sufficiant.

De præparatione Saturni.

Caput VII.

PRæparatur & Saturnus sic: Ponatur similiter in furno calcinationis, mouendo ut Iouem, donec conuertatur in puluerem tenuissimum: Cribretur, & reponatur ad furnum, Stet in igne suæ calcinationis per modum prædictum, donec fugitiua substantia, & inflammabilis fuerit deleta. Postea extrahatur calx rubea, quæ imbibatur, & teratur frequentissime & minutissime, cum sale communi mundato, & atramento, & aceto purificato, & acerbo multum. De istis uero ad rubeum utaris, sicuti ad album fecisti, cum sale communi, & alumine lameno, & aceto. Tunc multoties, ut de Ioue dictum est, desiccetur, & imbibatur, & teratur, donec per beneficium dictorum, dicta immundicia fuerit deleta. Tunc apponatur de uitro cum his prædictis, & descendat per Botum barbatum corpus purum, descēdendo reductum. Iterum calcinetur cum sale ammoniaco puro, ut de Ioue, teratur subtilissime & dissoluatur per modum

Calx rubea, de Saturno; ut calx alba, de Ioue
pag. 9, v. 12.

à Iouem, v. 21.
et 26

vitrum

dum prædictum. Ipsa enim est aqua argenti uiui, & sulphuris, ^{ce} proportionabiliter facta, qua utimur in rubei elixiris compo- ^{ce} sitione. Et hæc de Saturni præparatione dicta sufficiant.

De præparatione Veneris,

Caput VIII.

PRæparatur etiam Venus optime per hunc modum: Ponatur stratum de sale communi optime mundato in crucibulo, & desuper ipsius lamina, & desuper salis stratum, & desuper lamina, & sic uicissim, donec uas fuerit plenum, & cooperiatur, & lutetur, & collocetur in furno calcinationis per diem naturalem. Deponatur & abradatur quod calcinatum fuerit, & reponantur laminæ cum sale nouo. Et sic alternata uice calcinetur, donec omnes laminæ fuerint consumptæ, seu corrosæ, per beneficium salis & ignis. Quia sal corrodit superfluum humiditatem, & sulphureitatem combustibilem: ignis eleuat substantiam fugitiuam & inflammabilem, cū proportionem debita. Teratur omnino puluis ille minutissime, & lauetur cum aceto, donec nigredine careat aqua exinde emanans: hinc alterna uice de sale nouo & aceto imbibe, & tere, & post contritionem, ad furnum calcinationis in uase aperto reponatur, stetq; ibi per tres dies naturales. Deinde extrahatur, & teratur bene, & subtiliter, & abluatur cum aceto bene & diu, donec ab omni immundicia fuerit mundatum & purgatum. Desiccetur ad solem bene, tunc aponatur medietas eius de sale ammoniaco, bene & diutissime terendo, donec substantia impalpabilis fuerit. Ponatur sub diuo, uel in resolutionis fimo, donec quicquid ibi est subtile, fuerit solutum: renouando sal ammoniacum mundatum, si fuerit necesse, donec aqua totum fiat. Hanc aquam honora, quam aquam

b ij sulphuris

» sulphuris fixi nominamus: cum qua tingitur elixir usq; ad infinitum. Et hæc sufficiant de Veneris præparatione.

De præparatione Martis.

Caput IX.

MArs autem per hunc modum melius præparatur: Calcinetur, quemadmodum Venus, cum sale communi mundato, et cum aceto puro lauetur. Lotus ad Solem siccetur: desiccatus iterum cum nouo sale & aceto teratur & imbibatur, & ad eundem furnum ponatur per tres dies, ut de Venere dictum est. Solutum honora, aquam uidelicet sulphuris fixi, » mirabiliter colorem Elixiris augmentantem. Et hæc de imperfectorum corporum præparatione dicta sufficiant. »

De præparatione Solis.

Caput X.

Perfecta uero corpora non indigent præparatione, quantum ad perfectionem, cum perfecta sint, sed ut magis subtilientur, & attenuentur, talis eisdem præparatio est adhibenda: Accipiatur Sol in laminas tenues productus, & ponatur cum sale communi optime præparato solaritatem in uase calcinationis, & collocetur in furno, calcinando bene per tres dies, uel donec totum fuerit subtiliter calcinatum. Deinde extrahatur, multum bene teratur, cum aceto lauetur, & desiccetur ad Solem. Postea teratur bene cum medietate sui salis ammoniaci mundati, & ponatur ad dissoluendum, donec totum fuerit per beneficium salis communis, & ammoniaci in aquam clarissimam dissolutum. Hoc est fermētum ad elixir rubeum, » preciosum, & uerum corpus spirituale factum. »

*Sal ammon.
dimidio pondera
re corporis per
fecti solis aut
lune.*

De

De preparatione Lunæ, Caput. XI.

Subtiliatur autem argentum & tenuatur, & ad spiritualitatem reducitur per modum iam dictum. Ergo per omnia & singula fac in ipsius subtiliatione sicut de Sole fecisti. Et aqua Lunæ dissolutæ, est fermentum ad elixir album spirituale factum.

De proprietatibus Elixiris maioris.

Caput XII.

Iam imperfectorum preparationem, & perfectorum subtiliationem, sufficienter determinauimus, ut de eis quilibet discretus possit ad implere intentionem. Attendat ergo quis proprietates & actionis modos compositionis Elixiris maioris. Nos enim quærimus substantiam unam facere, tamen ex pluribus aggregatam, coadunatam, fixam, quam super ignem positam, ignis non exprimat, & liquatis permisceatur, & liquefcat cum ipsis, cum eo quod est in ea de substantia ingressibili, & permisceatur cum eo quod est in ea de substantia permiscibili, & consolidetur cum eo, quod est in ea de substantia consolidatiua, & figatur cum eo quod est in ea de substantia fixatiua, & non comburatur ab his, quæ non comburunt aurum & argentum, & afferat consolidaciones & pondus cum ignitione debita & perfecta. Non tamen eatenus breue tempus intelligas, ut paucis diebus, uel horis possit prima uice confici. Sed quia respectu aliorum medicorum modernorum, respectu etiam nature operationis ueritas hoc modo citius terminatur. Vnde dixit philosophus: Medicina est cuius temporis longum spacium anticipauit. Quare uobis dico, ut sustineatis patienter, quia forte moratur, & festinantia quidem ex parte diaboli

sed
poces cum
viden-
tur delenda

confectionem

quando

b iij est,

est. Ergo qui patientiam non habet, ab opere manum suspen-
 dat, quia impedit eum festinantem credulitas. Omnis namq;
 actio naturalis suum habet modum, & tempus determinatū,
 in quo maiori uel minori spacio terminatur. Ad hæc tria ne-
 cessaria sunt: patientia, mora, & instrumentorum aptatio: de
 quibus in Summa nostri magisterij perfecti artificem allocu-
 ti sumus, in Capitulis diuersis, in quibus experiri potest, si in
 nostris dictis fuerit sufficienter uersatus. In quibus manifesta
 probatione & aperta concludimus, lapidem nostrum nihil
 aliud esse, quàm spiritum fetentem, & aquam uiuam, (quam
 & siccam aquam nominauimus) & per naturalem proportio-
 nem mundatam, & unitam unione tali, quòd sibi neuiquam
 abesse possunt. Quibus addi debet & tertium, ad opus abbre-
 uiandum, hoc est corpus perfectum attenuatum. *velut ferment*

solis aut lune

Epilogus, & conclusio operis.

Caput XIII.

EX præmissis igitur patent res, in quibus ueritas est pro-
 pi nqua: & perficientes ipsum opus, inuestigatione uera
 nostra, qua certi sumus, & per experientiam manifestam con-
 siderauimus omnia uerba uera esse, quæ iã per nos solos in no-
 stris uoluminibus scripta sunt: secūdem quod uidimus per ex-
 perimentum & rationem, in uoluminibus istis relata. Ea uero
 quæ per nostram experiētiam digitis extraximus, & uidimus
 oculis, & manibus tetigimus, scripsimus in Summa nostri per-
 fecti magisterij. Sapiens ergo artifex in nostris studeat uolu-
 minibus, colligendo nostram dispersam intentionem, quam
 in diuersis locis proposuimus, ne malignis seu ignaris publi-
 cetur: & collectam probet, donec ad cognitionem studendo,
 & ex-

& experimentando cum laboris ingeniosi instantia peruen-
 rit totalem. Exerceat ergo se artifex, & inueniet huius iam mo-
 dum inuestigationis, (commotis amore uisceribus) per nostram
 considerationem, ueritatis cognitionem etiam dare plenari-
 am, perficientis & corrumpentis materiae & formae. Considera-
 uimus enim, inuestigatione nostra, perfectorum materiam
 cum forma, a radice suae commixtionis usque ad complementum,
 puram esse, sine corruptione superueniente aliqua. Considera-
 uimus etiam a contrario sensu imperfectorum substantiam, &
 perfectorum, unam esse ubique, scilicet argentum uiuum & sul-
phur: quae ante commixtionem suam, pura sunt & munda. Et
 per hanc considerationem per nostrum exercitium inueni-
 mus, corruptionem imperfectorum accidentaliter superue-
 nisse, quae materiae nouam & corruptam dedit formam. Nam
 cum corpora imperfecta, per nostram experientiam, & per in-
 genium nostrum uidimus praeparata, & mundata ab omni su-
 perflua corruptione, & immundicia fugitiua, seu terrestri de-
 liberata: Inuenimus ipsa maioris claritatis & fulgoris, seu pu-
ritatis, quam ipsa corpora naturaliter perfecta. Per quam con-
 siderationem peruenimus ad finem huius scientiae perfectum
 & completum, quam perfecte & complete scripsimus in co-
 dicibus nostris. Studeas ergo in illis, & inuenies totam no-
 stram scientiam, quam ex antiquorum libris abbreviauius.

Finis libri de Inuestigatione
 perfectionis Gebri.

corporum
 metallicorum

del.

non jactat se
 ut primum inven-
 torem, aut scripto-
 rem, sed ingenue
 fatetur, ex anti-
 quor. libris breui-
 ter haec congesse.

GEBRI ARABIS

PHILOSOPHI SOLERTIS-

SIMI, RERVM QVE NATVRALIVM (PRAECIPVE

Metallicarum) peritissimi, Γεβρι Χημείας Libri duo, quibus titulum fe-

cit; Summa perfectionis, siue perfecti magisterij. Ex Arabico in La-

tinum translati, Incerto interprete.

Summa perfecti
magisterij. pa
16

SVMMAE PERFECTIO-

NIS GEBRI LIBER PRIMVS.

PRAEFATIO, DE MODO TRADENDI HVIVS

artis, & de idoneis discipulis. Caput I.

♀ 10 Jul. 1698

Otam nostram Γεβρι Χημείας scientiam, quā ex libris
antiquorum compilatione diuersa in nostris uolu-
 minibus abbreviauius, hic reddegimus in summā
 unam. Et quod in alijs libris à nobis scriptis est diminutum, id
 sufficiens in hac traditione huius nostri libri compensaui-
 mus, & ipsorum defectum suppleuimus sermone breui. Et
 quod occultatum fuit à nobis in parte una, manifestum feci-
 mus illud in parte eadem, in hoc nostro uolumine, ut sapienti-
 bus patefiat complementum tam excellentis, nobilisq; partis
 philosophiæ. Scias ergo charissime fili, in hoc opere totam ei-
 us artis operationem in capitulis generalibus, uniuersali di-
 sputatione, sine diminutione aliqua sufficienter contineri.
 Per Deum, qui secundum hunc librum operatus fuerit, uerū
 finem huius artis se adinuenisse lætabitur. Sed scias charissi-
 me, quòd qui principia naturalia in seipso ignorauerit, hic iā
 multum remotus est ab arte nostra, quoniam non habet radi-
 cem ueram, supra quam intentionem suā fundet. Et qui prin-
 cipia

Dei ductu

in se ipso I crea-
 tionis, formati-
 onis sui. e qui-
 bus nature prin-
 cipis sit homo.

cipia sua sciuerit naturalia, & causas mineralium omnes, non-
 dum tamen adeptus est uerum finem & proficuum huius artis
 occultissimæ, habet uero faciliorem aditū ad artis huius prin-
 cipia, quam cui ignorantia cadit super intentionem eius de
 modo huius nostri operis, & hic parum remotus est ab artis
 introitu. Qui uero sciuerit omnium ^{rerum} principia, & causas mine-
 ralium, & generationis modum, qui ex intentione naturæ cō-
 sistit, parum quidem aufertur ab eo de operis complemento,
 sine quo tamen non potest scientia nostra perfici, quoniam ars
 imitari non potest naturam in omnibus operibus, sed imitatur
 eam sicut rite potest. Charissime igitur fili, secretum tibi pan-
 dimus, quod in hoc artifices errant, quod naturam in omnibus
 differentijs proprietatum actionis imitari desiderant. Labora
 itaq; studere in nostris uoluminibus, & ea sapissime in mente
 tua reuoluere nitaris, ut intentionem ex nostre loquæ modo
 ueram acquiras, quia in eis inuenies, super quæ mentem tuā
 fundare debeas, & scies ex eis errores à te repellere, & in qui-
 bus imitari naturam possis in tui operis artificio.

Diuisio huius libri primi in quatuor
 partes. Caput II.

P Onemus igitur tibi breuiter primo impedimēta omnia,
 quibus in opere impeditur artifex, ne uerum finem adi-
 piscatur; dicemus etiam conditiones artificis huius artis. Se-
 cundo uero disputabimus contra ignorantes & sophistas, qui
 propter suam ignorantiam & imperitiam, huius artis magi-
 sterium & proficuum inquirendo, artem interimunt, & eam
 nullam esse contendunt. Ponemus autem omnes rationes il-
 lotū, & postea ipsas destruemus euidentissime: ita ut prudenti-
 bus

deprimunt
 eleuant

bus satis aperte patefiat, nullam illorum sophismata ueritatem
 continere. Tertio disputabimus super principijs naturalibus,
 quæ sunt de intentione naturæ: & ibidem super modo genera-
tionis & mixtionis eorum adinuicem ab opere naturæ, & su-
 per eorū effectu, secundum antiquorum philosophorum sen-
 tentiam. Quarto uero monstrabimus principia, quæ sunt ad
 intentionem huius nostri operis, in quibus imitari naturam
 possumus, & modum miscendi, & alterandi, scilicet congruū
 naturæ cum causis suis, ad intentum nostri operis reducendis.

PRIMA PARS HUIUS

PRIMI LIBRI DE IMPEDIMEN-

*tis, quibus impediuntur artifices, quo minus
 uerum huius artis finem adipiscantur.*

Diuisio impedimentorum.

Caput III.

cap. 4. S Vnt ergo impedimenta huic operi superuenientia, duo
 generaliter: Naturalis scilicet impotentia, & necessariæ
impensæ defectus, uel occupationes & labores. Naturalem
 tamen impotentiam multiplicem esse dicimus. Ex parte scili-
 cet organī artificis, & ex parte animæ. Ex parte etiam organī
 artificis multipliciter. Vel quia organum sit debile, uel ex to-
 to corruptum. Ex animæ denique impotentij multipliciter,
 uel quia sit anima peruersa in organis, propter organa nil re-
 ctitudinis, uel rationis in se habens, sicut anima insani, uel fa-
 tui. Vel quia sit fantastica, contrariū facile formarum susce-
 ptiua indebite, & de uno scibili ad eius oppositum extensiuā
 subito, & de uno uelle ad eius oppositum similiter.

De im.

De impedimentis huius operis, ex parte corporis artificis. Caput IIII.

IAm tibi generaliter determinauimus huius operis impedimenta. Nunc uero specialiori sermone te alloquemur in hoc capitulo, & magis aperte narrabimus tibi omnia illa impedimenta plenissime, seriatim. Dicimus igitur: quod si quis non habuerit sua completa organa, non poterit ad huius operis complementum peruenire per se, uelut si cæcus fuerit, uel extremis truncatus, quoniam non iuuatur à membris, quibus mediantibus, ars hæc perficitur, tanquam naturæ ministrantibus. Si uero fuerit artificis corpus debile & ægrotum, sicut febrientium, uel leproforum corpora, quibus membra cadunt, & in extremis uitæ laborantium, & iam ætatis decrepitæ senum, ad artis complementum non perueniet. His igitur naturalibus corporis impotentijs impeditur artifex in intentione sua.

De impedimentis ex parte animæ artificis. Caput V.

PRæmissimus tibi capitulum unum, in quo narrauimus sermone absoluto & manifesto impedimēta, ex parte corporis artificis dependentia. Restat nobis narrare breuiter impedimenta ex parte ipsius animæ, quæ maxime impediunt huius operis complementū. Dicimus igitur quod qui non habuerit ingenium naturale, & animam perscrutantem subtiliter principia naturalia, & naturæ fundamenta, & artificia, quæ consequi naturam possint in suæ actionis proprietatibus, non inueniet huius præciosissimæ scientiæ ueram radicem. Sicut sunt multi, qui duram habent ceruicem, c ij in omni

in omni perscrutatione uacua ingenio, qui & uix communem intelligere queūt sermonem, & opera similiter cum difficultate discunt uulgo cōmunia. Præter hos etiam multos inuenimus animam habere facile opinantem fantasiam quamlibet, sed quod credunt se uerum inuenisse, fantasticum est totum, & à ratione deuium, & errore plenum, & semotum à principijs naturalibus, quoniam eorum cerebrum, multis repletum fumositatibus, non potest recipere ueram rerum naturalium intentionem. Sunt etiam præter istos alij, qui mobilem habent animam, de opinione in opiniones, & de uoluntate in uoluntates, sicut qui modo credunt hoc, & idem uolūt, sine rationis ullius fundamento. Paululum uero post illud, & aliud credunt similiter, & aliud uolūt. Et hi tam mobiles sunt, ut uix minimum eius ad quod intendunt, possint consummare, sed diminutum potius illud relinquunt. Sunt similiter & alij, qui non possunt uidere ueritatem aliquam ex rebus naturalibus, non magis quàm bestia, uelut mente capti, insani, & pueri. Sunt & alij, qui contemnunt scientiam, & ipsam nō putant esse: quos similiter hæc scientia contemnit, ipsosq; ab huius preciosissimi operis sine repellit. Et sunt, qui serui sunt, pecunię deseruientes, hanc scientiam mirabilem & ipsi affirmantes, sed ipsa dispendia interponere timent. ideoq; licet ipsam affirmant, & secundum rationem ipsam inuestigent, tamen ad operis experientiam non perueniunt, propter pecunię auariciam. Ad hos igitur non peruenit hæc scientia nostra. Qualiter enim qui ignorans fuerit, uel scientiam inuestigare neglexerit, faciliter ad ipsam perueniret?

expensas facere

Exclamatio.

De impedimentis externis, huius artis opus
impedientibus, Caput VI.

Reduxi-

^{cap. 3. v. 2}
R Eduximus ad duo capitula, omnia impedimenta, huius
 artis finem retardantia, quæ sunt ex principijs radicali-
 bus, secundum naturam artificis huius preciosissimi negotij.
 Expediit ergo nos tandem narrare impedimenta exterius su-
 peruenientia, ex contingentibus fortunis & casibus, quibus
 impeditur hoc opus gloriosissimum. Videmus ergo quosdam
 astutos & ingeniosos, minime ignorantes opera naturæ, & ip-
 sius, in quibus est possibile, sequaces principijs & operibus,
 quibus est etiam inuestigatio nō fantastica, in omnibus rebus,
 quæ naturæ regulantur motibus & actionibus infra lunarem
 circulum. Hi tamen ultima paupertate oppressi, ex dispensa-
 tionis indigentia, hoc tam excellens Magisterium coguntur
 postponere. Sunt & multi alij præter nunc dictos, curiosi, ua-
 rijs huius mundi curis, & sollicitudinibus detenti, se omni ne-
 gocio seculari totos occupantes, à quibus hæc nostra scientia
 preciosa prorsus refugit. Iam ergo tibi satis ex præmissis capi-
 tulis patet, quæ sint ab hac arte distrahentia impedimenta.

Epilogus huius primæ partis, qualem oporteat
 esse artificem. Caput VII.

C Oncludimus igitur ex iam dictis, quod oporteat artifi-
 cem huius operis in scientijs philosophiæ naturalis eru-
 ditum & perfectum esse, quia quantamcunq; pecuniam, & in-
 genium naturaliter profurdam habuerit, & desiderium in hoc
 artificio, nō tamen ipsius finem acquireret: nisi ex doctrina phi-
 losophiam naturalem adeptus fuerit, quia quod per ingenium
 naturale non adipiscitur, huius defectui per doctrinam subue-
 nitur. Oportet igitur altissima perscrutatione & industria na-
 turali artificem iuvari. Propter doctrinam enim, quantam-
 cunq;

cunqꝫ scientiam acquisiuerit, nisi ab industria etiam iuuetur
 » naturali, ad epulas tam preciosas non inuitabitur. In puncto
 » enim errorem suum emendaret, per suam industriam: cui re-
 » medium ignoraret adhibere, si sola doctrina fundatus foret: &
 » errori similiter subueniret in puncto ex acquisita scientia per
 » doctrinam naturalem, quem per solam industriam euitare nō
 » posset: quoniam ars ab ingenio iuuatur, & ingenium ab arte
 » similiter. Et ipsum similiter necessarium est constantis uolun-
 » tatis in opere fore, ut non modo hoc, modo illud attentare pre-
 » sumat: quia in rerum multitudine ars nostra non consistit, nec
 » perficitur. Est enim lapis unus, medicina una, in quo magiste-
 » rium consistit, cui non addimus rem extraneam aliquam, nec
 » minuiamus, nisi quod in præparatione superflua remouemus.
 » Oportet etiam ipsum sedulum operi usqꝫ ad consummationē
 » ipsius insistere: ut non opus detruncatum dimittat, quia nec
 » scientiam, nec proficuum ex opere diminuto acquireret, sed
 » potius desperationem, & damnum. Expedi etiam ipsum hu-
 » ius artis principia & radices principales, quæ sunt de esse ope-
 » ris, non ignorare: quoniam qui principium ignorat, finem non
 » inueniet. Et nos dicemus tibi principia illa omnia sermone
 » completo, necnon & prudentibus sufficienter aperto & mani-
 » festo, secundum huius nostræ artis exigentiam. Expedi simi-
 » liter artificem temperatum & tardum ad iram esse, ne subito
 » propter iræ impetum, iam incepta dissipet & destruat. Simili-
 » ter & pecuniam suam custodiat, nec presumptuosus eam uane
 » distribuatur, ne si forte artem non inuenerit, relinquatur in mi-
 » seria, & desperatione paupertatis: uel ne forte, cum iam ad fi-
 » nem huius magisterij per suam indagacionem approximaue-
 » rit, consumpta sint ipsius impendia, & uerum finem miser uio-
 » lenter ob paupertatem relinquat. Sicut cum in principio, qui
 » ignorant,

Hæc uerba hinc
 allegantur a
 Raym. Lullio

ignorant, prodigaliter suum thesaurum totum exterminant,
 cum autem huic affines fuerint, non habent ulterius ex quo
 laborent. Vnde dupliciter hi tales in mœrore sepeliuntur, &
 quia pecuniam suam dissipauerunt in rebus inutilibus, & quia
 scientiam, quam protinus indagassent nobilissimam amittunt.
 Non enim oportet tua bona consumere, quoniam uili precio
 (si artis principia non ignoraueris, & ea quæ tibi tradidimus,
 rectè intellexeris) ad complementum magisterij peruenies. Si
 ergo æs tuum perdidideris, non attendendo nostra monita, quæ
 tibi in hoc libello scripsimus aperta & manifesta, non nos ini-
que corrodas, nec nobis blasphemias iniungas, sed tuæ impu-
 ra ignorantia & præsumptioni. Igitur hæc scientia non bene
 conuenit pauperi uel indigenti, sed potius est ei inimica & ad-
 uersaria. Nec etiam adinuenire nitatur sophisticam metam o-
 peris, sed soli sit complemento intentus, quoniam ars nostra in
 potentia diuina seruatur, & cui uult, elargitur & subtrahit, qui
 est gloriosus, & sublimis, & omni iusticia & bonitate repletus,
 forte enim ex sophistici uindicta operis, tibi artem denegaret,
 & in deuium erroris te crudeliter detruderet, & ex errore in
 infœlicitatem, & miseriam perpetuam. Miserrimus enim &
 infœlix est, cui Deus semper post operis sui atq; laboris finem,
 ueritatem denegat conspiceret: quoniam uite suæ spacium sem-
 per in errore concludit & terminat, hic enim in labore consti-
 tutus perpetuo, omniq; infortunio, & infœlitate obsessus, to-
 tã huius seculi cõsolationẽ, gaudiũ, & delectationẽ amittit, &
 uitã suã in merore sine proficuo cõsumit. Studeat similiter, cū
 in opere fuerit, omnia signa, quæ in qualibet decoctione appa-
 rēt, in mentẽ sigillare, & illorũ causas inquirere. Hęc itaq; sunt
 quæ necessaria sunt artifici, ad artẽ nostrã idoneo. Si uero alter
 eorũ, quæ narrauimus, eidem defuerit, huic arti non adhæreat.

Secun

tradimus

objurges, incuses

Hæc fidelis et
utilis monitio.

SECUNDA PARS HUIUS

PRIMI LIBRI, IN QVA RE

*consentur rationes, hanc artem negantium,
deinde uero confutantur.**Diuisio dicendorum generalis. Caput VIII.*

QVoniam, in summa una huius libelli nostri iam præmissimus tibi omnia huius operis impedimenta, & doctrinam tibi dedimus ad artis huius adhærentiam sufficientem, expedit modo secundum nostri propositi intentionem, contra sophisticos & ignorantes disputare. Primo ipsorum rationes ponentes, secundum quod promissimus à principio nos determinaturos esse. Ultimo uero eas omnes interimemus, ut manifesta demonstratione sapientibus patefiat, nihil ueritatis illas continere.

Rationes uarie, artem simpliciter negantium. Caput. IX.

SVnt autem diuersi, qui eam negant & destruunt. Alij enim simpliciter, alij uero ex dictis à supponente eam esse. Sunt enim aliqui asserentes artem non esse simpliciter, suam opinionem sophisticè taliter corroborantes, dicunt enim: Distinctæ sunt rerum species & diuersitates, quia diuersæ sunt & distinctæ elementorum adinuicem in commixtione proportionēs. Est enim asinus diuersus ab homine in specie; quia multo diuersam habuit elementorū in sui cōpositione proportionē: sic & in cæteris reij diuersitatibus est inducere, ergo & in minera libus. Ignota igitur miscibilium proportione, qua adipiscitur forma, & rei perfectio, quomodo & mixtum & miscendum formare

formare sciemus: Sed ignoramus Solis & Lunæ ueram elementorum proportionem, ergo & formare ipsa ignorare debemus. Ex his itaq; concludunt. Igitur inutilis est ars ista & impossibilis. Similiter etiam aliter arguunt, magisterium nostrum interimentes. Dicunt enim: Et si proportionem elementorum scires, modum tamen mixtionis adinuicem eorum ignorares, quoniam in cauernis, & minis, & absconsis locis hæc natura procreat, ergo cum modum mixtionis eorum ignoras, & hæc facere similiter ignoras. Similiter iterum arguunt: Etiam si hoc debite scires, attamen in mixtionis actione ignorares calorem æquare agentem, quo mediante res ita perficitur. Certam enim habet natura caloris quantitatem, qua metalla inesse deducit, cuius mensuram ignoras. Similiter & alias naturæ causarum differentias agentium ignoras, sine quibus non posset natura ueraciter intentum perficere: his ergo ignoratis, & totus similiter agendi modus, huius artis ignorabitur. Præterea etiam rationem & experientiam tibi adducunt. Tam diu enim, inquirunt, est à uiris sapientibus hæc perquisita scientia, ut si possibile esset ad eam per aliquam uiam perueniri, iam eam millies compleuissent. Similiter etiam, Cū philosophi uisi sint in suis uoluminibus eam tradere, nec tamen in eis ueritatem reperiamus, manifestum satis per hoc est, & probabile, hanc scientiam non esse. Similiter & multi huius mundi Principes & Reges, thesaurum infinitum, & philosophorum copiam habentes, hanc artem adinuenire desiderauerunt, non tamen ad huius preciosissimæ artis fructum pertingere potuerunt. Hoc utiq; satis sufficiens est argumentum, quod ars sit friuola, probatione. Similiter etiam in debilibus mixtionibus specierum, sequi naturam nō ualemus. Asinum enim fingere ignoramus & cætera similia, quarum mixtiones sunt debiles, & manifestæ

d quasi

quasi sensibus. Quare & multo magis metallorū mixtionem
 (quę est fortissima) fingere ignorabimus: quę est etiam nostris
 sensibus & experientijs occultata penitus. Cuius signum est
 difficultas resolutionis elementorum ex ipsis. Similiter etiam
 non uidemus bouem in capram transformari, nec aliquam ali-
 am speciem, in aliam transmutari, uel per aliquod aliud artifi-
 cium reduci. Quomodo igitur cum metalla differant specie;
 niteris inuicē secundum speciem transformare, ut de tali spe-
 cie talem speciem facias? Absurdum satis hoc nobis uidetur,
 & à ueritate illata ex principijs naturalibus semotum. Simili-
 ter etiam, in millibus annorum natura metalla perficit: quo-
 modo autem tu in artificio transmutationis per annorum mil-
 lia durare poteris? cum uix ad annorum centum metam per-
 tingere ualeas? Si tamen ad hoc ita responderetur: Quod non
potest natura perficere in maximo temporis spacio, id in breui
per artificio nostrum implemus: quoniam artificio in mul-
tis naturę defectum complet. Dicimus iterum, quod & hoc
 impossibile est, & in metallis specialiter, cum sint fumi subti-
 lissimi, qui temperata decoctione indigent, ut in seipsis secun-
 dum æqualitatem inspissetur humiditas propria, & non fugi-
 at ab eis, & relinquat ipsa omni humiditate priuata, qua con-
 tusionem & extensionem suscipiunt. Si igitur per artificio
 tuum uolueris tempus decoctionis naturę in mineralibus, &
 metallicis corporibus abbreviare, oportebit per excessum ca-
 loris hoc facere, qui non adæquabit, sed potius humiditatem
 dissoluendo ex eorum corporibus dissipabit & destruet. Solus
 enim temperatus calor humiditatis est spissatius, & mixtio-
nis perfectius, non ignis excedēs. Similiter etiam, esse & per-
fectio dantur à stellis, tanquam à primis perficientibus, & mo-
uentibus naturam generationis & corruptionis ad esse & non
 esse

esse specierum. Hoc autem fit subito, & in instanti, cum perue-
 nit una stella aut plures ex motibus, ad situm determinatum
 in firmamento, à quo datur perfectionis esse: quia una quæq;
 res ex certo situ stellarum acquirit sibi esse in momento. Et nō
 est solum unus situs, imò plures, & sibi inuicem diuersi, quem-
 admodum ipsorum effectus sunt diuersi. Et horum diuersita-
 tem, & distinctionem ab inuicem pernotare non possumus, cū
 nobis sint incogniti & infiniti. Quomodo ergo supplebis de-
 fectum in opere tuo, ex ignorantia diuersitatum situum stel-
 larum, ex motu earum? Et tamen si situm unius, aut plurium
 stellarum certum, quò datur metallis perfectio, scires, non ta-
 men opus ad intentum tuum perficeres. Non est enim alicui-
 us operis præparatio ad suscipiendam formam per artificium
 in instanti, sed successiua. Ergo operi formā nō dabitur, cū præ-
 paratio non sit in instanti. Similiter etiam in rebus naturali-
 bus iste est ordo: quòd facilius est eas destruere, quàm constru-
 ere. Sed uix aurum possumus destruere, quomodo igitur &
 construere præsumimus? Propter has igitur rationes sophisti-
 cas, & alias his minus apparentes, credunt hanc se artem diu-
 nam interimere. Hæ omnes sunt persuasiones sophistarum, ar-
 tem nostram simpliciter esse negantium. Rationes uero eorū,
 qui ex suppositione negant artem, ponam cum destructioni-
 bus illarum in sequentibus. Ab hinc uero ad harum interem-
 ptiones nunc positarum, transeūdum à nobis est: prius ponen-
 tibus nobis super has ueram intentionem, ad operis comple-
 mentum.

evertere

*Occupatio, fieri nec posse, nec debere, quòd ars naturam
 in omnibus differentijs proprietatum actionis imi-
 tetur, & quædam de principijs metallorum*

erudita.

Caput X.

d ij Dicimus

Dicimus itaq; quòd principia, super quæ actionem suam natura fundat, sunt durissimæ compositionis, atq; fortissimæ: & sunt sulphur & argentum uiuum, ut dicunt quidam philosophi. Igitur quia durissimæ & fortissimæ compositionis, difficillimæ sunt etiam resolutionis, sed ut fiat inspissatio eorum ad inuicem & induratio, talitèr, quòd fiat in eis contusio & extensio per mallei compulsionem, & non confractio: non est niù per hoc, quod humidum uiscosum in eorum ad inuicem commixtione, saluatur per successiuam in minerà decoctionem. Sed regulam tibi tradimus, charissime fili, generalè: .. quòd non fit inspissatio alicuius humidi, nisi prius fiat ex humido partium subtilissimarum exhalatio, & conseruatio ex humido partium magis grossarum, si sit humidum in commixtione superans siccum, & uera mixtio sicci & humidi: ut humidū contemperetur à sicco, & siccum ab humido, & fiat hæc .. substātia una in suis partibus homœomera, & temperata interdum & molle, & extensiuua in contusione. Sed hoc non fit, nisi per diuturnam mixtionem humidi uiscoli, & subtilis terrei per minima, quousq; humidum idem cum sicco, & siccum cū humido fiat. Et huiusmodi subtilis uaporis non fit resolutio ... subito: imò paulatim, & in millibus annorum, & illud ideo, quia uniformis est substantia principiorum naturæ, ergo si subito fieret ab eis superflui humidi resolutio, cum non differat humidum à sicco, propter fortem mixtionem, quam habent, huius utiq; rei solueretur humidum cum sicco, quare totum .. in fumum euanesceret, nec separari posset humidum à sicco in resolutione, propter fortem unionem, quam habent ad inuicē. Huius itaq; uidemus manifestam experientiam in spirituum sublimatione, quia cum in eis per sublimationem fiat subita resolutio, non separatur humidū à sicco, nec siccū ab humido,

ita ut diuidantur in partes totales mixtiones eorum, sed tota ascendit eorum substantia, aut parum ex eorum componentibus dissoluitur. Resolutio ergo humidi subtilis fumosi, successiua, & diuturna & æqualis, est causa inspissationis metallorum. Hanc quoque facere non possumus inspissatione per hunc modum. Ergo in hac sequi naturam non ualemus. Non enim possumus naturam in omnibus differentijs proprietatum actionis imitari. Nostra igitur intentio non est, in principijs naturam sequi, nec in proportione miscibilium elementorum, nec in modo mixtionis ipsorum ad inuicem, nec in æquatione caloris inspissantis. Cum hæc omnia sint nobis impossibilia, & penitus ignota. Restat ergo rationes sophistarum interimere, hanc excellentissimam scientiam per ignorantiam negantiũ.

*Confutatio rationum, artem simpliciter
negantium. Caput XI.*

SI dixerint ergo, nos proportionem elementorum, & modum mixtionis eorum ad inuicem, æquationem item caloris metalla inspissantis, causasque alias multas, & accidentia naturæ actionum consequentia, ignorare. Concedimus eis utique, sed non propter hoc nostram scientiam diuinam interimunt, quia nec scire uolumus illa, nec possumus, nec ad opus nostrum possunt peruenire. Sed aliud ad hoc nobis principium assumimus, aliumque generationis metallorum modum, in quibus sequi naturam possumus. Si dixerint, etiam philosophos & Principes huius mundi hanc desiderasse scientiam, & ipsam non inuenisse. Respondemus, eos mentiri, quoniam & quosdam Principes (licet paucos) & maxime antiquos, & sapientes, nostro tempore repertos, iam ex sua industria hanc constat indagasse scientiam, sed talibus, nec ore, nec scripturis eam tradere

d iij uolue.

uoluerunt, cum indigni sint eius. Ergo cum non uiderint aliquos hanc scientiam possidere, cecidit super mentes illorum error, ut aestiment nullos hanc inuenisse. Ad hoc etiã, si arguant fantastice, asserentes impotentiam nostram non posse saltẽ in debilibus mixtionibus naturam imitari, sicut in mixtione asini uel bouis, ergo nec in fortibus: detegimus eis errorẽ suũ multiplicem, quod in arguendi modo ipsorum non cadat necessitas, qua coartemur artem nostrã non esse concedere, quia à simili, uel à maiori ad minus, suam corroborant fantasiam & errorẽ, in quibus non continetur necessitas, sed contingentia, ut in pluribus. Ostendemus quoq; per aliã uiam, demonstrando illos nullam assignare apparentem similitudinem, inter debilem commixtionem, & compositionem animalium, & mineralium firmam & fortem. Et hoc ideo, quia in animalibus & alijs uiuentibus, in quibus compositio est debilis, non est perficiens solum proportio, nec miscibilia proportionis, nec qualitates miscibilium, nec commixtio, quæ sequitur ex illarum actione adinuicem & passione, quæ est ex aggregatione illarũ primarum qualitatum, sed est anima, secundum opinionem plurium, quæ est ex occultis naturæ, sicut ab essentia quinta, uel à primo motore, & hoc etiã secundum sententiam plurium dicimus, & huius occultum ignoramus. Ideo hæc talia licet in eis sit debilis mixtio, perficere nescimus, quia perfectiuum, quod est anima, infundere ignoramus. Per hoc utiq; patet, quod non est defectus ex parte mixtionis, quod non perficiamus bouem uel capram, sed ex defectu infusionis animæ: quoniam sicut debilem & magis debilem, sic etiã fortem & magis fortem compositionem facere, uiam & cursum naturalem imitantes, secundum artificium nostrum sciremus. In metallis igitur perfectio minor est, quàm in eis, & uersatur illorũ

perfectio

perfectio magis circa proportionem & compositionem, quam
 circa aliud. Ideo cum in eis minor sit perfectio, quam in alijs,
 quæ iam narrauimus, liberius ipsa perficere possumus, illa ue-
 ro non. Diuersificatur ergo Deus altissimus & gloriosus per-
 fectiones ab inuicem multiformiter. Nam in quibus compo-
 sitio, quæ est secundum naturam fuit debilis, in illis maiorem
 & nobiliorem perfectionem posuit, scilicet eam, quæ est se-
 cundum animam. Sed quædam fortioris condidit compositio-
 nis & firmioris, sicut lapides & mineralia, sed in eis posuit mi-
 norem perfectionem & ignobiliorem, scilicet eam quæ est
 ex mixtionis modo. Patet itaq; quòd nō est eorum similitudo
 bona, quia nō ignoramus bouem uel capram formare ratione
 compositionis, sed formæ perfectiue, quoniã perfectio in boue
 uel in capra nobilior est, & magis occultata, quàm quæ in me-
 tallo consistit. Si autem aliter arguant, quòd non mutetur spe-
 cies in speciem. Dicimus egs mentiri iterũ, sicut consueuerũt
 potius, quam uerum dicere super his, quoniam & species mu-
 tatur in speciem, secundum hanc uiam, cum indiuiduum spe-
 ciei unius in alterius mutatur speciei. Videmus nanq; uermẽ,
 & naturaliter, & per artificium naturale, in muscam uerti, que
 ab eo differt specie, & uitulum strangulatum in apes, & frumẽ-
 tum in lolium, & canem strangulatum in uermes per ebulitio-
 nis putrefactionem. Sed hoc non facimus nos, facit autem na-
 tura, cui administramus. Similiter & metalla nō mutamus, sed
 natura, cui secundum artificium illam materiam preparamus,
 quia ipsa per se agit, non nos. Nos uero administratores illius
 sumus. Et, si per aliã rationẽ similiter taliter arguũt, & suã cor-
 roborant sophisticè opinionẽ, quòd in millibus annorũ natura
 metalla perficit, tu uero millib. perdurare nō potes. Dicimus
 quòd natura super principia sua secundũ opinionẽ antiquorum
 philosophorum.

philosophorum agens perficit in millibus annorum, sed quia principia illa sequi non ualemus, ideoq; siue in millibus annorum, siue in pluribus, siue in paucioribus, uel momento, hæc natura perficiat, non tenet illorum persuasio. Quòd autem in principijs imitari naturam non possumus, iam ex præcedenti negatiuo sermone satis abbreviato determinauimus, & completiore sermone in subsequentijs demonstrabimus. Secundum tamen opinionem aliquorum prudentium & perspicacium, intentum suum subito natura perficit, scilicet una die, uel breuiori tempore. Etsi hoc uerum sit, non tamen ualemus in principijs naturam imitari, id quod manifestius ostensione sufficiente probauimus, residuum tamen huius quæstionis confitemur, quia totum uerum concedimus esse. Et si dicant, quod à situ unius uel plurium stellarum datur metallis perfectio,

» quam ignoramus: Dicimus hunc situm nos scire non oportere, quia non est species generabilium & corruptibilium, quin

» ex indiuiduis eius alicuius fiat generatio, & corruptio omni die, per quod patet utiq; situm stellarum esse omni die perfectiuum cuiuslibet speciei indiuiduorum & corruptiuum. Nō igitur necessarium est stellarum situm expectare, esset tamen utile, sed sufficit solum naturæ disponere, ut & ipsa, quæ sagax est, disponat sitibus conuenientibus, mobilium corporum:

» Non enim suum motum potest natura perficere sine motu & situ mobilium. Vnde si naturæ artificium disposueris, & consideraueris, quæcūq; ex contingentibus huius magisterij fuerint debite, perficietur sub debito situ per naturam sibi conuenientem, absq; consideratione illius. Cum enim uidemus uermem ex cane uel alio animali putrescibili deductum in esse, non consideramus immediate situm stellarum, sed dispositiones aëris circumstantis, & alias causas putrefactionis perfecti-

uas, præter illum. Et ex tali consideratione sufficienter scimus uermes secundum naturam in esse producere. Natura enim sibi inuenit conuenientem situm, licet à nobis ignoretur. Et si dicant, perfectionem in instanti dari, & præparationem nostram non in instanti fieri; & concludunt ex hoc, non perficietur per artificium; ergo nec ars. Dicimus capita illorum fatua, uacuaque esse ratione humana, eosque magis bestiis, quam hominibus assimilari. Concludunt enim ex præmissis, nulla se habentibus habitudine ad id quod illatum est. Tantum ergo tenet hæc argumentatio, Asinus currit, ergo tu es capra, quantum & ipsorum. Et hoc ideo, quia etsi non fiat præparatio in instanti, non prohibetur tamen hoc, quod forma uel perfectio non possit præparato dari in instanti. Non enim præparatio est perfectio, sed habilitatio ad suscipiendam formam. Sed si dicant etiam, quod facilius est, res naturales destruere, quam construere illas per artificium, & fix aurum possumus destruere, & concludant, impossibile esse, construere illud. Respondemus eis taliter: quod non concludunt de necessitate, qua coartemur concedere aurum non posse construui. Nam cum difficulter destruitur, difficilius construuitur, non autem impossibile est, illud posse construui, huius autem assignamus causam, quia fortem habuit compositionem, ideoque difficiliorem habuit resolutionem, ideoque difficulter destruitur. Et hoc est, quod facit eos opinari, impossibilem esse illius constructionem, quia destructionem artificialem ex cursu naturæ ignorant. Attentauerunt forte, quod sit fortis compositionis, sed quam fortis compositionis sit, non attentauerunt. Sufficienter itaque tibi charissime fili sophistarum fantasias attulimus. Restat ergo, ex quo te attentum promissione fecimus, secundum illam promissionem ad ea quæ determinanda sunt, ex rationibus artem negantium, a datis e transire.

*alia objectio**quantum tantum**alia objectio**effici.*

transire. Quæ cum debite determinata fuerint, tum ad ea uenire determinanda, quæ sunt principia de intentione naturæ, quorum essentiam nos oportet disputare sufficientius in insequentibus. Post illam uero determinationem, etiam de ipsis sermonem faciemus, quæ sunt principia nostri magisterij. In prima tamen traditione ^{pag. 4. 5. 8.} uniuersalem, in sequenti uero singularem de unoquoque principiorum faciemus sermonem. Nunc uero ad præsens rationes negantium à datis, & ipsarum interemptiones in primis afferamus.

Diuersæ opiniones eorum, qui artem esse supponunt.

Caput XII.

Hanc itaque artem supponentes, multiplices ex intentione diuersa esse comperimus. Alij quidem in spiritibus. Alij uero in corporibus. Alij in salibus, & aluminibus, nitris & boracibus. Alij uero in omnibus rebus uegetabilibus hanc inueniri artem & magisterium affirmant. Ex his autem omnibus, hi quidem secundum partem bene, & secundum partem male, hi uero secundum totum male, hoc diuinum magisterium æstimantes illud tradiderunt posteris. Ex ipsorum autem errorum multiplicitatibus ueritatem nos collegisse, difficilis & laboriosæ cautelæ coniectura, longaque & tædiosa experientia, multorumque sumptuum interpositione contigit, & illorum error per nostræ mentis dispositionem, & rationem sæpissime militauit, & quasi desperationem adduxit. blasphemati sint ergo in æternum, quia blasphemias & maledictionem posteris reliquerunt, & ex errore suo super philosophantes perfuderunt, non ueritatem, sed diabolicam instigationem potius post mortem suam dimiserunt. Et ego blasphemandus sim, nisi errores illorum corrigam, & ueritatem tradam in hac scientia prout melius exigit hæc ars uera. Hoc enim magisterium occulto

tertia parte libri
primi. pag. 44.
capp. 25. 26.

qui in spirit. et
corporibus

capit
27. 2
etc.

oculto sermone non indiget, nec manifesto penitus. Trade-
 mus igitur eam sermone tali, quem latere prudentes non acci-
 det: hic autem mediocribus profundissimus erit, fatuis autem
 utrosq; terminos irreferabiliter cōcludet in hac una, & eadem
 nostra traditione. Redeuntēs igitur ad propositum, dicimus
 eos, qui in spiritibus eam esse ponunt, diuersos esse multipli-
 citer. Alij quidem ex Argento uiuo, Alij autem ex Sulphure,
 & huic affini Arsenico, lapidem philosophorum perquiri as-
 serunt necesse esse. Et alij quidam ex Marchesita, quidam ex
 Tutia & Magnesia, & ex sale Ammoniaco quidam. Qui uero
 in corporibus, alij quidam in Plumbo, alij in quolibet aliorū
 corporum esse dicunt, alij utiq; in Vitro, & quidam in Gem-
 mis, & alij in diuersitatibus salium & aluminum, & nitrorum
 & boracium: & alij in omni genere rerum uegetabilium. Et il-
 lorum unicuiq; supponenti alius est aduersarius, secundum
 suam suppositionem. Et his aduersans credit se arti simpliciter
 aduersari. Et secundum plurimum utriusq; sectam inuenimus
 rationibus uacuum.

arte ex-
 tere

*Rationes negantium artem in sulphure sup-
 positam. Caput. XIII.*

Quidam igitur in sulphure supponentes eam inueniri, in
 sulphure laborem impenderunt, & ignorantes eius præ-
 parationis perfectionem, ipsam preparationem diminutam re-
 liquerunt. Crediderunt enim solam mundationem, & purifica-
 tionē, præparationem perfectionis fore, hæc aut per sublima-
 tionem fit, ideoq; adductū est intentioni eorū, ut existimarent,
 quod sola sublimatio in sulphure, sit perfectio præparationis
 ipsius, & similiter in suo cōpari, uidelicet in arsenico aut man-
 tes induxerunt. Venientes igitur ad projectionem, quæ est
 e ij adin-

ad intentionem alterationis, uiderunt illud aduri, & euanesce-
re, & non longam in corporibus moram trahere, & corpora re-
linqui ab eis magis immunda, quam prius fuerunt ante proie-
ctionem illius: quia ergo uiderunt hanc delusionem in operis
sui complemento, & longissimis fuit temporibus reuolutum
in illorum pectoribus, ex solo sulphure hanc scientiam reperi-
ri, & in illo non inuenissent, arguunt, non posse in alio hanc in-
ueniri, quare cum nec in hoc, nec in alio inueniatur, arguunt
nusquam inueniri.

Confutatio rationum præcedentium.

Caput XIII.

Respondemus eis itaq; breuiter, & dicimus eos in hoc pa-
rum intelligere, & minime sapere, quia supponunt solum
sulphur esse materiam nostram: Et si uera hæc esset suppositio,
tamen in modo utiq; præparationis decipiuntur, quia solam
sublimationem credunt sufficientem esse. Sūt enim tanquam
puer, qui ex principio natiuitatis suæ usq; ad senectutē in do-
mo concluditur, non putans mundi latitudinem extendi, ultra
suæ domus latitudinem, uel ultra, quam oculo possit in domo
conspicere. Non enim hi in multis lapidibus laborem suum
adhibuerunt, non igitur potuerunt sentire, ex quo medicina
nostra eliciatur, & ex quo non, ex quo manus suas etiam à la-
borum copia excusauerunt: quis ergo laborum perfectius sit
uel non, merito ignorare debuerunt. Sed quare fuerit opus il-
lorum diminutum, dicimus, quia adurentiam in sulphure di-
miserunt, & fugam, quæ non solum non perficiunt, uerum eti-
am dissipant & destruunt.

περὶ τοῦ θεοῦ.

*Rationes negantium artem in Arsenico suppositam,
earumq; confutatio,*

Caput XV.

Alij

Alii uero in eodem & suo comparari Arsenico hunc lapidē inueniri existimantes necesse esse, & profundius ad operis consummationem attendentes, non solum per sublimationem mundauerunt adurentem sulphureitatem, uerum etiam remouere conati sunt terreitatem, relicta in illo fuga. Ad quorum proiectionem similiter delusio superuenit, quia non adhæsit stabiliter in his ipsis corporibus, sed successiue & paulatim euauit, relicto tali corpore in priori sua dispositione. Qui & similiter arguerunt interimentes ut primi, & eisdem ut primis respondentes, artem affirmamus, & eam scimus esse, quia uidimus, & ueritatem tetigimus.

*Rationes negantium artem suppositam in Sulphure,
Argento uiuo, Tutia, Magnesia, Marchesita,
& sale Ammoniaco, eorumq; consuetudo.* Caput XVI.

Alii quidam profundius in ipso uiderūt, & mundauerūt illud, & fugam, & adustionem abstulerunt, & factum est eis fixum & terreum, nullam dans in ignis calore fusionē bonam, sed solam uitrificatoriam, & ideo non potuerunt in proiectione corporibus permiscere, ideoq; arguunt ut primi, & eisdem respōdemus sicut primis, quia opus diminutum dimiserunt, nec illud complere sciuerunt. Ingressionem enim, quæ est perfectiuum ultimū, inquirere ignorauerunt. In omnibus similiter spiritibus alijs est idem modus præparationis, nisi quod in argēto uiuo & Tutij excusamur à maiori labore, qui est ex remotione adustionis, hæc enim sulphureitatem adustibilem & in flammabilem non habent, sed solam fugam. Magnesiæ uero & Marchesitæ omne genus sulphureitatis habēt, plus Marchesita, minus uero Magnesia, fugam tamen omnes e in habent,

habent, plus argentum uiuum & sal ammoniacum, minus uero sulphur, adhuc uero minus compar illius, quârto uero adhuc minus marchesita:quinto uero magnesia minus illa, sexto uero & ultimo, minime omnium Tutia . Vtraq; autem fuga participans est, alia tamen plus, alia uero minus, & ideo propter illorum fugam quibusdam experimentatoribus superuenit delusio uehemens in operationibus præparationum illorum, & ipsorum projectionibus similiter. Ideoq; & ipsi arguunt, & interimunt ut in sulphure supponentes, & eisdem, ut in sulphure supponentibus, respondemus.

Rationes negantium artem suppositam in spiritibus, unâ cum corporibus figendis, & eorû confutatio. Caput XVII.

SVnt & aliî nitētes spiritus in corporibus figere, nulla alia præparatione huic præueniente, sed eisdem delusio angarians similiter mœrorem attulit & desperationem, & coacti sunt ex ea, non esse hanc scientiam credere, & contra ipsam arguere. Est enim turbationis illorû causa ac incredulitatis hæc, quòd in fusione corporum spiritus illa dimittunt, nec eis adhærent, imò asperitatem ignis refugiunt, permanentibus in ea solis corporibus, quoniam pressuram impietatis ignis illi compati propter fugam non possunt, quæ ab eis non est ablata. Accidit similiter quandoq; delusio, quia eisdem & cum corpora ignem effugiunt, & hoc est, cum non fixi spiritus corporibus in profundo inseparabiliter adhæserunt, quoniam uolatilis summa, summam fixi superat . Vnde & similiter ut primi arguunt, & similiter ut primis eis respondemus. Tota ergo illorum reprobatio hæc est: Si corpora filij doctrine uultis conuvertere, tunc si per aliquam materiam fieri hoc possibile sit, per spiritus

Spiritus ipsos utiq; fieri necesse est: sed ipsos non fixos corporibus utiliter adhærere non est possibile, imo fugiunt, & immunda relinquunt illa, ipsos autem fixos non est possibile ingredi, cum terra facti sint, quæ non funditur: & cum inclusi corporibus fixi apparent, nõ tamen sunt, aut ab eis recedunt ipsis manentibus, aut ambo simul aufugiunt. Cum igitur in materia magis affini nullis modis hanc artem inuenire sit possibile, in magis remota non inuenietur, ergo nusquam. Responsio utiq; nostra hæc est, quod quicquid scibile circa hoc est, non totum sciunt, ideo nec operatum ex eo totum inueniunt, consequentis igitur uitium per insufficientiam ponunt ipsorum robur.

Rationes negantium artem in corporibus suppositam, & primo in plumbo albo, id est stanno, seu loue, & earum confutatio. Caput XVIII.

Quidam autem posuerunt in corporibus illam. Cum tamen ad opus peruenerunt, illusi sunt, ut existimantes Plumbum utrumq; liuidum scilicet & album, albedine non pura, multum naturæ solis & lunæ assimilari & approximare: liuidum quidem multum Soli, Lunæ uero parũ: album uero Lunæ multũ, Soli uero parũ. Propterea horũ aliqui autumantes stannũ, seu louem multũ Lunæ assimilari, & stridore, mollicie, & liquefactionis uelocitate solummodo differentem, credentes ex superfluitate suæ humiditatis, liquefactu esse facile, & molle similiter, ex substantia uero fugitiua argenti uiui in illo intercidente partes stridorem possidere, exposuerũt illud igni, & calcinantes ipsum tenuerunt in igne, quem potuit tollerare, quousq; album factũ est in calce sua, quem postea uolentes reducere non potuerunt, sed æstimauerũt impossibile fore.

et inde æstimauerunt artem transformationis impossibilem esse.

Et horum

Et horum aliqui reduxerunt ex illo aliquid, & stridorem, ut prius, & mollitiem in illo inuenerunt, atq; liquefactionis uelocitatem. Ideoq; crediderunt hoc impossibile per uiam hanc, & adducti sunt in incredulitatem, ut putarent artem indurationis illius inueniri non posse. Horum uerum aliqui calcinauerunt, & reduxerunt, & iterum scoriam illius subtrahendo cum maioris ignis expressione calcinauerunt & reduxerunt, & sic sæpe reiterantes opus ad illud, uiderunt iam illud induratum, atq; sine stridore: quia uero uelocitatem liquefactionis non omnino remouerunt, errauit mens illorum, & existimauerunt ad illud non posse perueniri. Horum itaq; & alij uolentes eidem duriciem & retardationem liquefactionis cum administratione durorum corporum præstare, in delusionem ceciderunt, ut frangeret illis quodcumq; durorum corporum admixtum ei fuerit, nec iuuat in hoc eos ulla præparatio. Ideoq; cum nec duris, nec igne illum præparare potuerint, excusaerunt se de longa mora inuentionis artis, quia eam impossibilẽ crediderunt & dixerunt, per hoc & contra artem arguentes instanter, posuerunt illam non esse. Præterea, & alij quidam addentes multa medicamina, uiderunt illa nullam immutationem facientia, nec ei conuenientia, sed potius corrumpentia, & contra illorum propositum agentia, & ideo libros abiecerunt, & capita retrorserunt, & artem ueram & diuinam friuolã esse dixerunt. Quibus obuiantes respondemus responsione prima.

*Rationes negantium artem in plumbo nigro
suppositam. Caput XIX.*

EVndem etiã est in Plumbo nigro reperire illusionis modum, solo excepto, quòd corpora non frangit, & quòd citius

citius redit à calce sua, quàm Iupiter, liuiditatem uero eius remouere non possunt, quia ignorant, ideo per illud de albare non possunt dealbatione bona, nec per suam fantasiam potuerunt illud stabilibus corporibus tam stabiliter associare, quin contingat illud per fortem ignis expressionem recedere à cōmixto. Et illud quidem maxime decipit illos, in huius præparatione supponentes, in nullo posse scientiam inueniri, nisi in ipso, quia post duas reductiones à calce sua nullam duriciem suscipit, sed maiorem potius mollitiem quàm prius habuerat, & in alijs similiter non uiderūt illud emendari differentijs. Et ideo cum in ipso putātes propinquius & melius inueniri, non inuenerunt, coguntur per hoc credere & argumentari, scientiam non esse, sed delusionem, & ideo peccant hi ut priores.

Rationes negantium artem in mixtione durorum cum duris, & mollium cum mollibus corporibus suppositam, Caput. XX.

Alij uero componentes dura cum duris, & mollia cum mollibus, propter conuenientiam uoluerunt corpora se se inuicem transmutari & transmutare, & illud non potuerūt, propter suam ignorantiam, ut permiscentes Solem uel Lunā cum Venere, uel alio quocuncq; metallorum, non transmutāt illa in Solem, uel Lunā transmutatione firma, quin experiuntur ignis expressione forti unumquodq; illorum à commixtione separari, & comburi, uel ad priorem sui naturam redire. Quædam uero ex eis plus durant in commixtione, quædā uero minus, ut à nobis sufficienter determinatum est. Hæ itaq; delusiones superuenientes propter ignorantiam, faciunt hos tales de hac diffidere arte, & illam arguere non esse.

f Rationes

*Rationes negantium artem in mixtione durorum cum
mollibus, & perfectorum cum imperfectis
suppositam. Caput XXI.*

Alij autem intimius & profundius super hoc inquirentes, cogitauerunt & ingeniati sunt, & uiam uoluerunt inuenire, ut dura mollibus unita, ea stabiliter indurarent, & perfecta imperfectis, ad perfectionem ea reducerent, & generaliter à seinuicem transmutarentur & transmutarent, transmutatione firma. Et ideo uoluerunt similitudinem & affinitatem illorum inuenire, tum quidem per medicinas, tum uero per ignis administrationem attenuando grossa, sicut Venerē & Martem, & inspissando subtilia, sicut est Iupiter, & similia illi. Et aliqui eorum credentes hanc administrationem perficere, delusi sunt in commixtione horum durorum corporum, uel quia frangibile fecerunt omnino, uel omnino nimis molle non alteratum à duro, uel nimis durum non alteratum à molli. Et sic conuenientiam non inuenerunt, & ideo artem esse negauerunt.

*Rationes negantium artem in extractione animæ, uel ignis
regimine suppositam. Caput XXII.*

Alij uero adhuc intimius & profundius inspiciētes, alterare uoluerunt corpora cum animarum suarum extractione, & cum extracta anima omnia alia similiter. Et ad id non potuit eorum experientia peruenire, sed delusi fuerunt in intentione sua, per hoc æstimantes artem nō posse inueniri. Alij uero solo igne ipsa perficere conantes delusi in opinione sua fuerunt, quia ad illud peruenire nescierunt. Et hi eam ex hoc non esse putauerunt. Quibus omnibus obuiamus ut primis.

Rationes

*Rationes negantium artem in vitro, & gemmis suppositam,
& earum confutatio. Caput XXIII.*

Qui uero in Vitro, & Gemmis illam posuerunt, experti sunt per Vitrum & Gemmas in corporibus alterationes fieri nō posse, quia nō alterat qd' nō ingreditur, at nec Vitruū quidē, nec Gemmæ ingrediuntur, ideoq; nō alterant. Sed & si conati sunt Vitrum cum illis unire, cum tamen uix hoc fieri possit, non tamen propositum habent, quoniam Vitrum ex corporibus faciunt, & propter hoc æstimant hunc errorem super totam artem cadere, & sic eam arguunt non esse. Quibus respondemus, eos operari in non debita materia, ideoq; indubite terminantes, nō possunt hāc ex suis erroribus interimere.

*Rationes negantium artem in medijs mineralibus, uel uegetalibus,
uel quarumcunq; rerum commixtione suppositam. Caput XXIIII.*

Sunt & alij supponentes eam artem inueniri in Salibus & Aluminibus, Nitris & Boracibus, qui possunt quidem in his experiri, sed eam inueniri minime putamus in eis: Ideoq; si post suam experientiam paucam utilitatem transmutationis inueniunt, scilicet soluendo, coagulando, & assando, tamen non interimant hanc artem diuinam, cum necessaria sit & scita. Possibile est tamen in his omnibus aliquam alterationem inueniri, sed remota est ualde, & maxime laboriosa. Adhuc uero & in alijs crescētibus omnibus supponētibus, magis laboriosa fore probatur. Ideoq; qui eā in omnibus uegetabilibus ponunt, possibile quidem ponunt, sed non eis, quoniam

f ij prius

prius deficerent in labore, quam laboratum perfici sit possibile, ideoque si tales artem non inueniunt suis laboribus, artem nullis laboribus inueniri posse argumētari non licet. Omnes autem prius dicti, errantes, unam materiam suam posuerunt, & nullam aliam supposuerunt præter illam. Et hi quidem iam redarguti sunt omnes. Alij uero multi, & quasi infiniti, harum rerum omnium compositionem, aut quarundam sub diuersa proportione facientes, ignoranter & inscienter incedunt, & error illorum in infinitum extenditur, quoniam infinita est diuersitas proportionis rerum miscibilium, & infinita est diuersitas materierum miscibilium, & in his ambabus infinitatibus infinite contingit errare, aliquando ex superabundantia, aliquando ex diminutione, & in his possibilis est correctio. Sed nos quidem longitudini & prolixitati sermonum parcetes, super infinitis insistere uolumus, quoniam scientiam uniuersalem trademus breuibus locutionibus, qua euidenter infinitatem suorum errorum emendare potuerint, & illos corrigere. Nunc uero prius naturalia principia disseramus, secundum eorum causas, ut ex principio te attentum fecimus & commemoratione illorum.

SEQVITVR TERTIA PARS

HVIUS LIBRI PRIMI, DE PRINCIPIIS NATURALIBUS, & EORUM EFFECTU.

De principiis naturalibus corporum metallicorum, secundum opinionem antiquorum. Caput XXV.

INnuimus ergo tibi secundum antiquorum opinionem, qui fuerunt de secta nostra artem imitantium, quod principia naturalia in operæ naturæ sunt spiritus scærens, & aqua uiua, quam

quam & siccam aquam nominari concedimus. Spiritum autē fetentem diuisimus, est enim albus in occulto & rubeus & niger uterq; in magisterio huius operis . In manifesto autem, *Spiritus foetens et aqua viva* uterq; tendens ad rubedinem. Dicemus igitur sermone breui, nec non & similiter completo & sufficienti generationem uniuscuiusq; istorum, & modum similiter generationis. Expedi igitur nos ampliare sermonem nostrum, & dilatare, & singulū Capitulū, de singulo naturali principio tradere. In genere tamen dicimus, quod unumquodq; ipsorum est fortissimæ compositionis, & uniformis substantiæ, & illud ideo, quod in eis partes terræ taliter partibus aërijs, aqueis & igneis per minima sunt unitæ, ut nulla ipsarum alteram in resolutione possit dimittere, imò quælibet cum qualibet resoluitur, propter fortem unionem, quam habuerunt ad inuicem per minima, & paulatim à calore naturali & æquali in mineralibus in terræ uisceribus condensato, multiplicato, & æquato secundum debitum cursum naturæ, ad exigentiā illorum essentiæ, secundum opinionem quorundam antiquorum philosophorum.

De principijs naturalibus metallorum, secundum opinionem recentiorum, & authoris. Caput. XXVI.

... **A**lij autem aliter dixerunt, quod principium non fuerit argentum uiuum in natura sua, sed alteratum & conuersum in terram suam, & sulphur similiter alteratum, & in terrā mutatum. Vnde dixerunt quod aliud fuerit principium, quā spiritus foetens, & spiritus fugitiuus in intentione naturæ. Et ratio qua moti sunt, ea fuit, quia non inueniunt in mineris argenteis, uel aliorum metallorum aliquid quod sit argentum uiuum in natura sua, & aliquid quod sit sulphur similiter, imò per se inueniunt unumquodq; illorum separatim in pro-
f iij pria

pria sua minera in sua natura. Et similiter per aliam rationem hoc quoque affirmant. Non est transitus inquit, à contrario in contrarium, nisi per dispositionem mediam. Ergo cum sic sit, coguntur confiteri & credere, quod non sit transitus à mollicie argenti uiui ad duriciem alicuius metallorum, nisi per dispositionem, quæ est inter duritiem & molliem illorum: sed in mineris non inueniunt aliquid, in quo saluetur hæc media dispositio, ideo hæc ratione compelluntur credere, argentum uiuum, & sulphur in sua natura non esse principium de intentione naturæ, Imò aliud quod sequitur ex illorum essentiarum alteratione, in radice naturæ ad terream substantiam. Et est iste modus, quod prius unumquodque eorum conuertitur ad terream naturam, & ex his ambabus terreis naturis resoluitur fumus tenuissimus à calore multiplicato in uiscere terræ, & hic duplex fumus est materia metallorum immediata. Hic fumus cum à calore temperato mineræ decoctus erit, conuertitur in naturam cuiusdam terræ, ideoque fixationem quandam suscipit, quam deinde fluens aqua per uiscera mineræ & terræ spongiositatem dissoluit, & ei uniformiter unitur unione naturali & firma, Ideoque sic dixerunt sic opinantes, quod aqua fluens per meatus terræ inuenit substantiam dissolubilem ex substantia terræ in uisceribus illius, & illam soluit, & uniformiter cum illa unit, quousque & substantia terræ in uisceribus dissoluta, & aqua fluens dissolvens, unum fuerint unione naturali, & ad talē mixtionem ueniunt omnia elementa secundum debitam naturalem proportionem, & miscentur per minima, quousque faciant uniformem mixtionem. Et hæc mixtio per successiuam decoctionem in minera inspissatur & induratur, & fit metallum. Et hi quidem quamuis sint affines ueritati, non tamen ueritatem conueniunt puram.

Diuisio dicendorum de tribus principijs, Sulphure scilicet, Arsenico, & Argento uiuo. Caput XXVII.

IAm sermone uniuersali determinauimus de metallorum principijs naturalibus. Restat igitur ut nunc ponamus utriuscuiusq; principij capitulum. Cum ergo tria sint, Sulphur, Arsenicum, & Argentum uiuum. Primo ascribemus capitulum de Sulphure. Secundo de Arsenico. Tertio de Argento uiuo. Deinde uniuscuiusq; metallorum, quæ sunt effectus eorum, ponemus capitulum determinatum, secundum quod est ex opere naturæ. Dehinc ad ea quæ huius magisterij sunt fundamenta, & illorum operationes transeundo, horum omnium causas assignabimus. cap. 31.

corpore Sulphuris. De Sulphure. Caput XXVIII.

Dicimus igitur quod Sulphur est pinguedo terræ, in minera terræ per temperatam decoctionem inspissata, quousq; induretur, & sicca fiat, & cū indurata fuerit, Sulphur uocatur. Habet siquidem sulphur homogeniam & fortissimam compositionē, & est uniformis substantiæ in suis partibus homœomera, quia homogeniū est. Ideoq; nō aufertur eius oleū ab ipso per distillationē, sicut ab alijs rebus oleū habentibus. Qui ergo quærūt ipsum calcinare nō perdendo de illius substantia aliqd, de quo sit curandum, in uanum laborant, quoniam non calcinatur nisi per magnam industriam, & multum de illius substantia dissipando. Ex centū enim partibus uix tibi tres suffi-cienter reseruabis post calcinationem. Figi similiter non potest nisi calcinetur prius, commisceri attamen, & aliquantulū illius

illius fuga retardari, & illius potest adustio reprimi, & cum commixto facilius calcinatur. Qui ergo quærit ex eo opus elicere, illud per se præparando non eliciat, quoniam cum mixto perficitur, & sine illo protelatur magisterium usq̃ ad desperationem. Et cum suo compari fit tinctura, & dat pondus completum unicuiq̃ metallorum, & ipsum à fœditate depurat & illustrat, & perficitur cum magisterio, sine quo nihil horum præstat, sed potius corrumpit & denigrat, non igitur sine magisterio ipso utaris. Qui etiam in præparatione ipsum commiscere & amicari corporibus nouerit, sciet unum de secretis nature maximum, & uiam perfectionis unam, cum multæ sint uia ad unum effectum, & unum intentum. Et quodcunq̃ corpus ex ipso calcinatur, acquirit pondus sine dubio. Aes quoq̃ assumit ex eo solis effigiem. Mercurio quoq̃ associatur, & per sublimationem fit Vlsifur. Calcinantur deniq̃ omnia corpora ex eo facile, præterquam Sol & Iupiter. Sol uero difficillime. Et non coagulatur argentum uiuum ex eo in Solem uel Lunam, in quibus sit utilitas per artificium debile, sicut Philosophorū quidam fatui putauerunt. Et ita dicimus, quod quæcunq̃ corpora minus habent de humiditate, facilius per sulphur calcinantur, quam quæ multam. Per Deum altissimum, ipsum illuminat omne corpus, quoniam est lumen, alumen, & tinctura. Difficillime quoq̃ soluitur, quia non habet partes falluginosas, sed oleagineas, quæ non facile in aquam soluntur. Quæ autem facile uel difficile soluuntur in aquam, in Capitulo solutionis monstrabimus satis aperte. Sublimatur uero, quia spiritus est. Et si commiscetur Veneri, & adunatur cum ea, fit mirabile uiolaceum. Cum Mercurio quoq̃ miscetur similiter, & fit ex eis per decoctionem cœlestinus color & delectabilis. Non putet tamen quis, quod sulphur per se opus compleat

Vlsifur

notabile

compleat Alchemiæ, non enim esset hoc nisi uanum credere, hoc autem satis lucide probabimus in sequentibus. Eligitur autem crassum & lucidum. Et de Sulphure hæc dicta sufficiant,

De Arsenico. Caput XXIX.

Restat nos de Arsenico determinare ad præsens. Dicimus igitur quòd est de subtili materia, & simile cū sulphure, iccirco non oportet illud aliter diffiniri, quàm sulphur: in hoc autem diuersificatur à sulphure, quia est albedinis tinctura de facili, rubedinis autem difficillime: sulphur uero rubedinis de facili, albedinis autem difficillime. Est autem sulphuris & Arsenici duplex genus, citrinum scilicet, & rubeū, quæ sunt huic arti utilia, reliqua autem multa genera, non. Figitur autem Arsenicum sicut sulphur. Vtriusq; uero sublimatio ex metallorū calcibus melior est. Non sunt autem sulphur & Arsenicum materia perfectiua huius operis. Non enim completa sunt ad perfectionem, habent autem adminiculum perfectionis in casu. Eligitur autem lucidum, & squamosum, & scissile.

De Argento uiuo, seu Mercurio. Caput XXX.

Argentum autem uiuum, quod etiam Mercurius appellatur antiquorū usu, est aqua uiscosa in uisceribus terræ, substantiæ subtilis albæ terræ per calorem temperatissimum unita totali unione per minima, quousq; humidum contemperetur à sicco, & siccum ab humido æqualiter, Ideoq; fugit superficiem planam de facili, propter suæ aquæ humiditatem. Non autem adhæret, uiscosam licet habeat humiditatem, propter siccitatem illius, quæ illam contemperat, & non adhære re præmittit. Est etiam (ut quidam dicunt) materia metallorū cum sulphure, Adhæret quoq; tribus mineralibus de facili,

g

Saturno

Saturno uidelicet, & Ioui, & Soli, Lunæ autem magis difficul-
 ter. Veneri uero difficilius quàm Lunæ, Marti autem nullo
 modo nisi per artificium. Ex hoc itaq; maximum elicias secre-
 tum. Est enim amicabile, & metallis placabilis, & medium
 coniungendi tincturas, & nō submergitur aliquid in Argen-
 to uiuo, nisi Sol. Soluuntur tamen Iupiter & Saturnus, Luna
 & Venus ab eo, & commiscentur, & sine ipso aliquid metal-
 lorum deaurari non potest. Figitur & est tinctura rubedinis
 exuberantissimæ refectionis, & fulgidi splendoris, & non re-
 cedit à commixto, donec est in natura sua. Non est tamen me-
 dicina nostra in natura sua, sed iuuare quandoq; potest simili-
 ter in casu.

De effectibus principiorum naturæ quæ sunt corpora
 metallica. Caput XXXI.

Dicamus de metallicis corporibus, quæ sunt effectus ho-
 rum naturæ principiorum. Sunt autē sex numero. Au-
 rum, Argentum, Plumbum, Stannum, Aes & Ferrum. Dici-
 mus igitur quòd metallum est corpus minerale fusibile, sub
 malleo ex omni dimensione extensibile. Est autem metallum
 (ut diximus) densæ substantiæ, & fortissimæ compositionis &
 firmæ. Habent autem affinitatem magnam metalla adinuicē,
 non tamen perfectum diminutum perficit per eius commi-
 xtione. Si enim aurum cum plumbo admisceatur fusione, nō
 fit ex hoc plumbo aurum, sed euanescit plumbū ab admixtio-
 ne, & aduritur, Aurum autem in examinatione remanet. Simi-
 liter in reliquis inducendo cadit secundum communem cur-
 sum. Secundum uero nostrum magisterium perfectum imper-
 fectum adiuuat; & imperfectum in nostro magisterio per se
 perficitur sine administratione alicuius rei extraneæ; & im-
 perfectum

perfectum hoc eodem magisterio perficitur. Et per Deum, se-
 inuicem alterant & alterantur, & se inuicem perficiunt & per-
 ficiuntur, & per se tantum unumquodq; perficitur, sine alicu-
ius adminiculo.

De Sole, siue Auro. Caput XXXII.

ATtulimus tibi in generali capitulo summam de intentio-
 nibus metallorum, specialem tibi tamen faciemus de
 unoquoq; sermonem. Et primo de Auro. Dicimus ergo quòd
 Aurum est corpus metallicum, citrinum, ponderosum, mutū,
fulgidum, æqualiter in uentre terræ digestum, aqua minerali
diutissimè lauatum, sub malleo extensibile, fusibile, examina-
 tionem cineritij & cementi tolerans. Ex hac diffinitione itaq;
 elicias, quòd aliquod non est aurum, nisi causas diffinitionis &
 differentias omnes habeat auri. Quicquid tamen metallum
 radicitus citrinat, & ad æqualitatem perducit & mundat, ex
 omni genere metallorum aurum facit. Ideoq; per opus naturæ
 perpendimus, & artificio æs in aurum mutari posse. Vidimus
 nanq; in mineris æris, à quibus emanabat aqua, secum addu-
 cens æris squamas tenuissimas, Ipsaq; diuturno, & continuo
 lapsu lauit & mundauit. Deinde uero aqua cessante fluere, ui-
 dimus cum sicca arena has squamas per triennium in solis ca-
lore excoqui, inter quas est inuentum aurum uerissimum. Ac-
 stimauius itaq; per aquæ beneficium illas mundatas fuisse,
 per Solis autem calorem in arenæ siccitate æqualiter digestū,
 & ad æqualitatem peruenisse. Imitantes aut naturam cū possu-
mus, similiter alteramus, nō tamē in hoc seq naturā ualemus.
 Aurū quoq; est preciosissimū metallorū, & est tinctura rubedi-
nis, quia tingit ac transformat omne corpus. Calcinatur aut &
 20 oluitur sine utilitate, & est medicina lætificans, & in iuuentu-
 e corpus conseruans. Frangitur facillime cum Mercurio, &
 v. 20. in solis calore excoqui. 1 o. 22 per aquæ g ij odore
 eficiuntur. notabilia.

ipias q

cc
cc
cc

*non sine uti-
litate.*

52, 53 TERTIA PARS LIB. PRIMĪ

imputrescibilitate (ita legendum e pag. 53, 9.)

odore plumbi teritur. Non est autē in actū aliquid quod magis in substantia illi conueniat, quā Iupiter & Luna. In pondere autem & surditate, & putrescibilitate Saturnus; in colore autem Venus; in potentia quidem magis Venus, deinde Luna, deinde Iupiter, & deinde Saturnus, ultimo uero Mars. Et hoc est unum de secretis naturæ. Cum ipso similiter commiscentur spiritus, & figuntur per ipsum maximo ingenio, quod non peruenit ad artificem duræ ceruicis & pectoris.

De Luna, siue Argento. Caput XXXIII.

Calcestris color r. n. g. ro

hoc notabile. v. 23. similiter videlicet, ut aurum, quare pag. 51, 28. le. gend. non sine utilitate.

Solis itaq; Capitulo præmissio, dicamus sermonem nostrū de Luna, communi uocabulo argento. Dicimus igitur quòd argentum est corpus metallicum, album albedine pura, mundū, durū, sonans, perdurans in cinericio, sub malleo extensibile, ignibile, fusibile. Est itaq; albedinis tinctura, & indurat Iouē per artificium, & conuertit ad se; & commiscetur Soli, & non frangit, sed in examinatione sine artificio cum eo non perseverat. Qui nouit ipsum magis subtiliare, & post subtiliationem inspissare & figere, cum auro associatum, cum eo manet in pugna, & ipsum non dimittit penitus. Positum super fumū acutorum, sicut aceti, salis Ammoniacy, & agrestæ, fit celestius color mirabilis. Et est nobile corpus, sed diminutum à nobilitate auri, & inuenitur eius minera determinata; & aliquoties habet confusam mineram cum alijs corporibus, & illud non est ita nobile. Calcinatur autem similiter, & soluitur labore magno cum nulla utilitate.

propria ut aurum. p. 51, 27. cum multa utilitate. non est legendum. cum nonnulla utilitate.

De Saturno, siue Plumbo.

Caput XXXIII.

DE Plumbo similiter tradamus capitulum, & dicamus, quòd plumbum est corpus metallicum, liuidū, terreū, ponderosum,

ponderosum, mutum, parua participans albedine, cum liuiditate multa, cineritium & cementum refugiens, molle, facile omni sua dimensione parua compressione extensibile, & facile fusibile sine ignitione. Plumbum autem quidam fatui putant, & dicunt multum in natura sua auro approximare. Sed quia sunt duræ ceruicis, omni ratione uacui, nullam ueritatem conijcere, quantum in se est, ex subtilissimis rebus queunt, sed de eis secundum sensum iudicant. Et quia uident illud ponderosum, & mutum, & non putrescere, credunt illud Soli multum approximare, sed hoc totum est erroneum, ut latius à nobis in sequenti negocio probatur aperte. Plumbum quoque multum habet de substantia terrea, ideo lauatur, & in stagnum per la-uacrum uertitur. Per hoc ergo patet stannum magis perfecto assimilari. Et plumbum similiter ^{ut argentum} aduritur, & fit minium, & ponitur super uapores aceti, & fit cerussa. Et licet non multum perfectioni approximet, ex eo tamen per nostrum artificium de facili argentum facimus, & non seruat pondus proprium in transmutatione, sed mutatur in nouum pondus. Et hoc totum in magisterio acquirit. Est etiam Plumbum argenti examen in cineritio, cuius causas dicemus.

De Ioue, siue Stanno. Caput XXXV.

Iouis ergo traditione non omissa, significamus filijs doctrinæ, quod est corpus metallicum, album, non purum, liuidum, & sonans parum, terreatate pauca participans, stridorem, molliciem, liquefactionis sine ignitione uelocitatem, in radice possidens, cineritium & cementum non expectans, sub malleo extensibile. Est ergo Iupiter inter diminuta à perfectione corpora magis perfecto in radice suæ naturæ affinis, Soli scilicet & Lunæ, Lunæ magis, Soli uero minus. Hoc itaque in sequenti-

cc sic de Ioue,
v. 23. de Ve-
re pag. 54
cc v. 14.

cc Experimen-
tis refellitur
in hoc vir ma-
gnus. sed vide
pag. 174, 17. Si
vero ad rubē
um, imbibere

pag. 52, 18.

bus lucide narrabitur. Iupiter quia albedinem multam ex radice suæ generationis suscepit, ideo omnia non alba corpora dealbat. Vitium est tamē ei, quod omne corpus frangit, præter Saturnum, & purissimum Solem. Et Iupiter multum Soli & Lunæ adhæret, & ideo ab eis per examina non de facili recedit. Suscipit tincturam rubedinis, & splendet in eo fulgore inæstimabili, & pondus acquirit in magisterio huius artis. Induratur uero & mundatur facilius quàm Saturnus. Et qui sciuerit eius uitium fractionis auferre, subito ex eius, proficuo perfrui lætabitur. Conuenit enim Soli & Lunæ, nec separabitur ab eis unquam.

De Venere, siue AERE.

Caput XXXVI.

de sono, amisit.

DE Venere uero sermo noster sit ad præsens. Et est corpus metallicum, liuidum, rubedine fusca participans, ignibile, fusibile, sub malleo extensibile, cineritium & cementum refugiens. Venus itaq; (ut narratum est) in profundo suæ substantiæ colorem & essentiam auri præterdit, malleatur uero & ignitur ut argentum & aurum. Ideoq; secretum ex ea assumas, quia est medium Solis & Lunæ, & facile ad utrumq; conuèrtire naturam illius accidit, & est bonæ conuersionis, & pauci laboris. Conuenit cum tutia uehementer, quæ illam citrinat citrinitate bona, & ex hoc proficuum elicias. Excusamur itaq; per eam à laboribus indurationis & ignitionis illius. Assumas igitur eam præ cæteris imperfectis in opere minori & medio, in maiori uero minime. Hoc tamen præ Ioue uitium habet, quod liuescit de facili, & infectionem ex acibus & acutis suscipit, & eradicare illud non est facile artificium, imò profundum.

De

M Artis uero narratio, & secretum illius totū est ex op-
 ræ naturæ, quia est corpus metallicum liuidum multū,
 parum uero rubeum, albedine non pura participans, durum,
 ignibile, fusibile fusione non recta, sub malleo extensibile, &
 multum sonans. Est autem Mars duræ tractationis, propter im-
 potentiam suæ fusionis, qui si medicina illius naturam immu-
 tante fundatur, coniungitur Soli & Lunæ, & nō separatur per
 examen, sine magna industria, sed si præparatur, coniungitur,
 & non separatur per aliquod artificium, si eius natura fixationis
 non immutetur ab eo, sola remota immundicie illius. Est ergo
 tinctura rubedinis de facili, albedinis uero difficulter. Et cum
 coniungitur non alteratus, non immutat colorem commixti,
 sed auget illud in quantitate. Inter omnia igitur corpora Iupi-
 ter insplendidus, & lucidus, fulgidus & perfectus in solare
 & lunare transformatur corpus. Sed in eo est opus facilis tra-
 ctationis, & longi laboris. Post illum uero Venus minus perfe-
 ctæ mutatiōis eligitur, difficilioris tractationis, breuioris uero
 quàm Iupiter laboris. Saturnus uero post Venerem perfectio-
 nem in transmutatione ab illa diminutam habet, facilis tracta-
 tionis, longissimi uero laboris. Mars uero inter cætera minimæ
 perfectionis in transmutatione consistit, tractationis utiq; diffi-
 cillimæ, & laboris longissimi. Quæcūq; igit a uelocitate lique-
factionis corpora remōtiora sunt, difficilioris inueniuntur in
 trāsmutationis opere tractatiōis. Et sunt huiusmodi Venus &
 Mars. Quæ uero magis, magis: & quæ maxime, maxime: Quæ-
 cūq; uero maioris liuiditatis & infectionis de terra sunt par-
 ticipantia, & hæc laboris maioris inueniuntur, & minoris per-
 fectionis. Quæcūq; autem perfectiōnum diuersitates paulò
 prius à nobis determinatæ sunt, in minoris & medijs operis
 artificio.

pag. 53. v. 27.
 non, difficilis

artificio repertæ sunt, in maiori uero unius perfectionis sunt omnia, non autem unius tractationis aut laboris sunt. Remanet enim dicere, & quæ tractationis facilitas, & difficultas, & quæ breuitas laboris, & longitudo, in radice in natura corporum inuenta sunt. Iam ergo principia naturalia ipsorum corporum, traditione uera, quæ est ex intentione naturæ perscriptissimus, & ipsorum corporum similiter determinatos sermones in singulis Capitulis ueraciter exposuimus, & secundum sententiam eorum, qui intima naturæ uiderere potuerunt, & secundum nostram, qui ad ea peruenimus cum instantia laboris. Nunc uero secundum quod inuimus, expedit huius artis defectum supplere, & principia omnia huius magisterij tradere in huius nostri sermonis ultima parte, & perfectionem quam uidimus, secundum eius exigentiam, cum causis suis monstrare.

Q V A R T A P A R S H V I V S

PRIMI LIBRI, DE PRINCIPIIS

artificialibus huius artis.

Ex alia horum
libror. distincti-
one, incipit hęc
liber 2us.

Diuisio dicendorum in hac parte, cum insinuatione perfectionis, in se-
cundo libro tradenda. Caput XXXVIII, Libri II. ca-
hoc caput est præfatio in secundum lib.

SVnt duo quæ determinanda sunt. Principia scilicet huius magisterij, & perfectio eiusdem: Sunt itaq; huius artis principia modi operationum ipsius, quibus applicatur artifex ad hoc magisterium. Qui quidem à se inuicem sunt diuersi. Est enim unus modus Sublimatio, & Descensio alter, & unus etiã Distillatio, & unus ex modis est Calcinatio, & alius Solutio, & alius Coagulatio, Septimus uero modus est Fixatio, Octauus uero Ceratio. De quibus singulis singulas narrationes facie-

mus.

cap. 39. | 2. cap.
49. pag. 76.
3. cap. 50. pag. 78.
4. cap. 51. pag. 82.
5. cap. 52. pag. 88.
6. cap. 53. pag. 90.
7. cap. 54. pag. 96.
8. cap. 55. pag. 99.

mus. Perfectio uero consistit ex consideratione eorum, quibus peruenitur ad eam, & ex consideratione rerum iuuantium, & ex consideratione ipsius rei, quae ultimo ^{v. 26} perficit, & ex qua *non perficitur* cognoscitur, an in perfectione fuerit magisterium, uel non.

- Consideratio eorum, quibus peruenitur ad operis complemētum, est consideratio substantiae manifestae, & colorum manifestorum, & ponderis in unoquoque corporum mutandorum, & eorum corporum, quae non mutanda sunt ex radice suae naturae absq; illo artificio, & consideratio illorum similiter in radice sua cum artificio, & consideratio principiorum corporum, secundum suum profundum, occultum & manifestum, secundum naturam suam, sine artificio, & eorum similiter cum artificio. Quoniam si non cognoscerentur corpora & illorum principia in profundo suae naturae & manifesto, cum artificio, & sine, nesciretur quod superfluum in eis, & quod diminutum, qua ratione necesse foret nos nunquam ad perfectionem transmutationis illorum peruenire. Consideratio autem rerum iuuantium perfectionem, est consideratio naturarum, illarum rerum, quae corporibus sine artificio uide-
- mus adherere & mutationem facere. Et sunt Marchesita, Magnesia, Tutia, Antimonium, & lapis Lazuli; & consideratio eorum, quae sine adhaerentia, corpora mundificant, & sunt scilicet sal & alumina, nitra & boracia, & quae illorum naturae sunt, atq; consideratio nitritificationis mundantis per consimilem naturam. Consideratio uero rei quae perficit, est consideratio electionis purae substantiae argenti uiui, & est materia, quae ex materia illius assumpsit originem, & ex illa creata est. Non est autem ista materia argentum uiuum in natura sua, nec in tota sua substantia, sed est pars illius, non est autem nunc, sed
- cum lapis noster factus est, ipse enim illustrat, & ab adustione h conseruat,

conseruat, quod perfectionis significatio est. Consideratio ue-
 ro rei ex qua cognoscitur, utrum magisterium in perfectione
 sit, uel non, est consideratio cinericiij, cementi, ignitionis, expo-
 sitionis super uapores acutorum, extinctionis, commixtionis
 sulphuris adurentis corpora, reductionis post calcinationem,
 & susceptionis argenti uiui. Hæc autem omnia deinceps nar-
 rabimus cum causis suis, & cum experientijs facilibus, quibus
 poteris manifeste cognoscere, sermones non errasse nostros. Et
 hæc experimenta erunt tibi penitus nota.

De Sublimatione, cur sit inuenta.

Caput XXXIX. Lib. 2. Cap.

PRosequentes igitur nostrum propositum, dicimus de sub-
 limatione. Et fuit causa inuentionis eius, quia non inue-
 nerunt antiqui nostri, nec nos, nec qui post nos erunt aliquid,
 quod uniretur corporibus, nisi spiritus solos, uel aliquod, qd
 naturam corporis & spiritus in se contineret, & hos ^{spiritus} proiectos
 super corpora sine illorum mundatione, uiderunt uel non per-
 fectos colores dare, uel ex toto corrumpere, adurere, denigra-
 re & defœdare. Et hoc secundum diuersitatem ipsorum spiri-
 tum. Quidam enim sunt adurentes, ut sulphur & arsenicum
 & marchesita, & hi quidem corrumpunt ex toto. Alij uero nō
 adurunt, ut omne genus tutiæ, & hi quidem imperfectos colo-
 res dant, & illud ideo, quia quæ adurunt, & denigrant & fœ-
 dant, duplici de causa hæc faciunt. Vna, quia unctuositas adu-
 rtiua sulphuris, de cuius proprietate est, de facili inflammari,
 & per inflammationem denigrari, & per consequens denigra-
 re, ab eis non est ablata. Altera uero causa est terreitas, quæ ab
 eis similiter ablata non fuit. In his autem, in quibus non datur
 perfectus color, est causa terreitas, liuidum faciens eum. Potest
 etiam adustio liuidum creare colorē. Ideoq; ingeniatu fuimus
 hos.

hos mundare ab unctuositate uidelicet adurente, eam habentes scilicet, & à terrea superfluitate omnes. Et ad hoc per nullum magisterium potuimus peruenire, nisi per solam sublimationem. Ignis enim cum eleuat, subtiliores partes semper eleuat, ergo dimittit grossiores. Ex hoc patet, per sublimationem spiritus à terreatate mundari, quæ & ingressionem impediēbat, & colorem immundum dabat. Experientia uero notum tibi facit satis peruisum tuum, illos ab ea absolutos esse. uides enim eos splendidiores & magis peruios, & eos facilius corporum densitatem subintrare & penetrare, & non fœdum ut prius, colorem facere. Quòd uero per sublimationem adustio remoueatur, patet experimento, quoniam arsenicum quo prius ante sui sublimationem, impium & proum erat ad adustionē, post eius sublimationem inflammari se non permittit, sed solummodo sine inflammatione recedit, & hoc idem in sulphure (si experieris) inuenies. Quia autem in nullis alijs quàm in spiritibus uidimus adhærentiam ad corpora cum alteratione, per nullam aliam causam fuimus ab eis excusati, quin necessarium fuerit, illos præparasse, cum mundatione illorum, quæ est per sublimationem, ideo huius fuit causa necessaria inuentionis. Sublimationis igitur narremus ordinem totum sine diminutione, & ipsius causam.

Quid sit sublimatio. & de tribus gradibus ignis

in ea obseruandis. Caput XL. Libri II. cap. III.

III.

Dicimus igitur, Sublimatio est rei siccæ per ignem eleuatio, cum adhærentia sui uasis. Sublimatio uero diuersificatur propter diuersitatem spirituum sublimandorum. Quædam enim fit cum forti ignitione, quædam uero cum mediocri, quædam uero cum igne remisso. Si igitur

h ñ sub.

sublimetur arsenicum uel sulphur, necesse est illa per remissum ignem sublimari, quoniam cum habeant partes subtilissimas coniunctas. uniformiter grossis, ascenderet utiq; illorum tota substãtia sine purificatione aliqua, imò denigrata & combusta. Vt igitur separet quis immundam terream substantiam, necesse est ingenia duorum inuenire generum, proportionem scilicet ignis, & mundificationem cum commixtione fecum, quoniam commixtio cum fecibus partes comprahendit grossas, & tenet illas in aludelis fundo depressas, nec eas scandere permittit. Vnde & necesse est, artificem triplicem ignis gradū sublimationi applicare. Vnum proportionatum taliter, quòd per eum ascendant alterata tantum & mundiora & lucidiora, donec per hoc manifeste uiderit ipsa mundari à terrea feculentia. Alter uero gradus est, ut quod in fecibus remansit de pura illorum essentia, sublimetur cum maiori expressione ignis, uidelicet cum ignitione aludelis & ipsarum fecum, quam uideri poterit oculis suis. Tertius uero gradus est, ut administretur ignis debilissimus sine fecibus, ei quod sublimatum à fecibus, & iam depuratum est, ita ut uix aliquid de illo ascendat, & quod ascendet de illo sit res subtilissima, quæ in hoc opere nihil ualet, quia illa est res, mediante qua adustio fit in sulphuribus. Est igitur tota sublimationis intētio hæc, ut remota terreatate illius per ignis administrationem debitam, & abiecta similiter ex ea subtilissima & fumosa illius parte, quæ adustionem cū corruptione adducit, relinquatur nobis pars illa, quæ in æqualitate consistit, quæ simplicem fusionem super ignem facit, sine adustione aliqua de igne fugiente sine inflammatione illius. Quod uero subtilissimum sit adustiuum, manifestissimis argumentationibus probatur. Quia ignis ad suam conuertit naturam unūquodq; eorum quod magis affine illi est, quia

ex unaquaq; re adustibili magis affine est, quod ex illa est subtile, & adhuc magis affine est, quod subtilius est, Ergo & maxime affine quod subtilissimum est. Ab experientia similiter, quoniam sulphur uel arsenicum non sublimatum uelocissime inflammatur, Sulphur uero facilius. Sublimatum uero directe non inflammatur, sed euolat & extenuatur sine inflammatione, præcedente tamen fusione. His itaq; patet, sermonem nostrum ueridicum esse.

De fecibus corporum metallicorum, spiritibus in sublimatione addendis,

vi. li. cap. lxx. Et earum quantitate ac qualitate. Caput XLI.

III.

PROBATIO uero administrationis fecum, cum proportione sua est, ut eligatur materia illa cum qua plus conueniant spiritus sublimandi, & cui permisceatur profundius, quoniam illa cui magis uniuntur, potentior est in retentione fecum sublimandorum, quam cui non. Huius rationabilis satis est & manifesta probatio. Probatio uero quod necessaria sit fecum administratio, est, quia si non coniungerentur sulphur uel arsenicum sublimandum, cum fece de aliqua re fixa, tunc necesse esset ea cum tota sui substantia ascendere, non mundata. Experientia uero sciunt, nos uerum dicere, qui in sublimationibus exercitati sunt. Probatio uero, quod necessaria sit talium fecum administratio, quibus sublimanda conueniant & uniantur in profundo suo, quia si feces non permiscerentur per minima, tunc idem contingeret, sicut si fecem non haberent, scilicet ut ascenderet tota illorum essentia sine mundatione aliqua, sicut ascendunt sine fecibus cum tota substantia, ergo & similiter à fecibus sublimata quibus non uniuntur, accidere necesse est. Experientia scit uerum hoc esse, qui hoc uidit & nouit, quia cum sublimauit à re extranea à corporum natura, sublimauit

h in in unum.

in uanum, ut nullo modo de purata post ascensionem illorum inueniret. Si uero cum calce alicuius corporum sublimauit, tunc bene sublimauit & perfecte mundare potuit, cum facilitate. Est ergo intentio fecum, ut administrentur de calcibus metallorum. Est enim in illis facilis operationis sublimatio, cum rebus autem alijs difficillima. Non est ergo aliquid, quod locum illorum possit obtinere. Non autem dicimus sublimationem impossibilem sine calcibus corporum, sed eam difficillimam & longissimi laboris & protelationis usque in desperationem. Sed in hoc tamen aliquid bonitatis habet, quia quod sublimatur absque fecibus, uel sine corporum calcibus, est quantitatis multae, quod uero cum fecibus, minoris. Adhuc uero & quod cum corporum calcibus, minime est quantitatis, sed facillimi laboris & breuissimi. Illud uero quod plus nos excusat a fecibus de corporibus, est omne genus salis praeparati, & huius consimilium in natura. Et est nobis cum eis sublimatio multae quantitatis etiam possibilis, quia facilis fit ab eis sublimandarum fecum separatio per salium solutionem, quod in nullis alijs rebus esse contingit. Proportio uero fecum est, ut quantitas fecum quantitati sublimandorum aequetur. In hoc enim etiam rudis artifex errare non poterit. mediocrem uero artificem, ponere medietatem ponderis sublimandorum ex fecibus, sufficiens esse contingit, & in hoc errare non debet. Exercitatio uero & maxime experto, minima illarum pars sufficit. Quanto enim minores fecum sunt quantitates, tanto & maioris exuberantiae sublimationem necesse est esse, dummodo & secundum diuersitatem subtractionis fecum, fiat proportionalis illi subtractio ignis. In parua enim quantitate, paruus ad perfectionem ignis eliciatur, in magna magnus, in maiori maior.

Dial. de Al-
chemia. pag.
105. v. 4. huc
repetuntur.

Aduerte uero
et hoc

De moderando igne in Sublimatione.

b. 11. cap. v.

Caput XLII.

^{iv.}
Sed quoniam ignis non est res quæ mensurari possit, ideo contingit in illo errare sapissime, cum quis exercitatus non est, tam ex diuersitate fornacum & lignorum adurendorum, quàm uasorum & coaptationis illorum, De quibus omnibus expedit artificem attentum sollicitare. Sed communem adducimus regulam. Quòd in primis expedit cum paruitate ignis, solam aqueitatem ex sublimandis exprimere, qua remota, si quid ascendit per illum, tunc in principio hic non augeatur ignis, ut per debilissimum ignē subtilissima pars tollatur, & seorsum ponatur, quæ est causa adustionis. Cū autē iam nihil uel modicum ascēderit (quod experiri poteris cū intromissione bombicis lycini in superius foramen aludelis) uigoretur ignis sub eo, & quanti uigoris debeat esse ignis, tibi experientia lycini ostendet. Si enim parum de sublimando uel mundū exierit, adhuc paruus erit ignis, augeatur igitur. Si uero multum & immundum, tunc superfluum est, subtrahatur igitur. Si uero mundum & multum, proportio iam inuenta est. Immundum autem uel mundum per extractionem lycini, quod in foramen aludelis positum est, cognoscetur. secundum enim quā quantitatem mundiciem uel immundiciem ex sublimando respexerit artifex adhæsisse lycineo, syllogizare poterit, & in tota sublimatione necessario proportionalem ignem, & ex hoc ignis rectificationem inueniet sine fallacia. Melior uero modus secum est, ut sumantur ferrisquamæ uel æris combusti. Et hæc quidem propter priuationem malæ humiditatis, de facili sulphur aut arsenicum sibi imbibunt, & secum uniunt. Huius autem uiam scit exercitatus solus.

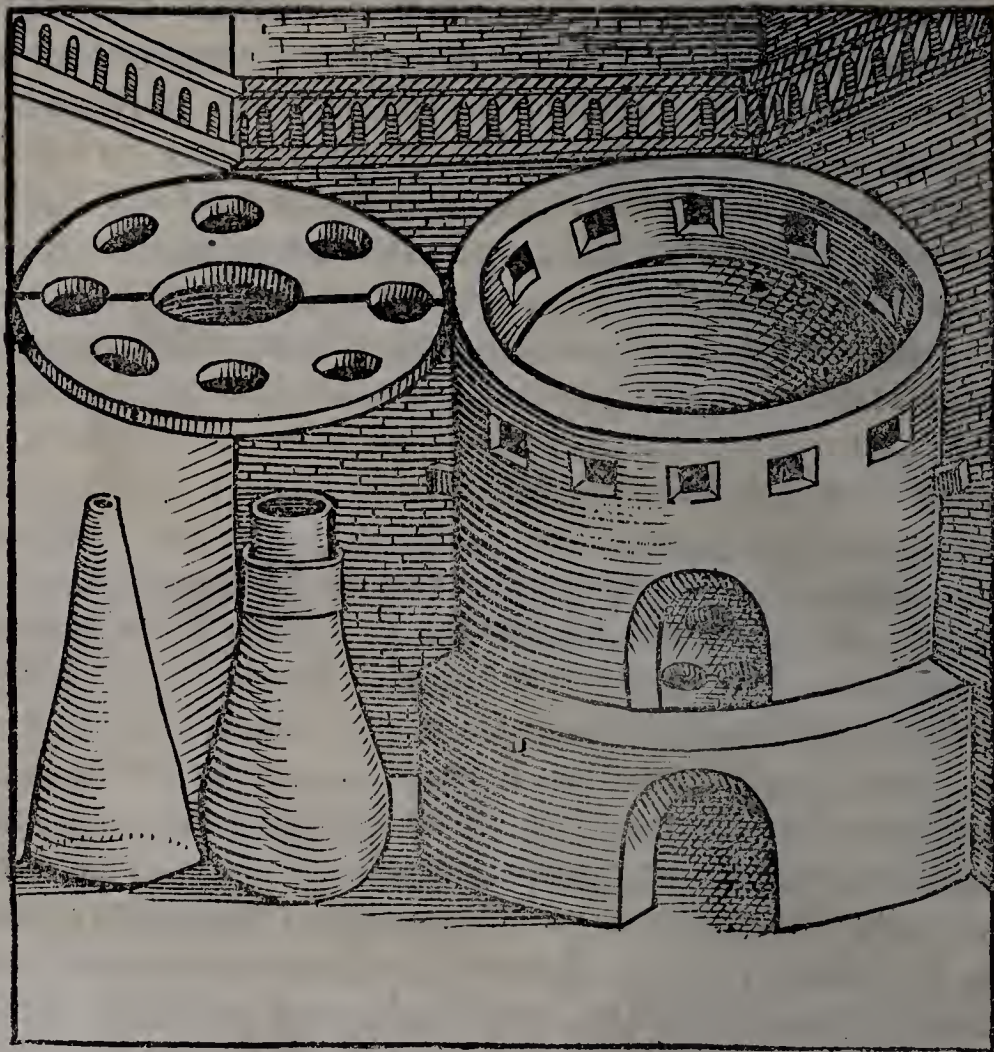
ferrisquamæ

De erro.

De erroribus circa quantitatem fecum & dispositionem fornacis in sublimando sulphure & arsenico uitandis. Item de Fornace construendo, & lignis eligendis. Caput XLIII. Libri II. cap. V

contingere potest etiam **E**Xpedit ergo nos rectificare artificem in omnibus, in quibus contingit errare ignoranter, in horum duorum spirituum sublimatione. Narremus igitur primo, quod si multas feces posuerit, tunc si non augmentauerit ignem proportionalē, nihil ex sublimando ascendet. Quomodo autem illum inueniat, iam ei sufficienter narratum est. Et si paucam fecum quantitatem, uel non ex corporum calce posuerit, tunc si illius proportionem non inuenierit, ascendit sublimandū cum tota substantia. Et huius tradidi similiter inuentionem sufficientem. Ex fornace uero similiter contingit errare, nam magna fornax magnum dat ignem, paruum uero parua, si ligna & foramina auricularum eius proportionantur. Si igitur posuerit multam rei sublimandæ quantitatem in paruum fornacem, ignem elevationis sufficientem non poterit exhibere. Si uero paucam quantitatem in magnam fornacem, sublimationem exterminabit propter ignis excessum. Similiter uero spissa fornax condensatum & fortem dat ignem, tenuis uero rarum & debilem, in quibus similiter errare cōtingit. Similiter uero cum spaciosis auriculis furnus, & clarum & magnum dat ignem, cum strictis uero debilem. Item si maior fuerit uasis in coaptatione ad *>>* furnum distantia à spondilibus eius, magnum dabit ignem, si uero minor, minorē. In quibus omnibus contingit errare maxime. Rectificatio ergo horum est, ut furnus scilicet construatur secundum intentionem ignis quam quærit, spissus scilicet cum liberis auriculis, cū distantia uasis aludelis multa à spondilibus furni, si magnum quærit ignem. Si uero mediocrem, mediocrem in his omnibus inueniat proportionem: si uero debilem,

debilem, proportionem in his eandem inueniat. Et has proportionem omnes docebimus te in uenire cū præparatione uera & experientia determinata. Si igitur uolueris multam sublimationis quantitatem eleuare, tunc uas aludel tantæ capacitatis inuenias, quod illam suscipiat super fundum, ad eleuationem unius palmæ. Ad illud coaptas furnum ut suscipiat aludel in mediò sui cum distantia parietum suorum per duos digitos. Et furno factò, facies illi decem aurículas æque distantes proportionem una, ut una æqualitas sit ignis ad omnes partes illius. Tunc uero stipite ferreo in medio fornacis ex transuerso in spondilibus eius firmato, qui à fundo fornacis distet ad extensionem unius palmæ cum pollice suo, & ad spissitudinem unius digiti, super eo firmetur uas aludel, & circumlinatur ad furnum, quem sequens demonstrat descriptio. Tunc uero aduerte, si bene & libere se expediuerit de fumositatibus, & flamma libere per totum furnum, transiuerit in circuitu aludelis, tunc bene proportionatum est, si uero non, non. Et tunc dilata eius aurículas, & si emendatur, bene quidem, si uero non, tunc necessario relinquitur, quòd distantia aludelis à parietibus nimis parua est, radantur ergo tunc parietes, & ampliatur distantia, & postea tentetur. Reiteretur ergo ampliatio auricularum & rasura spondilium, quousq; libere se absoluat à fumo, & flamma in circuitu aludelis sit lucida, & fumus libere per aurículas exeat. Ista est sufficiens experientia ad omnem sublimationis quantitatem de inuentione magnitudinis furni, & dilatationis auricularum eius, & distantiæ aludelis à parietibus eius. Inuentione uero spissitudinis furni est, q; si quaesieris magnū ignem, maior spissitudo illius sit, ad mensurā extensionis palmæ cū pollice suo. si uero mediocrem, ad mensuram unius palmæ. si uero minorem, ad spissitudinē duorum digitorum formetur.

Similiter uero ex lignis eliciatur proportio, quoniam ligna
 solida fortem dant ignē, spongiosa uero debilem, sicca magnū
 & cito terminabilem. Viridia paruum & multum durantem.
 & similiter solida multum durantem. spongiosa uero de facili
 terminabilem dant ignem. Consideratione ergo distantiae alu-
 delis & magnitudinis & paruitatis auricularum, & spissitudi-
 nis & tenuitatis furni, & diuersitatis lignorum præmissis, ac-
 cidet

cidet omnium ignium diuersitates perquiri, cum experientia sua uera. Ex conclusione uero maiore uel minore auricularū, uel fenestræ furni, per quam ligna intromittuntur, & administratione diuersitatis lignorum, & additione & subtractione illorum, accidet inueniri determinatum spacium temporis durationis ignis, scilicet ut scientia determinata sciatur, quantum unusquisq; ignis in suo gradu perdurare poterit in equalitate. Et hæc inuestigatio est maxime tibi utilis & necessaria, quoniã ^{cc} per eam excusaberis à multitudine laboris immensi. ^{cc} Exercite- ris igitur in ea & in omnibus à nobis nunc nouissime determinatis, quia qui se exercuerit, inueniet, qui uero non, non.

Ex qua materia & qua forma uas Aludel sit faciendum. Caput XLIIII.

ib. II. cap. VI.

INtentio uero uasis Aludelis est, ut fingatur uas de uitro spissum. de alia enim materia non ualet, nisi forte similis esset substantiæ cum uitro spissum: solum enim uitrum & ei simile, cum poris careat, potens est spiritus tenere ne fugiant & exterminentur ab igne. Alia autem materia nulla, quia per poros eorum successiue diminuuntur & euanescent spiritus. Nec metalla in hoc ualent, quoniam spiritus propter amicitiam eorum & conuenientiam illa penetrant & cum illis ununtur, quare per illa transeuntes euanescent, quòd per ea, quæ à nobis determinata sunt, aperte probatur. Necessario & experientia repertum est, hoc nos uerū dixisse, ergo per aliquod non excusamur à susceptione uitri in compositione Aludelis. Fingatur ergo concha uitrea rotunda, cuius fundus sit paruæ curuitatis, & in medio spondilium eius formetur zona uitrea circumdans eam, & super illam zonam fundetur paries

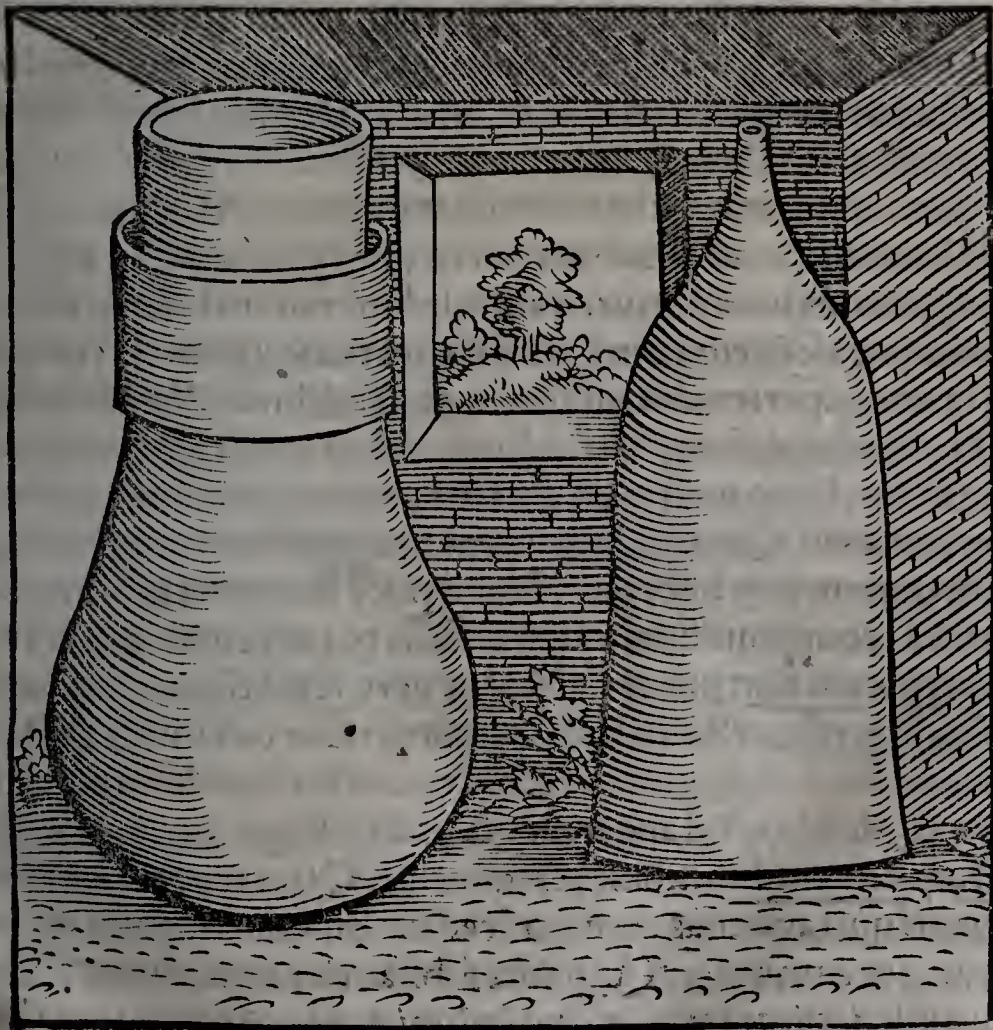
Aludel
 ο α φ η π λ υ τ α
 τ α υ τ α.

i η rotundus

rotundus equedistans à conchæ pariete ad grossitudinem cooperuli ipsius conchæ, ita ut in distantia hac cadat paries cooperitorij large sine pressura. Altitudo uero huius parietis sit ad mensuram altitudinis parietis conchæ, aut paulo plus, aut paulo minus. Formentur uero duo cooperitoria ad mensuram huius concauitatis duorum parietum, æqualia, quorum longitudo sit æqualis, & sit unius spannæ, & figura eorum figura una, scilicet pyramidalis, in quorū capitibus duo æqualia sint foramina. unum scilicet in uno, alterum in altero, in quibus ambobus possit cadere maior gallinæ penna, ut hic paulo post
 » clarius cernere licebit. Est ergo conchæ uasis intentio, ut pos-
 » sit moueri secundum artificis uoluntatem cooperitorium illi-
 » us, & quòd iunctura sit ingeniosa, per quam sine lutatione ali-
 qua non pateat spiritibus egressio. Qui ergo in hoc potest ma-
 gis ingeniari, non excuset se ab hoc per nostram traditionem. Et est specialis intentio super hoc, scilicet ut concha interior cum spondilibus suis usq; ad medium subintret cooperitorium
 » suum. Cum enim fumorum sit ascendere & nō descendere, per
 » hoc inuenimus inuentione prima, spiritus non habere ad consumptionem exitū, & propter hoc excellit modos alios, quos inuentione nostra quæsiuimus. Et hoc experiendo, uidebunt nos uerum æstimasse de illo. Intentio uero & una est, ut sæpissime euacuetur aludelis caput, ne præ nimia sublimandorum multiplicatione in illud, cadant ad illius fundum, & detineat multitudo reiterationis sublimationis occupatum longo tempore. Est & similiter intentio altera, ut semper seorsum separetur, quod sursum ad propinquitatem foraminis capitis aludel ascendit in puluerem, ab eo quod fustum & densum in frustis, & apud fundum illius, peruium, & clarum, cum adherentia ad uasis spondilia conscendisse inuenitur, quoniam hoc minus ha-
 bet de

affirmasse

bet de adustione, quod prope foramen reperitur scandisse. hoc aut in superioribus aperta probatur, ratione uidelicet, & experimento. Probatio uero bonitatis & perfectionis sublimationis est iam dicta. Et est, ut inueniatur clara & lucida, & non duratur cum inflammatione. Hæc est ergo perfectio intentionum sublimationis, sulphuris uidelicet & arsenici. Et si non inuenta est sic, reiteretur opus super illa, cum consideratione omnium suarum intentionum, quousque sic inueniatur.

7070

Q V A R T A P A R S L I B. P R I M I

De natura Mercurij sive Argenti vivi. cap. 59. pag. 103, 104.

De inventione perfect.

De sublimatione Mercurij sive Argenti vivi. ενδιχα παρτα

cap. 8. pag. 173. et pag. 201. cap. 53. quod dicitur de ar-
cap. 82. pag. 144.

Caput XLV. Cap. 30. pag. 49. Li
gento vlt. pag. 92. cap. 73. pag. 130. ca

illius sublima-
tio,

Nunc uero totam intentionem sublimationis argenti ui-
 ui determinemus. Est igitur completa, summa illius de-
 puratio terreitatis, & remotio aqueitatis illius. Excusamur
 enim à labore remotionis adustionis eius, quoniam eam non
 habet. Dicimus igitur, quòd ingenium separationis superflue
 terræ ipsius est, ipsum commiscere rebus, cum quibus affinita-
 tem non habet, & sublimationem eius reiterare ab eis multo-
 ties. Et harum genus est talk, & calx corticum ouorum, & mar-
 moris albi. Similiter & uitrum minutissime tritum, & salis om-
 ne genus preparati. Ab istis enim mundatur, Ab alijs uero re-
 bus habentibus affinitatem cum eo, (nisi sint perfectionis cor-
 pora) corrumpitur potius, quia sulphureitatem habent omnia
 talia, quæ ascēdens cum eo in sublimatione, ipsum corrumpit.
 Et in hoc experientiam uides, quia si sublimas illud à stanno,
 uel à plumbo, ipsum post sublimationem infectum conspicies
 nigredine. Ergo melior est eius sublimatio per ea cum quibus
 non conuenit. Cum quibus autem conuenit melior esset, si sul-
 phureitatem non haberent. Ideo à calcē melior est sublimatio,
 quam à rebus omnibus, quoniam illa parum conuenit, & sul-
 phureitatem non habet. Modus uero remotionis aqueitatis
 ipsius superflua est, ut quando commiscetur calcibus, à quibus
 sublimari debet, teratur & cōmiscetur illis cum imbibitione,
 quousq; de illo nihil appareat, & postea super ignem lentissi-
 mū aqueitas imbibitionis remoueatur, Qua recedente, etiam
 argenti uiui aqueitas cum ea recedit. Sit tamen ignis tam le-
 nis, ut per eum argenti uiui tota substantia non ascendat. Ex
 multiplici igitur reiteratione imbibitionis cū contritione, &

solertia, indu-
stria, qua uocem
inuenio pag. 91, 7.

um vitrum
Commune, an
pero antimu-
nii.

cum illa parū

pag. 91, 4. per
blationem to-
ius ab eo humi
innati.

notabile.

v. 201. 22. sublimare super igne lentissimo, in aludele, pag. 71, 4. leni
 v. 5. quod ingenium separationis. Iterantur hæc in Dialogo p. 94. e lib. 2. cap. 7.
 v. 2. 1 depuratio à terreitatis. 2. remotio aqueitatis, v. 20.

leni assatione, aqueitas illius maior deletur, cuius residuū per sublimationis reiterationem remouetur. Et cum uideris illud albissimum, excellens niuem albedine sua, & quasi mortuum aludelis spondilibus adhærere, tunc super ipsum reitera sublimationem eius sine fecibus. Quoniam adhæret pars illius fixa cum fecibus, & nunquam per ingeniorū genus aliquod ab illis separari posset. Aut post illud figas partem illius, & modum fixationis eius in sequentibus narratum tibi expresse trademus. Et cum fixeris illam, tunc reitera sublimationem residuæ partis super eam, ut illa similiter figatur, & serua, quod tētabis super ignē. Si fusionem bonā dederit, tunc sufficientem sublimationem illi administraſti. Si uero non, adde illi de argento uiuo sublimato partem aliquam, & reitera sublimationem, donec fiat. Quòd si lucidum & albissimum habuerit colorem, & peruiuum, tunc bene mundaſti: si non, non. Igitur ne sis in preparatione illius quæ per sublimationem fit, negligens, quia qualis erit mūdatio, talis & perfectio per illud sequitur, in projectione illius super unumquodq; imperfectorū corporum, & super ipsum uiuum non præparatum. Vnde & quosdam contingit ferrum, quosdā uero plumbum, & quosdam per illud uenerē, & quosdā stannum formare. Quod contingit propter purificationis negligentiam, quandoq; illius solius, quandoq; in sulphuris sibi admixti, uel eius cōparis. Si igitur directe sublimando mundaueris, & illud perfeceris, erit albedinistinctura firma & perfecta, cui non est par.

er

hoc sine fitilla
mundationotabile
scrib. auto. unu
quodq; de perfectio
pag. 94. 7. corp

arsenici

11. cap. 8.

De sublimatione Marchesitæ.

Caput XLVI.

Sufficienter igitur sublimationis argenti uiui summa intentionis tradita, nunc ad ipsius Marchesitæ sublimationem accedamus, Duæ autem sunt illius sublimationes:

Prima

Prima quidem sine ignitione perficitur, alia cum ignitione. Et illud ideo. habet enim duplicem substantiam. Vnam, scilicet sulphur purum in natura sua, aliam uero argentum uiuum mortificatū. Prima utilis est, sicut sulphur. Secūda uero utilis, ut argentū uiuū mortificatū, & mediocriter p̄paratū. Assumamus igit̄ hanc ultimā, q̄a per illā excusamur à superiore argēto uiuo & à labore mortificationis eius. Est igitur totus modus sublimationis illius, ut teratur, & in alud ele ponatur, & sublimetur sine ignitione sulphur eius, semper remouēdo quod ex illo sublimatur, s̄pissime, propter causam dictam, & augendo ignis uigorem usq̄ ad ignitionem aludelis. Et prima sublimatio marchesitæ debet fieri in uase sublimationis, quousq̄ sulphur recesserit, & postea in isto successiue & ordinate procedere, quousq̄ totū quod in ea de sulphure constat, exierit. Quod probare poteris his manifestis experientijs. Nam cum totum illius sulphur fuerit eleuatū, uidebis colorem eius, quod post illud sublimabitur, mutari in albissimum, mixto cœlestino eadem colore clarissimo & amœno. Aliter etiam, quia quod erit de sulphuris natura comburetur, & flammā dabit ut sulphur. Quod uero secundo post illud sublimatum fuerit, nec inflammabitur, nec proprietates sulphuris ostendet aliquas, sed uiui argenti mortificati in sublimationis reiteratione.

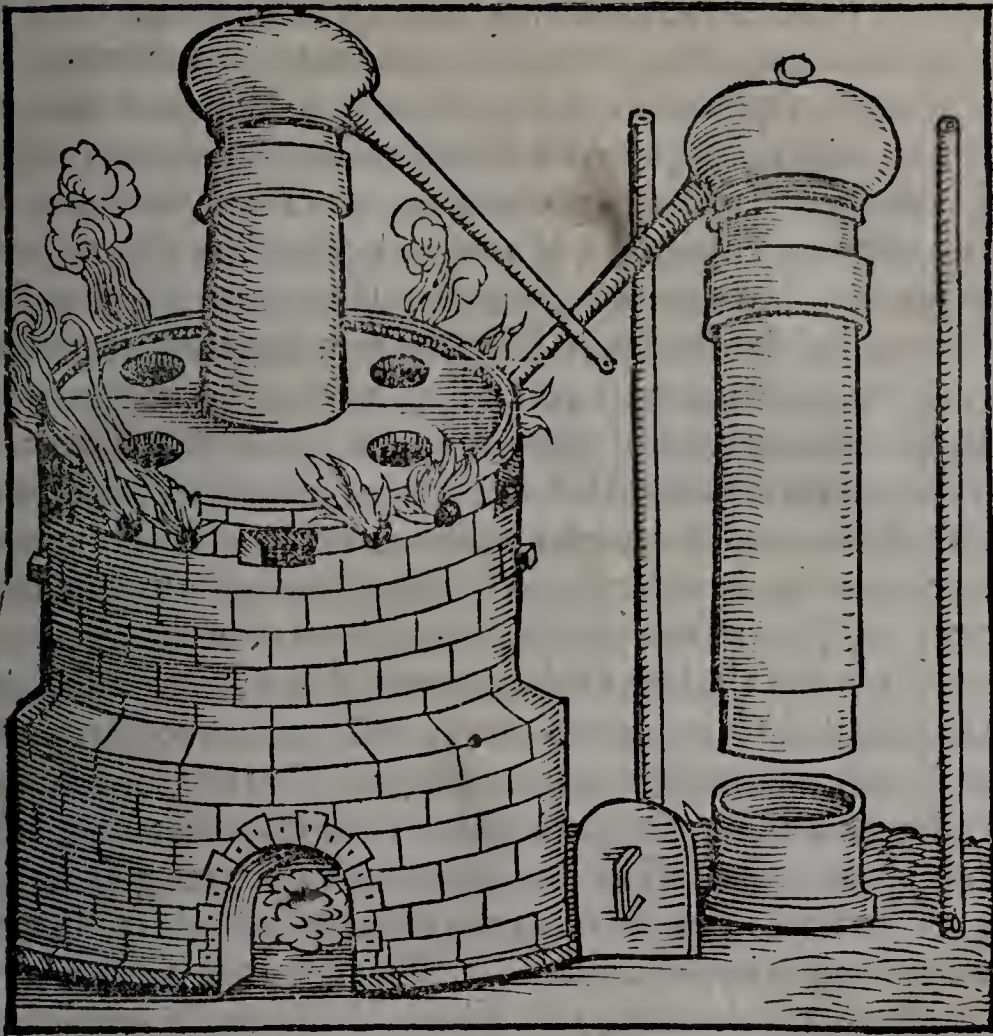
De uase, in quo Marchasita recte pos-

sit sublimari. Caput XLVII. Lib. II. Cap. IX.

Illud ergo colligamus per suum sublimationis modum, qui est, ut fiat uas terreum solidissimum, & bene coctum, ad longitudinem mediæ stature uirilī. Ad latitudinē uero, per quā manus subintrare possit. Et fiat fundus eius qui separari & cōiungi possit, ad similitudinē unius planæ parapsidis profundæ

dae multum. Et mensuretur ab orificio illius uasis, usque prope
 fundum, ad mensuram longitudinis unius manus cum digitis
 suis. Et de illo loco usque ad caput eius uitrificetur interius uas
 uitrificatione spissa multum. Et super caput illius ponatur alem-
 bicus cum laxo naso. In tali enim uase sublimatur illud. Con-
 iungatur igitur fundus uasi suo per lutum firmæ tenacitatis,
 & super ipsum fundum spargatur Marchesita, & super caput
 uasis alembicus laxi nasi, & ponatur in furnum, de cuius pro-
 prietate sit fortem ignitionem dare, fusionis scilicet argenti,
 uel ueneris, si artifex indiguerit, quem in summa nostri operis,
 ubi diuersitates omnium instrumentorum narrabimus, tibi
 sufficienter trademus, & caput furni circunda cum rota habē-
 te foramen in medio sui, ad magnitudinem uasis, per quod il-
 lud uas intrare possit, & luta iuncturas in circuitu uasis & fur-
 ni, ne ignis exiens impediatur in sublimationis adhærentia, re-
 lictis tantum quatuor fenestris paruis in rota, quæ claudi &
 aperiri possint, per quas mittantur carbones in furnum, & in
 lateribus fornacis similiter alia quatuor sub illis intermediæ,
 per quas & similiter carbones mittantur, & sex uel octo fora-
 minibus ad magnitudinem digiti minoris, quæ nunquam clau-
 dantur, ut per illa furnus à fumositatibus se libere possit expe-
 dire. Et sint foramina illa in iunctura furni cum rota sua. Fur-
 nus uero magnæ ignitionis est, cuius spondilia sunt ad altitu-
 dinem cubitorum duorum. In medio sit rota, minutissimis &
 creberrimis perforata foraminibus, cum luto fortiter annexa.
 Capita foraminum superius sint stricta, inferius uero laxa, ut
 cinis uel carbones possint liberius ex illis cadere, & relinquat
 ipsa continue ad susceptionem aëris liberius aperta. Nam aëris
 libera & multa susceptio per inferiora foramina, est causa una
 magnæ ignitionis per furnum, exerciteris ergo in eo, & ipsum
 k inuenies.

inuenies. Causa uero longitudinis uasis est, ut extra ignem multa quantitas eius extendatur, & infrigidetur, ut fumi sublimationis locum refrigerij inueniant & adhæreant, & non inueniant uiam fugæ, & suæ exterminationis. Hoc autem nouit ille, qui dum sublimasset in breuibus aludelibus, nihil ex sublimato inuenit quoniam propter breuitatem aludelis æqualis fuit per totum ipsum ignis. Ideoq; semper in fumi substantiam conuersum sublimandum stetit, & non alicubi adhæsit, sed successiue per poros uasis euanuit. Vas ergo in omnibus sublimandis ad maiorem sui partem in loco sui refrigerij extendatur. Causa uero uitrificationis uasis est, ne fumi ascendentes in loco suæ ascensionis, porosum inueniant aludelis parietem, & illum penetrantes aufugiant. Vitrificatur ergo locus ascensionis illorum, ut obseretur illis uia fugæ. fundus uero aludelis non, quoniam ipsius fundus in igne consistit, qui uitrificationem ipsius funderet, qua fusa, & fundus eius, & similiter sublimandum funderetur, & uitrum fieret. Est enim uitri proprietas, omnia uincere, & ad se conuertere. His igitur omnibus consideratis cum causis eorum, fiat ignis sub aludele quousq; certificatus fueris experientia ueridica, illud totum ascendisse. Est autem experientia, intromissio baculi terrei bene cocti, habentis foramen paruum in capite suo, usq; ad medium eius ueniens, ad quantitatem digiti minoris prope ipsam rem à qua fit sublimatio. Et si foramini aliquid adhæserit ex sublimando, non est totum sublimatum, si uero non, tunc sublimatum est. Et hac eadem exercitatione in omnibus sublimandis certificari poteris. Descriptio uero uasis aludelis sublimationis Marchesitæ ultimæ, & cum fornace & baculo suæ experientiæ hæc est.

De sublimatione Magnesiæ & Tutie. item corporum
imperfectorum, & de additione materie sub-
leuantis ea. Caput XLVIII

ib. II. cap. X.

Sublimationis uero Magnesiæ & Tutie est eadem inten-
tio cum intentione ultimæ sublimationis Marchesitæ
Non enim possunt hæc omnia sine ignitione sublimari, ideoq̃
omnia unā intentionē habent cū causis iisdem & experiētijs
k ij eisdem,

eisdem, & habet unum ordinem generalem. Quia sine fecibus sublimari debent, quæcunq; sublimari cum ignitione necessario contigerit. quia in seipsis feces habent sufficientes, imò superfluas, & huius signum est difficultas sublimationis ipsorū. Sublimantur etiam similiter omnia corpora à perfectione diminuta hoc eodem ordine, & non cadit diuersitas aliqua, nisi quia ignis sublimationis uehemētior est in corporibus, quàm in Magnesia, Marchesita, & Tutia. Et non diuersificantur similiter corpora in sublimationibus suis, nisi quod quædam indigent admixtione rei subleuantis ea, quædam uero non, ut facilius fiat eorum eleuatio. Sed una tamen specialis in corporum sublimatione considerationis experientia reperta est bona, uidelicet ut in fundo aludelis nō sit multa corporis sublimandi quantitas, Quia multitudo sublimationem impedit. Et planities sit in fundo aludelis sublimationis, & non concauitas, ut possit æqualiter & tenuiter super fundū sparsum corpus æqualiter & multum in omnibus suis partibus eleuari. Corpora uero indigentia admixtione rei eleuantis, sunt scilicet Venus & Mars, propter suæ fusionis tarditatem. Venus itaq; Tutia indiget, Mars uero Arsenico, & cum his eleuantur de facili, quoniam cum eis maxime conueniunt. Fiat igitur post illorū considerationem sublimatio, ut in Tutia, & illi similibus in sublimatione, & disponatur eorum sublimatio hoc eodem ordine cum causis suis & experientijs.

De descensione, & modo purificandi per
pastillos. Caput XLIX. Lib. II. cap. XI.

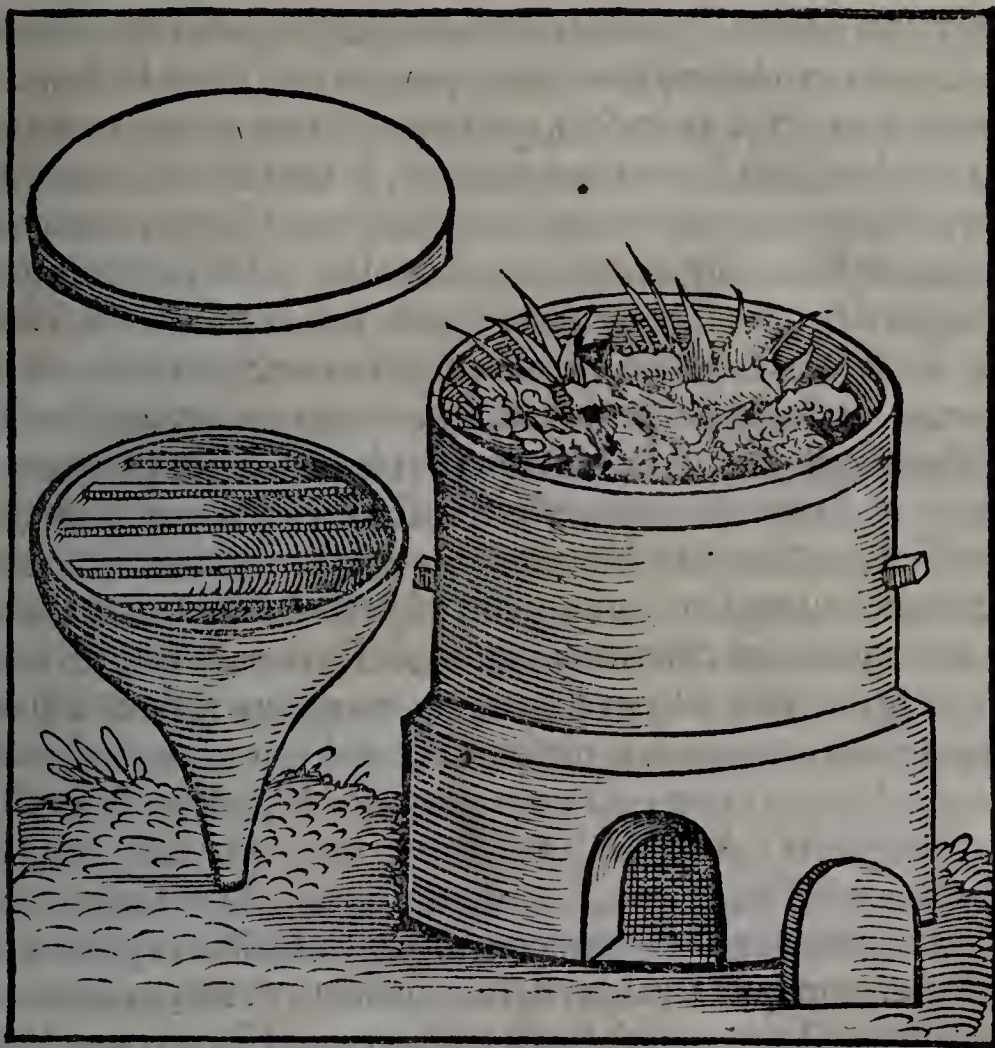
NArratis itaq; sublimationis intentionibus cū causis suis omnibus, restat nos Descensionis modum monstrare, cū causis suis similiter & suo ordine determinato, & completo.
Fuit

Fuit ergo inuentionis illius causa triplex. Vna scilicet ut cum materia aliqua inclusa est in illo uase quod uocatur descensorium Chemiæ, post fusionem suam descendat per foramẽ illius, & per eius descensionem simus certi, fusionem suscepisse. Alia, ut corpora debilia per eam à combustione præseruentur post reductionẽ à calcibus eorũ. Nã cũ à calcibus corpora debilia tẽtamus reducere, nõ omnẽ illorũ partẽ tẽpore uno reducere possumus. Si igitur pars illa, quæ primo in corpus reducta est, reductionẽ totius expectaret, per ignẽ euanesceret maior illius quãtitas. Necessè igitur fuit ingeniari, ut statim cũ reducta est pars, ab igne deponatur. Hoc autẽ per descensorium fit, Est & tertiã causa inuentionis illius corporum depuratio ab omni re extranea. Descendit enim corpus fusum mundum, & omnẽ rem extraneam in concauitate illius dimittit. His itaq; tribus necessitatibus inuẽtã descensione, determinetur modus illius cum instrumẽto suo prius notificato cum causis suis. Dicimus igitur, quòd forma eius talis erit, ut fundus illius sit acutus, & parietes illius sine scrupulo æqualiter sint terminantes in fundi acuitatem, ut possit unumquodq; fusibilem libere sine adhærentia ad fundi illius foramen descendere, & cooperatoriũ eius (si necesse sit) ad similitudinem planæ parapsidis, & bene conueniat illi, & sint de bona & firma terra, & nõ de facili per ignis pressuram findente. Mittatur igitur res, cuius intentio sit descendere, in illud, super baculos rotundos ex terra factos, ut magis fundo superiori approximẽt, & cooperiatur cum eo, & iunctura firmetur, & in igne de carbonibus ponatur, & super ipsum suffletur, quousq; tota res descendat in uas sibi suppositum. Potest tamen (si res fuerit difficilis fusionis) poni super tabulam planam, uel paruã concauitatis, à qua possit de facili descendere cũ inclinatione capitis descensorij, si fusa fuerit.

Purificantur enim per hoc corpora. Sed per pastillum melius purificantur, cuius modus purificationis est idem cum modo purificationis descensorij. Et ideo per illum excusamur ab eo. Tenet enim feces corporum, ut descensorium, & melius, & ideo narramus modū illius. Dicimus igitur, quòd accipimus corpus, de cuius intentione est mundari, & illud in grana minutissima, uel limaturam, uel in calcem (quod perfectius est) redigimus, & ei commiscemus calcem aliquam de cuius intentione non sit fundi, & postea illud fundimus. Inuenimus enim per illud corpora mundari multa iteratione, sed non mundificatione perfecta, quam perfectionem scimus esse, sed mundificatione utili, ut medicina perfectionis suscepta, melius & perfectius per eam transformentur corpora. Est enim administratio præcedens eam, omnem autem administrationem sufficienter in sequentibus tibi narrabimus. Nunc uero Descensorij ponamus descriptionem.

De Distillatione & causis eius, ac de tribus eiusdem generibus, scilicet, per alembicum, per descensorium, & per filtrum. Caput L. Lib. II. Cap. XII.

Conueniens est igitur, ut sequentes propositum nostrū, sermonem de distillatione tradamus cum causis suis. Est igitur distillatio uaporū aqueorū in suo uase eleuatio. Diuersificatur itaq; distillatio. Nam quædā est per ignem, quædam uero sine igne. Quæ uero per ignem fit, duorū generum inuenitur. Quædam est per eleuationem in alembicum, quædā per descensum Chemiæ, qua mediante oleum ex uegetabilibus elicitur. Causa quare inuenta sit distillatio, & causa generalis inuentionis cuiuslibet distillationis est purificatio liquorosi à fece suæ turbulentiæ, & cōseruatio illius à putrefactione. Videmus enim
rem

rem distillatā quocunq; distillationis genere puriorem effici,
 & melius à putrefactione custodiri. Causa uero specialis inuē-
 tionis illius, quæ per ascēsum fit in alēbicū, est inquisitio aquæ
 puræ sine terra. Cuius experientia est, quòd uidemus aquam
 sic distillatam, nullam fecem habere. Causa inuentionis aquæ
 puræ, fuit imbibitio spirituum & medicinarum mundarū, ut
 si quando scilicet indigemus imbibitione, aquā puram habea-
 mus, quæ fecem post ipsius resolutionem nō dimittat, quæ fece
 medicinæ

medicinæ nostræ & spiritus mundati possint infici & corrumpi. Causa uero inuentionis eius, quæ per descensum fit, fuit olei puri in natura sua extractio, quia per ascensum oleum in natura sua combustibili haberi non poterat, & huiusmodi inquisitio fuit scilicet, ut color eius, qui cum substantia sua permixtus est habeatur. Hic enim iuuare potest in casu. Distillationis uero quæ per filtrum, sine ignitione perficitur, causa inuentionis, fuit aquæ sola serenitas. Dicamus igitur nunc omnium distillationum modos, cum causis suis. Eius itaq; quæ per ascensum fit, est duplex modus. Alia enim fictili olla cineribus plena perficitur. Alia autem cum aqua in uase suo cum graminibus uel lanositate, ordine suo disposita, ne cucurbita uel distillatorius alembicus rumpatur, antequam ad perfectionem deducatur. Ea uero quæ cum cineribus, maiori, & fortiori, & acutiori perficitur igne, quæ autem cum aqua, mansueto igne & æquali. Aqua enim acuitatem ignitionis non suscipit, quemadmodum cineres. Ideo per eam quæ cum cineribus fit, colores & grossiores terræ partes eleuari solent. Cum ea uero quæ cum aqua fit, subtiliores & sine colore, & ad naturam aqueitatis simplicis approximates magis eleuari contingit. Subtilior ergo fit separatio per eam quæ aqua perficitur, quam per eam, quæ cineribus elicitur. Experientia hoc nouit uerum esse, qui cum distillasset oleum per cineres, oleum uix alteratum suscepit in recipientem. Volens uero partes eius separare, ad id necessitate peruenit, ut contingeret per aquam distillare. Et tunc per eius reiterationem separauit oleum in partes suas elementales, ut albissimam & serenissimam aquam ex rubicundissimo extraxerit oleo, remanente in fundo alembici totaliter illius rubore. Per hoc ergo magisterium ad omnis rei uegetabilis, & eius quæ ex uegetabili processit in esse, & omnis rei consimilis, ad
omnium

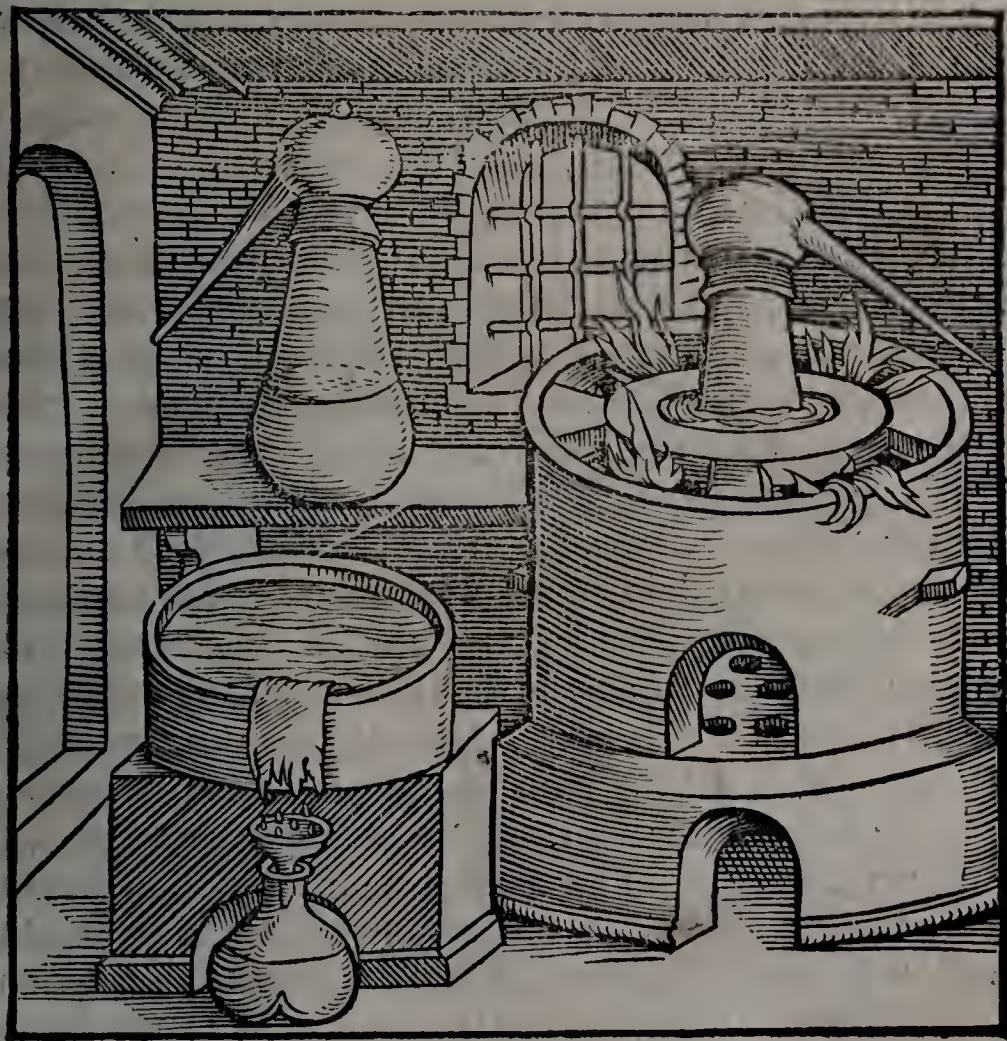
omnium determinatam elementorum separationem peruenire necesse est. Per eam uero quæ per descensum fit, ad cuiuslibet rei oleum perueniri determinate potest, scilicet uegetabilium omnium, & eorum consimilium. Per eam uero quæ per filtrum fit, ad cuiuslibet liquorosi serenitatem perueniri potest. Hæc autem omnia etiam parum uel minimum scientibus sunt manifesta & nota, qui uero hæc ignorat, nihil ex hoc nouit magisterio. Exercitetur igitur, & de facili ea inuestigabit.

Dispositio igitur eius quæ per cineres fit, est ut sumatur olla fortis ex terra, & coaptetur in furno, simili sublimationis furno præfato, cum eadem distantia à furni spondilibus, per eandem inuestigationem, & similibus auriculis, super cuius fundum ponantur cineres cribellati ad digiti spissitudinem, & super ipsos cineres ponatur uas distillationis, & cooperiatur in circuitu eius cum eisdem, usq; prope collum alembici, postea uero infundatur in illud res, de cuius intentione sit sic distillari. Ultimo uero cooperiatur illud cum alembico, cuius collum suscipiat collum cucurbitæ inferioris intra se, usq; ad curuitatem canalis ipsius alembici, ne uiam fugæ inueniat distillandum. Et postea lutetur alembicus cum cucurbita sua, & firmitur eorum iunctura, & supponatur ignis quousq; distillet. Alembicus uero & eius cucurbita de uetro sint. Ignis uero illius augetur ei secundum exigentiam distillationis, quousq; uideatur totum distillandum cum magna ignis expressione distillatum esse. Secundæ uero intentionis distillationis dispositio, quæ per aquam fit, est similis huic in uase & alembico. Differt tamen ab ea in hoc, quod in hac sumitur olla ferrea uel ænea, & coaptatur ad furnum, ut dictum est. Postea super fundum illius ollæ stratum de graminibus, uel lana, uel re consimili construatur, ad spissitudinem triū digitorum, ne cucurbita frangatur.

gatur, & eisdem graminibus, uel rebus consimilibus cooperiatur in circuitu cucurbita, usq; prope collum alembici, & super ipsa sarmenta uirgæ subtilis superspargantur, & super uirgas ponantur lapides ponderosi, qui suo pondere cucurbitam, & alembicum, & ipsa sarmenta deprimant, & depressa firmiter & stabiliter teneant super ollæ fundum, ne natent leuata per ipsam aquam. & sit leuatio hæc causa fracturæ uasis, & distillandæ rei perditio. Postea uero super sarmenta fundatur aqua usq; ad ollæ plenitudinem, & supponatur ignis, quousq; distilletur totum. Dispositio uero eius quæ per descensum fit, est, ut fiat descensorium uitreum, cum coopertorio eius, & lutetur utrunq;, & intromittatur quod sic distillari quis intendit. Et fiat super caput illius ignis. Descendet enim distillatio eius. Dispositio uero eius quæ per filtrum fit, est, ut ponatur liquor distillandus in concham lapideam, & filtrum bene abluti & madidi, ponatur pars latior in dictū liquorē usq; ad fundum conchæ. Pendeat uero exilior pars eius ab orificio conchæ extra. Et sub capite illius filtrum ponatur uas recipiens distillationem. Cum ergo distillare, ipsum filtrum incipiet, primo aqua distillabit, qua madidum fuit, qua cessante, succedit illi liquor distillandus. Qui si nondum serenus fuerit, totiens ad concham reuertatur, quousq; serenissimus distilletur. Hæc autem quia facilia sunt omnia, magna probatione non indigent, ideoq; eorum probationem siluimus. Descriptio uero omnium uasorū distillationis cuiuslibet, à nobis nunc traditæ, est hæc:

*De Calcinatione, tam corporum, quàm spirituum, cum causis
& modis suis. Caput LI. Lib. II. cap. XIII.*

Post igitur distillationis narrationem, sermonem nostrum tradamus de calcinatione. Est ergo calcinatio, rei per ignem puluerisatio, per priuationem humiditatis partes cōsolidantis.

dantis. Causa inuentionis eius est, ut sulphureitas adustiua
corrumpens & defœdans, per ignem deleatur. Diuersificatur
 uero secundu[m] diuersitatem reru[m] calcinandarum. Calci-
 nantur igitur corpora, & calcinãtur sp̄ritus, & res aliã extra-
 neã à natura horum, diuersa tamen intentione. Quia igitur
 sunt corpora imperfecta, duorũ scilicet generũ, Dura uidelicet
 ut Venus & Mars. Mollia uero, ut Iuppiter & Saturnus, quæ
 omnia calcinãtur. Necessè fuit illa diuersa intētionē calcinari,
 I ij generali

generali scilicet, & speciali. Generali attamen una intentione calcinantur. Et est, ut sulphureitas illa corrumpens & defœdans deleatur per ignem. Sic enim comburitur omnis ex quacuncq; re sulphureitas adustiua, quæ sine calcinatione deleri nõ potest. Quoniam ipsum corpus solidum est, & propter soliditatem & latitationem occultatæ sulphureitatis in continuitate substantiæ argenti uiui defenditur per illud ab adustione. Ideoq; necesse fuit continuitatem eius separare, ut ignis liberius ad quamcuncq; minimam eius partem perueniens, sulphureitatem ex eo comburere possit, & non defendat ipsum continuitas argenti uiui in illo. Et est communis intentio similiter in illa depuratio terreitatis. Inuentum est enim, quod corpora per reiterationem calcinationis & reductionis mundantur, ut monstrabimus in sequentibus. Specialis uero calcinatio corporum mollium est, ut cum his duabus intentionibus sit intentio per eam illa indurare & ignire. ad quod peruenitur cum ingeniosa reiteratione calcinationis super illa, De qua in sequenti traditione determinare nos expedit. Inuenimus enim per id ingenium manifeste ipsa indurari. Sed manifestius & citius Iupiter induratur. Causa uero inuentionis calcinationis spirituum est, ut ipsi melius figantur, & facilius soluantur in aquam. Quoniam omne calcinati genus fixius est, quàm non calcinati, & facilioris solutionis. Quia partes calcinati magis subtilitæ per ignem facilius cum aquis commiscentur, & in aquam conuertuntur. Et hoc si expertus fueris, sic inuenies se habere. Calcinatio uero aliarum rerum, facit ad exigentiam præparationis spirituum, & corporum. De qua latius à nobis determinabitur in sequentibus. Non autem est de perfectione harum aliquid talium. Modus igitur ipsius calcinationis est diuersus, propter diuersitatem calcinandorum. Calcinantur enim cor-

pora aliter, quàm spiritus uel aliæ res, Et corpora à se inuicem diuersa, similiter diuersimode calcinātur. Corpora enim mollia unum modum habent generalem ad calcinationis intentionem, scilicet, quòd ambo per solum possunt calcinari ignē, & per salis acuitatem, præparati uel non præparati ambo similiter. Primus igitur modus per ignem solum sic perficitur, ut sumatur uas ferreū, uel terreum ad similitudinem parapsidis formatum, cuius structura sit firma, & coaptetur ad furnum calcinationis horum, taliter, quòd sub illo possint carbones proijci & sufflari. Proijciatur uero in fundum uasis illius plumbum uel stannum, quod super tripodem ferreum, uel tres lapideas columnas sedeat firmiter, & ad furni sui parietes similiter firmetur, quatuor uel tribus lapidibus coartantibus illud ad eos, ne uas moueri possit. Furni uero figura eadem fit cum forma furni magnæ ignitionis, de quo narratum est iam, & narrabitur similiter sermone completiori. Accendatur igitur in illo furno ignis sub uase calcinationis, ad ipsius calcinandi corporis fusionem potens. Et cum ipsum corpus cutem nigram super se creauerit ignis calore, subtrahatur illa ab eo cum pala ferrea uel lapidea, quæ se non permittit comburi ad infectionē calcis. Hæc autem exscoriatio tam diu continuetur, quousq; ipsum corpus in puluerem conuertatur. Quòd si Saturnus fuerit, ad maiorem ponatur ignem, quousq; in citrinissimum mutetur colorem calx eius. Si uero Iuppiter, similiter exponatur, & dimittatur, quousq; in albedinem mutetur completam. In hoc tamen sollicitum reddimus artificem, quòd Saturnus de facili à calce sua redit ad corpus. Iuppiter uero difficillime. Ideoq; ne contingat illum errare in expositione Saturni, post primam eius puluerisationem, ad maiorem ignem, ne illius calx prius redeat in corpus, quàm perficiatur. quoniam tem-

perantia ignis indiget, & successione augmēti illius paulatim, cum cautela, quousq; in calce firmetur sua, ne de facili redeat in corpus, ut possit illi maior ignis administrari, ad suæ calcis perfectionem. Similiter ne cōtingat errare in Ioue, propter difficultem eius reductionem, ut si quando posuerit in reductionem calcem eius, eueniat ei, quòd non reducat, sed inueniat eam prioris dispositionis aut in uitrum redactam, & æstimet reductionem eius impossibilem. Dicimus enim, quod si in Iouis reductione magnū non adhibuerit ignem, non reducet. Si uero magnum, nō necessario illū reducere contingit, sed possibile est illū in uitrificationem reducere. Et illud ideo, quia Iupiter in profundo suæ naturæ argēti uiui fugitiuam inclusam habet substantiā. Quæ si longam in igne traxerit morā, fugiet, & corpus priuatū humiditate relinquet, ita ut potius aptū ad uitrificationem, quàm ad corporis metallici fusionem conuerti repariatur. Omne enim propria priuatū humiditate, nullam nisi uitrificatoriam dat fusionem. Ideoq; necessario relinquitur, ut cum ignis impetu maxime ueloci, reducere celeriter festinet. Aliter enim non reducitur. Exercitur ergo ad illud, & sciet.

Modus uero calcinationis ^{secundus} horū duorum corporum, quæ à salis acuitate perficitur, est, ut proñciatur super faciem illorū salis quātitas, post quātitatē sapissime in fusione sua, & permisceatur agitatione multa per baculū ferreū, super ignē, quousq; per salis mixtionē in cinerē uertantur. Et postea per eundē modū perfectionis perficiatur illorū calx, cū suis considerationibus. Sed in hoc est etiā differētia in horū duorū corporū calcinatione. Quia plumbū ex primis calcinatiōis laboribus ad puluerē conuertitur facilius quàm Iupiter, non tamen perficitur illius calx facilius quàm Iouis. Depēdet autē huius causa ex eo, quòd Saturnus humiditatem magis fixam habeat, quàm Iupiter.

Veneris

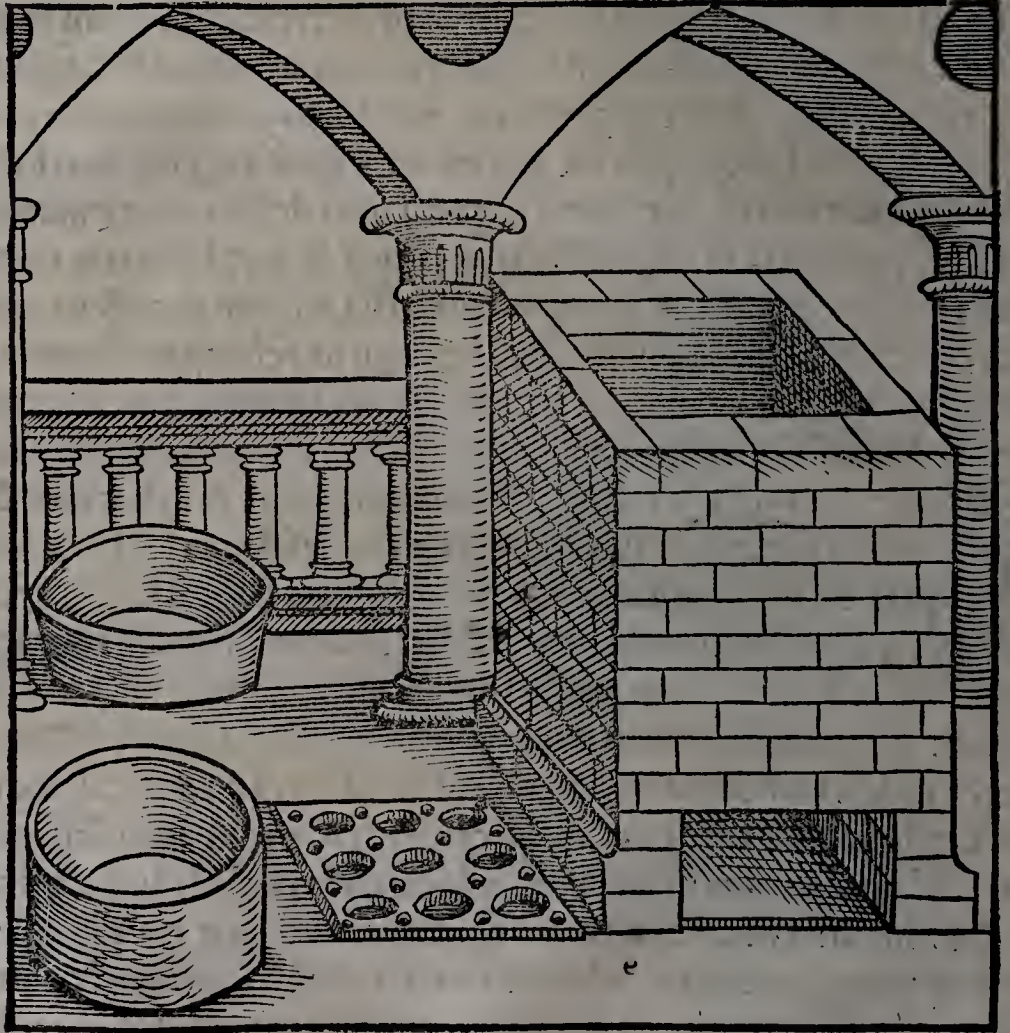
^{duo vero}
^{na}
^s
 Veneris uero & Martis est idem modus, diuersus tamen à primis, & illud propter liquefactionis eorum difficultatē. Et est, ut laminati ponantur ad fortē ignitionem, de cuius intentione non sit fundere. Propter multam enim terreitatis eorum in illis quantitatem, & multam sulphureitatis adustiuae & fugientis mensuram, de facili per hunc modum adducuntur in calcem. Et illud ideo, quia ex multa terreitate argenti uiui substantiæ intermixta, turbatur argenti uiui debita continuatio. Et ideo porositas in eis causatur, per quā & sulphureitas transiens euolare potest, & ignis ex causa illa ad eam accedens, cōburere, & eā eleuare potest. Per hoc igitur relinquit, & partes rariores fieri, & in cinerem per discontinuitatem raritatis conuertī. Manifesta igitur experientia huius est, quia exposita ad ignitionem lamina Veneris, flammam dabit sulphuream & squamam in superficie sua causabit puluerisabilem. Et illud ideo, quia ex propinquioribus partibus necesse est faciliorem sulphuris combustionem fieri. Modus uero furni calcinationis huius, est idem cum modo furni distillationis, nisi quod foramen solummodo unum magnum debet super caput suū habere, unde à fumositatibus se libere absoluat. Et situs calcinandorum in medio furni sit, ut in circuitu libere ignem suscipiant. Vas uero eius sit terreum, ad formam parapsidis factum.

Modus autem calcinationis spirituum est, ut eis ad fixationem approximantibus, administratur ignis, successiue & paulatim, illum augendo, ne fugiant, quousque maximum eos tollerare ignem contingat. Et uas eorum sit rotundum, undique clausum, & furnus idem cum nouissime dicto.

Cum consimili autem furno, & consimili uase, omnis similiter res calcinatur. Excusamur tamen à maiori labore, quam qui adhibetur in custodia ^{a fuga.} fugæ. Quoniam alia res

non

88^{ss} Q V A R T A P A R S L I B R I P R I M I
 non fugit, nisi spiritus, & quod spirituum naturæ approximat.
 Descriptio uero omniū, quæ narrata sunt nouissime est hæc.

De Solutione. Caput LII. Lib. II. cap. XIV

DE Solutione sermo noster amplius innuit, solutionem
 rei siccæ in aquam esse redactionem. Dicimus igitur,
 quod omnis solutionis perfectio adducit cū aquis subtilibus,
 & maxime

& maxime acutis, & acribus, & ponticibus, fecem nullam habentibus, sicut est acetum distillatum, & vva acerba, & pira multæ acritudinis, & mala Granata similiter distillata, & his similia. Fuit autem causa inuentionis eius subtiliatio eorum, quæ nec fusionem nec ingressionem habent. de quibus magna utilitas amittebatur spirituum fixorum, & eorum, quæ ipsorum naturæ sunt. Nam omne quod soluitur, necesse est salis, aut aluminis, uel eorum consimilium naturam habere. Est autem natura eorum, quòd fusionem dant, ante illorum uitrificationem.

ponticibus
ce salis, videtur
inuenire.

eius solutionis
aliqui

ce v. 25

ce

“Ergo & spiritus soluti fusionem præstabunt similiter similem.”

Cum ergo multum ex natura sua, corporibus & sibi inuicem conueniant, habita fusionem, necesse est per illam corpora penetrare, & penetrando transmutare. Ad hoc uero ut penetrent & transmutent, sine magisterio non peruenitur, quod est scilicet; ut post solutionem & coagulationem illius administretur illi

Spiritus

A Spiritus

“aliquis ex spiritibus” purificatus, non fixus. Et totiens ab illo sublimetur, quousque secum maneat, & illi uelociorem præstet fusionem, & ipsum in fusione à uitrificatione conseruet. De natura enim spirituum est, non uitrificari, & à uitrificatione com

notabilia

mixtum saluare, donec in eo fuerint. Spiritus ergo qui magis naturam seruauit spiritus, magis à uitrificatione defendet. Ma

gis autem seruauit spiritus, solummodo purificatus, quam purificatus, fixus, calcinatus, atque solutus. ideo necesse est talem illi admisceri. Resultat enim ex his bona fusio, & ingressio, & fixio stans. Ex operibus autem naturæ probare possumus, sola salium & aluminum, & similium naturam seruantia, solubilia esse. Non enim in operibus illius omnibus considerantes, inuenimus alia solui, præter illa. Igitur quæcunque soluentur, necesse est per illorum naturam solui. Sed quia uidemus omnia uere

naturam
spiritus . for
seqq. non solu
modo purifi
sed sepius ca

calcinata solui per reiterationem calcinationis & solutionis;

ce pag. 90. v. 11.

ti, seu alterius decocti acris et penetrantis. ως καὶ τὸ τῶν οὐκ ὄντων ἀπέφυ

90 90 Q V A R T A P A R S L I B. P R I M I

Ideoq; probamus per illud, omnia calcinata ad salium uel alu-
minum naturam approximare, ideo sese in proprietatibus ne-
cesse est concomitari. Modus uero solutionis duplex est, scili-
cet per fimum calidum, & per feruentem aquam. Quorum est
una intentio, & unus effectus. Modus ergo per fimum est, ut
ponatur calcinarum in ampullam uitream, & super illud fun-
datur quantitas aceti distillati, uel consimilis, duplum eius, &
obturetur caput ipsius bene, ne respiret, & sub fimo tepido sol-
ui dimittatur, & postea per distillationem filtri solum remou-
ueatur. Nō solum uero iterato calcinetur, & post calcinatio-
nem iterato similiter soluat, donec per reiterationē operis su-
per illud, totum soluat. Modus uero qui per bullientem a-
quam fit, uelocior est. Et est ut calcinarum in ampullam simili-
ter ordinetur cum aceto, obturato foramine, ne respiret, quæ
in caldario pleno aqua & stramine sepeliatur, ut in distillatio-
nis modo per aquam præceptum attulimus per ordinem. &
postea succendatur sub ea ignis, donec aqua per horam ferue-
at, Post hoc uero solum distilletur, & seorsum seruetur. Non
solum uero iterato calcinetur, & iterato eodem ordine solua-
tur, donec per reiterationem totum soluat.

Descriptio uero eius, quod nunc dictum est, hæc est:

De coagulatione, & eius causis, deq; diuersis modis
coagulandi Mercurij, & medicinarum soluta-
rum. Caput. LIII. Lib. II. cap. XV.

COagulatio uero est rei liquorosæ ad solidam substantiam
per humiditatis priuationem reductio. Est autē duplex cau-
sa inuentionis illius. Vna scilicet argenti uiui induratio. Altera
uero inuentionis causa est, medicinarum solutarum ab aquei-
tate illis admixta absolutio. Diuersificatur ergo secundum
ipsum.

ipforum coagulandorum multiplicatam. Alia enim argen-
 tum uiuum coagulatione indiget, alia uero soluta medicina.
 Est tamen ipsius argenti uiui duplex coagulatio. Vna quidem
 per ablationem totius ab illo humidi innati. Alia uero per in-
 spissationem ipsius humidi, quousq; induretur. Congelare at-
 tamen illud difficillime atq; laboriose accidet, cum profundi-
 tate perspicacis industriae, & nos narrabimus omne ingenium

Coagulare

coagulationis illius. Ingenium uero coagulationis illius cogitauerunt quidam fore per conseruationem illius in ignis temperamento. Qui cum illud putassent se coagulasse, post remotionem eius ab igne, inuenerunt illud fluere sicut prius. Per hoc igitur in stuporem & in admirationem adducti sunt, uehementer arguentes, ad hoc perueniri non posse. Alij uero, necessario ex principijs naturalibus supponentes, humidũ quodlibet ab ignis calore in siccitatem conuerti, conati sunt cũ perseverantię instantia continuare illius conseruationem in igne, & per hanc continuationem ad hoc deuenirent, ut ex eis alij qui in album, aliqui uero in rubeum conuerterint lapidem, aliqui uero in citrinum, cui non fuit fusio nec ingressio. Et harum diuersitatum causam non potuerunt æstimare, ideoq; illud abiecerunt. Alij uero cum medicinis illud coagulare conati sunt, & ad hoc non peruenerunt, sed accidit eis illusio, aut quia non coagulauerunt, aut quia insensibiliter extenuatum est, aut coagulatio eorum non fuit in forma alicuius corporis. Et horum diuersitatis causam ignorauerunt. Alij medicinas artificiosas componentes, illud in proiectione coagulauerunt, Sed eorum non fuit coagulatio utilis, quoniam ad imperfectũ corpus illud conuerterunt. Et causam huius similiter uidere non potuerunt. Horum igitur nos narrare causas expedit, ut ad coagulationis illius magisterium artifex perueniat. Vt aut iam à nobis sufficienter narratum est, uniformis est substantia argenti uiui. Quare non est possibile in breui spacio temporis per cõseruationem illius in igne, aqueitatem remouere illius. Nimia igitur festinatio, causa fuit primi erroris, Cum uero subtilis sit substantiæ, ab igne recedit. Ignis igitur excessus, est causa erroris illorum, à quibus fugit. Commiscetur cum sulphure, arsenico, & marchesita de facili, propter cõmunitatem

in natura

in natura sua. Ideoq; per illa apparet coagulatum non in forma
 corporis, sed argenti uiui cum plumbo mixti. Non enim hæc
 cū fugitiua sint, possunt illud in ignis pugna tenere, quousq; donec
 ad corporis naturam perueniat, Sed fugiunt cum eo per ignis
 incussionem, & ideo illud est causa erroris eorum, qui sic coa-
 gulant. Habet similiter argentum uiuum humiditatem mul-
 tam sibi unitam, quam ab illo separari non est possibile, nisi per
 ignis cautam uiolentiam, per conseruationem eius in suo igne. cc
 Et est suus ignis, quem illi augmentando, secundum exigenti-
 am suæ tollerantiæ, illius humiditatem tollunt, [non] relicta si- cc hoc non de?
 bi parte ad fusionem metallicam sufficiente, qua remota non
 funditur. Et hæc est causa erroris illorum, qui in lapidem illud argentum uiuum
 coagulant non fusibilem. Habet similiter partes sulphuris na- cc
 turaliter sibi admixtas, quoddam tamen plus, quoddam uero cc
 minus, quod remouere per artificium contingit esse possibile.
 Cum igitur sit sulphuris proprietates, cum argento uiuo rubeū
 uel citrinum colorem (secundum mensuram suæ quantitatis)
 creare, eius ablatione proprietates argenti uiui erit, albedinem
 dare per ignem. Hæc igitur est causa uarietatis colorum illius
 post coagulationem eius in lapidem. Habet similiter terreita-
 tem sulphuris admixtam, qua quidem infici omnes suas coa-
 gulationes necesse est. Et hæc est causa erroris illorum, qui il-
 lud in corpus imperfectum coagulant. Ex diuersitate igitur
medicinarum illius coagulationis accidit. diuersa in coagula-
 tione illius creari corpora, & ex diuersitate illius similiter qd cc tum. nam. ex si
 coagulandū est. Nam si medicina, uel illud, habuerint sulphur
 non fixum, necesse est corpus molle ex illo creari. Si uero fixū,
 necesse est durum. Et si album, album. Si uero rubeum rubeū.
 Et si remissum ab albo uel rubeo, remissum similiter necesse
 est fieri. Et si terreum, imperfectum. Si uero non, non. Et omne
 m iij similiter et ex diuersi-
 tate illius si-
 militer corpo-
 ris quod coagu-
 landum est.
 (quod corpus
 aut Saturnus
 aut Iup. etc.

similiter non fixum, liuidum creat, fixum uero non, quantum
 in illo est. Pura uero illius substantia purum creat corpus, non
 pura uero è contra. Accidit autem & similiter in solo argento
 uiuo (absq; sulphuris commixtione) diuersitas eadem, propter
 diuersitatem mundationis, & præparationis illius, in medici-
 nis. Ideoq; contingit ex parte medicinæ diuersitatis illusio, ut
 quandoq; in coagulatione illius plumbum, quandoq; uero Iu-
 piter, quandoq; autem Venus, & quandoq; Mars fiat, quod
 propter impuritatem accidit. Quandoq; uero Sol, quandoq;
 Luna, quod ex puritate uenire necesse est, & consideratione
 colorum. Coagulatur igitur ex frequenti illius præcipitatione
cum uiolētia ad ignis asperitatem. Asperitas enim ignis aque-
itatem illius de facili remouet. Hoc enim fit per uas, cuius figu-
 ra sit multæ longitudinis, in quo inueniat locum refrigerij, ad-
 hærentiæ, & quietis in eius spondilibus, propter suam longi-
 tudinem, & non fugæ uiam, quibusq; iterata uice ad illius fun-
 dum præcipitetur multa caliditate ignitionis, cum reiteratio-
 ne multa, quousq; fiat fixum. Coagulatur similiter ex diutur-
na retentione in suo igne, in uase uitreo, cuius collum sit mul-
 tæ longitudinis, & in uentre figuram ampullæ habeat, cum
 continua colli eius apertione, ut per illam possit humiditas ei-
 us euanescere. Coagulatur uero per medicinam illi conueni-
entem. Et nos illam tibi narrabimus in sequentibus apertius.
 Hic uero similiter, ut intentionem nostram super illo narremus
 completam, secundum quod per nostrum inuenimus experi-
 mentum. Et est medicina illius, quæ maxime illi in profundo
 eius adhæret, & ei per minima commiscetur ante illius fugam.
 Ex rebus ergo ei conuenientibus, necesse est illam colligere.
 Sunt autem huiusmodi corpora omnia, & sulphur, & arsenicū.
 Sed quia non uidemus corporum aliquod in natura sua illud
 coagulare,

notabile

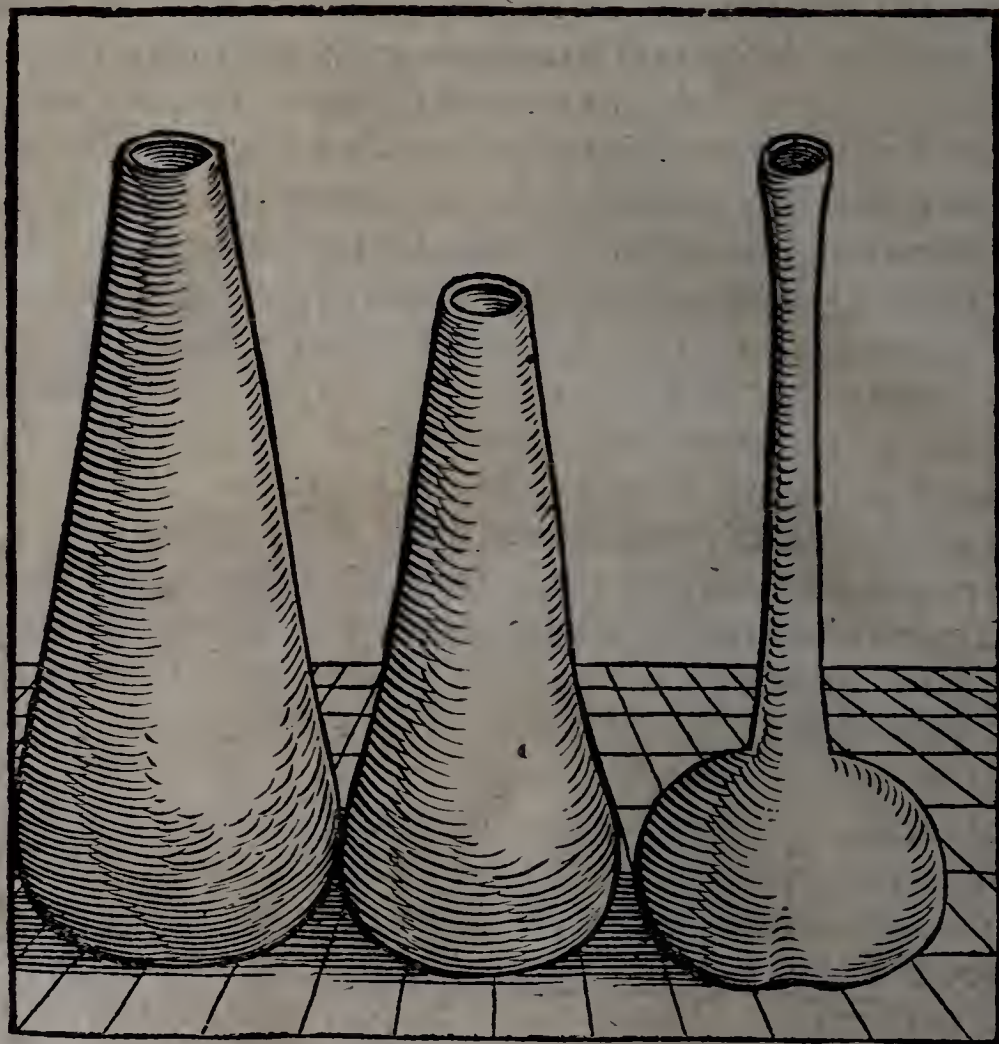
pag. 71, 20.

donec argentum
vixum fiat fi-
xum.

Coagulatio
argenti vivi
per medicinam

coagulare, sed ab eis ipsum fugere, quantumcunq; fuerint suæ
 cōueniētīæ, ideoq; considerauimus, nullum corpus illi in prō-
fundo adhærere. Subtilioris ergo substantiæ & liquidioris fu-
 sionis necesse est medicinā illā esse, quā ipsa corpora. Ex spīri-
 tibus etiā nō uidemus, illis in natura sua manentibus, firmā &
 stabilem coagulationem fieri illius, sed fugitiuam, & multā in
 fectionis. Quod quidē contingit, alterū propter spiritū fugā,
 alterū uero ex terreæ & adustibilis substantiæ illorū cōmixtio-
ne. Ideoq; ex hoc manifeste relinqtur, ex quacūq; re medicina
 illius eliciatur, ipsam necessario debere esse subtilissimē, & pu-
rissimæ substantiæ, illi adhærentis ex natura sua, & facillimæ
 liquefactionis, & tenuissimæ ad modū aquæ, & fixæ super ig-
 nis pugnā. Hæc em̄ ipsum coagulabit, & in naturā solarem uel
 lunarem conuertet. Modos ingeniorū medicinæ tibi dedimus,
 ad quā per illos peruenire potes, & ipsam sermone sibi proprio
 determinauimus. Sollicite igitur ad illā exerciteris, & eā inue-
nies. Sed ut nos nō increpare possis ex eius insufficientia, dici-
 mus q; ex ipsis corporibus metallicis cum suo sulphure uel ar-
 senico præparatis, hæc medicina elicitur, similiter ex solo sul-
 phure, uel arsenico p̄paratis, & ex solis similiter corporibus eli-
ci potest. Ex solo uero uiuo argēto facilius, & p̄pinquius, & per
 fectius inuenitur. Quoniā natura propriā naturā amplectitur
 amicabilius, & ea gaudet magis, quā extranea. Et est in ipso fa-
 cilitas extractionis illius, substantiæ subtilis, cū iā in actu subtilē
 habeat substantiā. Modī uero inuētioniis huius medicinæ sunt
 per sublimationē, ut à nobis narratū est sufficiēter. Modus ue-
 ro fixiōis illius in capitulo suo similiter narratus est. Coagula-
tiōis uero solutorū modus est, per ampullā in cineribus usq; ad
collū cū tēperato igne, quousq; aqueitas euanescat. Descriptio
 uero longorū uasorū, & eorū in quibus fit ois coagulatio hæc est:

De Fixione

De Fixione, & causis eius, deq; diuersis modis figendi
 corpora, & spiritus. Caput LIII. Lib. II. cap. 4.

Fixio uero, est rei fugientis ab igne conueniens ad tolerantiam eiusdem adaptatio. Causa uero inuentionis ipsius fixationis est, ut omnis tinctura, omnisq; alteratio, perpetuetur in alterato, & non muteur. Diuersificatur uero & ipsa secundum rerum figendarum multipliciter, quæ sunt uidelicet corpora quædam

quædã à perfectione diminuta, Sicut Saturnus, Iupiter, Mars,
& Venus. Et secundum diuersitatem ipsorum spirituum, qui
sunt scilicet sulphur & arsenicum, in gradu uno, & argentum
uiuum in alio. in tertio uero marchesita, magnesia, & tutia, &
horum similia. Figuntur igitur corpora hæc à perfectione di-
minuta per suam calcinationem, eo quod absoluuntur per eam
à sulphureitate uolatiua & corrumpente. Et hanc sufficienter

in sua narrauimus oratione, scilicet in ^{pag. 82.} capitulo calcinationis.
 Figuntur uero sulphur & arsenicum duobus modis, scilicet
 per reiterationem sublimationis super illa in uase aludela, quo
 usq; stent. Est igitur ex hoc intentio festinationis fixationis illo-
 rum, ut ingenieris ad inuentionem reiterationis multiplicis
 sublimationis in breui tempore, quod per duo fit aludela, cum
 duplicibus suis cooperculis, hoc ordine scilicet, ut nunquam
 ab actu sublimationis desistas, donec fixa fuerint. Proñciantur
 ergo cum in uno ascenderunt, in aliud aludel, & sic alternata
 uice fiat. Et nunquam ociosa permittantur aludelis spondili-
 bus adherere, quin in continua sint ignis eleuatione, quousq;
 cesset illorum eleuatio. Quantocunq; enim in breuiori tempo-
 re poteris multiples sublimationis reiterationes multiplica-
 re, tanto celerius & melius continget ipsius fixationis tempus
 abbreviare. Ideoq; fuit secundus fixationis modus inuentus, qui
 est per ipsius sublimandi præcipitationem, ad calorem, ut con-
 tinuo in illo sit, donec figatur. Et hoc fit per longum uas uitre-
 um cuius fundus sit terreus, & nõ uitreus (quia scinderetur in
 partes) illi artificialiter cum clausura bona connexus, & per
 spatulam ferream, uel lapideam, cum ad spondilia eius adha-
 serit, deñciatur ad ima, caloris continue, per alternas uices,
 quousq; figatur. Fixationis uero modus argenti uiui, est idem cū
 modo fixationis sulphuris & arsenici, & non diuersificatur inter
 se, nisi in hoc, quod non possunt sulphur & arsenicum figi, nisi
 prius eorū partes inflammabiles tenuissimæ, subtili diuisionis
 artificio ab eis separentur, per hūc ultimum fixationis modum,
 Argentum uero uiuum hanc considerationem non habet, &
 ad hoc similiter temperatori calore, quàm argentum uiuum
 indigēt in hoc modo. Similiter diuersificatur, quia in longiori
 figuntur tempore, quàm argentū uiuū. In eo similiter, quoniā
 altius

altius eleuatur propter suam tarditatem, quam argentum uiuum, Ideoque longiori uase indigent quam argentum uiuum ad suam fixationem. Fixio uero marchesitæ, magnesiæ, & tutiæ est, ut cum post primam illorum sublimationem acquisiuerimus quod ex eis uolumus, abiectis illorum fecibus, reiteremus super ea sublimationem, totiens conuertendo quod superius ascendit ad id quod inferius remansit, ex unoquoque illorum, quousque figantur.

Horum uero descriptio uasorum iam tradita est.

lib. 11. cap. XVII. De Ceratione. Caput LV.

Ceratio, est duræ rei non fusibilis mollificatio ad liquefactionem. Ex hoc igitur manifestum est, quod causa inuentionis huius fuit, ut quod ingressionem ex priuatione suæ liquefactionis non habebat in corpus ad alterationem, mollificaretur ut flueret, & ingressionem haberet. Ideo putauerunt aliqui, cerationem debere de oleis liquidis & aquis fieri. Sed erroneum est illud, & à principijs huius magisterij naturalis semotum penitus, & ex manifestis naturæ operibus reprobatum. Naturam enim non uidemus in ipsis corporibus metallicis humiditatem cito terminabilem, imò diu durabilem, ad illorum fusionis & mollificationis necessitatem posuisse. Si enim talem illis posuisset, relinqueretur necessario, ut citissime scilicet ignitione una, corpora totaliter humiditate priuari contingeret. Quare ex illo sequeretur, post unam ignitionem corpus quodlibet nec malleari, nec fundi posse. Quam obrem imitantes naturæ opera in quantum possumus, necesse est nos modum naturæ in cerando sequi. Cerat autem ipsa in radice cerationis fusibilem humiditatem, quæ super omnes est humiditates, expectans ignis calorem. Igitur etiam nos consimili cerare humiditate necessario expedit. In nullis
n ij autem

autem rebus melius & possibilis, & propinquius hæc humiditas ceratiua inuenitur, quàm in his, uidelicet sulphure & arsenico propinque, propinquius autem & melius in argento uiuo. Horum igitur humiditatem non uidemus terram illorum relinquere, propter fortem unionem, quam in opere mixtionis naturæ habuerunt. In omnibus autem rebus alijs humiditatem habentibus, experimento inuenies, eam in resolutione à terrea sua substantia separari, & post illius separationem omni humiditate priuari. In spiritibus autem prædictis hoc nomine contingit. Ideoque non est aliud, per quod ab illorum in cerando, acceptione excusari possimus. Modus ergo Cerationis est per illos, ut totiens super rem cerandam multiplicetur eorum sublimatio, quousque in illa cum humiditate sua manentes, fusionem bonam præstent. Hoc autem non fiet ante illorum perfectam mundationem, ab omni re corrumpente. Sed mihi melius uidetur, ut eorum olea prius figantur, per oleum tartari, & cum illis fiat omnis ceratio competens, & necessaria ad hanc artem.

Finis libri primi Summæ perfectionis
Gebrî ἑπὶ Χημείας.

Summæ

S V M M A E P E R = F E C T I O N I S G E B R I

Ῥόσι χημείας Liber Secundus.

*Præfatio. Diuidens hunc Secundum librum in
tres partes. Caput LVI.*

PRincipiorū itaq; huius magisterij discussione tra-
dita, necesse est ex promissione nostra intentum
huius artis complete prosequi, sermone illi conue-
niente. Et est scilicet consideratio omnis rei, per quam perfe-
ctio huius operis apertius ostendatur. Et consideratio necessi-
tatis perfectionis medicinæ, scilicet ut discutatur, ex qua re
melius uel propinquius eliciatur illa, ad omnem imperfecti
perfectionem. Et consideratio similiter artificiorum, per qua
cognoscamus, an perfectio sit completa. His tribus itaq; tradi-
tis, & tota erit perfectionis tradita cognitio, secundum nostræ
artis indigentiam.

PRIMA PARS HUIUS

SECUNDI LIBRI DE COGNITIONE RE-

rum, ex qua perfectionis possibilitas,

& modus deprehendi potest.

*Quòd cognitio perfectionis huius artis, à cognitione naturæ spirituum,
& corporum dependeat, & quòd de utrisq; copiose
uelit tradere. Caput LVII.*

COgnoscere uero non est possibile transmutationes cor-
porum, uel ipsius argenti uiui, nisi super mētem artificis
deueniat.

n. iij.

deueniat uera cognitio illorum naturæ, secundum suas radices. Prius igitur corporum principia notificabimus, quid scilicet sint secundum causas suas, & quid boni uel mali in se contineant. Postea uero ipsorum omnium corporum naturas, cum suis omnibus proprietatibus monstrabimus, quæ uidelicet sint causæ corruptionis illorū, cum suis experiētijs comprobātes.

De natura Sulphuris, & Arsenici.

Caput LVIII.

Spiritus sunt corporum principia.

arsenicum.

ERgo in primis spirituum naturam, qui ipsorum corporū sunt principia, afferentes, quæ sunt uidelicet Sulphur, & eius compar, & argentum uiuum. Dicimus quod Sulphur & arsenicum pinguedo sunt terræ, ut à nobis narratum est. Cuius experientiam & manifestam probationem elicias per illius facilem inflammationem, & facilem eius liquefactionem, per calidum. Nō enim inflammatur, nisi quod oleaginum est, nec liquefcit per calidum facile, nisi quod illius naturā habet. Sulphur itaq; & illius compar, causam corruptionis habent, inflammabilem substantiam, & terream feculentiam. Causam uero perficientem habent mediam, inter hanc uidelicet & illam. Est igitur causa corruptionis in illo terreitas, per hoc, quod neq; fusionem, neq; ingressionem habet. Et similiter inflammabilis substantia, quia neq; stat, neq; stare facit, & quod nigredinem ex omni genere eius præstat. Causa igitur perfectionis in illis est mediocris illarum substantia, quia per illius terreitatē non turbatur ab ingressione, quæ per fusionem bonam perficitur. Et per illius subtilitatem non remouetur eius impressio de facili propter fugam. Non est autem mediocris illorum substantia perfectionis causa corporum uel argenti uiui, nisi figatur. Quæ cum non fixa sit, licet eius impressio nō remoueat

de facili,

de facili, non tamen stabiliter perpetuatur. Ex his itaq; elicitur illius mediocrem substantiam artificem diuidere, necesse esse. Diuidere autem putauerunt quidam impossibile esse, propter fortem illius mixtionem. Et illi quidem suis operibus manifestis aduersi sunt. Nam ipsum sulphur calcinauerunt, licet non multum, quod nullam fusionem nec inflammationem dedit. Sed illud per diuisionem ⁿecessesse est euenisse, quia sulphur in sua naturali commixtione permanens, necesse est inflammari & comburi. Ergo per diuisionem diuersarum substantiarum in illo, relinquitur, partem in ipso magis inflammabilem, a partibus non inflammabilibus seorsum in artificio separari. nam si possibile est, per calcinationem ad remotionem omnium inflammabilium partium in illo perueniri, necesse est ex eorum naturalibus operibus, eos confiteri, ad omnem partium diuisionem posse perueniri. Sed quia hoc dependet ex subtilissimo artificio, cogitauerunt fore impossibile. Patet itaq; ex praemis in capitulo, quod non est sulphur de ueritate nostrae artis, sed pars eius. Et nos iam ^{obscure} deduximus te in cognitionem artificij, per quod ad illius diuisionem possibile est deuenire. In arsenico uero, quia in radice sua mineræ, per actionem naturæ resolutæ sunt multæ illius partes inflammabiles, ideo artificij separationis eius est facile. Sed ipsum est albedinis tinctura, sulphur uero rubedinis. In sulphuris igitur diuisione magnam adhibere cautelam, necesse est.

pag. 102, 9. Sulphur et arsenicum

De natura Mercurij. siue Argenti uiui. ^{vulgaris.} Caput LIX. cap. 45. pag. 70

IN argento uiuo similiter necesse est superflua demere. Habet enim corruptionis causas, uidelicet terream, & adustibilis absq; inflammatione aqueitatis substantiam. Putauerunt tamen aliqui illud non superflua habere terram, uel

uel immunditiam. Sed uanum est quod cogitatur ab eisdem,
 Videmus enim ipsum multæ liuidatis, & non albedinis. Et si-
 militer per leue artificium uidemus ex illo terram nigram &
 feculentam emanare, per lauationem uidelicet, cuius modum
 narrabimus. Sed quia duplicem est per illud perfectionem eli-
 cere, medicinā scilicet ex eo facere, & illud perficere, ideoq; ne-
 cesse est ipsum duplicis mundationis gradu præparare, pro-
 pterea duæ mundationes Mercurij sunt necessariae. Vna per
sublimationem ad medicinam, & hæc hic innuitur. Alia per
lauacrum ad coagulationē, & illa innuetur. Si enim uolumus
 medicinam ex illo creare, tunc necesse est eam à feculentia suæ
 terreitatis mundare per sublimationem, ne in proiectione cre-
 et colorem liuidum, & ipsius aqueitatem fugitiuam delere,
 ne totā medicinam fugitiuam in proiectione faciat, & medio-
crem illius substantiam saluare pro medicina. De cuius est pro-
 prietate non aduri, & ab adustione defendere, & quæ non fugit,
 & fixum facit. Probamus itaq; perfectiuum esse illud ma-
 nifestis experientijs. Nam uidemus argentum uiuum, argento
 uiuo magis adhærere, & eidem magis amicari, post illud uero
 aurum, & post hæc argentum. Ideo ex hoc relinquitur, ipsum
 esse suæ naturæ magis. Alia uero corpora uidemus non ad illa
 tantam conformitatem habere, & ideo ipsa ueridicè inueni-
 mus minus de illius natura participare. Et quæcunq; uidemus
 plus ab adustione saluare, illa consideramus plus illius naturā
 possidere. Ideoq; relinquitur, ipsum argētum uiuum esse per-
fectiuum, & adustionis saluatiuum, quod est perfectionis ulti-
 mum. Secundus uero mundationis gradus est ad ipsius coagu-
lationem. Et est ut sufficiat illi solummodo lauatio suæ terrei-
 tatis per unam diem. Cuius modus hic est: Sumatur patella
 terrea, & in ea mittatur argentum uiuū, super quod fundatur
 26. adustionis saluatiuum J et ab adustione defendere. 16 aceti

V. hic Mercurij
 appellationem,
 et pag. 105, 11.

duo facere; a
 terreitate mun-
 dare, et aqueita-
 tatem fugiti-
 uam delere.

perfectibile,
 id est neum ad per-
 fectionem reci-
 piendam

ipsa
 uidelicet, aurum
 et argentum, esse
 de natura argen-
 ti uiri.

illa 3 illud, uide-
 licet, argentum
 uiuum. per
 mutata sunt ho-
 num pronominū
 duo hic loca.

cap. 73. pag. 130.

pag. 105,

16 aceti

medicina quae consistat e mercurio et fermento, solum aut Luna.
perfectivum Jactive. posse perficere.

S V M M A E P E R F E C T I O N I S G E B R I. 105

aceti fortissimi pauca quantitas, uel alterius rei cōsimilis, quae
sufficiat ad cooperiendum illud. Post immittatur ad ignem len-
tum, ne ferueat, & agitetur continue cum digitis super fundū
patellæ; ut diuidatur argentum uiuum in similitudinem sub-
tilissimi pulueris albi, donec totum acetum euaporauerit, &
ipsum argentum uiuum redeat. Postea uero quod feculentum
& nigrum uideris ex illo emanasse, laua & abijce. Et hæc itera-
ta uice multiplica, quousq; uideris colorem suæ terreitatis in
clarū, mixtum albo & cœlestino, colore perfecte mutari, quod
perfecte lauationis est signum. Cū igitur peruenerit ad illud,
proijciatur super ipsum medicina suæ coagulationis, & coa-
gulabitur in solificum, & lunificum secundum quod ipsa præ-
parata extiterit. Et ipsius narrationem in sequentibus pone-
mus. Ex iam igitur dictis patet similiter argentum uiuum non
esse perfectivum in natura sua, sed illud quod ex ipso produci-
tur per artificium nostrum. Et similiter in sulphure & eius cō-
pari est inducere. Non ergo in his possibile est naturaliter na-
turam sequi, sed per nostrum artificium naturale.

De natura Marchesite, Magnesiæ, & Tutie. Caput LX.

DE alijs autem spiritibus naturalem necesse est nos facere
traditionem, qui sunt scilicet Marchesita, Magnesia, &
Tutia, impressionem magnam in corporibus facientes. Et ideo
dicamus quid sint cū probationibus suis in hoc capitulo. Di-
cimus igitur, quod Marchesita duplicem habet in sui creatio-
ne substantiam, argenti uiui scilicet mortificati, & ad fixationem
approximantis; & sulphuris adurentis. Ipsam autem habere
sulphureitatem comperimus manifesta experiētia. Nam cum
sublimatur, ex illa emanat substantia sulphurea manifesta, cō-
burens. Et sine sublimatione similiter uerpenditur illius sul-
phureitas.

RES DIADU
GENTES. cap. 4
pag. 70, 14
ma y moris albi
vitrum minu
fissime tritum
et salis præp
rati omne genu

Medicina
ad coagulan
du argent. vir
cap. 82. pag. 144
vop a prupov
Not. hæc.

phureitas. Nam si ponatur ad ignitionem, non suscipit illam priusquam inflammatione sulphuris inflammetur & ardeat. Ipsam uero argenti uiui substantiam manifestatur habere sensibiliter. Nam albedinem præstat Veneri meri argenti, quemadmodum & ipsum argentum uiuum, & colorem in illius sublimatione cœlestinum præstare, & luciditatē manifestam metallicam habere uidemus, quæ certum reddunt artificem, illā has substantias continere in radice sua. Magnesia uero sulphur plus turbidum, & argentum uiuum magis terreum & feculentum & ipsum sulphur similiter magis fixum & minus inflammabile habere, per easdem probare experientias manifeste poteris, & ipsam magis naturæ Martis approximare. Tutia uero, est fumus ipsorum corporum alborum, & hoc manifesta probatione perpenditur. Nam proiecto fumo mixtionis Iouis & Veneris, adhærente in spondilibus fabricæ fabrorum, eandē impressionem facit cum ea. Et quod fumus Metallicus non redit, nec ipsa similiter sine alicuius corporis admixtione. Ideo cum fumus ipsa sit alborum corporum, alba non citrinat corpora, sed rubea. Nam citrinitas non est aliud, quàm rubei & albi determinata proportio. Ideoq; ipsa propter sui subtilitatem magis ad profundum corporis penetrat. Et ideo magis alterat quàm suum corpus, & magis adhæret in examine pauco artificio, quod iam tibi narratum est. Quæcunq; igitur alterantur, per argenti uiui uirtutem, uel sulphuris, aut horum similium necesse est alterari, quoniam hæc sola communicant in natura ad ipsa corpora.

De natura Solis, siue Auri.

Caput LXI.

DE corporibus nunc, ampliato sermone eorum intimam narremus essentiam. Et primo de Sole, postea de Luna, ultimo uero de alijs, secundū quod uidebitur expedire cū suis probatio.

probationibus, quæ per experimentum habentur. Est igitur Sol creatus ex subtilissima substantia argenti uiui, & clarissima fixura: & ex substantia pauca sulphuris mundi, & puræ rubedinis, fixi, clari, & à natura sua mutati, tingentis illā. Et ideo, quia contingit diuersitas in coloribus ipsius sulphuris, necesse est & auri citrinitatem diuersitatem habere similiter. Est enim quoddam magis, quoddam uero minus in citrinitate intentum. Quod autem sit ex subtilissima argenti uiui substantia, perpenditur & ipsum, quia argentum uiuum de facili illud suscipit. Non enim argentū uiuum aliud quàm suæ naturæ suscipit. Quod uero claram & mundam illius substantiā habuit, per splendentem eius fulgorem & radiantem manifestatur, nō solum in die, uerum etiam in nocte sese manifestantem. Quod uero fixam & sine sulphureitate comburente habeat, patet per omnem operationem illius ad ignem: nam nec minuitur, nec inflammatur. Quod uero ipsum sit sulphur tingens, patet per hoc, quod admixtum argento uiuo, ipsum in colorē transformat ruheum: & quod sublimatum forti ignitione de corporibus, ita quod illorum ascendat subtilitas, cum ea citrinissimū creat colorem. Patet igitur, quod cum pura eius substantia purum colorem generat, cum non pura non purū. Qui uero probationis suæ citrinitatis ostensione indiget, sensum non habet: quia per uisum percipitur. Subtilissima igitur argenti uiui substantia ad fixationem deducta, & puritas eiusdem, & subtilissima sulphuris materia fixa, & non adurens, tota ipsius auri materia est essentialis. Maior uero argenti uiui, quàm sulphuris in illo probatur quantitas, ideo maiorem argentum uiuum habet ingressionem in illud. Igitur quæcunq; uolueris alterare, ad huius exemplar altera, ut ipsa ad æqualitatem eius perducas. Et modū iam ad illud nos dedimus. Et quia subtiles

aquantitas

& fixas habuit partes, ideo potuerunt partes eius multum den-
sari. Et hæc fuit causa ipsius magni ponderis. Per multam uero
operatam à natura decoctionem, facta est ex illo paulatiua re-
solutio, & inspissatio bona, & ultima mixtio, ut cum ignitione
liquefcat. Ex præcedentibus igitur patet, quod multa quanti-
tas argenti uiui est causa perfectionis: multa uero sulphu-
ris, causa corruptionis. Et uniformitas in substantia, quæ per
mixtionem fit in decoctione naturali. Diuersitas uero in sub-
stantia, est causa corruptionis. Et induratio & inspissatio, quæ
per longam & temperatam perficitur decoctionem, est causa
perfectionis, oppositum uero corruptionis. Igitur si ceciderit
super ipsum argentum uiuum sulphur non debite, necesse est
secundum diuersitatem illius diuersas corruptiones adduci.
Potest enim sulphur quod super illud cadit, fixum; non adusti-
bile esse totum, aut totum adustibile, & fugiens in natura sul-
phuris: aut fugiens, & non in natura sulphuris, aut partem fu-
gientis, partem uero fixi tenere: sed in parte naturam sulphu-
ris tenere, in parte uero non; aut totum mundum, aut medium
immundum: aut multæ quantitatis, aut pauçæ, superans in cõ-
mixto: aut pauçæ quantitatis superatum in illo, aut nec supe-
rans nec superatum: aut album, aut rubeum, aut mediocre. Ex
his itaq; omnibus diuersitatibus necesse fuit in natura diuersa
creari corpora, & his similia: quas omnes oportet narrare nos
cum probationibus manifestis.

De natura Lune, siue Argenti.

Capit LXII.

IAm ergo patet ex præcedentibus, quod si ceciderit sulphur
mundum, fixum, rubeum, clarum, super substantiam argen-
ti uiui puram, non superans, imò pauçæ quantitatis, & supera-
tum, creatur ex hoc aurum purum. Si uero fuerit sulphur
mundum,

mundum, fixum, album, clarum, quod ceciderit super substantiam argenti uiui, fit argentum purum. si in quantitate non superet, diminutam tamen habet puritatem ab auri puritate, & spissitudinem grossiorem, quam aurum. Cuius signū est, quod non densantur partes eius, in tantū ut auro componderet, nec ita fixam substantiam habet, ut illud. Signum est diminutio eius per ignem, & sulphur eius, quod non est fixum, nec incō-
combustibile, causa est illius. Et quod sulphur in illo huius sit dispositionis, per illius paululam inflammationem probatur. Idē autem fixum & non fixum ad aliud quidem & ad aliud relatū esse, impossibile non est autumandum. Lunæ enim sulphureitas ad auri sulphureitatem relata, non fixa, & comburens est. Ad aliorum uero sulphur corporum fixa, & non comburens.

De natura Martis, siue Ferri. Item de effectibus Sulphuris,
 & Mercurij, deq; causis corruptionis, & perfectionis. Caput LXIII.

SI uero fuerit sulphur fixum terreum, argento uiuo fixo terreo commixtum, & hæc ambo non pura, sed liuida albedinis fuerint, cuius superantia quantitas sit sulphuris fixi summe, sit ex his ferrum. Quoniam superantia sulphuris fixi fusionem prohibet. Ideoq; ex hoc relinquitur, sulphur uelocius liquefactionis festinantia per opus fixationis perdere, quam argentum uiuum. Non fixum uero uidemus citius quam argentum uiuum liquecere. Ex his uero manifestatur causa uelocitatis fusionis & tarditatis in corporū unoquoq;. Nā quod plus de fixo habet sulphure, tardius, quod uero plus de adu-
 rente, facilius & citius fusionem suscipit. Quod satis aperte relinquitur à nobis esse monstrandum. Quod uero ipsum fixum tardio-
 rem faciat fusionem, manifestatur per hoc, quod ipsum
 o iij. nunquam,

πολυμαθές
 τούτο το κει-
 φάλαγον.

Sulphur

nunquam, nisi calcinetur, figitur, & ^{non} calcinatum nullam dat fusionem. Ergo in omnibus illam impedire debet. Quod uero nisi calcinetur non figatur, patet experimento illius, qui illud figit non calcinatū, quoniam ipsum inuenit semper fugere, donec in terram uertatur. Cuius similitudo est calcis nature. Hoc autē minime in argēto uiuo cōtingit, quoniā figi potest absq; hoc, q̄ in terrā uertatur, & figi similiter cū conuersione illius in terram potest. Nam per festinationem ad eius fixationem, que per præcipationem perficitur, figitur, & in terram mutatur. Per successiuam uero illius iterata uice sublimationem figitur similiter, & non in terram uertitur, imò fusionem dat metallicam. Hoc autem manifestum est, & illi probatum, qui utraq; fixationes illius expertus est, usq; in illius consummationem per festinā præcipationem, & tardā, per successiuas sublimationes. Vidit enim & inuenit sic, ut à nobis scriptum suscepit. Et illud ideo, quoniam uiscosam & densam habet substantiam: cuius signum est contritio illius, cum imbibitione & mixtione cum rebus alijs. Sentitur enim in illo manifeste uiscositas illius per multam adhærentiam. Densam autem substantiam illud habere, manifeste uidet monoculus, per illius aspectum, & per ponderationem sui immensi ponderis. Auro enim præponderat, cum in natura sua est, & est similiter fortissimæ compositionis, ut narratum est. His igitur relinquatur, ipsum posse figi sine illius humiditatis consumptione, & absq; in terram conuersione. Propter enim bonam partium adhærentiam, & fortitudinem suæ mixtionis, si quo modo partes illius inspissentur per ignem, ulterius non permittit se corrumpi, neq; per ingressionem furiosæ flammæ in illud se in fumū ulterius eleuari permittit: quoniā rarefactionē sui nō patitur, propter suam densitatem & carentiam adustionis, quæ per sulphureitatem combu-

De argento uiuo.

mercurius, seu argentum uiuo

incombustibilem, quam habet, perficitur.

adustio

stibilem.

stibilem, quam non habet, perficitur. Per hoc igitur inuentum est inuentione ueridica duorum secretorū genus mirabile duplex. Vnum scilicet, Causæ corruptionis uniuscuiusq; metallorum per ignem: quæ una est inclusio adurentis sulphureitatis in illorum substantiæ profundo, per inflammationem illa diminuentis, & exterminantis in fumū ultima consumptione, quantumcunq; in illis argentum uiuū bonæ fixationis extiterit. Altera uero est multiplicatio flammæ exterioris super illa penetrantis, & secū in fumum resoluentis, cuiuscunq; fixationis in eis ipsum sit. Tertia uero est rarificatio ipsorum per calcinationem. Tunc enim flamma uel ignis in illa penetrare potest, & ipsa exterminare. Si igitur omnes corruptionis causæ conueniant, maxime corpora corrumpi necesse est. Si uero non omnes, remittitur corruptionis uelocitas uniuscuiusq; corporis secundum remissionem illarum. Secundum genus est bonitas, quæ per ipsum consideratur in corporibus. Quia igitur argentum uiuum propter nullas causas exterminationis, se in partes compositionis suæ diuidi permittit (quia aut cum tota sua substantia ex igne recedit, aut cum tota in illo permanens stat) notatur in eo necessario perfectionis causa. Laudetur igitur benedictus & gloriosus Altissimus: qui creauit illud: deditq; illi substantiam, & substantiæ proprietates, quas non contingit ex rebus ullam in natura possidere, ut in illa possit inueniri hæc perfectio, per artificium aliquod, quod in illo inuenimns potentia propinquā. Ipsum enim est, quod ignē superat, & ab igne nō superat: sed in illo amicabiliter requiescit, eo gaudēs.

*secretorum
p. 2.*

argentum uiuum

*obscura hæc.
videtur intel-
ligere, artis
cum iunctio-
nis mercurii
cum sulph. rati-
aut alio, ejus
coctione.*

Denatura Veneris, siue aris. Caput LXIII.

Redeuntes igitur ad propositum, dicimus, quod si fuerit sulphur immundum, grossum, fixum, secundum sui maiorem

maiolem partem: secundum uero sui minorem non fixum, rubeum, liuidum, secundum totum non superans neq; superatū, & ceciderit super argentum uiuum grossum, ex eo æs creari necesse est. Horum itaq; omnium probationem adducere per data ex natura illorū contingit. Nam cum illud ad inflammationem deponitur, flammam ex eo sulphuream discernere poteris, quæ sulphuris non fixi est signum. Et deperditio quantitatis eius per exhalationem, per frequentem eius combustionem, sulphur illud fixum habere significat. Nam ex ea, fit illius fusionis retardatio, & induratio substantiæ ipsius, quæ signa sunt, multitudinis fixi sulphuris ipsius. Quod illud autem sit rubeum immundum, adiunctum argento uiuo immundo, significatur per sensum: unde alia probatione non indiget. Experimento itaq; elicias secretum. Vides enim omnem rem caloris actione in terram mutatā, cum facilitate solui, & ad aquæ naturam redigi. Hoc autem contingit propter partium subtiliationem ab igne. Res igitur magis subtilis in natura propria ad hanc terream naturam reducta, magis subtiliatur. Igitur magis soluitur: ita & quæ maxime, maxime. Ex his igitur patet causa corruptionis, & infectionis horum duorum corporum, Martis scilicet & Veneris: quia est per sulphur multæ quantitatis fixum, & non fixum pauca in Venere, minimæ uero in Marte. Cum igitur sulphur fixum in fixationem deuenit per calorem ignis, eius partes subtiliantur: sed pars illa quæ est in aptitudine solutionis suæ substantiæ soluitur: cuius signum est expositio horum duorum corporum ad uaporem aceti. Nam per illud floret in superficie illorum sulphuris eorum aluminositas, per calorem in illo creata subtiliatuum. Et si posueris hæc duo corpora in liquorem ponticū, soluentur de facili per ebullitionem multæ illorum partes. Et si respexeris in mineris

horum

horum duorum, manifestam inuenies ex eis solutam aluminofitatis substantiam distillare, & in illis adhærere: quæ aluminofitas per ponticitatem & facilem solutionem in aquam mutatur. Non enim ponticum, & facile solubile reperitur aliud quàm alumē, & quod illius naturæ est. Nigredo uero in utroq; horum duorum corporum ad ignem creatur. propter sulphur non fixum, quod in illis concluditur: multum quidem in Venere, parum uero in Marte, & ad naturam fixi approximans, Ideoq; non de facili talem impressionem de Marte remoueri est possibile. Iam igitur patuit, ex sulphure non fixo fusionem fieri, & fusionem adiuuari: ex fixo uero fusionem non fieri, & fusionem impediri. Ex argento uero uiuo fixo non est necesse fusionem non fieri, & fusionem impediri. Illud scit necessario uerum esse, qui nullo ingeniorum fusionis, sulphur potuit cōseruare in fusione post illius fixationem. Argentum uero uiuum figi potuit per frequentem sublimationis reiterationem ad illud, eo bonam fusionem suscipiente. Ex hoc itaq; manifestum est, corpora esse maioris perfectionis, quæ plus argenti uiui sunt continentia: quæ uero minus, minoris perfectionis. Studas igitur in omnibus tuis operibus, ut argentum uiuum in commixtione superet. Et si per solum argentum uiuum perficere poteris, præciosissimæ perfectionis indagator eris, & eius perfectionis, quæ naturæ uincit opus. Mundare enim poteris intime, ad quod natura nō peruenit. Probatio uero eius, quod ea quæ maioris argenti uiui quantitatem sunt continētia, maioris sint perfectionis, est scilicet facilis susceptio argenti uiui. Videmus enim corpora perfectionis amicabiliter argentum uiuum suscipere. Ex præcedētibus itaq; sermonibus relinquatur, duplicem esse in corporibus sulphureitatem. Vnam quidem in profunditate argenti uiui conclusam, in principio suæ

p mixtionis,

† NB. elixir

† maioris notab.

mixtionis, alteram uero superuenientem. Quarum altera cum labore tollitur, alteram uero nullo artificiorum ingenio, quod per ignem perficitur, possibile est tolli, ad quod possit nostra operatio congruè ac utiliter peruenire, cum iam cū eo ad eandem cerationem unitum factum est. Et hoc experimento probatur, quòd sulphureitatem adustibilem uidemus per ignem deleri, sulphureitatē uero fixam minime. Si igitur dixerimus corpora calcinatione mundari, intelligas utiq; à terrea substātia, quæ non in radice suæ naturæ unita est. Quoniam unita mundare per ignis ingenium non est possibile, nisi adueniat argenti uiui medicina occultans & contemperans illā, aut illā de commixto separās. Separatio autem terreæ substantiæ in radice naturæ metallo unitæ ab eius commixto fit. Aut per eleuationem cum rebus substantiam argenti uiui eleuantibus, & sulphureitatem dimittentibus, propter conuenientiam cum eis, ut est Tutia & Marchesita, quoniam fumi sunt, quorum maior pars argēti uiui est quantitas, quàm sulphuris. Et huius experientiam uides, quoniam si forti & subita fusione hæc cōiunxeris cum corporibus, spiritus secum adducent corpora in fuga sua. Ideoq; cum eis eleuare poteris. Aut cum lauatione per argenti uiui commixtionem, quam narrauimus. Argentū enim uiuum tenet quod suæ naturæ est, alienum uero respuit.

De natura Iouis, siue Stanni.

Caput LXV.

HAc igitur inuestigatione ²proposita, nostrum propositum sequentes innuimus, quòd si sulphur fuerit in radice cōmixtionis, fixatione ^mpaucā ^mparticipans; album albedine non pura, non superans, sed superatum; cum argento uiuo secundum partem fixo, secundum partem uero non fixo; albo non puro commixto

commixto, sequetur ex eo stannum. Et horum probationem
 per præparationem inuenies. Quia si stannū calcinaueris, sen-
 ties ex illo sulphuris foetorem: quod signum est sulphuris non
fixi. Et quia flammam non dat, ne putes illud fixum. Quia non
 propter fixationem, sed propter superantiam argenti uiui, in cō-
 mixtione saluantis à combustionē flammam non dat. Probatur
 itaq; duplex in stanno sulphureitas: duplex item argenti uiui
 substantia. Vna quidem sulphureitas quæ est minus fixa, quia
 cū calcinatur, foetet ut sulphur. Per primam, probatur mixtio-
 nis experientia. Altera per continuationem illius in calce sua
 ad ignem, quam habet, quia magis fixa non foetet. Probatur
 uero duplex argenti uiui substantia in illo, quarum una est nō
 fixa, altera fixa: quia ante illius calcinationem stridet, post uero
triplicem ipsius calcinationē non stridet, quod est, quia eius ar-
 genti uiui fugitiui substantia stridorem faciēs euolauit. Quod
 uero argenti uiui substantia fugitiua sit causa stridorem faci-
 ens, probatur per lauationem plumbi cum argento uiuo. Quia
 si cum argento uiuo plumbum lauetur, & post lauacrum eius
 illud fuderis cum igne, non superante suæ fusionis ignem, re-
 manebit cum eo argenti usui pars, quæ plumbo stridorem
 adducit, & illud in stannum conuertet. E conuerso uero, per
 mutationem stanni in plumbum illud considerare potes.
 Nam per multiplicem calcinationis reiterationem ad illud,
 & ignis illi magis conuenientis ad reductionis administra-
 tionem, in plumbum conuertitur. maxime uero cum per
 subtractionem suæ scorix cum magno calcinatur igne. Et de
 harum substantiarum diuersitatibus certificari poteris per
 ingenia conseruationis illarum in instrumentis proprijs, & ig-
 nis modo eas diuidentis: ad quem nos peruenimus cum instan-
tia, & uidimus cum certificatione nostra, nos uerum per illud
 p ij æstimasse.

sulphureita-
 tem laet,
 Harum prima
 probatur

aestimasse. Quid igitur sit quod post remotionem duorum non
 fixorum ex Ioue, scilicet sulphuris & argenti uiui remansit, te
certum reddere nos expedit: ut complete cognoscas ipsius Iou-
uis compositionem. Est igitur illud liuidum, ponderosum, ut
 plumbum: maiori tamen albedine plumbo participans. Est
 igitur plumbum purissimum. Et est in ipso æqualitas fixationis
 duorum componentium, argenti uiui scilicet, & sulphuris.
 Non autem æqualitas quantitatis: quoniam in commixtione
 uincit argentum uiuum: cuius signum est facilitas ingressio-
nis in illud argenti uiui in natura sua. Igitur si non maioris ar-
 genti uiui in illo esset quantitas, non adhæreret illi in natura
 sua sumptum de facili. Ideoq; non adhæret Marti, nisi subtilis-
 simo ingenio: nec Veneri, propter paucitatem argenti uiui in
 illa, in commixtione sua. Ex hoc igitur patet, quia difficillime
 Marti adhæret. Veneri uero facilius, propter maiorem copiã
 argenti uiui in ea: cuius signum est fusio illius facilis, Martis
 uero difficillima. Fixio uero harum duarum substantiarum, ad
 firmam approximat fixationem: non autem fixa propterea est
 perpetuo. Et huius est probatio, ipsius corporis calcinatio: &
 post calcinationem ad fortissimum ignem expositio. Nam per
 eum non fiet diuisio, sed tota ascendet substantia: purificata ta-
 men magis. Videmus ergo substantiam sulphuris in stanno
 adurentem facilius separari, quam in plumbo. Et huius expe-
 rimentum uides per facilem Iouis indurationem, calcinatio-
 nem, & meliorationem sui fulgoris. Ideoq; cõsiderauimus hæc
 corrumptiã in radice Illius non fuisse, sed ei postea aduene-
runt. Et quia in prima commixtione non fuerunt illi multum
 coniuncta, ideo facile possunt separari. Ideoq; alterationes in
eo sunt uelocis operis, mundificatio uidelicet, induratio, & il-
lius fixio, Et harum causas per ea quæ iam à nobis tradita sunt,
 manifeste.

manifeste considerare potes. Et quia post has operationes, calcinationem scilicet & reductionem, considerauius in fumo suo per magnam eleuationem, & ignis expressionem, & uidi-
 mus illum ad citrinitatem pertingere, cum hoc sit de proprie-
 tate Sulphuris calcinati, æstimauius æstimatione uera, in
 qua fuimus certificati, sulphuris fixi naturam illud secū mul-
 tam continere. Qui igitur uoluerit in hac nostra scientia uide-
 re ueritatem, inuestigationem horum omnium perstudeant cū
sedulitate operis, donec per eam principia ipsorum corporum,
 & proprietatem spirituum inueniant inuentione certa non
 coniecturali, quam tradidimus, in hoc nostro uolumine suffi-
 cienter ad artis exigentiam.

De natura Saturni, siue Plumbi.

Caput L X V I .

R Estat nos igitur de Saturno descriptionem ponere. Et
 dicimus, quod non diuersificatur à Ioue post calcinatio-
 nis reiterationem, ad illius naturam reductio, nisi quod im-
 mundiozem habet substantiam à duabus substantiis commixtā
 grossioribus, sulphure scilicet & argento uiuo. Et quod sul-
 phur in illo comburens, est sui argenti uiui substantiæ magis
 adhæsiuum, & quod plus habet de substantia sulphuris fixi
 ad compositionem suam, quàm Iupiter. Et harum probationes
 per experientias manifestas adducemus. Quod igitur ipsum
 sit maioris terreæ feculentia, quàm Iupiter, manifestatur per
 uisum, & per lauacrum eius ab argento uiuo, in hoc, quod plus
per lauacrum emanat feculentia ab eo, quàm à Ioue, & quod
primum gradum calcinationis suscipit facilius quam Iupiter,
 quod est signum multe terreitatis, Nam corpora pluris terrei-
 tatis facilius inuenimus calcinationis, & terreitatis pauca
 difficilius calcinationis, Et huius est probatio, difficillima

p iij Solis.

*combustibilis
 ce P. 118. 4.*

ce multa ter

Solis calcinatio cōpleta. Et quod non rectificatur eius ^{plumbi} fœditas
 per calcinationis reiterationem sicut in Ioue, quod est signum
 maioris fœditatis in principijs eius ex natura sua, quam Iouis.
 Quod uero sulphuris quantitas cōbustibilis magis sit argenti
 uiui substantiæ adhæsiua in eo q̄ in Ioue, significatur per hoc,
 quod non separatur de eo in fumū quātitas notanda, quin sit ci-
 trini coloris multæ citrinitatis, cuius similiter est quod in fun-
 do inferiori ex eo remansit, id quod necessario unius triū horū
 esse signū relinquitur, aut nullius quātitatis sulphuris combu-
 stibilis in eo, aut paucissime, aut multum coniuncte, in princi-
 » piorum propinquitate ad radicem commixtionis. Sed certifi-
 » cati sumus per illius odorem, ipsum alicuius esse quantitatis,
 » & non paucæ, immo multæ, quia nō remouetur ab eo odor sul-
 » phureitatis in breui tempore. Ideo considerauimus considera-
 » tione qua certi sumus, sulphur comburens illius, sulphuri non
 » comburenti, ad naturam fixi approximanti, in argēti uiui sub-
 » stantia uniformiter esse commixtum. Ideo cum scandit fumus
 » eius, necessario cū sulphure non comburente scandit, de cuius
 » proprietas est citrinitatem creare. Quod uero maior quanti-
 » tas sulphuris non adurentis sit in iplo ^{plumbo} quam in Ioue, à nobis ad
 » ductū est cum ueritate, per hoc q̄ uidemus totū colorē ipsius
 » in citrinum mutari, Iouis uero in album, in calcinationibus su-
 » is. Et ideo in hoc nobis aperta est uia inuestigationis causæ hu-
 » ius operis, per quod in calcinatione mutatur Iupiter facilius
 » in durū q̄ Saturnus, non aut in tarditatem liquefactionis uelo-
 » cius quā Saturnus. Et illud ideo, quoniam causa duritiei natu-
 » ræ est sulphur, & argentū uiuū fixum. Causa uero liquefactio-
 » nis est duplex, argentum uiuum scilicet, & sulphur combusti-
 » bile. quorum alterum, quo ad fusionis perfectionem, sufficit in
 » unoquoq̄ gradu eius, cum ignitione scilicet, & sine ignitione,
 » scilicet

Combustibile
 v. 4. 9

scilicet argentum uiuum. Quia igitur in Ioue est multa argenti uiui quantitas non uere fixi, remanet in illo multa liquefactionis uelocitas, & non remouetur ab illo faciliter. Causa uero mollificationis est duplex, argentum scilicet uiuum, & sulphur combustibile. Quia igitur remouetur sulphureitas comburens ex Ioue facilius quã ex Saturno, ideo ex eo altera causarum molliciei remota, necesse est illud indurari calcinatum. Saturnus uero quia utriusq; molliciei causas fortiter habet coniunctas, non facile induritur. Est tamen diuersitas in mollicie per argentum uiuũ, & mollicie per sulphur: quia mollicies per sulphur est cessiua, mollicies uero per argentum uiuum extensiua est. Et hoc necessario probatur per hoc, qd uidemus corpora multi argenti uiui multæ extensionis esse, corpora uero pauci, pauca. Et ideo Iupiter facilius & subtilius extenditur quã Saturnus, Saturnus facilius quã Venus, Venus quã Mars, Luna subtilius quã Iupiter, Sol uero quã Luna subtilius. Patet igitur, quod causa indurationis est argentum uiuum fixum, aut sulphur fixũ. Causa uero molliciei est opposita. Causa uero fusionis est duplex, sulphur ^{combustibile p. 118, 26} non fixum, & argentum uiuum cuiuscunq; generis. Sed sulphur non fixum necessario est causa fusionis sine ignitione. Et manifeste uides huius rei experientiam, per projectionem arsenici super corpora difficilis fusionis: facit enim ea faciliis fusionis, & sine ignitione. Causa uero fusionis facilis est & similiter argentum uiuum. Causa uero fusionis cum ignitione est argentum uiuum fixum. Causa igitur impediendi fusionis cuiuscunq; est sulphur fixum. Per hoc itaq; maximum poteris elicere secretum. Quod cum plurimæ argenti uiui quantitatis corpora maximæ perfectionis sint inuenta, pluris utiq; quantitatis argenti uiui corpora à perfectione diminuta, perfecto magis approximare necesse est.

Itaq;

† videlicet,

in

ante caput...

cc v. 3. | p. 118
cc v. 25. Causa
uero liquefac
onis

cc p. 118, 26.

majoris

Itaq; & multe sulphureitatis corpora plurime corruptionis esse contingit. Quam ob rem igitur ex iam dictis patet, Iouem maxime perfecto approximare, cum perfectionis plus participet, Saturnum uero minus, minus uero adhuc Venerem, minime uero Martem, eo ex quo perfectio dependet. Aliter autem ex medicina complente, & defectum supplente, & perfectius attenuante ad profundum, corporum spissitudinē, & sub splendentis fulgoris substantia eorundē palliante fuscenedinem, se habere contingit. Ex hac enim maximæ perfectibilis Venus existit, minus uero Mars, adhuc minus Iupiter, minime uero Saturnus. Ex his igitur repertum est laboris inuestigatione ueridica, ex corporum diuersitate, diuersas inueniri cum præparatione medicinas. Alia enim eget medicina, durū ignibile, alia uero molle & non ignibile corpus. Hoc quidē mollificante, & ad profundū attenuante, & in sua equante substantia. Illud uero indurāte & inspissante occultū eius. Ex his igitur nos expedit ad medicinas transire, cū manifestis experientijs, ponentibus nobis causas inuentionis diuersarum medicinarū, & quod diminutum relinquunt, & quod ad complemētum deducant.

ad præparationem eorum

quæ
quæ

SECUNDA PARS HVIVS

SECUNDI LIBRI, DE MEDICINIS IN GENERE, ET DE

necessitate perfectionis medicinae, omnia imperfecta perficiente, atq;
ex qua re melius & propinquius eliciatur.

Vniuscuiusq; corporis imperfecti, similiter & argenti uiui necessario fore duplicem medicinam, unam scilicet ad album, alteram uero ad rubeū,

à quibus tamen omnibus excusamur per unicam perfectissimam.

Caput LXVII.

Perpicua sunt quæ hoc capite tractat.

PROBAMUS igitur, spiritus corporibus magis assimilari, per hoc, quod magis corporibus uniūtur & amicabilius, quam

quam alia in natura. Per hoc ergo adductum est nobis inuentione prima, ^{ad} hos esse corporum alterationes medicinam uerā. Ideoq; omni quo potuimus ingeniorum genere nos ipsos exercuimus, ut per illos, imperfectorum unumquodq; corporum, mutatione firma in perfectum lunare & solare transformaremus corpus. Quamobrem ^{et} ex eisdem medicinam diuersam ex diuersa alterandorum intentione creari necesse accidit. Cum sint igitur duplicis generis metalla alterationis, argentum uiuum scilicet perfectione coagulabile, & à perfectione diminuta corpora. & hæc iterum multiplicia, alia quidem dura ignibilia, alia uero mollia non ignibilia. Dura quidem ignibilia, ut Mars & Venus. Mollia uero, ut Iupiter & Saturnus. Necesse est & medicinam similiter perfectiuam multiplicem esse. Alia etenim eget argentum uiuum medicina perficiente, alia uero corpora transformanda. Quinetiam alia egent dura ignibilia, ut Venus & Mars, alia uero mollia non ignibilia, ut Saturnus & Iupiter. Et hæc utraq; utriusq; generis cum ad se inuicem differant in natura, similiter diuersam ea egere medicinam necessario accidit. Vnius etenim generis sunt Mars & Venus, sed in speciali quadam proprietate differunt. Etenim hic non fusibilis: illa uero fusibilis: Ideoq; alia quidem Mars, alia uero Venus medicina perficitur: & hic quidem ex toto immundus est, illa uero non. Et hic quidem quadam albedine fusca, illa uero rubedine & uiriditate participat: quæ in medicina diuersitatis necessitatem imponunt consimiliter. Alterius etiam generis mollitie corpora, scilicet Iupiter & Saturnus, cum hic & similiter differant, diuersa medicina ea similiter egere necesse est. Est enim hic quidem mundus scilicet Iupiter: ille uero, non. At uero & hæc quidem mutabilia omnia, nunc Lunaria, nunc Solaria efficiuntur corpora: ideoq; necesse est uniuscuiusq; duplicem

*alterationem
suscipientia*

*non ignibilia
v. 11 et 16. r.
pag. 120, 14. moll
et non ignibile
corpus.*

v. 14.

duplicem medicinam fore. Vnam quidem citrinam, in citrinū
 mutātem solare corpus: alteram uero albam in album Lunare
 corpus mutantē similiter. Cum ex quatuor igitur imperfecto-
 rum corporum unicuiq; duplex materia adinueniatur, Solaris
 uidelicet & Lunaris, Octo in summa erunt medicinae omnes
 corpora perficientes, in forma bona. Perficitur & similiter ar-
gentum uiuum in Solare & Lunare: ideoq; & medicinae alte-
rantis illud duplicē differentiam esse contingit. Decem igitur
 erunt omnes medicinae, quas inuenimus cum totalitate sua ad
 cuiuslibet imperfecti alterationem completam. Verum utiq;
 cum diuturni laboris instantia, & magnae indagationis indu-
 stria excusari uolumus ab inuentionis labore harū decem me-
 dicinarum per unius beneficiū medicinae: & inuenimus in qui-
 sitione longa, necnon & laboriosa maxime, & cum experientia
 certa, medicinam unam, qua quidem durum mollescit, & mol-
le induratur corpus, & fugitivum figitur, & illustratur foedū
splendore inenarrabili, & eo qui supra naturam cōsistit. Ideoq;
 omnium harum medicinarum expedit singulum sermonem
 adducere, cum causis suis, & manifestis probationum experi-
 entijs. ¹Primum igitur medicinarum decem seriem, & abhinc
 quidem corporum omnium, ²deinde uero argenti uiui, ³dehinc
 uero & ultimo ad perficientis magisterij medicinam transeun-
 dum; cum tamen praeparatione indigeant imperfecta. ⁴Ided ne
 propter insufficientiam traditionis artis mordeamur ab inui-
 dis, afferamus in primis narrationem de imperfectorum pra-
 parationibus, earum inuentionis causae necessitatem ponētes,
 quibus quidem in nostro artificio efficiantur congrua, perfe-
 ctionis albedinis & rubedinis in unoquoq; gradu medicinam
 suscipere, & ab eadem perfici. Dehinc uero addendum medici-
 narum omnium narrationem sufficientem & congruam.

Unicuiq;

Vnicuiq; imperfectorum corporum suam præparationem
esse adhibendam. Caput LXVIII.

EX iam ergo à nobis narratis sermonibus apparet quid superfluum quidue diminutum ex operibus natura relinquat in unoquoq; eorum, quæ imperfecta sunt corpora, secundum sufficientem partem: secundum uero complementū quæ in superioribus obmissimus, hic complebimus sufficienti sermone. Primum igitur, cum corpora imperfectionis mutabilia duplicis generis esse contingat, mollia scilicet, & ignibilia, ut Saturnus & Iupiter. Dura & non fusibilia, aut cum ignitione fusibilia, ut Mars & Venus: hic quidem non fusibilis, illa uero cum ignitione: necessario nos natura informando edocuit, ex illorū diuersitate essentiarum, in radice naturæ diuersas præparationes secundum exigentiam illis administrare. Sunt itaq; unius generis transformanda imperfectionis corpora duo necessario: plumbum scilicet, quod $\mu\lambda\alpha\gamma$ id est nigrum dicitur, & per artem Saturnus: & plumbum stridēs, quod $\lambda\upsilon\chi\iota\gamma$ id est album dicitur. Et in hac sententia Iupiter, quæ à se inuicem sunt diuersa in sui occulti profundo ex radice suæ naturæ innata, & in manifesto similiter: quia Saturnus, fuscus, liuidus, ponderosus, & niger, sine stridore totaliter mutus. Iupiter autem albus, liuens parum, multum uero stridens, & modico sono tinnitum adducens: quorum differentiam in profundo illorum tibi cum manifestis experiētijs monstrabimus ex illarum causis necessarijs. Ex quibus secundum magis & minus, præparationis ordinem colligere bonæ mentis artificem contingit. Primo igitur secundum ordinem corporum præparationem narremus: postea uero & ipsius argenti uiui coagulabilis. Sed & primo unius generis, molliciei scilicet, post hoc

q ij uero

uero & alterius. Primi quidem generis corporum ponatur Saturni præparatio & Iouis: postea uero & aliorum, secundum suum ordinem determinatum. Quia in præparatione corporū nihil superfluum ex profundo ipsius remouendum: sed ex manifesto potius.

Imperfectorum metallorum defectum, medicina suppleri, superfluum uero præparatione tolli oportere. Caput LXIX.

Saturni uero præparatio multiplex adhibetur essentiæ, & Iouis similiter, secundum ipsorum multiplicis perfectioni approximationis, aut elongationis ab ea gradum. Cum sit igitur aliud ex corrumpētibus quidem illorum profundo adueniens ex ipsorum naturæ radice innata, sulphureitatis scilicet terreitas, atq; impuritas terræ argenti uiui, illorum creationis principijs essentiali natura commixta. Aliud uero superueniens post primam illorum mixtionem, corruptionem adducēs, & sunt primi generis sulphureitas comburens, & illius impuritas, & argenti uiui substantia fœda: quæ omnia sunt Saturni & Iouis perfectionis substantiam corrumpentia. Sed horum quidem alterum impossibile est remoueri per alicuius industriæ medicinam, primi ordinis. Alterum uero paruo adminiculo remoueri contingit. Hoc quidem remouendum esse impossibile aduenit, propter hoc, quod in principijs naturæ propriæ huius generis corporum in ueram essentiā commixta fuerunt, & uera essentiā facta sunt. Ideoq; cum non sit possibile ueram rei cuiusq; in natura remouere essentiā, re permanente, non fuit possibile ab eis hæc corrumpentia delere. Quāobrem igitur putauerunt quidam Philosophorum, per hoc ad artem non posse perueniri. Sed nos quidem & nostro tempore hanc inquirentēs scientiam, peruenimus ad hoc idem, quod & similiter

similiter nullo ingeniorū præparationis modo potuimus cor-
 pora illustrare, cum complemēto sui fulgoris lucidi, quin con-
 tingeret illa ex toto infici, & denigrari potius. Propter hoc igitur
 & nos similiter in stuporem adducti, multi temporis spa-
 cio sub desperationis umbraculo delituimus. Redeūtes tamen
 in nos ipsos, & nos ipsos torquentes immensæ cogitationum
 meditationis afflictionibus, respeximus à perfectione corpora
 diminuta in profundo suæ naturæ fœda existere, & nihil ex eis
 fulgidum inueniri. cum in eis secundum naturam non sit. Non
 enim inuenitur in re quod in illa nō est. Cum igitur nihil per-
 fecti in illis inueniatur, necessario & in eisdem nihil superfluū
 inueniri relinquitur in diuersarum substantiarum separatione
 in illis, & in profundo suæ naturæ. Ideoq; per hoc inuenimus
 aliquid diminutum in illis fuisse, quod compleri necessario ac-
 cidit per materiam sibi conuenientem, & diminutum complē-
 tem. Est igitur diminutum in illis scilicet paucitas argenti ui-
 ui, & non recta spissatio eiusdem. Igitur complementum erit
 in illis argēti uiuu multiplicatio, & spissatio bona, & fixio per-
 manens. Hoc autem per medicinam ex illo creatam perficitur.
 Hæc enim cum ex argento uiuo sit in esse deducta, per benefi-
 cium illius luciditatis & splendoris, illorum fuscadinem palli-
 ando celat & tegit, & splendorem educit, & in fulgorem con-
 uertit. Cum enim argentum uiuum in medicina præparatum
 per nostrum artificium sit mundatum, & in substantiam puris-
 simam & fulgidissimam redactum, proiectum super diminuta
 à perfectione illustrabit, & sua fixatione perficiet. Hanc uero me-
 dicinam in sua narrabimus oratione. Relinquitur itaq; ex præ-
 iacentibus necessario, duplicem fore perfectionis inuentionē
 necessariam, unam quidem per materiam quæ de mixto sub-
 stantiam fœdam separat, alteram uero per medicinam quæ illā

sui fulgoris splendore palliādo tegat, & illustrādo decoret. Cū nihil igitur superfluum, sed potius diminutum, in profundo corporis contingat reperiri: si quid omnino superflui remoueri expedit, necesse est id ex manifesto suæ naturæ superueniens, & tolli & moueri, diuersis cū p̄parationibus, quas in hac oratione nos expedit enarrare: primum quidem in eadem oratione Iouis & Saturni, ultimo uero & aliorum secundum ordinem.

De p̄paratione Saturni & Iouis.

Caput LXX.

PRæparantur igitur Saturnus & Iupiter p̄parationibus multiplicibus secundum maioris perfectioni approximationis necessitatem, communi scilicet, & speciali p̄parationis modo. Communis quidem est, per gradus approximationis ad perfectionem multiples. Est enim unus gradus approximationis, scilicet fulgor ex substantia munda: alter uero durities, cum suæ fusionis ignitione: tertio uero fixio, per remotiōnem fugitiuæ substantiæ. Mundificantur igitur & fulgida sūt tripliciter: aut per res mundificantes, aut per calcinationis modū & reductionis, aut per solutionē. Per res igitur depurantes mūdantur dupliciter: aut in calcem redacta, aut in natura corporis. In calcem uero redacta purificantur in hunc modum: aut per sales, aut per alumina, aut per uitrum. Et est, ut cum corpus calcinatū extiterit, tunc infundatur ^{saturni et Iouis} super eorum calcem aluminū aut salium aqua, aut cōmisceatur cū ea uitrum, & reducat in corpus. Hoc igitur toties super hæc corpora alternata uice reiteretur, quousq; munda complete se ostendant. Nā cū sales & alumina & uitrū fundantur fusionē alia q̄ corpora, ideo ab illis separantur, & secum terreā substantiam ducunt, relicta sola corporum puritate. In natura uero corporum similiter, & per

uitrum (uitrū)

uitrum

uitrum

hac notabile,
quod et aliis Iouis
dicit.

per

per eundem depurantur modū. Et est, ut limentur subtilissime hæc duo corpora: post hoc uero cum eisdem administrantur a luminibus, salibus, & uitro uidelicet, & postea in corpus reducuntur. Et sic alternata uice reiteretur, quousque mundiora appareant. Mundantur & per argenti uiui lauacrum, cuius modū attulimus. Mundificatur & hæc similiter utriusque generis corpora per reiterationis uicem calcinationis ad illa, & reductionis similiter, cum sufficientia sui ignis, quousque mundiora appareant. Per hanc enim mundantur à perfectione hæc diminuta corpora, à duplici corrumpente substantiâ, hæc quidem inflâmbili & fugitiua, illa uero terrea feculentia. Et illud ideo, quia ignis omnem fugitiuam substantiâ eleuat & consumit. Et idem ignis similiter in reductionis modo omnem substantiam terræ diuidit cū proportione sua. Et hanc proportionē in alio nostro uolumine, quod de perfectionis inuestigatione intitulumur cōscripsimus: quod ^{de uisibilibus} secundum ordinem hunc præcedit librum. In illo enim quæcunque inuestigauimus, secundum nostre mentis rationem scripsimus, hic uero quod uidimus & tetigimus complete, secundum scientiæ ordinem determinauimus. Mundificantur & hæc utique similiter per solutionem suæ substantiæ, cuius modum iam diximus, & per reductionem similiter eius, quod ex eis dissolutum extiterit. Inuenitur enim illud mundius & perfectius quàm alio quopiam præparationis genere, hoc eodem præparationis modo. Et huic modo non comparatur modus, nisi qui per sublimationem perficitur, & ideo huic æquipollet. Est & similiter preparatio illis, induratio suæ molli substantiæ, cum ignitione suæ fusionis. & est, ut ingeniemur illis permiscere argenti uiui substantiam fixam in profundo illo: aut sulphuris fixi, aut sui comparis, aut cum rebus duris, & non fusilibus, sicut est calx Marchæsitæ & Tutia. Hæc etenim

etenim cum illis uniuntur & amicantur, & illa indurant, quo-
 usq; non fundantur, antequam igniantur. Et per medicinam
 perficientem hoc idem completur similiter, cuius narrationē
 ponemus. Et est similiter alius præparationis modus, per remo-
 tionem suæ fugitiuæ substantiæ. Et hic quidem perficitur per
 conseruationem illorum post primum calcinationis gradum,
 in igne illis proportionali. Et quia ordo in modis præparatiōis
cōtingit necessario, ideo ponemus ordinem completū ex illis
 Primo igitur mundetur ex eis omnis substantia fugitiua & a-
 dustiua corrupēs. Dehinc uero terrea superfluitas deleatur.
 Post hoc soluantur & reducantur, aut per lauacrum argenti
 uiui lauentur complete. Et hic ordo utilis & necessarius est.
 Specialis attamen horū corporum præparatio, primum quidē
 Iouis est multiplex. Vna quidem per calcinationē: & per hanc
 induratur eius substantia magis, quod Saturno nō euenit. Etiā
 per alumina similiter: hæc enim proprie Iouē indurant. Altera
 uero per conseruationē eius in igne suæ calcinationis. Per hanc
 enim stridorem ^{Iouis} amittit, & corporū similiter fractionem: quod
 Saturno similiter non contingit, quia stridorē non habet, nec
 corpora frangit, & per calcinationis reiterationem similiter
 ab acuitate salis stridorem ^{Jupiter} amittit. Saturni uero secundo est
 præparatio specialis, scilicet per calcinationem à salis acuitate:
 per hanc enim induratur, & per talck specialiter dealbatur, &
 per Marchesitam & Tutiam. Modos uero omnes præparatio-
 num determinauimus completius, in libro qui de perfectionis
 inuentione intitulatur, quoniam in hoc ^{libro} abbreviamus summas
 illarum. *Vag. 165.*

De præparatione Veneris. Caput LXXI.

IMitantes igitur præmissorum ordinem, durorum corporū
 præparationes narremus. Primo igitur Veneris, deinde
 uero

*Conseruatis in
 calcinatione
 igne.*

*Modi præpa-
 rationum o-
 mnes, in li-
 bro de perfe-
 ctionis inuen-
 tione.*

uero Martis. Est igitur Veneris multiplex præparationis modus. Alius quidem per eleuationem: alius uero sine eleuatione perficitur. Per eleuationem uero est modus, scilicet, ut accipiatut tutia, cum qua Venus magis conuenit, & cum ea per ingenia uniatut. Deinde uero in suo sublimationis uase ponatur ad sublimandum, & per excellētissimum gradum ignis, eius eleuetur pars subtilior, quæ fulgidissimi splendoris inuenta est. Vel cum sulphure misceatur per minima, & postea eleuetur per modum suum eleuationis iam dictum. Sine sublimatione uero præparatur, aut per res mundificationem facientes, aut in calce sua, aut in corpore, uelut tutia, sales, & alumina: aut per argenti uiui lauacrum, cuius modum attulimus: aut per calcinationes & reductiones, ut in alijs narratū est: aut per solutiones & reductiones eius quod solutum est ad naturā corporis: aut per argenti uiui lauacrum mundificatur, sicut & corpora reliqua à perfectione diminuta.

De præparatione Martis.

Caput LXXII.

MArtis uero præparatio est similiter multiplex. Quædam enim per sublimationem, quedam uero sine sublimatione completur, quæ uero per sublimationem fit cum arsenico, cuius modus hic est. Ingeniemur quam profundius possimus eidem arsenicum non fixum unire, ut cum fusione cum eo liquefcat. Postea uero sublimetur in uase propriæ sublimationis. Et hæc præparatio melior & perfectior inter ceteras reperitur. Est & alia præparatio ipsius Martis, per arsenicum, sublimatum ab eo multoties, quousq; maneat quantitas aliqua ipsius arsenici. Hoc enim si reductum fuerit, emanabit album fusibile mundū præparatum. Est & similiter modus tertius præparationis eiusdem per fusionem illius cum plumbo & tutia.

r

Ab his

Ab his enim fluit mundum & albū. Sed quoniā ne minus sufficienter dixisse uideamur, cū nos determinaturos esse promissimus de duroꝝ corpoꝝ ingeniosa mollificatione, atq; molliū induratione, per calcinationis modum, ideo illum non omitteamus: sed mollium quidem primo, duroꝝ uero postea. Et est scilicet, ut soluatur argentū uiuum præcipitatum, & soluatur corpus calcinatū, de cuius intentione sit indurari. Et hæ ambæ solutiones misceantur, & ex eis alternata uice calcinatum corpus misceatur, terendo, & imbibendo, & calcinādo, & reducendo, quousq; durum fiat & cum ignitione fusibile. Hoc idē & cum corpoꝝ calce, & tutia & marchesita calcinatis, solutis, & imbibitis, perfici cōplete cōtingit. Et quādo quidē hæc mundiora, tāto & perfectius mutant. Mollificātur similiter & dura corpora cum ingenio consimili. Et est scilicet, ut cum arsenico toties cōiungantur & sublimētur, & post arsenici sublimationē assentur cum proportione sui ignis, cuius modum narrauimus in libro fornacū. Et ultimo reducantur cū expressione sui ignis, in oratione sua dicti, quousq; in fusione mollescāt, secundum exigentiā duritiei corporis. Et hæ quidē alterationes omnes sunt primi ordinis, sine quibus non perficitur magisterium.

De Mundificatione Argenti uiui. *vulgaris; an etiam philosophor.*
Caput LXXIII.

duo modi mundificationis argenti uiui.

ap. 45. pag. 70

cap. 60. pag. 104

9. de p. 104.

Igitur ex præmissis necesse est argenti uiui mundificationē cōplete narrare. Dicimus igitur qđ Argentū uiuū mundat dupliciter, Aut per sublimationem, cuius attulimus modum. Aut per lauacrū, cuius modus hic est. Fundatur argētum uiuū in patella uitrea uel lapidea, & super ipsum aceti quantitas superfundatur, quæ sufficiat ad illud cooperiendum. Dehinc uero super lentum ignem ponatur, & calefieri permittatur, in tantum, ut digitis tractari patiatur. Deinde uero digitis agitetur, quousq;

quousq; in partes minutissimas diuidatur, in pulueris similitu-
dinē: & tā diu agitetur, quousq; aceti totū q̄ in illo infusum est
cōsumetur omnino. Deinde uero qd' in eo terreitatis inuentū
sit, lauetur cum aceto, & abijciatur. Toties igitur super illud
opus reiteretur, quousq; terreitas illius in cœlestinum mute-
tur colorem perfectissimum, quod perfectæ lauationis est si-
gnum. Ab his igitur ad medicinas est transeundum.

Quinq; differentes proprietates perfectionis necessario afferre medicinam
perfectissimam. scilicet mundiciem, colorem, fusionem, perpetui-
tatem, & pondus, unde coniectura sumenda sit, ex quibus
rebus eliciatur. Caput LXXIIII.

» de aqueitatis
ejus remotione
cap. 45. pag. 70.

Afferamus igitur in primis sermonē uniuersalē de medi-
cinis, cum causis suis, & experiētīs manifestis. Innuimus
igitur, quod nisi qdē omne superfluum, siue per medicinā, siue
per præparationis modum auferatur ab imperfectis, scilicet
ut ab illis tollatur omnis superflua sulphureitas, omnisq; ter-
reitas immunda, non purificentur, ita scilicet, quod de commi-
xto non separantur in fusione, post proiectionem medicinæ
alterantis illa. Cum hoc quidem inueneris, iam ex perfectio-
nis differentijs, unam habes. Similiter utiq; nisi & medici-
na illustret, & alteret in colorem album aut citrinum, secun-
dum intentionem quam quæris, quæ fulgoris splendorem, &
amœnitatis luciditatem adducat, non perficiuntur à perfe-
ctione corpora diminuta in complemento totaliter. Ampli-
us autem, nisi fusionem Lunarem aut Solarem determinate
adducat, non est in complemento alterabile, quia in iudicijs
non quiescit, sed de commixto separatur omnino, & rece-
dit. Hoc autem à nobis latius determinatum, in sequentibus
demonstratur in capitulo de cineritio. Amplius autem, & nisi

inuenimus

r ij per-

4 perpetuetur medicina cum ^{ingressu} impressionis alteratione firma, nō
 ualet ipsius mutatio, quia non permanet, sed euanescit impres-
 5 sio. Amplius autem, & nisi pondera perfectionis adducat, non
 mutat sub complemēto naturæ firmo & uero, cui non sit fraus
 per credulitatis errorem. Est enim pondus naturæ unū ex per-
 fectionis signis. Patet igitur, quod cum perfectionis differen-
tiæ quinq; sint, necesse est & medicinam nostri magisterij has
 scilicet adducere in proiectione differētias. Per hoc igitur pa-
 tet, ex quibus medicina nostra eliciatur. Nam per ea elicitur,
 quæ maxime corporibus adiunguntur, & amicabiliter eisdem
 in profundo adhærent alterantia. Ideoq; cum in rebus cæteris
 exquirentes, non inuenimus inuentione nostra rem aliam ma-
 gis quam argētum uiuum corporum naturis amicari, per hoc
 opus nostrum in illo impendentes, reperimus ipsum esse uerā
alterabilium medicinam in complemento, cum alteratione ue-
 ra, & non modice peculiosa. *Lucrosa*

De præparationibus medicinae adhibendis, ut differentias proprie-
 tatum debitas acquirat. Caput LXXV.

Restat igitur nos substātiā ipsius & proprietatis substā-
 tiæ differentias determinate adscribere. Et cum non in-
 uenerimus ipsum sine alterationis naturæ illius administratio-
 ne mutare, inuenimus & similiter ipsum præparari debere ne-
 cessario, cum non permisceatur in profundo, absq; illius præpa-
 rationis modo. Et est scilicet, ut talis fiat illius substātia, quod
 permisceatur in profundo, usq; ad profundum corporis altera-
 bilis, sine separatione in æternum. Hoc autem non fit, nisi sub-
 tilietur ualde cum præparatione certa & determinata in capitu-
tulo sublimationis. Et non permanet eius impressio similiter,
 nisi figatur: nec illustrat, nisi fulgidissima ex illo eliciatur sub-
 stantia,

stantia, cum sui modi ingenio, & modo suæ operationis per ignem congruum. Ea non præstat fusionem perfectam, nisi in illius fixatione adhibeatur cautela, cū hac dura remollire, & mollia indurare. Est tamen talis, ut cum sufficientia seruetur suæ humiditatis proportionatæ, secundum exigentiam eius quæ quæritur fusionis. Per hoc ergo patet, quod ipsius talis præparetur & administretur præparatio, qua fulgidissima & mundissima substantia ex illo creetur. Deinde uero figatur, & cautela eidem exhibeatur, ut scilicet exercitetur artifex in administratione ignis, in modo suæ fixationis, quo possit ex illo deleri humiditas in tantum, quod sufficiat ad fusionem perfectam complendam. Et est scilicet, ut si quæris per hanc corpora fusionis dura mollificari, in principio suæ creationis lentus adhibeatur ignis. Ignis enim lætus humiditatis est conseruatiuus, & fusionis perfectiuius. Si uero mollia indurare, ipsius componatur ignis uehemens. Talis enim ignis humiditatis est consumptiuus, & fusionis turbatiuus. Et has quidem regulas omnes in omni medicina bonæ mentis artificem necessario considerare expedit. Et multas similiter alias in ponderis mutatione considerationes adducere necesse est, cum causis suis & ordine congruo. Est igitur causa ponderis magni, subtilitas substantiæ corporum, & uniformitas in essentia. Per hoc enim tantum illorū possunt densari partes, ut nihil intercidat, & partium densatio ponderis est adductio, & illius perfectio.

De differentijs medicinarum, scilicet quod quedam sunt primi ordinis, quedam secundi, quedam uero tertij. Caput LXXVI.

PAtet igitur, quod tam in corporum administrationis præparatione, quam ipsius perficientis medicinæ modo per operis artificia subtilitatem perquirere necessario contingit.

r iij Quia

Quia quanto maioris ponderis sunt corpora transmutata, tanto & maioris sunt perfectionis inuenta, inuestigatione per artem. Completur igitur sermo utilis de medicis, si omnium medicinarum differentias narremus. Innuimus quidē, quod medicinarum triplicem differentiam esse necessario accidit. Alia est primi ordinis, alia uero secundi, alia uero tertij. Dico autem primi ordinis medicinam, omnem præparationem mineralium, quæ super diminuta à perfectione corpora proiecta, alterationem imprimat: quæ non adducit complementum sufficiens, quin contingat alteratum mutari & corrumpi, cum euaporatione impressionis medicinæ illius totali. Sicut est omnis sublimatio dealbatiua Veneris, aut Martis, quæ fixationem non suscepit. Et huiusmodi est omne additamentum coloris Solis, & Lunæ, aut Veneri commixtorum, super furnum cementi positum, ut ziniar, & similitum. Hoc enim mutat immutatione non stante, sed potius diminvente se per exhalationem. Secundi uero ordinis medicinã dicimus omnem præparationē, quæ quando super diminuta à perfectione corpora proiecta est, alterat in differentiam aliquam complementi, relictis differentijs aliquibus corruptionis omnino, uelut est calcinatio corporæ, qua omne fugitiuum deletur. Et est huius generis medicina perpetue Lunam citrinans, aut perpetue Venerem dealbans, relictis alijs in eis corruptionis differentijs. Tertij uero ordinis medicinam appello, omnem præparationē, quæ quando corporibus aduenit, omnē corruptionē cū projectione sua tollit, & cū omni complementi differentia perficit. Hæc autem est unica sola. Et ideo per illam excusamur à laboribus inuentionis decem medicinarum secundi ordinis. Primi igitur ordinis opus minus appellatur: Secundi uero medium; tertij tandem maius: Et hæc est omnium medicinarum differentia sufficiens.

De medi-

De medicinis primi ordinis Venerem dealban-
tibus. Caput LXXVII.

EX ordinis igitur determinati promissione secuta (cū quidē alia sit medicina corporæ, alia uero Argēti uiui, Et corporum quidem alia primi ordinis, alia uero secundi, alia uero tertij, & Argenti uiui cōsimiliter) Narremus omnium medicinaræ differentias, primo primi ordinis, deinde uero secundi, postremò tandem tertij: & corporæ quidem primo, postea uero Argenti uiui medicinæ, cum sermone completo & ordine cōgruo, narrationē tradamus. Dicimus igitur, quòd primi ordinis medicina corporum, alia est duroꝝ corporæ, alia mollium. Durorum quidem corporæ alia Veneris, alia Martis, alia uero Lunæ. Veneris quidem & Martis, est pura illorum substantiæ dealbatio, Lunæ uero rubificatio, cū citrinitate fulgoris amœni. Quia Veneri & Marti rubificatio non adducitur primi ordinis medicina cum fulgoris apparationi, quia ex toto immun- da sunt, non apta rubedinis fulgorem recipere, priusq̃ illis adueniat præparatio fulgorem adducens. Narremus igitur in pri- mis Veneris medicinas omnes: postea uero Martis, quæ ca- dunt in ordine primo. Est igitur medicina Venerem dealbās, alia per argentum uiuum, alia per Arsenicum. Per Argentum uiuum quippe sic completur medicina dealbans illā. Soluitur etenim primo Argentum uiuum præcipitatum, & soluitur si- militer Veneris calcinatio, & hæ ambę solutiones commiscen- tur in unum. De hinc uero coagulantur, & super ipsius corpus proijcitur eorum medicina, hæc enim dealbat & mundat. cc
 Amplius autem & aliter. Soluitur Argentum uiuum præci- pitatum, & soluitur litargirium, & hæ ambæ solutiones con- iunguntur in unum, & soluitur corporis calcinatio, de cuius intentione

intentione sit dealbari, & coniungitur cum prædictis solutionibus, & deinde coagulantur: de hinc uero super illius corpus proijciuntur, dealbatur enim per hanc. Aliter autem. Sublimatur alternata uice ex illius corpore Argenti uiui quantitas, quousq; cum illa permaneat Argenti uiui pars, cum ignitione completa. De hinc uero ex aceto distillato sæpissime imbibendo teritur, ut in profundo illius melius commisceatur, ab hinc uero assetur, & ultimo consimiliter ab eo Argentum uiuum sublimetur, & iterato imbibatur & assetur. Et sic totiens reiteretur opus super illa, quousq; multa Argenti uiui quantitas in eo cum ignitione completa quiescat. Hæc enim primi ordinis bona est dealbatio. Aliter autem, super argentum uiuum præcipitatum toties sublimetur argentum uiuum in natura propria, quousq; in illo figatur & fusionem præstet. De hinc uero super Veneris substantiam proijciatur, & dealbatur peculiöse. Aliter autem soluitur Luna, & soluitur litargirium, & coniunguntur solutiones. Ex his Veneris substantia dealbatur. Sed & melius quidem dealbatur, si in omnibus medicinis perpetuetur argentum uiuum. Dealbatur uero per arsenicum sublimatum: ut si accipiatur calcinatio Veneris, & super illam iteretur eiusdem sublimatio, quousq; cum eo maneat, & illam dealbet. Sed nisi exercueris teipsum cum modis sublimationum, non perseverabit in ea arsenicum alteratione aliqua. Et est scilicet, ut post primum sublimationis gradum secundario reiteres, quem narrauimus in marchesitæ sublimatione. Dealbatur uero & aliter, ut sublimatum arsenicum in Lunam proijcias: dehinc uero hoc totum super Venerem, dealbat enim peculiöse. Aut commisce prius litargirium, uel plumbum ustum solutum cum Luna: deinde uero super hoc arsenicum superiacetes, & hoc totum super Venerem proiectum dealbat, & est primi ordinis

ordinis bona dealbatio. Aut solum super litargirium solutum & reductum, proijciatur arsenicum sublimatum, & hoc totum super Veneris fusionem, quoniam dealbat eam cum curialitatis aspectu. Aut commisceantur Luna & Venus, & super has proijciatur omnis medicina dealbatiua. Luna etenim amica est arsenici magis quam corporum aliquod. & ideo fractionem ab eo tollit. Secundario uero Saturnus, & ideo cum illis eum commiscemus. Aliter aut Arsenicum fundimus sublimatum, quosque fiant frustra: deinde uero frustum post frustum super Venerem proijcimus. Iubemus etenim in frustis potius quam in puluere proijci, quoniam facilius inflammatur puluis quam frustum: & ideo facilius euanescit quam frustum, & consumitur prius quam super corpus cadat ignis. Tollitur autem & aliter rubedo illius cum tutia uidelicet, & dealbatur. Sed quia Tutiae dealbatio non sufficit, ideo solum citrinat. Et citrinatio qualibet albedini est affinis. Et est modus huius scilicet, ut soluatur & calcinetur omne genus Tutiae, deinde uero Venus: & haec ambae coniungantur solutiones, & cum his citrinetur Veneris substantia, & cum Tutia si exercueris, proficuum inuenies. Dealbatur uero per sublimatam Marchesitam, quemadmodum cum sublimato Argento uiuo, & est modus idem.

De medicinis Martem dealbantibus.

Caput LXXVIII.

R Estat ergo, & dealbationes Martis ex medicinis sibi proprijs creatas narrare, quae sunt secundum essentiam primi ordinis, secundum quem fusionem non habet rectam, ideo expedit nos cum medicina fundente illam dealbare. Est igitur omnis medicina Veneris dealbatiua, & Martis similiter, cum eiusdem ordinis preparatione. Sed fusiuua illius specialis, est Arsenicum cuiuscunque generis. Cum quocunque igitur dealbatur

s & funditur,

& funditur, expedit quòd cum Argento uiuo coniungatur & lauetur, quousq; omnis impuritas tollatur ab illo, & fiat album & fusibile, aut calefiat cum ignitionis uehementia, & super ipsum proñciatur Arsenicum, & cum fusum fuerit super illum proñce Lunæ quantitatem. Quia quando cum eo unitur, non separatur ab eo per leue artificium. Aut calcinetur & lauetur omnis ex ipso solubilis aluminositas, corruptionis infectionē adducens, per modum solutionis iam dictum. Dehinc uero ab illo sublimetur Arsenicum mundatum per sublimationem aliquam, & reiteretur multoties, quousq; cum eo aliquid ex illo figatur. Dehinc uero cum solutione litargiriæ alterna uice imbibatur, commiscendo, & agitando, & assando alterna uice, & ultimo reducendo cum igne, quem docuimus in Iouis reductione à calce sua. Ex hac enim exhibit albus, mundus, & fusibilis. Aut solum cum Arsenico sublimato in calce sua reducatur & exhibit albus, mundus, & fusibilis. Sed eandem artificem expedit adhibere cautelam, quemadmodum in Veneris reiteratione sublimationis ab ea Arsenici figentis se in illius profundo docuimus. Dealbatur & similiter per Marchesitam & Turciam, cum ingenio & industria, quæ tibi narrauimus, Sed horum dealbatio aut mundatio non est sufficiens.

De medicinis Lunam citrinantibus. Caput LXXIX.

PRosequentes igitur præmissorum ordinem. Medicinam Lunæ substantiam citrinantem in ordine primi generis narremus cum ueritate certa. Et est scilicet medicina, quæ eadem in profundo adhæret, & adhærendo colorat, siue per naturam propriam, siue per artificium huius magisterij. Narremus igitur medicinam, quæ ex sua radice innata illi adhæret. Deinde uero artificia, per quæ facimus rem cuiusq; generis.

neris adhærere, cum ingressione firma. Elicimus aut illam aut ex Sulphure, aut ex Argento uiuo, aut ex amborum commixtione. Sed per Sulphur diminute quidem magis, per Argentum uero uiuū perfectius. Elicitur autem & similiter per quasdam res minerales, quæ non sunt huius generis, quemadmodum est Vitriolum & cuperosa, quod & guma Cupri, aut eiusdem stillicidium nuncupatur. Afferamus igitur in proximis modos omnes medicinarum, quæ ex Argento uiuo consurgunt. Deinde uero quæ ex Sulphure, aut ex amborum commixtione. Ultimo uero & eã quæ ex guma Cupri, aut similitum. Est igitur modus eius quæ per Argentū uiuū fit talis. Sumatur præcipitatum, per præcipitationem mortificatū & fixum. Deinde uero ponatur in furnū magnæ ignitionis, admodum conseruationis calcium, quem docuimus, donec rubescat in similitudinem usifur. Si uero non rubuerit, tolle Argenti uiui non mortificati partem, & cū Sulphure reitera sublimationē illius. Sit tamen Sulphur ab omni impuritate mundatū, & Argentū uiuū similiter. Et postquã uigesies illius sublimationē reiteraueris super ipsum præcipitatum, illud dissolue cum aquarum acumine dissoluente, & iterato illud calcina, & iterato dissolue, donec exuberanter sufficiat. Post hoc Lunæ partē dissolue, & cū soluta fuerit, solutiones cōmisce & coagula, & super Lunæ fusionē proñcias. Citrinabit enim citrinitate peculiōsa multū. Si uero argentū uiuū in præcipitatione rubuerit, ad projectionē suæ perfectionis, sufficit administratio dicta sine cōmixtione rei tingētis illud. Per sulphur uero rubificatur, sed illius est rubificatio difficilis, & laboriosa immēse. Citrinat uero & Luna cū Martis solutione similiter. Ad hoc autē nos inducit operis necessitas, ut prius calcinemus illum & figamus, qd' laboris est copia. Dehinc uero hac eadem præparatione administres

mus, & eadem projectione super Lunæ substantiam in fundamus. Et tamen non resultat eius citrinatio fulgens, imò fusca & liuens, citrinitate mortifera. Eius uero quæ per Vitriolum aut cuperosam perficitur, citrinationis modus est talis. Tollatur illorum uniuscuiusq; quantitas certa, & illius sublimetur pars quæ sublimari potest, donec cum expressione sublimetur totali. Post hoc uero iterato quod sublimatum est, sublimetur cum modo ignis illi appropriati, ut ex eo figatur pars post partem, donec maior illius figatur pars. Postea uero calcinetur cū ignis cautelæ intētionē, ut possit illi maior ignis ad perfectionem administrari. Post hoc uero soluatur in aquam rubicundissimam, cui nō est par. Dehinc uero ingenieris, ut illi ingressum in Lunare corpus exhibeas. Et hæc ingenia tibi sufficienter monstrata sunt, si perfecti fueris operis exquisitor, quod scripsimus. Et quia res huius uidemus Lunæ profunde & amabiliter adhærere, considerauimus, & est certum, has esse de illorum radice; & ideo per illas alterari contingit. Hæ utique sunt medicinæ omnes primi ordinis quas attulimus. Possunt tamen illarum plures multiplicari modi, salua pigmentalium rerum in modorum uarietatis essentia. Argenti quippe uiui non est medicina in hoc ordine primo, cum non sit medicina ipsum alterans unica differentia: imò in complemento totali omnino. Quidam uero plures inuenerunt medicinas, sed unū ex duobus necessario euenire contingit. Quod aut ex eisdem, aut ex eadem naturam habentibus, illos medicinam creare necessarium est. Aut medicinam componūt, quæ ei quod non est, æquipolet cum alteratione sua, & quæ nec mundo confert, nec mundi partibus, donec motor in sublimi naturæ mobili quietuerit incorruptus.

De differentijs proprietatum medicine secundi ordinis. Cap. LXXX.

Restat.

Restat igitur ad secundi ordinis medicinas transire, cum sermonis sui exigentiæ sufficientiã uera, & manifestis probationibus, cum experientia uera. Cum sit igitur medicina alia corporum mutandorum, alia uero argenti uiui perfecte coagulabilis: prius omnium medicinas corporum narremus complete. Dehinc uero ad ipsius eiusdem argenti uiui medicinam coagulabilis in Solificum Lunificumq; uerum. Est igitur secundi ordinis medicina, quæ quidem imperfecta, sola perfectionis unica differentia complet. Verum cum multæ sint corruptionis causæ in unoquoq; imperfectorum corporum, uidelicet in Saturno quidem sulphureitas uolatiua, & argenti uiui fuga, per quæ corruptionem adduci necessario accidit, & illius terreitas. Fiat medicina, quæ quidem alterum eorum aut ex toto tollat, aut palliando decoret, relictis solis alijs imperfectio- nis causis. Quia igitur corporum est aliquid impermutabile, quod in corporum radice innatum est, quod per secundi ordinis medicinam tolli non potest: ideo omnis illa medicina quæ illud de commixto tollit, non secundi ordinis, sed tertij, & maioris ordinis appellatur medicina. Et quia superfluitates fugientium inuenimus per calcinationis modum tolli, & per reductionis reiterationem terreitatem non innatam: ideo necesse fuit medicinam secundi ordinis inuenire, quæ quidem innatũ palliet, & durum remolliat, & molle induret, in duris scilicet & mollibus, secundum complementum non Sophisticum, sed Solificum, aut Lunificum uerum imperfectorum corporum, perfecte constituat. Cum pateat igitur in corporibus solis quidem mollibus per ingenia artificiorum huius operis non posse liquefactionis festinantiam tolli, nec impuritatem in principiorum sui radice innatam, necessario euenit medicinam

percunctari, quæ quidē in proiectione illorū tenuitatē inspisset, & in spissando ad suæ liquefactionis ignitionis sufficientiā induret, in duris spissitudinē attenuet, & attenuando ad fusionis uelocitatē sufficientem cū proprietate ignitionis adducat, & utriusq; generis corporū fuscedinē palliādo decoret: & hoc in album, illud uero in citrinū transformet perfectissimū. Non autē diuersificatur hæc medicina à tertij ordinis medicina, nisi per minoris præparationis imperfectionem. Et non diuersificatur à se, quod in diuersorū corporū proiectione & pigmentorū acceptatione constat, sed in modo præparationis. Similiter & alia eget præparationis industria corporum mollium medicina tenuitatem inspissans, alia uero durorum attenuans spissitudinem. Hæc quidem ignis consumptiui modo, illa uero humiditatis conseruationis administratione eget.

De medicina Lunari & Solari pro corporibus imperfectis. Caput LXXXI.

Afferamus igitur sermonem uniuersalem de medicinis huius secundi ordinis completum, cum determinatione certa & uera & prius omnes Lunares omnium à perfectione diminutorum corporum, cum differentijs præparationis eorū. Dehinc uero Solares, cum proprijs similiter differentijs. Probauimus autē iā ex nostris sermonibus, sulphur cuiusq; generis perfectionis esse corruptiuū. Argētū quippe uiuū, perfectiuū est in operibus nature completis regiminibus. Igitur & naturā mutantur minime, sed inuitantur, in quibus nos sequi est possibile operibus. Et argentum similiter in huius operis magisterio uiuum assumimus, in cuiusq; perfectionis medicina, lunari scilicet & solari, tam quidem imperfectorum quam & ipsius argenti uiui coagulabilis. Cum autem iam ex nouissime dictis sermonibus

sermonibus duplicem medicinæ differentiã diximus: aliã quidẽ corporæ, aliã uero argenti uiui uerè coagulabilis. Hinc quidẽ corporæ prius, deinde uero argenti uiui narrationem medicinæ tradamus certam. Est igitur per se huius medicinæ materia cuiusq; generis unica: & est, quod iam sufficienter notum est. Assume igitur illud, & si uis ad Lunarem secundum ordinem tibi promissum exercitatum te redde, & præparato illud cum modis huius magisterij notis. Quorū intentio est, ut purã ex illo substantiam diuidas, & partem quidem figas, partem uero ad cerandum omittas: & sic totum magisterium prosequendo, donec compleas tentatam illius fusionem. Quod si se subito fuderit in duris, perfecta est: in mollibus uero econtra. Hæc enim medicina super imperfectorum unumquodq; proiecta, in Lunare perfectum mutat corpus, si quidem præuenient huic medicinæ præparationes notæ. Si uero non, diminutum relinquit: sed perficit in altera perfectionis differentia tantum, quantum ex huius generis medicinæ ordinis administratione dependet. Quantum uero ex tertij, non præueniente administratione aliqua, perficit in projectione sola. Solaris uero huius secundi ordinis medicina imperfectorum cuiusq; corporum est eadem materia, & administrationis eodem regimine communicans. In hoc tamen differentiam habet, scilicet in maiore partium per modos proprios digestionis subtiliatione, atq; Sulphuris subtili præparationis regimine administrati commixtione, cum materia modo nota additio. Et est regimen scilicet ipsius, purissimi Sulphuris fixio, & solutio eius per modũ. Cũ hoc enim tingitur medicina, & cũ hoc proiecta super unumquodq; à perfectione diminutoræ, cõplet in cõplemento solari, quantum ex huius secundi ordinis medicinæ præparatione dependet, administratione præueniente nota.

& certa

lucroso

& certa ipsius à perfectione diminuti corporis. Et super Lunã quocq̃ proiecta, perficit eam in complemento solari peculioso multum.

De medicina coagulante Argentum uiuum, ^{vulgi} Cap. LXXXII.

ag. ^{præmissi}
^{mutis}

Secundum igitur præmissorum ordinem restat ^{de} ex operis complemento, quod in primis nos determinaturos exhibuimus, ad medicinã Argenti uiui coagulantis ipsum, narrationem transire. Dicimus igitur, quod ex ^{argenti uiui} eiusdem illius elicitur materia, scilicet ex noto in capitulis huius operis multiplicibus. Et illud ideo, quia cum fugitiuum sit Argentum uiuum de facili, absq̃ inflammatione aliqua, medicina egat, quæ subito ante fugam eius in profundo illi adhæreat, & illi per minima coniungatur, & illud inspisset, & sua fixatione illud in igne conseruet, quousq̃ adueniat illi maioris ignis tollerantia, eius humiditatem consumentis, & conuertat illud per hoc beneficium in momento in Solificum & Lunificum uerum, secundũ illud ad quod medicina fuerit præparata. Cum igitur non inueniamus aliquid magis illi conuenire, quã ipsum, quod suæ naturæ est, ideo propter hoc æstimauimus cum eo medicinam illius posse compleri, & ingeniati sumus formam medicinæ illi per ingenia præstare. Et est scilicet, ut præparetur cum modis suis iam dictis cum diuturnitatis laboris instantia: qua omnis illius subtilis substantia & purissima, alba quidem in Luna, citrina uero intensa in Sole perhibeatur perfecte. Et hoc quidem non completur, ut citrinum creet, sine mixtione rei tingentis illud, quæ suæ est naturæ. De hinc uero cum hac purissima Argenti uiui substantia, perficiatur cum huius magisterij operis ingenijs, medicina, quæ maxime Argento uiuo ad hæreat, & fundatur facillime, & illud coagulet. Couertet enim hoc

argentam uiuum

hoc in Solificum & Lunificum uerum, cum præparatione illius præhabita. Sed ex quibus maxime hæc Argenti uiui substantia elici possit, solet quæri. Et nos quidem respondentes narramus, quòd in quibus est, ex illis elicitur. Est autem tam quidem in corporibus, quàm & in ipso Argento uiuo secundum naturam, cum unius sint reperta naturæ. Sed in corporibus difficilius: in uiuo argento propinquius, non autem perfectius. Igitur cuiuscumque generis sit medicina, tam quidem in corporibus, quàm in ipsius Argenti uiui substantia, lapidis preciosi indagatur medicina.

Hæc consider.

Quomodo medicinis ingressio per artificium concilietur.

Caput LXXXIII.

Sed quoniam contingit quãdoque medicinam commiseri, quandoque uero non, ideo modum permiscendi narrabimus scilicet qualiter unaquæque res in corpus profundissime ingressum acquirat, aut unaquæque medicina non intrans. Et est modus per dissolutionem eius quod ingreditur, & per dissolutionem eius quod non ingreditur, & per commixtionem ambarum solutionum. Facit enim ingressuum esse omne illud cuiusuis generis, quod illi per minima coniungitur. Hoc autem per solutionem completur, & completur per solutionem fusio in rebus non fusilibus: & ideo magis apta sunt ingredi & alterare. Et hæc est causa, quare quasdam res calcinamus, quæ non sunt de natura harum, scilicet ut melius soluatur, & ob hoc soluntur, ut melius ab eis corpora impressionem suscipiant, & ab eis similiter per hæc præparentur & mundentur. Aut ingressum damus his quæ sua spissitudine ingredi non permittuntur, cum multiplici sublimationis reiteratione spirituum non inflammabilium super illa, Arsenici uidelicet, & Argenti uiui non

ob suam spissitudinem

t fixorum,

fixorum, aut cum multiplici reiteratione solutionis eius, quod ingressum non habet. Est tamen bona cautela ad ingressum rebus impermiscibilibus dandum, ut solvatur corpus, de cuius intentione per has mutari & alterari, & solvantur res, quarum intentionis sit ingredi cum alteratione. Non fiat tamen omnium partium solutio, sed quarundam: de hinc illud & non aliud imbibatur corpus uice post uicem. Per hoc enim beneficium in id solum ingressum habet necessario, non autem in quocumque alio corpore necessario hoc contingit. Ex his igitur modorum ingenijs, necesse est rem quamlibet ingressum, quo ex illius naturæ pendet beneficio habere, & alterare cum permixtione inuenta. Per hunc igitur sermonem, decem medicinarum completur numerus, cum suæ traditionis sufficientia.

n, intenta.

per elixir perfectum.

ay. 180.

De medicina tertij ordinis in genere.

Caput LXXXIIII.

medicinam quippe

Restat igitur nos ad tertij ordinis medicinam transire. Est autem huius ordinis medicina duplex, scilicet Solaris & Lunar. Et est tamen in essentia una, & agendi modo similiter: & ideo unica medicina nuncupatur à nostris ueteribus, quorum scripta perlegimus. Est tamen additamentum citrinantis coloris, qui à Sulphuris fixi mundissima perficitur substantia, differentia inter hanc & illam, Lunarem scilicet & Solarem, hæc quidem id in se continet, illa uero, non. Est tamen hic ordo tertius maioris operis ordo appellatus: & illud ideo, quia maioris sagacitatis industria in illius administratione, & perfectionis præparatione est, & labore longiori ad ueritatis complementum indiget. Et ideo non diuersificatur huius ordinis medicina à secūdi ordinis in essentia ullatenus, nisi per subtilissimos præparationis gradus in creatione illius, & per diuturniorem laboris instantiam. Et hos gradus omnes narrabimus, cum

com.

complemento sermonis, & præparationis modum complete cum causis suis, & experiētijs manifestis: & modorum gradus administrationis pluris huius tertij ordinis. Alio etenim gradu eget Solaris medicina in pigmentorum præparatione completa, alio uero Lunarī. Hæc quidem Sulphuris administratione tingentis eam: illa uero non.

De medicina Lunarī tertij ordinis.

Caput LXXXV.

Primo igitur administrationis modum Lunarī medicinae narremus. Et est, ut accipias lapidem illius notum, & per separationis modum illius purissimam partem diuidas, & *utramque* seorsum ponas. Dehinc uero eius quæ purissima est partis aliquid figas, & aliquid ex illa relinquant: & cum fixa fuerit, solue quod ex illa solubile fuerit: quod uero non fuerit solubile ad calcinationem mittas, & abhinc super idem solutionem reite- ra, donec iterum quod ex ea solubile est, soluatur omnimode. Sic igitur ordo iste seruetur, quousq; maior soluatur quanti- tas. Post hæc uero solutiones omnes simul commisce, & coagu- la. Dehinc uero leuiter affando, in ignis temperamento con- serua, quousq; illi maior ad illius exigentiam ignis ministrari possit. Post hoc uero primū solutionis ordinem serua, quousq; iterato totum soluatur quod ex eo est solubile, & iterato coa- gulo, & iterato in ignis temperamento conserua, quousq; iterato illi possit ignis maior ad eius perfectionē administrari. Omnes igitur hos ordines præparationis super illa quater reite- ra, & ulti- mo calcina per modū suū: & sic preciosissimā lapidis terrā suf- ficienter administrando reuisti. Deinde uero seruata partis nō fixæ cum hac terræ partæ administratæ quantitatem per inge- niorum subtilem cōiunge modum per minima. Et sit ingeniū

t ij

hoc in

*Arvua q
rid nō fix
sua y u m
m q d m
of q v i a y a r r
l. l. terra alt
il tr al y f t i r*

hoc intentionis leuationis eius per modum sublimationis dictum, quousque fixum cum non fixo leuetur totaliter. Quod si non eueniat, addatur illi iterato uicissim non fixæ partis quantitas, quousque ad eleuationem illius sufficiat. Cum igitur eleuata fuerit, reiteretur illius sublimatio, quousque per hanc administrationis reiterationem figatur totum. Cum igitur totum fixum fuerit, iterato cum non fixæ partis quantitate post quantitatem combibe, per ingenium tibi notum, quousque totum iterato leuetur. Igitur iterato figatur, quousque fusionem præstet facilem, cum ignitione sua. Hæc enim medicina est, quæ omne à perfectione diminutum corpus, omneque cuiuscunque argentum uiuum generis, in Lunare perfectissimum transformat corpus.

De medicina Solari tertij ordinis.

Caput. LXXXVI.

Solaris igitur huius medicinae præparationi, non adurentis fit additamentum Sulphuris, per modum figentem & calcinantem, cum astutiæ industria administrati perfecte, atque solutionis modum multiplicem, cum reiteratione multa, quousque mundum fiat: his quidem administratione perfecta præueniente, quæ per sublimationem perficitur. Et est huius scilicet additamenti modus, per reiterationem partis non fixi lapidis, sublimationis, cum ingenio coniungendi quousque eleuetur cum ea, & iterato cum illa figatur ut stet, & quanto huius complementi exuberantiæ ordo reiteratur pluries, tanto & huius exuberantiæ medicinae multiplicatur magis, & illius magis augetur bonitas & multiplicatur illius augmentum perfectionis maxime. Et nos quidem, ne mordeamur ab impijs, complementum narramus totum huius magisterij, sub breui sermone completo & noto. Et est illius intentio, ut per sublimationis modum mundetur perfectissime lapis & illius additamentum:

& ab:

in inij + cp 9
rubric 4 p 100
vici

& ab hinc quidem cum ingeniorum modo uolatiuum ex eis
 figatur . Dehinc uero fixum uolatile fiat , & iterato
 uolatile fixum . “ Et in hoc ordine completur arcanum
 preciosissimum , quod est super omne huius mundi scien-
 tiarum arcanum , & thesaurus incomparabilis . “ Et tu quidem
 exerciteris ad illum , cum laboris instantia maxima , & cum diu-
 turnitate meditationis immensa . ” Cum illa enim inuenies , &
sine illa non . Et huic quidem medicinae reiterationis bonitatis ad-
 ministratio , cum talis cautela industria potest in praeparatione
 lapidis euenire , quousque argentum uiuum mutet in infi-
 nitum Solificum uerum & Lunificum , & non dependet nisi in
multiplicatione illius . Iam igitur laudetur sublimis naturarum
 Deus benedictus & gloriosus , qui nobis omnium medicinarum
 reuelauit seriem , cum illarum experientia , quam illius insti-
 gationis bonitate , & nostri laboris instantia perquisiuius , &
 oculis uidimus , & manu tetigimus complementum illius no-
 stro magisterio indagatum . Sed & si quidem hanc palliauius ,
 non miretur doctrinae filius . Non enim illi palliauius , sed
 malis & improbis eam tali sermone tradidimus , quem latere
 insipientem necessario accidit : & eodem ad illius inuentionis
perquisitionem prudentes allicio . Filij igitur doctrinae per-
 quirite , & hoc excellentissimum Dei donum uobis solis serua-
 tum inuenietis . Filij insipientes nequitiae & maliuolae prauitatis ,
 immense ab hac scientia fugite , quoniam est uobis inimi-
 ca & aduersa , & uos in miseriam paupertatis constituet : quoni-
 am uobis penitus hoc Dei donum diuinae providentiae iudicio
 est occultum , & denegatum omnino . Perquisitis ergo omni-
 um medicinarum modis , nostri propositi prosequentes intenu-
tum , ad eas quae huius magisterij perfectionem notificant , cum
 probationum causis ab hinc transeundum est .

TERTIA ET VLTIMA

PARS HVIVS SECVNDI LIBRI

*de probationibus perfectionis.**Diuisio dicendorum. Caput LXXXVII.*

PRætermisſis igitur manifeſtis experientijs, de quibus nar-
 rationem non facimus, cum omnibus ſint notæ & certæ
 abſq; ullius ſagacitatis ingenio, ponderis ſcilicet, & coloris, &
 extensionis per malleum: artificiorum experientias tentemus
 cum cautela, an ſit huius artis adminiſtrationis proiectione, com-
 plementum cum ueritate adducens, quæ ſunt ſcilicet Cineriti-
 um, Cementum, Ignitio, Fuſio, Super uapores acutorũ expo-
 ſitio, Adurentis Sulphuris mixtione probatiæ, Extingtio, Cal-
 cinationis & reductionis reiteratio, & Argenti uiui facilis aut
 difficilis ſuſceptio. Primum igitur ſecundum ordinem incho-
 andum; dehinc uero ſecundum eundem ad alia, ſecũdum pro-
 miſſionem perfecte curramus cum cauſis eorum notis.

*De Cineritio, quare quædam corpora in eo perdurent,
 quædam non. Caput LXXXVIII.*

DIcamus igitur ſermonem de Cineritio, cũ ſuis omnibus
 cauſis manifeſtis, & ſuæ confectionis modo. Eſt autem
 ſola Solaris & Lunar ſubſtantia, in cineritiũ perdurans exami-
 ne. Perquirentes igitur horum corporum perfectorum ueras
 ſubſtantia differentias, & cauſas ſimiliter cineritiũ, quare quæ-
 dam magis, quædam uero minus in huius magiſteriũ examine
 à perfectione diminutorum perdurent, percunctabimur. Eſt
 tamen à nobis ſufficienter narratum horum duorum ſecretum
 corporum in profundo illorum ſubſtantia. Et eſt ſcilicet, quod
 illorum

illorum prima radix multa fuit Argenti uiui quantitas, & pur-
 rissima illius essentia, & subtilissima prius, postea uero inspif-
 sata, donec cum ignitione fusionem suscipiat. Quæcunq; igitur
 à perfectione diminuta plus terreitatis habent, minus in hoc
 perdurant examine: quæcunq; uero minus, plus. Quoniam
 hæc quidem magis adhærent, propter eorum partium subtili-
 tatem, maxime se permiscentem & unientem. Et similiter quæ
 maioris tenuitatis sunt corpora, aut e contra quidem, quæ ma-
 ioris spissitudinis corpora, quam quæ in perfectione consistunt,
 necesse est de commixto separari omnino, quia non sunt eius-
 dem fusionis, & ideo separantur. Et quidem quæ minoris sunt
 Argenti uiui quantitate participantia, facilius de commixto
 separantur. Patet igitur, quod cum sit multæ terreitatis Sa-
 turnus, paucæq; Argenti uiui quantitatæ, facilisq; tenuitatis
 liquefactionis, quæ maxime perfectioni examinis cineritij
 sunt opposita, ideo inter cætera corpora minime in cineritij
 artificio in commixto perdurat, imò citissime separatur & ce-
 dit. Ideoq; cum inter cætera à perfectione diminuta corpora
 magis cedat, per hoc magis proprius est huius magisterij exa-
 mini, & illud ideo, quia citius cedit, & citius imperfectorum
 unumquodq; secum de commixto trahit. Et propter hoc sal-
 uatur maior perfecti quantitas ab ignis examinis combustio-
 ne forti, quia non quiescit spacio temporis longo perfectum in
 consumptione examinis: & ideo ex eo per Plumbi examen
 minus comburitur, & facilius depuratur. Quia uero Iouis sub-
 stantia, pluris Argenti uiui capax extitit, & minore terreita-
 tis quantitate, maioreq; puritate illius, atq; subtiliore substan-
 tia participans, ideo magis in commixto saluatur quam Satur-
 nus & Venus, quia magis commixto in profundo adhæret. Et
 hæc est causa, quare multa perfecti deletur quantitas, p: in squã
 ab illo

ab illo separetur coniunctus. Venus uero fusionem cum ignitione præstat. Sed quia tardior est illius quàm perfecti fusio, ideo separatur de commixto: tardius tamen quam Saturnus, propter ignitionem substantiæ suæ fusibilis. Quia uero minoris est Argenti uiui quantitatis quam Iupiter, & maioris terreitatis, & substantiæ spissioris, ideo facilius quam Iupiter de commixto tollitur, quoniam in profundo magis Iupiter quàm Venus adhæret. Mars uero fusionem non habet, & ideo non permiscetur, quod propter suæ humiditatis priuationem contingit. Sed & si propter ignis uehementiam illum permisceri contingat, quia humiditatem non habet, Lunæ aut Solis humiditatem combibendo, ei per minima unitur, ideo licet terreitatē multam, & Argenti uiui paucitatem, & fusionis carentiam habeat, non separatur ab eis per artificium leue. Per hoc igitur artificis dilatatur industria, ad cuiusq; corporis rectificationem ueram, si recte eius quod scripsimus efficaciam nouerit. Si uero fantastice super illud intellectum contraxerit, nihil ex eo ueritatis cognoscet. Sunt autem duo in huius examine perdurantia perfectionis corpora, Sol scilicet & Luna, propter bonam compositionem, quæ per bonam mixtionē resultat, & illorum puram substantiam.

Cinericij examen, quomodo sit componendum & exercendum. Caput LXXXIX.

NArremus igitur modum illius. Et est ut tollatur cinis cribellatus, aut calx, aut puluis ossium animalium combustorum, aut horum omnium commixtio, aut quorundam. Dehinc itaq; cum aqua madesiat, & super illud prematur manus, & fiat stratum firmum & solidum, & in medio strati fiat rotunda fouea & solida, & super illius fundum spargatur uitri
triti

triti quantitas aliqua . Deinde uero exsiccati permittatur, & cum sicca fuerit, ponatur illud de cuius intentione sit tollere huius examen, in foueam dictam, & super illam carbonum ignis fortis succendantur, & super faciem examinabilis suffletur corporis, donec fundatur. Quo fuso, Saturni partem post partem proijciamus in illud, & super illud suffletur cum flamma fortis ignitionis . Et dum uideris illud agitari, & moueri motu concussionis forti, non est purum. Expecta igitur, donec totum euanescat plumbum . Quod si euauerit, & non cessat illius motus, non est depuratum. Iterato igitur super illud plumbum proijce, & super illius faciem iterato suffla, donec plumbum separetur . Quod si non quieuerit, iterato post plumbi proiectionem, sufflationem in illius faciem procura, quousque quiescat, & uideas illud mundum & clarum in superficie sua. Post hoc uero carbones aperi, & ignem dissipa, & in faciem eius aquam perfunde: hoc enim perfecte examinatum inuenies . Et si quandoque in sufflatione huius examinis uisum proieceris, melius & perfectius depurabitur, quoniam sordes tollit, & illas infiscat. Potest tamen loco uitri sal proijci, aut borax, aut alumen aliquod. Similiter & confici potest huius examen cineritum in crucibulo terreo, & in circuitu illius sufflari, & super faciem eius similiter, ut citius conflatur examinandum. His igitur sufficienter narratis, ad cementi examen transeamus cum causis suis, & suis experientijs manifestis & notis.

De Cemento, quare quedam corpora plus, quedam uero minus illud perferant. Caput XC.

Diximus autem, quod corpora quedam magis, quedam uero minus, per ignis comburuntur calcinationis modum: ut que pluris sunt Sulphuris quantitatem combustibilis continentia, magis: quæ uero minus, minus . Quia igitur Sol
u inter

inter cætera corpora minoris est Sulphuris quãtitatis: ideo inter cætera omnium mineralium corporum minime per ignis inflammationem comburitur. Luna uero post Solem inter omnia corpora reliqua minus est Sulphuris quantitatis participans, pluris autem quam Sol, Igitur minus potest secundũ hoc inflammationis ignitionem temporis spacio longo tollerare quam Sol, & res per consimilem comburentes naturã. Minus Venus: quia Sole & Luna pluris est Sulphuris, & terreitatis maioris, ideo minus inflammationem ignis tolerat. Iupiter uero minus Venere, plus uero Sole & Luna sulphureitatis & terreitatis participat, & ideo minus per inflammationem Venere comburitur, plus uero Sole & Luna. Saturnus uero plus terreitatis & sulphureitatis per naturam in cõmixtione seruauit, quam nũc dicta corpora: & ideo citius & facilius omnibus dictis inflammatur corporibus, & per inflammationẽ cõburitur uelocius, propter hoc, q̃ sulphureitatẽ maxime habet coniunctam & Ioue magis fixã. Mars uero non per se, sed per accidens non cõburitur. Cum enim cũ multæ humiditatis commiscetur corporibus, combibit illam, propter suę humiditatis carentiã: & ideo coniunctus non inflammatur, nec comburitur, si non inflammabilia nec combustibilia sint corpora sibi unita. Si uero combustibilia sint illi commixta corpora, secundum naturã suã combustionis, necessario euenit Martem comburi & inflammari. Cum igitur ex rebus constituatur inflammabilibus cementum, patet causa illius inuentionis necessaria: & fuit, ut omnia cõbustibilia adurerentur. Cũ igitur unũ solũ sit corpus incombustibile: solũ illud, aut ad illius naturã præparatum, in cemẽto saluatur. Durant tamen quædã magis, quædã uero minus in cemento. Quæ uero magis, & quæ minus, nota sunt cũ causis dictis. Durãt igitur plus Luna, minus uero Mars, adhuc uero

uero & minus Iupiter, minus uero & adhuc Venus, minime uero Saturnus.

Cementi examen quomodo sit componendum & exercendum. Caput XCI.

NArremus igitur Cementi modum. Cuius cognitio nobis sit maxime necessarius in perfectionis examine, dicimus quod illius compositio est cum inflammabilibus rebus. Et sunt huius generis res omnes denigrantes, & fugientes, & penetrantes, & comburentes: sicut est uitriolum, sal ammoniacum, & æris flos, & lapis fictilis antiqui contriti, & sulphuris minima quantitas, aut nihil, & uirilis urina, cum similibus acutis, & penetrantibus. Incementantur igitur hæc omnia cum urina uirili, & super corporis illius tabulas tenues ponuntur, de cuius intentione sit probationis examinari iudicio. Dehinc uero tabulæ conclusæ in fictili uase extendantur super cratem ferream, ita tamen, quod una ex eis alteram non tangat, ut libere ignis uirtus ad illas percurrat æqualiter, & sic triduo in igne forti conseruetur fictile, Cautela tamen adhibeatur, ut igniantur tabellæ, sed non fundantur. Post tertiam autem diem tabellas omni impuritate mundas inuenies, si in perfectione illarum extiterit corpus. Si uero non, corruptas omnino & calcinatione combustas. Quidam tamen ponunt ad inflammationem tabellas, absque compositionum cemento, & depurantur similiter, si perfectionis sint corpora. Si uero non, comburuntur omnino. Longiori tamen combustionis spacio in hoc ultimo egent examine, quod sola ignis inflammatione perficitur, quam quæ cementi examinantur iudicio. Sed cum Luna quidem à Solis natura non multa distet differentia, pauco administrationis modo in iudicio cum illo quiescit. Et neque separatio cor-

u ii porum

porum fit ab inuicem in his duobus examinibus, nisi propter diuersitatem compositionis substantiarum eorū: quia ex eo resultat fusionis diuersitas, & spissitudo & raritas: quæ quidē separationis sunt causæ, quia fortē propter illorū compositionem non corrumpitur illorum substantia à substantia corporis extranei, cum non fiat illorum per minima mixtio. Et ideo necesse est, illa de cōmixto à se inuicem separari, sine corruptione totali illorum essentiæ. Quamobrem administratio corporum imperfectorum completa, dignoscitur, cum eiusdē fusionis, & ignitionis, & soliditatis, administrationis reperta sunt ingenio.

De Ignitione. Caput XCII.

Restat igitur ut capitulum de Ignitione tradamus. Dicimus igitur, quoniā corpora maximæ perfectionis cum ignitione determinata, reperta sunt ignem suscipere, ante fusionem illorum. Et ideo dicimus, si alterationem illorum completam adinuenire conamur, necesse est ad fusionem illorum corpora administrata redigere. Et est scilicet, ut priusquam fundantur perfectionis corpora, ignitionem suscipiant cum inflammatione, cœlestini coloris amœnitatis, priusquam perueniat illorum ignitio ad albedinem ignis, quam oculus nequam possit conspiceret. Patet igitur ignitionem illorum perfectā compleri ante fusionem, cum rubore intenso, & non cum albedine, quam non possit conspiceret oculus. Si enim priusquam igniantur administrata fundantur corpora, in complemento non sunt. Si uero & igniantur cum labore & ignis expressione forti, non est illorum administratio uera. Et hoc quidem in mollibus. Idem uero in solo Marte contingit colligi. Non enim non ignibilia de facili ignitionem præparationis modo suscipiunt, neq; non fusibilia fusionem rectam, quam in perfectis

perfectis secundum naturam inuenimus. Et si cum ignitione flammam amœnitate cœlestini coloris non prætendant administrata, non est illorum completa administratio. Et si minuitur aliquid ponderis, coloris, pulchritudinis, ignitionis, & similitum ex præparamenti differentiarum bonitatis inuentum astutia, non fuit sufficiens artificis indagatio. Reiterato igitur inquirat, donec inueniat cum modis diuina bonitate collatis.

De fusione. Caput XCIII.

IN fusionis igitur narratione sufficientiam tradamus, secundum quòd examen est corporum omnium ad ignitionem illorum certam. Dicimus igitur quod unica est perfectionis fusio cum ignitione, sed non cum cuiuscq; ignitionis genere, sed cum ignitione in qua non albescit omnino corpus, & cum ignitione in qua non fit fuscedo igni adueniens, & in qua non subito post ignitionem fundatur, & lique scat corpus ut fluat. Igitur cum se fuderit corpus ex minima ignis pressione debilis, aut sine ignitione, aut cum ignitione fusca, huius præparationis necesse est corpus imperfectionis esse, unumquodq; imperfectorum corporum, in artificio diminuto. Et si post fusionem infrigidari omittatur, & omnino subito in nigredinem illius uertatur ignitio, & ob hoc quidē prius quam dure scat, ignitionem perdat, non est in complemento corpus, cuiuscūq; generis illud extiterit. Sed iudicari quidem expedit mollitiei hoc corpus existere ex imperfectionis corporum generibus. Et si quidem cum ignis laboriosa expressione fortis & uiolenti fiat illius ante fusionem ignitio & radio fulgoris inæstimabilis albescens omnino, iam non perfectionis, sed durtitiei alteratum est corpus. Et ob hoc quidem si post illius fusionem ab igne tollatur, & subito induretur, ut non fluat, manente illius

u iij ignitione

ignitione fulgida, iam non Lunarís aut Solarís perfectionis corpus existit, cuiuscunq; generis & præparationis corpus fuerit administratum, sed sub Martís differentiarum natura ponatur. Patet igitur ex iam dictis, triplicem in fusibilibus ignitionem ante liquefactionem substantiarum illorum experimento recolligi: Vnam scilicet fuscã, alteram uero rubeã & clarã, albissimã uero tertiam, radio fulgentem. Prima quidem est mollium: secunda perfectorum: tertia uero durorum corporum ratione & experimento probatur. Sed & qui harũ omnium ignitionum desiderat gradum perquirere, omniã fusibilia confluet corpora, & ignis consideret sufficientiam ad fusionis perfectionem completã, & considerando recolligat omnium signorum fusionis gradus differentiam, & sic quidem inueniet: aliter uero non. Et hoc quidem tibi adducatur exemplar in omnibus à nobis determinatis atq; determinandis examinationis maneriebus. Et hæc itaq; de fusione dicta sufficiãt.

De expositione corporum super uapores acutorum. Caput XCIII.

et similia,
PROsequentes igitur sermonis complemētum, de corporũ expositione super acutorum uapores narremus. Dicimus igitur, quod perfectionis uideamus corpora super acutorũ uaporem exposita, acrium uidelicet, ponticorũ & acetosorũ, similiter, omnino aut nihil florere, aut amœnissimum cœlestinum florem emittere. Sed Solem purissimũ non florere: Lunã uero aut Solem non purum, super acutorũ uapores exposita, florere comperimus, & cœlestinum amœnissimũ, amœnius Solem q̃ Lunam. Et ob hoc igitur naturam imitantes, & nos similiter in præparatis colorẽ cœlestinũ creemus corporibus, q̃ per argenti uiui bonitatem perficitur, ut sufficienter à nobis narratum est

in præ-

in præcedentibus nostri sermonis. Quæcunq; igitur præpara-
 ta corpora super uapores acutorum extiterint, & cœlestinum
 non creauerit amœnitatis colorem, non sunt in præparationis
 complemento totali. Itaq; est ex corporibus quoddam, quod
 rubeum fuscum, aut citrinum fuscum uiriditati admixtum, co-
 lorem in examine ponticorum floret in superficie sua, fit huius
 generis est Mars. Quoddam uero uiride fuscum in superficie
 floret, cœlestino admixtum turbido, & huius generis est Ve-
 nus. Quoddam uero album fuscum, & huius generis Satur-
 nus comperitur. Quoddam uero album clarum, & huius ge-
 neris est Iupiter. Quia igitur maxime perfectum corpus, mi-
 nime floret, aut nihil: & si quid floret, tardissimo temporis flo-
 ret spacio: Et Iupiter quidem omnium tardissime inter dimi-
nuta a perfectionis complemento corpora gummositatem suã
 floret. Ideo per huius magisterij examen consideramus Iouem,
 maxime perfectioni approximare in opere maioris ordinis.
 Per hoc igitur examen perquiri poterit, in quo pertractatum
 temperamentum genere consistat corpus, si recte horum consi-
 deraueris ordinem, quæ narrauimus in hoc capitulo. Sin autē
 non, tuæ imputa temeritatis insipientiæ.

creauerint

efflorescere
fuit

gummositatis
sue florem
emittit, pag.
158, 22.

De Extinctione ignitorum. Caput XCV.

IN extinctionis igitur examine narrationem adducamus to-
 talem. Est tamen multiplex illius experiētia, in qua cogno-
 scitur utrū in perfectione magisterium consistat. Primū igitur,
 si ignitū corpus in liquore extingatur, & Lunare quidē albū
 non fiat, & Solare citrinū fulgidum, sed in alienū mutetur co-
 lorē, nō est in complemento alteratio magisterij. Vt si quidem
 in reiteratione suę ignitionis & extinctionis in aqs salū aut
 aluminum

aluminum cuiuscunqꝫ generis administratione creatis, scoriã nigredini affinem in sua superficie prætenderit: aut extinctione illius in Sulphuribus, & ab extinctione, ignitionis reiteratione multa, euanuerit: aut nigredine fœda se in secerit: aut omnino per mallei compulsionem se confregerit, fallax est operis artificii. Aut si ex Salis ammoniaci, & uiridis æris, & puerilis urinæ mixtionis cementatione, aut in natura consimiliũ, & ad ignitionem positum, & post ignitionem & extinctionem sui, ad extensionem similiter Lunare uel Solare ex toto colorẽ amiserit proprium, aut scoriam creauerit, in corruptione constat corpus adhuc permanere Sophistica. Vnam tamen generaliter tibi tradimus regulam certam, quod tam in dictis quã à nobis dicendis examinibus, si quid ex perfectionis differentijs alteratum commutauerit corpus ponderis, uidelicet aut coloris, non recte, sed fantastice indagauit artifex opus: quod non peculiosum, sed perditionis est potius.

De adurentis Sulphuris admixtione. Caput XCVI.

EX sulphuris igitur mixtione, utrum in perfectione consistat magisterium, approbatur similiter, quia experientia nostra inuenimus sulphur corporibus commixtum, quædam magis, quædam uero minus comburere: & quædam à combustione illius redire: quædam uero non, nostro comperimus artificio. Et ex hoc itaqꝫ differentia notari potest inter ipsa à perfectione diminuta corpora præparata in complemento sophistico. Igitur cum inter cætera corpora cuiuscunqꝫ inuenimus generis, Solem minime per Sulphur comburi. Abhinc uero & postea Iupiter, deinde uero Luna, post hoc Saturnus, & facilius quidem his omnibus Venus: facillime Mars per Sulphuris oleaginitatem comburitur. Ideo per hoc notatur quod magis, quod

quod minus naturæ perfecti approximat. Et ex diuersitate colorum post corporum combustionem perquiri potest, in quo alteratum genere ex suæ naturæ radice corpus consistat: quoniam Sol quidem citrinum intensum, aut rubeum clarum, Luna uero nigrum cœlestino admixtum, Iupiter uero nigrum, modica rubedinis tinctura admixtum, Saturnus uero nigrum fuscum, multo rubori & liuiditati admixtum, Venus uero nigrum, liuiditati admixtum, multa præexistente combustione Sulphuris, pauca uero præexistente combustionem nitidissime, & amœnum uiolaceum protendit ex Sulphuris commixtione colorem, Mars uero in omni combustionis genere nigerrimū fuscum colorem creat. Ex reductione autem à Sulphuris combustionem notatur similiter diuersitas in corporibus. Quædam uero redeunt, quædam uero ignis expressione à reductione cū sulphure recedunt, aut totaliter, aut eorum quantitas maior: quædam uero in suæ naturæ corpora, quædam uero in aliud quam suæ naturæ redeunt à combustionem ad corpus. Redeunt ad proprii naturam corporis, à Sulphuris combustionem Sol & Luna, recedunt autem Iupiter & Saturnus. Iupiter autem aut totaliter, aut secundum sui maiorem partem. Saturnus uero non ex toto recedit, sed quandoq; maior, quandoq; uero minor illius deletur pars. Horum autem contingit diuersitatem existere propter naturam rerum & corporum, & administrationis eorum in opere preparationis differentiam, quia scilicet ex subita ignis expressione de reductionem Iouem deleri contingit. Ex successiua uero & paulatiua, & Saturnū & Iouem saluari. Eorum tamen reductio in alieni corporis potius quam proprii naturam uergit. In clarum quidem uidelicet antimonium, Iouis ^{corpus}, in fuscum uero Saturni ^{corpus} conuerti reductionem, repertum experientia nostra extitit. Venerem uero minui, in ignis reductionis.

reductionis impressione: Martē uero magis cōtingit. Sed Veneris quidē est reductio ponderosa, & citrina fusca, & mollis, nigredinē participans, cū sui augmento ponderis corporis. Ex his igitur perquiri poterit omnium alteratorū natura corporū.

De Calcinatione & reductione. ^{à calce. v. 17.} Caput XC VII.

perfectio
corpora seu
perfecta, v. 17
et 26

DE calcinationis igitur & reductionis reiterationis examine dehinc perquirendum. Innuimus igitur, quod perfectionis reperta sunt corpora in calcinationis & reductionis reiteratione, ex bonitatis differentijs, nihil coloris, ponderis, aut quantitatis, de qua curandum sit nimium, aut fulgoris perdere, quantūcūq; reiteretur ad illa operationis illarum multiplicitas. Et ideo, si per reiterationem modorum calcinationis & reductionis à calce, ex omni metallorum alteratorum genere, bonitatis differentijs perdant aliquid, æstimandum putet, sophisticē perquisitionem artificem indagasse. Quamobrē igitur ad illas, exerciteris, ut eas, ^{bonitatis differentias v. 8/} cognoscas. _{calcinationis et reductionis reiterationes.}

De facili susceptione Argenti uiui Caput XC VIII.

revera

NB

contrariam

Iam igitur uobis patuit ueridice, maximam argenti uiui quantitatem continentia perfectionis ^{v. 11} existere corpora: & ideo maxime argento uiuo amicari. Quamobrem autumandū corpora magis perfectioni approximare, quæ magis amicabiliter argentum uiuum combibunt. Et huius est signum argenti uiui facilis susceptio à Solari aut Lunari perfectionis corpore. Ob huius igitur rationis causam, si quidem alteratum corpus de facili in sui substantiam Argentum uiuum non suscipiat, à perfectionis maxime complemento distare necesse est.

v. 6. quod perfectiora reperta sunt — tione, nec in Recapitulatione, quidquam coloris, p.

evolutiones ordine recensitas continet.

Recapitulatio totius artis. Caput XCIX.

Quia pertractauimus huius magisterij causarum sufficiē-
 tia experientias notas, secundum nostri propositi sermo-
 nis exigentiam. Restat nos ad complementum totius operis
diuini peruenire in capitulo uno, & in summā contrahere ser-
 monis abbreviatā in Capitulis dispersum magisterium. Dici-
 mus igitur, q̄ totius operis intentionis summa non est, nisi ut
 sumatur lapis, in Capitulis notus: deinde uero cū operis instā-
 tia assiduetur super illum opus sublimationis primi gradus: &
 per hoc mundatur à corrūpente impuritate, & est scilicet sub-
 limationis perfectio, ut cum ea subtilietur lapis, donec in ulti-
 mam subtilitatis puritatem deueniat, & ultimo uolatilis fiat.
 Ab hinc uero cum fixationis modis figatur, donec in ignis aspe-
 ritate quiescat. Et hic secundi præparationis gradus meta con-
 sistit. Sed & tertio similiter lapis administratur gradu, qui in ul-
 timo consistit præparationis complemento, scilicet ut iam fixū
 lapidem cum modis sublimationis uolatilem facias, & uolati-
 lem fixum, & fixum solutum, & solutum iterato uolatilem, &
 iterato uolatilem fixum, quousq̄ fluet & alteret in comple-
 mento Solifico & Lunifico certo. Ex reiteratione igitur præ-
 parationis huius gradus tertij in medicina, resultat bonitatis
 alterationis multiplicatio. Ex diuersitate igitur reiterationis
 operis super lapidem in gradibus suis resultat multiplicatio-
 nis bonitatis alterationis diuersitas, ut ex medicinis quædam
 quidem sui centuplum, quædam uero ducentuplum, quædam
 trecentuplum, quædam uero millecuplum, quædam uero in-
 finitum Solificum & uerum perfectionis Lunificum transmu-
 tet corpus. Abhinc igitur & ultimo tentetur, utrum in perfe-
ctione consistat magisterium.

causas suffi-
cienter per
exper-

assiduetur
assiduo labore
sublima illum

iterato

certis rebus

probationis
artificio in-
quiratur, de
argenti et au-
ri bonitate.

x ij Quem

Quem modum Author in arte tradenda
seruauerit. Caput C.

Sed ne nos quidem mordeamur ab inuidis, narramus quod
 » non tradidimus scientiam nostram sermonis continuatio-
 » ne, sed eam sparsimus in diuersis capitulis. Et hoc ideo, quod
 » eam tam probus quam improbus, si continue fuisset tradita,
 » usurpasset indigne. Et eam similiter occultauimus, ubi magis
 aperte locuti fuimus, non tamen sub ænigmate, sed sub plana
 sermonis serie artificem allocuti fuimus, & tali sermonis modo
 eam ascripsimus, quam solius Dei altissimi, benedicti, sublimis
 » & gloriosi, & nostræ, qui illam scripsimus, menti recolligi ac-
 » cidet: aut diuinæ gratia bonitatis perfusi, quæ cui uult largi-
 » tur, & subtrahit. Non desperet igitur doctrinæ filius, quia si il-
 lam quæret, eam inueniet: non doctrinæ, sed proprij motus in-
 » dagatione naturæ: Quia qui per suæ industriæ bonitatem quæ-
 » ret, scientiam inueniet. Qui uero per librorum insecutionem
 quæsiuerit, tardissime ad hanc perueniet artem preciosissimam.
 » Quia nobis solis, artem per nos solos inuestigatam ædidimus,
 » & non alijs, uerissimam tamen & omnino certam. Solum igi-
 » tur prudentes ad artem alluimus, & per ingenia à nobis tra-
 » dita uiam inuestigationis eisdem exposuimus. Non autem eā
 inuentam nisi solis nobis scripsimus, sed & inuentionis modū
 » & modorum ingenia. Per ea igitur quæ tradidimus, exerceat
 se bonæ mentis artifex, & Dei donum altissimi se adinuenisse
 lætabitur. Ad artis igitur excellæ per quisitionem hæc dicta
 » sufficiant.

Libri Secundi summæ perfectionis

Gebri, Finis.

Gebri

GEORGI ARABIS PHILOSOPHI SOLERTISSIMI

PRIMI, RERUM QUE NATURALIVM PERITISSIMI

Πρώτος Χημικός liber, quem inscripsit De inuentione ueritatis siue perfectionis. Incerto interprete. 19 pag.

De sex proprietatibus rerum, ex quibus medicina elicatur. Caput I.

Considerauimus in nostris uoluminibus, ex secretis principiorum naturalium proprietatibus, quin etiam per experientiam nostram & inuestigationem inuentionis nostrae omnimode certam, quod ea, ex quibus elicatur nostra medicina, in corporibus transmutandis habeant in se has qualitatium proprietates. Primo, quod habeant terram subtilissimam in se, & incombustibilem, aptamque ad figendum, omnimode fixam cum suo proprio radicali humore. Secundo, humiditatem aëream & igneam uniformiter illi terrae coniunctam sic: quod si unum fuerit uolatile, sit & reliquum. Et quod ipsa humiditas sit super omnes humiditates expectans ignis calorem, usque ad sui sufficientis inspissationis terminum completum, quo ad indigentiam completionis ipsius cum permanentia inseparabili terrae sibi annexae, sine euaporatione. Tertio, quod humiditatis dispositio naturalis sit talis, quod per beneficium suae oleaginitatis in omnibus suarum proprietatum differentijs, terram sibi annexam, conuersione utriusque in alterum homogenice, sic contemperet unctuose, & unione totali, & uinculo coniunctionis inseparabilitatis aequaliter, ut post finalis praeparationis gradum fusionem bonam

x in praestet.

165 166 GEBER DE INVENTIONE

preſtet. Quarto, quod hæc oleaginitas ſit tantę puritatis eſſentia, & ab omni re combuſtibili ſeu urente artificialiter emundata, quod omnia cum quibus per minima conſungitur, non comburat, ſed à combuſtione præſeruet. Quinto, quod claram & ſplendidam habeat tincturam in ſe, albam uel rubeam, mundam & incombuſtibilem, ſtabilem & fixam, quod ignis nequaquã ualeat ipſam permutare, nec ſulphurea aduſtiua ſeu acuta corrodentia ipſa corpora corrumpere & deſœdare. Sexto, quod totum compositum inceratum cum ſuo complemento finali, ſit tantę ſubtilitatis, materiæq; tenuitatis, quod poſt finalem ſuę decoctionis terminum, in proiectione tenuiſſimæ maneat fuſionis, admodum aquæ & penetrationis profundæ, uſq; ad ultimum rei permutabilis, cuiuſcunq; fixationis ipſum extiterit in complemento, & cum uicinitate ſua ſeu affinitate adhæreat ſuo ſimili naturaliter, cum inſeparabili conſolidatione contra impreſſionem ignis in ipſa hora, ſua ſpiritualitate corpora in uolitum reducens.

De ſeptem medicinae proprietatibus: Caput II.

His conſideratis, inuenimus inueſtigatione noſtra, ſeptem proprietates rerum in noſtro lapide neceſſarias & oportunas, & ſunt hæc: oleaginitas, materiæ tenuitas, affinitas, radicalis humiditas, puritatis claritas, terra figens, & tinctura. Prima uero differentiarum proprietas, eſt ipſa oleaginitas, dans in proiectione uniuerſalem fuſionē, & apertionem materiæ. Nā primū quod neceſſariū eſt poſt medicine proiectionē, eſt ipſius medicine ſubita & conueniens fuſio, quę cū oleaginitate minerali perficitur ac inuiſceratur. Secūda eſt materię tenuitas, ſiue ipſius ſubtilitas ſpiritualis, tenuiſſime fluens, in fuſione ad inſtar aquæ penetrans in profundum rei alterabilis; quia ſecūdo

post fusionem medicine, necessaria est ingressio eius immedia-
 te. Tertia est affinitas siue uicinitas inter elixir & rem trans-
 mutandā, dans adhaerentiam in obuiatione sui similis & reten-
 tione; quia tertio post medicinae ingressionem immedie ad-
 haerentia conueniens est & necessaria. Quarta est radicalis hu-
 miditas, ignea, congelans, & consolidans partes retentas cum
 adhaerentia sui similis, unione omniū partiū cōsimiliū insepara-
 biliter in æternum: quia quarto, post adhaerentiam, oportuna
 est partium consolidatio cum sua radicali humiditate uiscosa,
 & necessaria. Quinta est puritatis claritas mundificatiua, dans
 splendorē eminentem, in combustione existenti, non adurētis.
 Nā post cōsolidationem partiū purificatarum relinquit, quod
 ignis actualis habet comburere omnes superfluitates extrane-
as, non consolidatas, quare sequitur purificatio immedie, &
 est necessaria. Sexta est terra figens, temperata, tenuis, subtilis,
 fixa, incombustibilis, dans fixationis permanentiam in solutione
 adhaerentis cum eo, stans & perseuerans contra ignem. quia se-
 xto uecessaria est immedie fixio, post purificationē & oportu-
 na. Septima est tinctura dans colorem splendidum & perfe-
 ctum, album, aut citrinum intensum, & lunificationem, seu so-
 lificationem reꝝ transmutabilium. quia septimo post fixationē
 necessaria est tinctura splendida, & ulterius color tingens, seu
 tinctura colorans materiam conuertibilem in uerum argen-
 tum, uel aurum cum ompibus suis differentijs certis & notis,

rei
 quaffincombust
 bili. non adu
 rens p.166,2
 ^quinto

Diuisio totius libri in quatuor particulas.

Caput III.

Sufficienter ad artis exigentiam disputauimus contra ne-
 gantes artem, & de principijs naturalibus, que sunt de in-
 tentione naturæ in metallorū procreationib, & de corporibus, metalloꝝ,
 & eorum

& eorum procreationibus, & præparationibus, & ultimo de medicinis, & examinationibus eorum transmutatorum, utrū in perfectione steterit complementum, in Summa nostra perfecti magisterij, Et ibidem scripsimus modum inventionis artis nostræ, & nostrorum ingenia, secundum ueritatem quam uidimus, & tetigimus. Hic uero nunc de perfectionis inuentione tractabimus, & declarabimus speciali modo ea quæ necessaria sunt in hoc nostro magisterio, & modum præparationis eorum pondere & mensura, & probatione certa non coniecturali. Volumus autem hunc librum nostrum in quatuor particulas diuidere. Et in prima de medijs mineralibus, & eorum præparationibus tractare sufficiēter, ut sint apta in extractione spirituum, & corporum imperfectorum. In secunda de spirituum mundificationibus, & præparationibus integris eorūdem. In tertia de imperfectorum præparationibus diuersis secundum exigentiam operis complementi. In quarta de omnibus medicinis specialiter pro quolibet corpore in Solē & Lunam transformando, cum projectione, pondere, & mensura, secundum necessitatis exigentiam ad operis complementum.

PRIMA PARTICULA

De mediiorum Mineralium præparatione. Caput IIII.

” SAL commune dissoluatur in aqua fontis clara, & per filtrū destillatur, & congeletur in uase terreo, uel plumbeo, uel alio metallo. Sal petrae dissoluatur in aqua fontis, & per filtrū distilletur, congeletur in uase uitreo usq; ad ipsius fusionem cristallinam. Sal nitri sic præparatur, dissoluatur in aqua fontis clara, & distilletur per filtrū. Sal gemmae dissoluatur, ut prius, cōgeletur in terreo uase uitreato. Sal alkali uerum, fit de zoz

industriam, operationum artificum

mira mihi hæc doctrina, uel plumbeo, uel alio metallo. forsitan respexit solum ad usum eius salis ad purandam metallis; non ueterem ad usum eius in cibis. pag 169. v. id. 19. Hinc error Lunæburgensium, et alior. fōsa

** in plumbeis uasis decoquant. cum in terreis, de- dissoluta berent. et ingenii solertia ad hoc opus, ut ad aliquam consistentiam in terreis uasis coquantur, et adhuc humida in magnū uas crassi ligni, transportentur. Lateribus terrei uasis alioqui sal congelans adherere fortiter.*

dissoluta & per filtrum distillata & cocta ad tertiam partem, & descendit sal in paruo tempore ad fundum uasis ad modum cristalli, & est præparatũ. Similiter fit Sal alkali apud aliquos. *cc*
 Accipiunt cinerem clauellatam, pondera quinçq; & calcis ui-
 uæ unum, & extrahunt totum lixiuium, & distillant, & conge- *per filtrũ,*
 lant, hoc reiterant semel, & est præparatum. Sal ammoniacus *cc*
 fit ex quinçq; ^{p. 4. pondere} partibus urinæ humanæ, & parte una ^{p. 11.} sudoris ei- *cc*
 usdem, & parte una Salis communis, & parte semis fuliginis *cc*
 lignorum, his simul coctis usq; ad consummationem humidi- *cc*
 tatis, sublima Salem ammoniacum uerum & utilem, hunc ite-
 rum in sudore dissolue, & congela, & sublima à Sale communi
 semel, & est præparatus. Sal tartari fit de fecibus uini distillati
 calcinatis, tartaro ex eis dissoluto & congelato, & est præpara-
 tum. Sal urinæ, fit ex fecibus urinæ distillatæ calcinatis, & ite- *per filtrũ*
 rum in aqua sua dissoluitur & congelatur, & est præparatum, *p. 168, 24. 26.*
 & magni iuuamenti. Multi diuersi mode tractant de Salium *p. 169, 1.*
 præparationibus, nos autem inuentione nostra inuenimus has
 præparationes Salium breuiores, subtiliores, & utiliores ad
 nostrum propositum prosequendum, cum ex omnibus rebus
 uere calcinatis Sales per solutionem extrahantur, quæ per uia
 prælibatam præparari tenentur. Sufficiat igitur nos transire
 cum his magis usitatis. Alumen glaciale uel rochæ, duplicem
 habet præparationis modum, unum pro corporibus calcinatis
 abluendis: alium pro spiritibus sublimandis. Primo modo sic
 præparatur: Dissolue ipsum in aqua clara fontis, & destilla per
 filtrum, & coque ad eius tertiam partem, & pone in parapsidi-
 bus uitreatis, & descendit circa latera uasis, & in profundo alu-
 men præparatum cristallinum. Secundus modus est, ut alumen
 in uase terreo coquatur, quousq; humiditas euanescat, & in-
 uenies album spongiosum, & leue præparatum pro sublima-
 y tionibus,

tionibus, & alijs diuersis operationibus. Alumen plumosum, dissoluitur & congelatur ut prius. & est præparatum. Nunc de præparationibus atramentorum inuestigare expedit, cum multum necessariū sit illud, quod per ea colligimus in tincturis & ligamentis spirituum, & aliorum quæ ad illud spectant. Atramentum nigrum dissoluitur in aqua bulliente, & per filtrum distillatur, & congelatur, & est aptum. Cuperosa dissoluenda est in aceto distillato, clarificanda per filtrum, & congelanda, & sic est munda. Vitriolum Romanum alia præparatione non indiget, nisi quod in aliquibus casibus tenetur in igne mediocri & rubificatur. Amplius est certum, quod à corporibus imperfectis extrahuntur diuersa nobis necessaria, & sunt adminicula perfectionis in casu, quæ indigēt præparatione, & primo de Cerussa plumbi, Cerussa plumbi diluenda est in aceto distillato, purificanda deinceps à grossioribus, & illud quod ut lac emanauit, congelandum in Sole, uel lento igne, & est præparatum. De albo hispanico, Stanni, minio, eodem modo fit, sunt enim in urina distillata diluenda, & admodum Cerussæ præparanda, & sunt præparata. Viride aris in aceto distillato, soluitur, & rubificatum limpide congelandum erit lentissimo ignis calore, & est præparatum & aptum. Crocus ferri dissoluendus est in aceto distillato, & clarificandus, hæc aqua rubicunda croci congelata, dat tibi Crocum aptum. Aes ustum tritum & ablutum cum aceto distillato, per modum quem insinuauimus in præparatione Cerussæ, tibi subueniat. Litargirium in aceto distillato solutū, clarifica & congela, quia bene præparatū est, quod iterum quemadmodū alia prænotata dissoluere poteris, & eis uti, dissolutis & cōgelatis, & in hoc est inuestigatio profunda. Antimonium calcinatur, dissoluitur, clarificatur, & congelatur, & teritur, est præparatū. Lapis lazuli calcinat & abluitur tritus,

tritum, & est purificatus. Lapis Aemathites, ignitur, & extinguitur sæpius in felle taurino. Bolus armenus teritur & dissolvitur ut Cerussa, & congelatur. Cinnabari semel sublimandū est à Sale communi, & sic est præparatum. Tutia calcinatur & solvitur in aceto distillato, & est optime præparata.

SECUNDA PARTICULA

De spirituum mundificationibus. Caput V.

TRactauimus in prima particula, de eis, quæ nobis necessaria uidebantur in inuentione nostra certa, ad spirituum & imperfectorum corporum præparationem sufficienter. Intendimus hic nunc ampliare sermonem de spirituum sublimationibus seu præparationibus cuiusque speciei, quo ad nostri magisterij indigentiam completam. Ne discedas ab hac nostræ inuentionis doctrina, quam in meditatione profunda, & in operibus uidimus maxime nobis necessariam, & omnino certam. Hic uero pondera & specialem modum, in eorum præparationibus & sublimationibus inuestigamus, cum experientia omnino certa, & primo de Sulphure, & de suo compari, & sic de alijs per ordinem.

arsenico

De Sulphuris præparatione. Caput VI.

Sulphur uiuum, clarum, & gumosum tere subtilissime, & coque in lixiuio facto de cineribus clauellatis & calce uiua, colligendo superius combustibilitatem eius oleagineam extrahendo, quousque clarum uidetur: quo facto extrahe, & moue cum baculo, & caute extrahe illud, quod cum lixiuio egressum habuerit, partes grossiores inferius relinquendo. Illud autem extractum, infrigida parum, & impone ei quartam eius

y ij de

de aceto bono, & ecce totum congelabitur ut lac. Lixiuuum extrahe clarum quo ad poteris, residuum ad lentum desicca ignem & serua. De fecum amministratione hunc modum serua. Ad librā unam Sulphuris huius præparati, accipe de squamis ferri bene calcinatis rubeis libram unam, Aluminis roche bene calcinati libram unam, & Salis communis præparati libram semis. Hoc totum incorpora bene terendo cum aceto, ut sit liquidum, quod coque, mouendo quousq; totum bene denigratum fuerit, & desicca, tere optime, & pone in aludele cū largo cooperculo, & sit cooperculum alembici cum magna zona & larga, ad eleuationem spirituum conseruandam, sitq; aludel altitudinis pedis unius cum dimidio, ne calor ignis alembici zonā attingat, & sic sublima, ut docuimus in summa perfectionis nostræ. Collige autem quod in zona collectum fuerit densum, quod uero ad latera uasis superius in alembico adhæret leue & puluerisabile, proijce, quia combustibile & fœdum ac defœdans est. Collectum uero, per se pone in phialam, & coque super cineres tam diu donec humiditas combustiua paulatim deleatur, & serua munde, quia perfecte mundificatū est.

De Arsenici præparatione.

Caput VII.

Eius compar Arsenicum, post contritionem bulliendum est in aceto, & ibidem tota pinguedo combustibilis extrahenda & desiccanda. Sume deinde libram unam cupri calcinati, & semis aluminis calcinati, & salis communis præparati tantum ut aluminis, & tere cum aceto ut sit liquidum, & coque ut in sulphure, & sublima in aludeli sine alembico, & sit longitudinis unius pedis, collige album & densum clarum, & lucidum, & serua, quia satis est aptum.

De Argenti

Argentum uiuum sic sublima. Sume de eo libram unam, Vitrioli rubificati lib. duas, aluminis rochæ calcinati lib. unam, & salis communis lib. semis, & salis petrae quartam partem, & incorporatum sublima, & collige album densum clarum & ponderosum, quod circa uasis spondilia inuentum fuerit, & serua ut tibi de alijs scripsimus. Sed si in prima sublimatione inuentum fuerit turbidum uel immundum, quod tibi accidere poterit, propter tuam negligentiam illud cum eisdem fecibus noueris iterum sublimare & serua.

Summa Perfectionis cap. 45 pag. 70.

Marchasita trita ponatur in aludel magni fundi ad digiti spissitudinem, & primo Sulphur cum lento igne collige, & cum cessauerit, uigora ignem, renouato cooperculo, & ascendet quod Argenti uiui locum obtinet, ut tibi plenarie scripsimus in perfectionis nostræ summa completa.

Tutia puluerizata in aludelle posita magnæ ignitionis administratione, sublimatur & fit bona. Sal ammoniacus sublimatur à Sale communi, ut in practica de salibus tibi scripsimus. Argentum uiuum ita sublimatur rubicundissimum: Recipe libram unam Mercurij, & libras Vitrioli rubificati duas, & libram Salis petrae, simul mortificato, & sublima etiam ab alumine rochæ calcinato, & Sale petrae cum eisdem ponderibus. Et est magnum nostræ inuentionis secretum, nec sit pretermittendum, quin consideratio fecū sit notanda in Sulphuris sublimatione & sui comparis, quod Sulphur sublimatum à calce cupri, magis dealbatur, quam à calce ferri. Et sic inuestigandum

Gandum est de Arsenico, nam à ferro sublimatur magis rubeū. Possunt etiam sublimari à Vitriolo & alumine calcinato, & cū Sale communi & Sale petræ commixtis, & ita sufficienter tradidimus spirituum præparationes artificiose non modice.

TERTIA PARTICVLA

huius libri, quomodo corpora sint præparanda. Caput XI.

Tertiam nostram particulã ponimus imperfectorū corporum præparationem completam, & inuestigamus modū, qualiter præparari debeant ut perficiantur. quo ad completum primi ordinis uel secundi per se, sine medicina. Secundo præparationem eorum ad recipiendam medicinam albam, uel rubeam.

De præparatione Saturni. Caput XII.

Saturnum calcina, cum sale communi præparato fustum, cū spatula ferrea agitādo quousq; in cinerem uertatur, coque
 » per diem naturalem, & sit aliquantulum ignitus, & non mul-
 » tum, ablue cū aqua dulci complete, deinde calcina per triduū,
 » donec intime rubificetur, & si uis ad album, cum aqua alumi-
 » nis albi imbibe, & reduc cum oleo tartari, uel eius sale. Si uero
 » ad rubeum, imbibe cum aqua croci ferri, & uiridis æris prædi-
 » cto, & reduc cum sale tartari ut prius, & hoc itera quousque
 sufficiat.

De præparatione Iouis. Caput XIII.

Iouem calcina ut Saturnum. Et albifica eius calcem, per tri-
 duum ut in Saturno, nec errabis in eis reductione, quia
 difficilis est, nisi fiat in furno illorum qui per cinericia uel ce-
 menta

menta reducunt, & fit ad libitum. "Scias tu inuestigator huius operis, quod præparaciones fecum reductibilium plenarie in hoc libro conscripsimus, cum totus ^{hic} ^{liber} sit practicus cum inuestigatione certa compilatus." Sed in summa nostra præseruauimus nobis alium stylum magis Philosophicum, cum ibidem ut Theoricus, hic uero ut Practicus purus, artem cõplete inscripsimus. Vt autem artifex errare non possit, subiunge illud, quod reducere quæris, scilicet tantum, quantum illud quod præstare habet reductionem, & calcem diuisam cõducere. Sed intincturis est alia consideratio. Nam tingens multiplicandum est super tingendum, donec tinctura appareat quod considerabis in corpore uel medicina: & hoc est unum de secretis nostris." Postquam reduxeris hæc duo plumba, & inuenieris splendorem & colorem, & omnia alia ad uoluitum tuum forte ignitione carebunt, & ut consequaris intentum, incipe sic. Dissolue tutiam calcinatam, & stannum calcinatum, & has aquas misce, & cum hac aqua imbibe calcem stanni, uice post uicem, sic cum induxeris octauam partem tutiæ in totam calcem, reduc in corpus, & uide si ignitionem habuerit, bene quidem, si uero non reïtera, donec ignitionem habuerit. Et omnes aquas dissolutiuas spirituum & corporum ponam in fine libri huius, & quodlibet eius pro suo genere: nec mireris quod dispersimus huius practicæ specialia in diuersis uoluminibus, cū ab improbis hanc artē fugare conamur. Cum talk uel Mercurio præcipitato, uel uilius cū Luna pura ad hoc deducta calcinando & soluendo peruenimus ad horum duorum corporum, ignitionem & duritiã completam cū splendore inenarrabili. Scias tamen qd' sola speculatio, quæ multū ualet in Summa nostra, in hac nostra inuentione parum prodest. Sed terere, coquere, asfrire, inhumare, calcinare, fundere, destruere, cõstruere, corpora emundare,

Summa (libri quos Summam perfectionis dicit)

fit

cc

cc

Saturni et Jovis

cc

cc ΠΑΡΤΙΡΟΣ ΠΥΡΟΥ.

emundare, cum his clauibus aperies occultas seraturas arcani nostri, sine quibus ad huiusmodi conuiuij epulas non uocaberis. Destruere sine ira, & complebis cum lacticia.

lento igne

De præparatione Martis. Caput XIII.

MArtem sic præpara: Tere libram unam limaturæ eius, cum libra semis Arsenici sublimati. Imbibe illud cum aqua Salis petrae & alkali, ter reiterando, funde uolenter, & habebis ferrum album; itera quousque sufficienter liquefcat, cum dealbatione peculiosa.

De præparatione Veneris. Caput XV.

Veneris purgatio duplex est, una quidem ad album, alia uero ad rubeum. Ad album purgatur sic. Calcina ipsam solo igne, quemadmodum tradidimus in Summa nostra perfectionis. Sume ipsam calcinatam, tere libram unam cum uncijs quatuor Arsenici sublimati, & imbibe cum aqua litargirij ter uel quater, & reduc cum Sale petrae ac oleo tartari, Et inuenies corpus eius album splendidum pro medicina suscipienda. Est & alia preparatio eius ad rubeum. Tere libram unam limaturæ eius cum uncijs quatuor Sulphuris, uel laminas eius cum Sulphure cementando, & sic calcina & ablue cum Salis aqua & aluminis, & cum reductibus reduc in corpus mundum, aptum ad tincturam rubeam. Est etiam tertia præparatio eius. Calcina ipsam solo igne, & tunc dissolue partem eius, & tantum Tutia calcinatae dissolue, & cum dissolutione imbibe quater uel pluries residuum calcis. uel cum sola Tutia dissoluta, sic quod intret Tutia ultra calcis medium, & sic reduc cum reductibus, & habebis corpus mundum & splendidum, & cum paruo adminiculo ducitur ad statum altiore, si uerus inquisitor fueris ueritatis. Est & quarta præparatio eius, ex se ipsa calcinata

nata rubea, solo dico igne, facias uiride intensum, quod flos cupri nuncupatur. Illud autem uiride dissolue cum aceto distillato, & congela, congelatum cum reductibus reduc, quod aptum erit ad multa, si inuestigatio tua non erit negligens, in operibus similibus per nos datis. Hunc uero librum composuimus, ut sit introductorius Summæ nostræ, uel ea absente sit totius conclusio finalis, ad complementum utriusq; medicinæ. Nam hic ponimus practicam gradatim, illic uero theoreticam speculationis nostræ, modo magis generali, cum demonstrationibus manifestis ordinatam:

Q V A R T A P A R T I C U L A
huius libri de medicinis. Caput XVI.

SECUNDUM ordinem præmissorum practicabimus in hac quarta particula nostra, iterum inuestigationis modum componendi medicinam quamlibet, albam uidelicet & rubeam secundum naturam & proprietatem corporis transmütandi, uel ipsius Mercurij cum omnibus suis pertinentijs occultis & manifestis. Et in secundo uel tertio ordine, nihil sophisticum recipit hic liber noster, cum de ueritatis inuentione intituletur. Quamobrem primo de Elixirijs albis incipiemus.

De medicinis albis pro Ioue & Saturno.

Caput XVII.

MEDICINA alba pro Ioue preparato. Sume Lunæ purissimæ libram unam, Mercurij uiui libras octo, & amalgama, quo facto, abluere cum aceto distillato & sale communi præparato usq; ad colorem cælestinum, uel lazurij, quo abluto, extrahe de Mercurio quantum poteris, exprimendo per pannum spissum, & appone Mercurij sublimati duplum Lunæ, tere sufficienter, & coque in phiala uitrea cooperta per diem & noctem,

z

extrahe,

extrahe de Mercurio.

extrahe, tere, & iterum coque, frange phyalam; & separa illud quod sublimatum est ab inferiori puluere quasi rubeo, & caue de nimio igne, aliàs totum funderetur in massam nigram, puluerem pone super porphyriten, & adiunge ei duas partes Ammoniæ præparati, & partem unam Mercurij sublimati, tere trituratione bona, & imbibe cum aqua Salis alkali, uel aqua Salis petrae, si zozam non inueneris, & pone ad distillandum cum imbibitum fuerit cum lento igne, & extrahe totam aquam, sic ut remaneat sicut pix fusa, redde illi aquam, & sic ter faciendo. Deinde extrahe, & tere super lapidem, & desicca multum, imbibe cum oleo ouorum rectificato uel desiccato, uel cum oleo Salis alkali, uel petrae, uel tartari, donec fundatur cum ingressu, & proijce unam partem super quinq; Stanni præparati, & est Luna perfecta in secundo ordine, absq; errore.

Item alia medicina super Iouem. Sume talk calcinatum, & tere cum sale ammoniaco, ana, & sublima ter uel quater, & dissolue cum aqua, qua imbibe Lunam calcinatam, ut in prima medicina fecisti, toties donec bibat suum pondus, & da ei ingressum cum oleis prædictis, & proijce unam partem super decem partes Iouis præparati, & uidebis intentum. Tertia medicina Iouis fit cum una parte Lunæ dissolutæ in aqua sua, uidelicet stillicidij Cupri & Salis petrae, ut in fine habetur, cui ad iunge duas partes talk dissolutæ, uel Tutia calcinatae, & dissolutæ. recipiendo aquam ter uel quater, congela, & incera cum Arsenico sublimato, quousq; fundatur, & proijce unam partem super octo partes Iouis præparati. Et si uis has medicinas proijcere super Saturnum præparatum ad album, tunc minue Saturnum in suo triduo, & fac ut in Ioue.

PRima igitur medicina Solaris sic fit: Calcina Solem, amal-
gamando prius cū Mercurio, uelut in luna, extrahe Mer-
curium per pannum, tere cum duplo salis communis præpara-
ti, ponē super lentum ignem, ut recedat Mercurius, extrahe
salem cum aqua dulci, & desicca, & sublima ab eo tantum salis
ammoniaci, reddendo sibi quater, tunc dissolue in aqua uitrioli,
& petræ, & lameni, ut in fine libri huius habetur. Solue cro-
cum à ferro extractum per calcinationem, uel cuprum calcina-
tum rubeum. Iunge has aquas ana, extrahe aquam per distilla-
tionem, & redde sibi quater. Ultimo desicca, & imbibe cum
oleo tartari rectificato, ut in fine libri huius, quousq; fluat ut
cera, & tingit quatuor partes obrise. Secunda fit in sole soluto,
ut in prima, & uiridi facto de cupro, calcinato & dissoluto, ana,
mixtis & inceratis, distillando & reiterando, & in fine incera
cum sulphure præparato, quousq; fundatur ut cera, & tingit
octo partes Saturni splendide.

*medicina so-
laris (c. v. l.)*

Tertia fit ex auro soluto, & sulphure soluto, & uiridi disso-
luto, mixtis & præparatis ut in secunda, & in fine inceratis cū
oleo capillorum præparato, uel ouorum, quia una est uia, & ca-
dīt una pars super decem Saturni. Possunt etiam hæ medicinæ
proijci super Iouem præparatum in rubeum, & erit ita splen-
didissima perseverans materia, ut opus finissimum, secundum
eius gradum. Nam hæ medicinæ alterant in secundo ordine,
ut retulimus.

De medicinis albis pro Venere, & Marte.

Caput XIX.

TRanseamus nunc ad Veneris medicinas, & Martis, & pri-
mo de medicinis horū ad albū Sume argenti, ut supra cal-
cinati, partē unā, tere cum duabus partibus arsenici præparati,
z ij & una

& una parte Mercurij præcipitati, & imbibe cū aqua salis petrae, litargirij, ammoniaci, ana, quousq; pondus suum biberit, desicca & incera cum oleo albo, ut in alijs, quousq; fluat, & cadit una pars super quatuor Veneris, uel Martis præparatorū. Secunda medicina fit ex Luna calcinata, & tantum Iouis calcinati & soluti, misce, desicca, & incera, cum duplo horum arsenici sublimati, quousq; fundatur. Tertia fit ex Luna calcinata, ut supra, arsenici & sulphuris sublimatis & tritis, cum tantū salis ammoniaci, quod sublima ter ab eis, & proijce unam partem super sex horum duorum corporum præparatorum.

De medicinis rubeis, pro Venere & Marte. Caput XX.

Solaris uero medicina fit, ut sumas thutiae libram unam, calcina & dissolue in aqua uitrioli & petrae, tum cum ea aqua imbibe calcem Solis, ut bibat eius duplum, distilla, recipiendo aquam, & hoc quater reddendo. Ultimo incera cum oleo capillorum, uel felle taurino, & uiridis æris præparato, & erit excellens, purum, & laudabile. Tu autem porrige manum ad nostra dicta, aliter in uanum studes, & recipe in corde, in nostris uoluminibus intentionem nostram, & uidebis nos uerum inuestigasse.

De medicina tertij ordinis ad album. Caput XXI.

131, 23
146.
» Hinc uero ad tertij ordinis gradum ascendemus, Et primo de Medicina Lunari, tã pro corporibus imperfectis perficiendis, quã pro ipso Mercurio in ueram Lunam coagulando. Primo dissolue Lunam calcinatam in aqua dissolutiua ut prius, quo facto, coque eam in phiala cum longo collo, non obturato ori per diem solum, usquequo consumetur ad eius tertiam partem aquae, quo peracto, pone in loco frigido, & deuenient

nient lapilli ad modum cristalli fusibiles, & hoc est argentum
 reductum ad Mercurium nostrum fixum & fusibilem, de quo
 recipe uncias quatuor, de arsenico albo præparato uncias sex,
 & de sulphure præparato uncias duas, & misce simul bene te-
 rendo cum eo salis petrae, & ammoniaci, & pone in phiala cū
longo collo per septimanam, & indurabitur ut pix, extrahe, &
 iterum incera ut prius coquendo per quatuor dies, & iterum
 incera tertia uice, & inuenies illud oleum fusum infra triduū,
 & cum in frigidatum fuerit frange, & extrahe, & inuenies la-
 minam fixam, fluentem ut cera, & est primus gradus. Iterum
 appone tantum ut prius de noua materia, & iūnge cum isto
fermētō, & fac ut prius, & sic tertio, & quarto. Et inuenies me-
 dicinam cuius bonitas est magna & excellens, cadit enim su-
 per decem cuiuslibet corporis, uel ipsius Mercurij in lunam
 ueram. Hunc autē lapidem custodi, & ratiocinare per modum
à nobis traditum in summa nostra, & peruenies ad altiora. Nec
 enim proposuimus, cuncta in uno solo monstrare uolumine, cū
 liber librum exponat & declaret.

hoc est, quoties reiteras, .i. in infinitum
hoc est qd
reiteras tu
multiplicat

De medicina Solari tertij ordinis. Caput XXII.

Medicina uero Solaris fit ex Sole dissoluto, & præparato
 ad modū Lunę, cui appone sulphuris soluti partes tres,
 arsenici partem unam, ut in fine habetur, per omnia faciendo
 ut in Lunari capitulo, & erit medicina tingens omne corpus,
 & ipsum Mercurium in uerum solem, uel amplius, secundum
 modum iam tibi traditum. Lege & perlege Summam perfe-
ctionis nostrā, & inuenies modum regiminis tibi ordinatum,
 ut in in infinitum tingas, si ingenium acutum possideas, nec di-
 scurre hinc inde in diuersis philosophorum dictis ambiguis.
 Nam omnes ad unam tendunt perfectionem, tibi à nobis suf-
 z. iij. ficienter.

100, 22.
 pag. 147. 148

ficienter traditam. Experiri poteris, si tantum ualeas, sin autem, recede, quia damnum incurres & inanitionem.

De aquis solutiuis, & oleis inceratiuis:

Caput XXIII.

Flli doctrinæ perquire experimenta, nec desine, quia fructum in eis inuenies millecuplum, quia tibi soli hunc librum scripsi, quem complere uolo cum aliquibus aquis & oleis, in nostro magisterio multum necessarijs, cum ijs sigillabimus librum nostrum de perfectionis inuentione. Et primo cum aqua nostra dissolutiua, de qua mentionem fecimus in Summa nostra, cum loquuti fuimus de Dissolutione cum aquarum acumine. Primo sume libram unam de Vitriolo, de Cypro, & libram semis Salis petrae, & unam quartam aluminis lameni, extrahe aquam cum rubigine alembici. nam dissolutiua est multum, & utere ea in capitulis praelibatis: fit autem multo acutior, si cum ea dissolueris quartam Salis ammoniaci, quia soluit Solem, Sulphur & Argentum. Aqua alia philosophica nostra inceratiua. Sume oleum distillatum ab ouorum albuminibus, tere cum medietate Salis petrae, & Ammoniaci, ana, & fit optime, uel cum Sale alkali misce, & distilla ut prius, & in quantum hoc plus reiteraueris, tanto melius incerat: aut cum oleo tartarino, coniunge oleum praedictum, & distilla oleum inceratiuum album. Oleum inceratiuum rubeum. Sume oleum uitellorum, seu capillorum humanorum, cui adiunge tantum Salis ammoniaci, & iterum distilla, & hoc ter, et erit oleum rubicundissimum inceratiuum. Oleum uiridis aeris fit, cum uiride aeris dissoluitur in aqua salis Ammoniaci, et cum illo congelato, admisce oleum uitellorum, et distilla, et hoc ter renouando,

*leu atten
ceru albumin*

renouando, & habebis oleum uiridis æris ad incerandum aptum & utile. Oleum fellis fit, extrahendo à felle oleum, ut à capillis humanis, per omnia faciendo ut in alijs. Et non dico, quod ista dent humiditatem radicalem mineralem, (ut probauimus in Sulphure & Arsenico,) sed saluant tincturam à combustionem, donec ingrediatur, & postea fugiunt in expressione ignis, ut à nobis alibi narratum est. Quicumq; artifex secundum dicta nostra, in hoc libro nostro tradita, perfecte & studio se fuerit operatus, inueniet post complementum operis sui, nos uerum inuestigasse, et in hoc liber noster terminatur, qui de inventionem ueritatis seu perfectionis intitulatur.

F I N I S.

GEBRI ARABIS PHILOSOPHI SOLERTIS-

SIMI, RERVM QVE NATVRALIVM PERITISSIMI

Liber Fornacum ad exercendam χημείαν pertinentium. Inter-
prete Rodogero Hispalensi.

Præfatio, diuidens librum in tres partes. Caput I.

Onsiderauimus consideratione non fantastica, nos totam artem tradidisse in uoluminibus nostris. Sed ne ob inuidiam mordeamur, hunc librum Fornacū præscripsimus, in quo tractabimus practicam manua-
 nalem, tam in spirituum quam corporum præparationibus, ut artifices leuius contingere ualeant ad operis complementū. Cum ergo ultima cōsideratio in rerum cognitione magis propinquarum consistat, & in modo operandi, & res à rebus regimine ignis extrahi possunt. Et cum ad hanc rem peruenire nō possumus nisi separando superflua à contento desiderato, scilicet sulphuris combustibilitates & territates corpus quodlibet infœdantes: Hinc est quod primo singulos operandi modos tractabimus, utpote qualis furnus cum suis instrumentis spectet ad quamlibet rem præparandam, usq; ad operis complementum cum regimine ignis illi appropriato, & qualia uasa pertineant ad propositum, ut artifex perficere possit suam operationem. Secundo, quæ res præparandæ sunt, ut ex simplicibus seu commixtis uerum Solem uel Lunam generare ualeat cum splendore. Tertio narrabimus illa quæ perfici possunt cum alteratiuis, & quæ naturaliter alterantur cum complemento totali, Et modum permiscendi cum proportione debita, & cum

ertin) peruenire

um medicinis longē tempore ad hęc præparatis. In fine autē pertractabimus recapitulationem omnium experimentorum nostrorum, cum quibus peruenimus ad noticiam ueritatis huius,

PRIMA PARS HVIVS

libri de modis operandi.

De furno calcinatorio. Caput II.

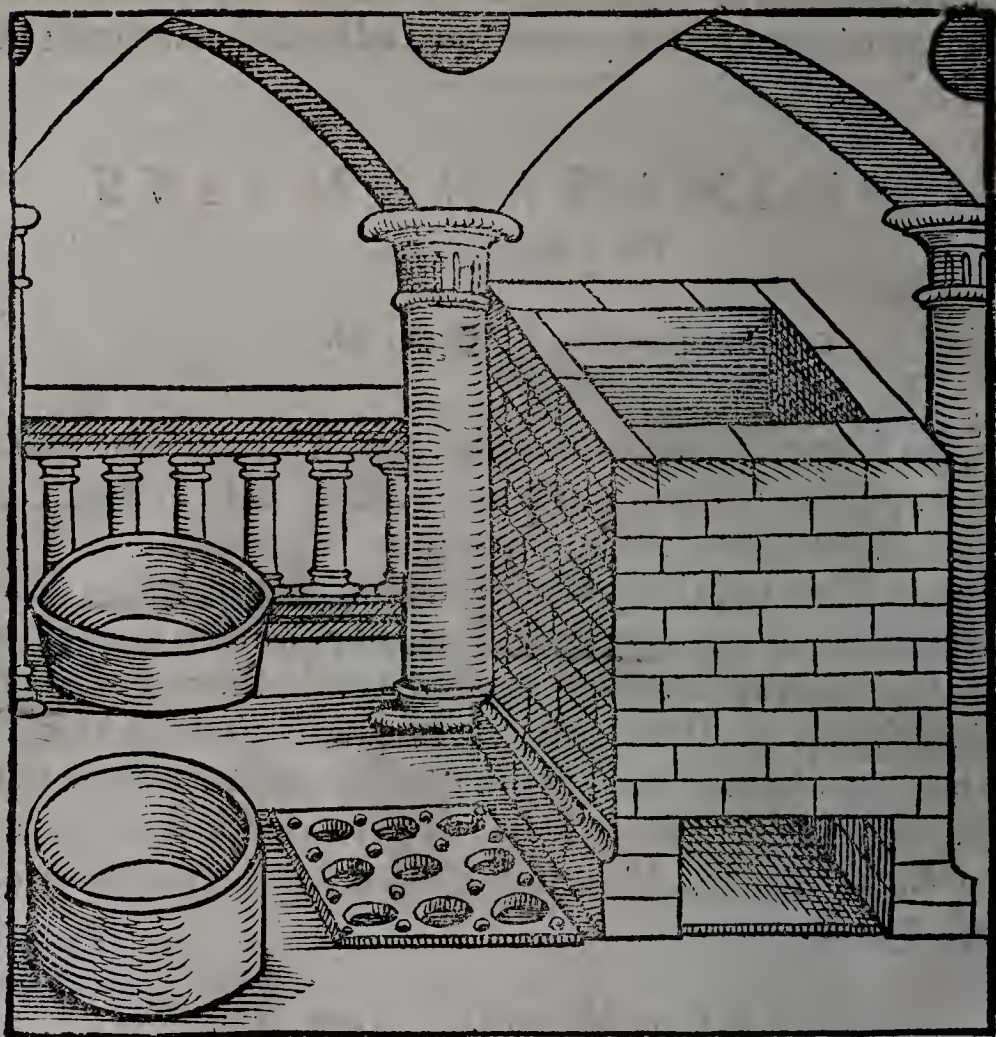
Fiat furnus calcinatorius quadratus in longitudine quatuor pedum, in latitudine trium pedum, & sit spissitudo parietum dimidij pedis in hunc modum. Ponantur ergo Luna Venus, Mars, uel alia res calcinandæ in patellis terreis de fortissimo luto, de quo crusibula fiunt, ut possint in ignis asperitate stare, usq; ad calcinandi totalem combustionem. Calcinationis thesaurus rei est, nec te tedeat calcinationis. Studeas autem in nostris uoluminibus quæ diximus. Per calcinationem mundificantur corpora imperfecta, & per reductionem calcinati in solidam massam. Et tunc proijciatur medicina nostra super ea, & gaude.

De furno sublimatorio. Caput III.

Fiat furnus sublimatorius, uidelicet per modum in Summa nostra de spirituum sublimatione prius traditum complete secundum hanc formam.

In sublimatione sulphuris debes cooperculū sublimatorij facere cū magno libero concauo cannali interius ad modū alem-

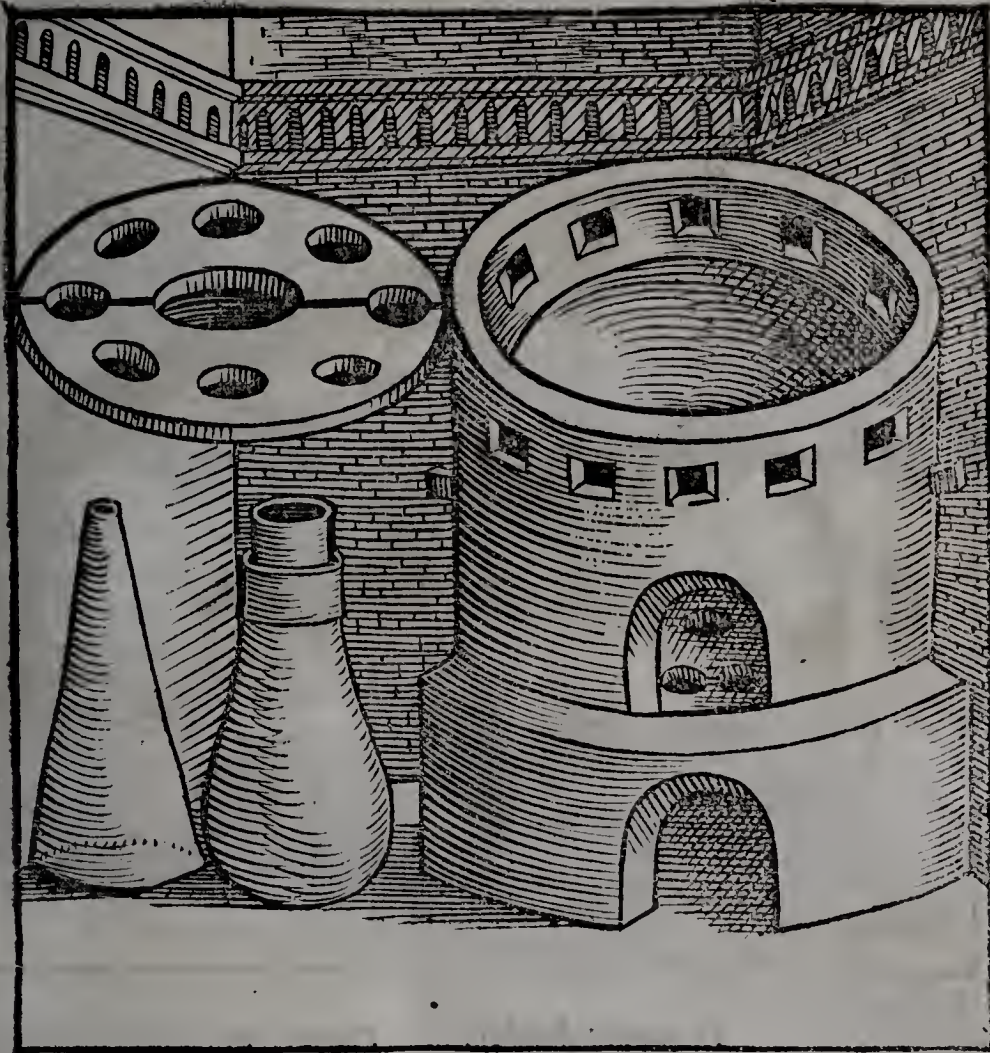
A bñi

bici sine naso. Nam aliter descenderet totum sublimatum ad fundum uasis præ nimio calore. Nam in fine sublimationis nõ ascendit sulphur, nisi cum expressione, usq; ad ignitionem aludelis, & nisi sublimatum in canali retineretur superius cum leuiter fundatur, descenderet iterum per uasis latera, usq; ad fundũ, & sic nihil inueniretur sublimatũ, ut notũ est expertis.

De furno

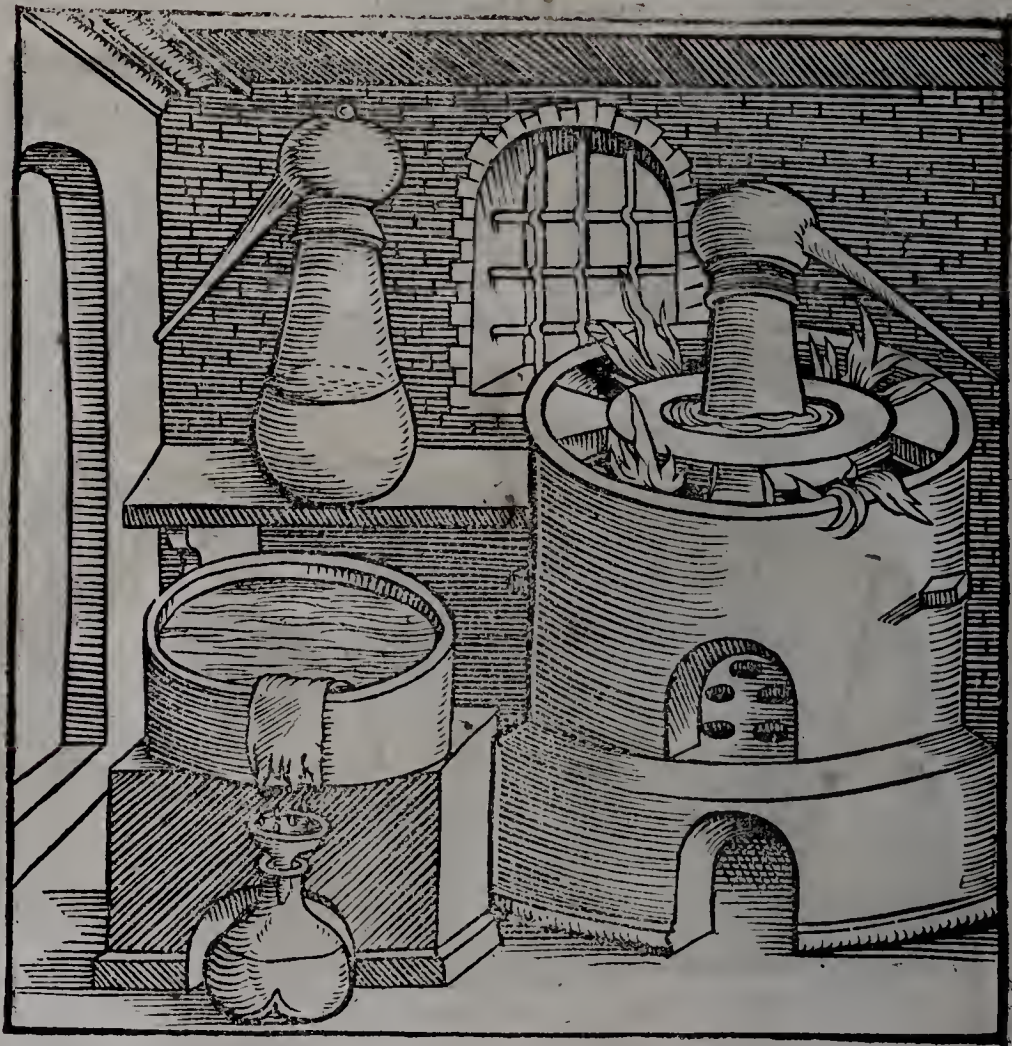
Furnus Sublimatorius.

De furno distillatorio. Caput IIII.

Furnus distillatorius est idem cum furno sublimatorio, fit autem uas distillatorium ad modum istius figuræ. Ignis autē administrandus est secundum exigentiam rei distillandæ. Modum autem sufficienter descripsimus distillatorium tam mineraliū, quàm uegetabilum, in Summa nostra perfectionis.

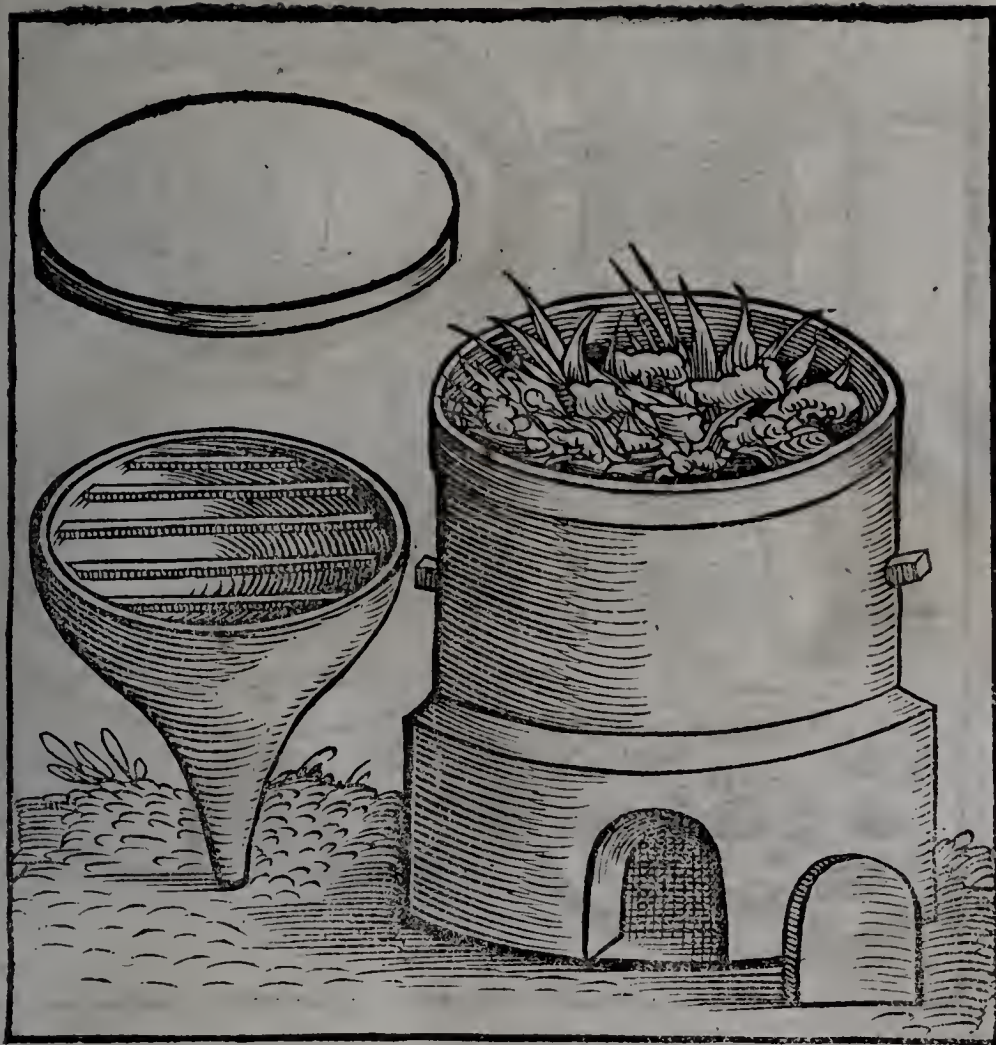
A ij De furno

De Furno descensorio. Caput V.

Furnus autem descensorius fit in hunc modum. Et est apud nos inter fusores cineritiorum, & cementorum mirabiliter usitatus. Reducuntur aut omnia corpora calcinata, combusta, soluta, & coagulata per hunc furnum in solidam massam. Imo cineritia & cementa, & teste seu crucibula, in quibus sepius fustum est argentum ad recuperationem illius metalli imbibiti.

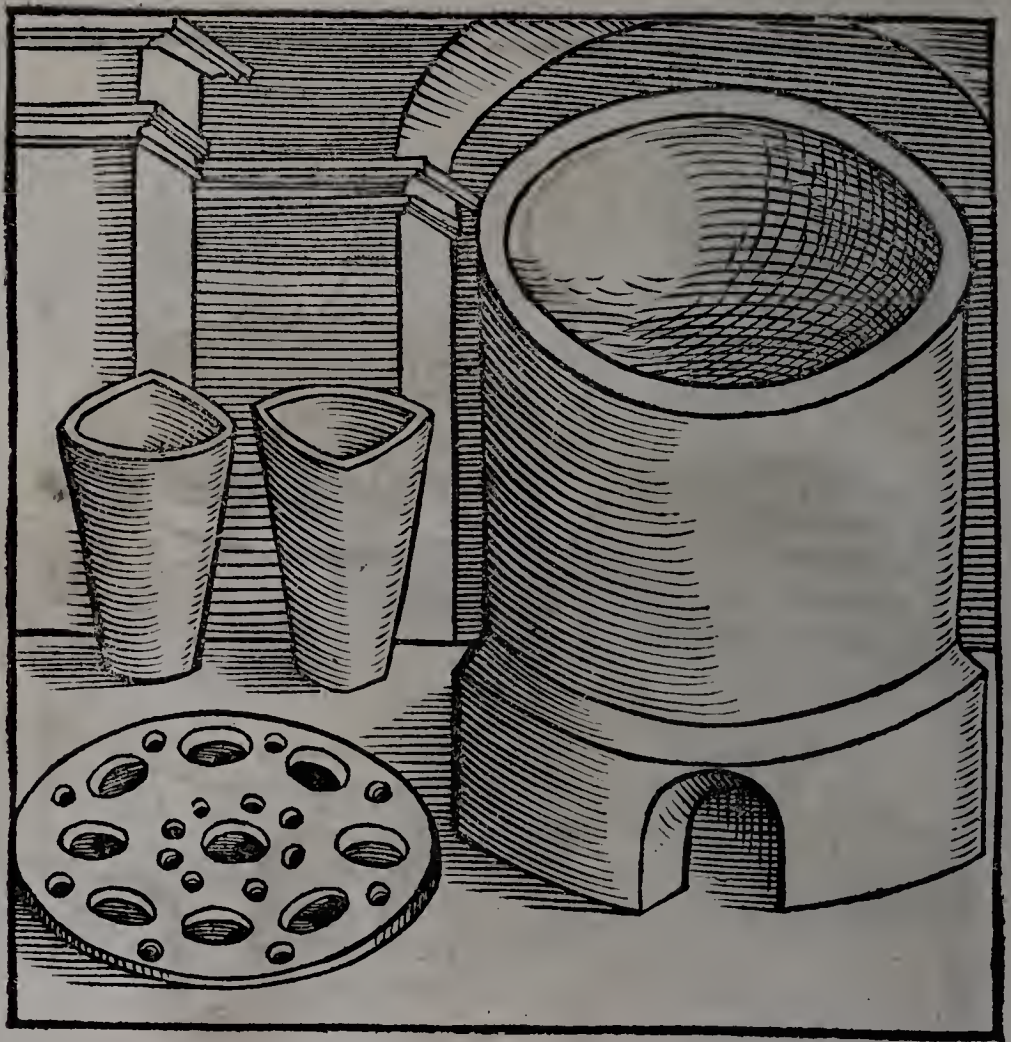
De

De furno fusorio. Caput VI.

Furnus fusorius, in quo omnia corpora leuiter funduntur per se, & est furnus iste multum usitatus inter fusores monetarios, nec non & aurichalcum in his furnis funditur, & tingeritur cum Tutia uel Calamina, ut notum est expertis, & sic fit.

A iij De fur-

De furno Solutorio.

Capit VII.

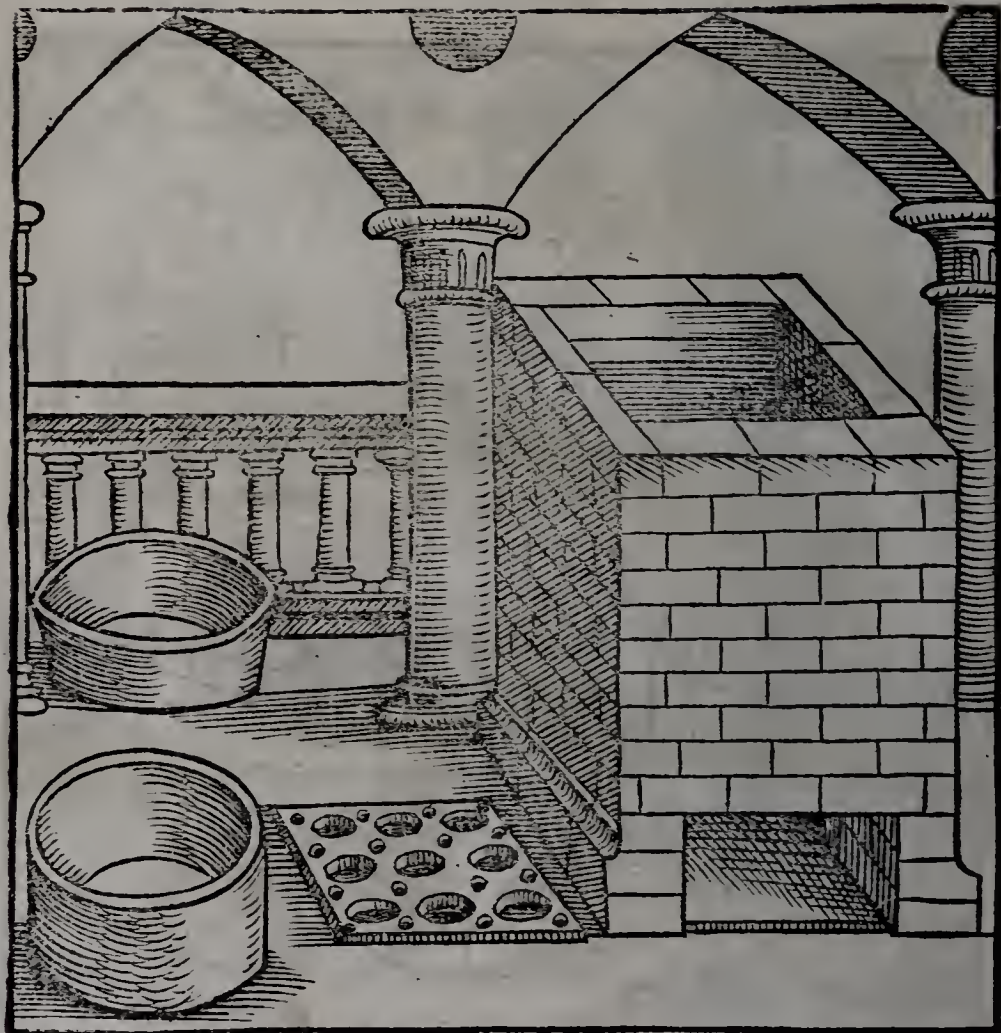
FVrnus dissolutorius fit cum cacabo aquæ pleno cum instrumentis ferreis, in quibus artificiose tenentur alia instrumenta, ne cadant, in quibus fit omnis dissolutio, & hæc est forma furni & uasorum, ut sequitur.

De

De furno fixatorio uel Athannor. Caput VIII.

Fiat furnus fixatorius ad modum furni calcinationis, & sit patella profunda terrea plena cineribus cribellatis. Sit autem uas cum materia fixanda bene sigillatum in medio cinerum situata, sic quod spissitudo cinerum subtus & superius & in circuitu sit ad spissitudinem quatuor digitorum, uel secundum:

secundū illud, q̄ fixare desideras, Quia maior ignis requiritur
 in uno q̄ in alio fixando, Per hunc furnū, & per hanc uiā perue-
 nerunt antiqui philosophi ad opus magisterij, quod notū est ue-
 re philosophantibus, quod per nos est satis monstratum suffi-
 ciēter in libris nostris, illis qui fuerint ueritatis inuestigatores,
 Et hæc super est figura Athannor. Qui uero in huiusmodi po-
 test magis ingeniari, nō excuset se ab hoc, per n̄ram traditionē.

SECVN-

S E C V N D A P A R S D E

R E B V S P R A E P A R A N D I S .

De præparationibus spirituum mediorum mineralium & aluminum. Caput IX.

IN hoc capitulo dicam præparationes spirituum, & primo Mercurij. Si autem perfecte desideras eum sublimare, ad libram eius pone salis communis libras duas & semis, & salis petrae libram semis, mortifica totum, simul terendo cum aceto, quousque non appareat in eo de uiuo aliquid, & sublima ut scis, quia utile. Sublimatur autem Mercurius rubeus, scilicet libra una eius, ab una libra salis petrae, & libra una uitrioli, cum quibus optime teritur, & sublimatur rubeus & splendidus. Sublimatur autem Arsenicum, scilicet libra una, à libra una limaturæ Veneris, & salis communis libra semis, aluminis calcinati quarta libræ unius. Mortificentur cum aceto super ignem mouendo, quousque totum denigretur, & iterum imbibe, desicca mouendo, & hoc ter. Sublima azymum, & utile. Sulphur autem decoctum in lixiuio & exsiccatum sublimatur cum eisdem fecibus, sicut arsenicum, excepto, quòd loco limaturæ Veneris ponitur limatura Martis, uel batitura squamæ eius, in uase prædicto. Sal autem ammoniacum à sale communi sublimatur, æquis ponderibus impositis. Tutia uero, & Marchasita, atque corpora imperfecta sublimantur, ut narratum est in Summa nostræ perfectionis. Sales uero & alumina præparantur, & bauratia, & uitriola, ut in libro nostræ inuestigationis sufficienter scripsimus.

De Calcinatione Iouis.

Caput. X.

B

Iupiter

Iupiter specialiter calcinatur sic: Sit testa magna super furnum situata, & stanno imposito, cum tantumdem salis communis preparati, & aluminis roche calcinati. Moueas semper cum spatula ferrea perforata, quousq; totum fuerit incineratum. Cribra & pone in igne, & sit semper ignitum, quousq; optime dealbetur, & serua.

De calcinatione Saturni. Caput XI.

Saturnus eodem modo calcinatur ut Iupiter sed calx eius rubificatur ut minium, quam serua.

De calcinatione Veneris. Caput XII.

Venus sic calcinatur: Ponitur in furno calcinationis predicto, uel in sua limatura, uel per se, uel cum arsenico puluerisato, uel cum sulphure, inungendo cum oleo communi, Et sic calcinatur per tres uel quatuor dies igne fortissimo. Calcinatū percute, ut cadat à tabulis, residuum calcina, calcinatū & tritum recalcina, quousq; optime rubificetur, & serua.

De Calcinatione Martis. Caput XIII.

Mars quidem calcinatur per eius limaturam in predicto furno, quousq; optime rubificatus fuerit, ut puluis impalpabilis sine tactu. Et dicitur crocus Martis.

De calcinatione mediorum mineralium.

Caput. XIII.

Omnia atramenta, sales, alumina, & Thutix genera cum tartaro, & alijs diuersis calcinantur in furno dicto Calcinatorio, cum igne mediocri, uel forti, secundum exigentiam

rei calcinandæ , ut patet in libro De inuestigatione perfecti magisterij, sed omnia corpora calcinantur ut in testamento nostro.

De ablutionibus calcium corporum combustorum.

Caput XV.

Ablutio omnium corporum combustorum & calcinatorum sic fit: Habeas primo uas terreum uitreatum, magnum, impletum aqua dulci calida. Cum qua ablue calcem quamcuncq; corporis calcinati, fricando sæpius, ut totum sal & alumen dissoluatur, tunc cum residentiam fecerit, euacua aquam caute, ne aliquid de corpore exeat lotionem. Calcinatū iterum impone in aquam calidam, & reiterna ut prius, quousq; bene & perfecte ablutum fuerit, & serua.

De incerationibus calcium ablutorum. Caput XVI.

Incerationes Calcium ablutorum fiunt sic: Calcem ablutam desicca, post dissolue in aceti distillati libris duabus, salis communis, aluminis glaciei, salis gemmæ, ana, uncias duas, & quatuor libras calcis ablutæ prædictæ, desiccata imbibe, quousq; totam imbiberit aquam prædictam, desicca, & serua.

De reductione Calcium in solidam massam.

Caput XVII.

Reductio illius calcis ablutæ & inceratae sic fit: Calcem incerata abluere cum urina distillata, quousq; extraxeris sales, & alumina cum spurcitiâ corporis calcinati, qua desiccata, ipsam imbibe cum oleo tartari, in quo dissolue ad libram unam olei, uncias duas salis Ammoniâci, & unciâ unam salis petrae. Sint autem calcis librae quatuor, & talis imbibitio fiat

B ij per ulces

per uices desiccando & imbibendo, & desicca, & descende in descensorio magno, & reduc in solidam massam, corpus purgatum, à sulphureitate combustibili, uirtute ignis calcinantis, Et à terrestitate foetida, uirtute salium, quæ in reductione secum retinent terræ feculentiam, corpore purificato ab immundicijs accidentalibus, quæ ei superuenerunt in minera sua. Quòd autem in radice suæ generationis ei innatum fuerat spurcitiæ, palliari poterit cum medicina, cuius maior pars argenti uiui substantiam in se contineat, ut à nobis monstratum est sæpius, in summa nostra, ad artis exigentiam.

De solutionibus corporum præparatorum, & de eorum coniunctionibus certis, cum proportione certa, ut meliora appareant cum fulgore, post eorum reductiones. Caput XVIII.

CVm dupliciter corpora ad perfectionem reducuntur, aut per præparationis modum, & commixtione perfectorum cum imperfectis, aut per medicinam ad hoc præparatam. Hic uero narrabimus, quare perfectum imperfectum perficit. Et etiam imperfectum ad perfectum reducitur cum præparationibus à nobis generaliter demonstratis. Et has præparationes in hoc capitulo specialius tractare proponimus sufficienter. In primis narramus, quòd corpus, ut prædictum est, mundatum per calcinationis & reductionis modum, uel limari oportet, uel in granulas diuidi, ut notum est. Quoniam post fusionem proicitur super tabulam minute perforatam super aquam frigidam, dictam aquam fortiter mouendo. Et iste est modus noster. Hanc granulaturam dissolue in aqua dissolutiua nostra, quæ fit ex sale petræ & uitriolo, quantum eius medium, uel limaturam eius dissolue in aquam limpida, Appone fermenti præparati tertiam eius partem, Extrahe aquam & redde, & hoc

hoc septies. Et postquam reductum est in corpus affina per suū
examen, & gaudebis de hoc quod generasti. Et quia pertracta-
uimus de corporum imperfectorum administratione perfe-
cta, nunc speciales regulas de quolibet corpore dabimus, ue-
riores & certas. Primo de Ioue incipientes dicimus. Postquam
præparaueris Iouem & reduxeris eum, dissolue illum in aqua
rum acumine, quo dissoluto, ut prædiximus, ad eius nouem
partes, adiunge de talk calcinato, & soluto partem unā, aquas
claras commiscendo. Hoc autem rectifica, aquam per alembi-
cum septies, extrahendo & reddendo. Et cum ultimo rectifi-
catum fuerit, da ei de aqua salis petrae imbibendo & desiccando,
& reduc in corpus mundum, ignitionem, & cineritium ex-
pectans. Si enim Argentum uiuum præcipitatum & dissolu-
tum, cum Luna dissoluta coniunxeris, & Ioui dissoluto, ut di-
ximus, apposueris, inuenies post reductionem corpus nobile
pertractatum, sub proportione prænominata. Saturni autem
regimen, completur eo præparato & dissoluto, cum tertia eius
fermenti rubei dissoluti, quibus ut prius præparatis, corpus
quidem pulchrum te inuenisse lætaberis. Veneris quidem
regimen specialius pertractantes, narrauimus quod eam præ-
paratam & dissolutam rectificabis septies uel pluries, aquam
ab ea distillando & reddendo. Qua coagulata, fac inde uiride
nobilissimum, cum sale ammoniaco in aceto distillato. Illud
autem uiride in uase Martis rubifica & dissolue iterum, cui ad-
iunge Lunæ præparatæ & dissolutæ tertiam partem eius, fer-
menti aquam post extrahendo & reddendo septies, hoc autem
reduc in corpus, & gaudebis. Martis autem regimen est, ut
Veneris, sed propter eius maximam foeditatem nihil boni in
eo expectabis. Lunæ uero regimen est, quod eam dissoluas
& coagules septies, uel ad minus quater. Et ad eam dissolutam,

adiunge aquas fixas rubificantes, quas narrauimus, & inuenies corpus aptum solare, quia cum Sole conuenit, & remanet cū eo quiete. Et sit tuum adiutorum Venus optime purgata & dissoluta, cum ab ea extrahatur sulphur mundissimum, tingēs & fixum. Et dico tibi quod Mercurius purificatus & fixus, habet palliare fœditatem corporum imperfectorum. Fixum uero Sulphur extractum à corporibus purum, colorare cum splendore. Et ex hoc magnum secretum tibi elicias, quod ipse Mercurius atq; Sulphur extrahi possunt, tam à perfectis quàm imperfectis corporibus debite præparatis. Sunt enim ad hoc adminicula, spiritus purificati & media mineralia, ut opus ad perfectionem reducatur congrue, necnon & peculiōse multum.

TER TIA PARS DE COR=

poribus perficiendis & medicinis alteratiuis.

De modo perficiendi tertij ordinis.

Caput XIX.

CVm autem sufficienter pertractauimus omnes modos imperfectorum corporum cadentes in secundo ordine, nunc ad tertij ordinis metas est transeundum. Quæ autem sint medicinae, & quales secundi & tertij ordinis, sufficienter demonstratum est in libro nostro perfecti magisterij, ubi demonstrauius demonstratione competenti & uera, lapidem nostrū de Argenti uiui substantia esse procreandum, & hoc sufficienter ut theoreticus speculatiuus. Hic uero practicam manifeste referabimus enodatam, & est, ut studeas Lunam uel Solem resolvere in aquam suam siccam, quam uulgus Mercurium uocat. Et hoc, ut duodenaria proportio contineat partem solam corporis perfecti. Nam si cum igne lento, hæc bene rexeris, inuenies per quadraginta dies corpus illud in meram aquam conuersum,

*partes uarias
y una p. cu
respon. p. u
ni. & 2. to. uel 6. di*

conuersum. Signumque suæ perfectæ dissolutionis est nigredo desuper apparens. Si uero utrumque opus album & rubeum perficere conaris, utrumque fermentum per se modo iam dicto dissolue & serua. Et est nostrum Argentum uiuum de Argento uiuo extractum, quod uolumus pro fermento. Pastam uero fermentandam extrahimus more solito ex imperfectis corporibus. Et ex hoc tibi tradimus regulam generalem, quod pasta alba extrahitur de Ioue & Saturno, Pasta uero rubea ex Venere & Saturno. Est autem ut in fermento corpus quodlibet per se dissoluendum.

De regimine Iouis & Saturni. Caput XX.

ET quia in hoc capitulo demonstrabimus regimen Iouis & Saturni. Primo innuimus quod hoc caput est ad album, & est modus talis: Accipe libram unam Iouis mundissimi, & funde, quo fuso impone duodecim libras Mercurij bene mundati, mouendo totum ut commisceatur, quod pone in phialam cū collo unius pedis, in furno Athannor. Et aliam phialam Saturni sic præparati, & subijce ignem lentum per septimanam, Et habebis pastam dissolutam, aptam ad fermentandum à fermento albo, secundum proportionem quam monstrabimus ad præsens. Sint pastæ Iouialis quatuor partes, Saturni tres, fermenti albi pars una, Ista dissoluta, ut diximus, misceantur per minima, & ponantur in putrefactione, in modum dissolutionis nostræ ignis mediocris per septem dies, quibus extractis & bene mixtis, per pannum liquidiora exprime, quod uero remansit spissum, in Chemia bene sigillatum, pone in Athannor, sicut prius, per tempus prædictum, & sic ter quousque biberit totam aquam suam. Tunc pone in Chemiam

Chemiam in furno fixationis per duodecim dies, tūc extrahe, & reduc cum reductentibus. Et illud inuenies, quod antecessores nostri maximo studio inuenerunt, generans generatum. Idem autem in cineritio cum plumbo affina. Et inuenies corpus albedine perfectum, generans perpetuo suum simile. Cuius expositionem unā cum cæteris meis antecessoribus, cum eo quod scripsimus, successoribus relinquo.

De regimine Veneris, & Saturni. Caput XXI.

Sint pastæ Veneris libræ tres, Saturni libræ duæ, fermenti libra una, his optime dissolutis, fiat cōmixtio per minima, quam serua calore, ut in albo dictum est, extrahe aquam, & quod in panno remansit, pone in Chemiam optime sigillatam per tres septimanas. Extrahe reddendo sibi tertiam partem aquæ suæ reseruata, & coque ut in capitulo præcedenti, Et sic ter. Cum autem biberit totam aquam suam, pone in orobo ad figendum. Et cum fixum fuerit, reduc cum reductentibus corpus paratum ad augmentandum & tingendum.

De regimine Martis. Caput XXII.

Cum Martis solutio nimiū inueniatur difficilis, propter quam plures modos, & diuersa etiam alia experimenta per nos facta, in fine huius libri pertractabimus. Sint ergo Martis pastæ libræ duæ, Veneris libræ quatuor, Saturni libræ quatuor, misceantur sine fermento, & coque per septem dies, & inuenies totum siccum. fige, & pone cum medietate eius Litargiri triti, & commixti simul in reductorio, & inuenies corpus minerale, & multum utile, si ea sapias, quæ pertractauimus sæpe.

De regi-

De regimine Lunæ. Caput XXIII.

Regimen Lunæ est, ut reducatur de minera sua ad nobilissimum, & hoc ut dissolvas eam, de qua accipe libras tres, Veneris dissolutæ libras quatuor, fermenti dissoluti libram unam, coniunge aquas, coque per septem dies cum lento igne, in Orobo clauso, ut in Marte, cum tota aqua sua, deinde fortifica ignem paulatim per alios septem dies, & sit quasi sublimationis. Sed per alios septem dies da illi parum fortiolem ignem, ut figatur tota aqua cum eo, quem pulverem in pauca quantitate reduc, & si retinuerit secum partem Mercurij, (quod leuiter scire poteris, si calcinare sciueris) bene quidem. Si uero non, iterum ad figendum impone, quousque sufficiat, hoc autem reduc cum reducentibus rubeis. Et Lunam coloratam, transmutatam, & fixam inuenies, quam honora. Nam si bene studueris in nostris uoluminibus, inuenies per considerationem nostram, super quæ actionem suam fundare debeat uerus inquisitor.

De regimine Mercurij. Caput XXIII.

Regimen Mercurij sit duobus modis. Primo ipsum benelotum, & purificatum, amalgamabis cum nostra subscripta proportione certa. Secundus modus est, ut ipsum distilles, & inde aquam uitæ facias. Quantum ad primum modum, hæc est proportio. Sint Mercurij uncia quadraginta octo, Solis uncia una, Lunæ uncia una, Veneris uncia una, Saturni uncia una. Funde hæc corpora, primo Venerem & Lunam. Secundo Solem. Tertio Saturnum. Extrahe ab igne, & sit in magno crucibulo, habeasque dictum Mercurium bene calefactum in alio, & cum indurare ceperit, infunde paulatim Mercurium, mouendo cum baculo, & reimponendo super ignem, & mouendo quousque bene fuerit amalgamatum cum Mercurio toto. Pone

C ad dissol-

ad dissoluendum per septem dies, extrahe aquam cū panno, residuum fac uolatile, supponendo ignem ignitionis. Istud iterū imbibe cum aqua sua tota, & pone ad generandum, iterum ad desiccandum per quadraginta dies, & inuenies lapidem, quem pone ad figendum, & habebis lapidem augmētabilem, usq; in infinitum. Custodi ergo hunc librum à filio tuo, quia iste exponit cuncta, quæ scripsimus in diuersis libris nostris.

De fermento Lunæ ad azymum. Caput XXV.

Fermentum Lunæ ad azymum, fit, cum Luna dissoluta fuerit, in aqua sua corrosiua. Et si hanc aquam decoxeris ad tertiam, & in aëre posueris per se in balneo, uel in fimo per aliquot dies, erit oleum Lunæ, & ipsum fermentū, quod serua ad albū.

De fermento solis ad rubeum. Caput XXVI.

Fermentum Solis, fit cum Sol dissolutus fuerit in aqua sua, & decoctus atq; præparatus secundum capitulum prædictum fermenti Lunæ, Erit fermentū solis ad rubeum, qd serua.

De fermento Fermenti, tam albi, quam rubei, super Mercurium. Caput XXVII.

Compositio medicinæ nostræ, quæ dicitur fermentū fermenti super Mercurium, fit per hunc modum ad album: Accipe fermentum Lunæ, quod est eius oleum, & appone duplum eius arsenici sublimati, & in aqua dissoluti, quibus appone Mercurij dissoluti quantum arsenici, commisce aquas, easq; pone super ignem per diem ad incorporandum. deinde extrahe aquam per alembicum, & redde. Et hoc quindecies sic incerando, & erit currens, ut cera fusibilis. Tunc appone tantum ceræ uirginæ fusæ, & commisce, & proijce super Mercurium

curium lotum, secundum quod tibi uidebitur expedire. Nam illud resolutum augmentatur in uirtute & pondere. Si autem ad rubeum sit hoc fermentum fermenti, dissolue solē in aqua sua, (compositiones autem omnes aquarum illarum, & aliarū rerum, sufficienter sunt traditæ in libro nostro, De perfectionis inuentione, & dissoluēdi modus, quare hic omisimus) quo Sole dissoluto, ad partem eius appone duas partes Sulphuris dissoluti, in eadem aqua simul, & tres partes Mercurij dissoluti. Sintq; omnia ista ueraciter dissoluta in aquam clarissimam, quibus mixtis coque per diē, ut fermentētur, deinde extrahe aquam, quindecies semper reddendo, incera cum cera crocea uirginea. i. oleo sanguinis, uel oleo ouorum, ad medium, proijce super Mercurium crudum, secundum quod uidebitur tibi expedire. Scias utiq; si hanc medicinam perfeceris, secundum modum tibi traditum in tertio ordine. Summæ nostræ de medicina Mercurij congelatiua, inuenies per reiterationem operis, & per subtiliationem eius, quod una pars tingit Mercurij infinitas partes, in Solem altissimum nobiliorem omni soli naturali.

pag. 187.

pag. 146. 147.
147. Cap. 82.
De medicina
coagulante
argentum viv

Recapitulatio experimentorum authoris.

Caput XXVIII.

CVm intendamus in hoc nostro uolumine declarare cuncta dubia, quæ accidere possunt cuilibet artifici cōcludā librū meū, cū omnibus ueris experimentis per me probatis, & expertis. Et per has operationes ueras percipere poterit investigator nouus, ueritatē seu falsitatē receptorum diuersorū sophisticorum, ne tempus suum exponat uiliter, & bona similiter, in falsificorum receptionibus. Et primo de spiritibus solis postea de alijs consequenter modis suis, tam de corporibus

inutiliter

C ij quàm

quàm de spiritibus. Sed istud capitulum diuisum est in duo. Primo narramus experientiam antiquorum per nos expertã. Secundo rectificationes eorum omnium. Sed ad ea quæ sunt albedinis, est prius insistendum, pro ut nos incepimus. Bona dealbatio. Recipe Realgaris unciam unam, Argentii uiui sublimati uncias tres & semis, Tartari calcinati unciam unam, tere & incorpora, & pone in phialam cum longo collo unius pedis, sic quod duo digiti intrare possint, & sit lutata, & pone super ignem coopertam cum panno. Fac primo ignem lentum per quartã horę, deinde subtus & incircuitu, augmenta ignẽ, quousque furnus ulterius ardescat cum ignitione, infrigidatũ frange, & quod metallinum inueneris, extrahe & collige magnam copiam. Quia iam dicam tibi modum, qualiter hæc medicina rectificetur utiliter. Dealbatio artificiosa. Super Tutiam sublimato unam partem Mercurij sublimati, & duas partes Arsenici sublimati, quousq; habuerit ingressum. hoc Venerem dealbat clare, & speciose multum. Item alia. Cum litargirio dissoluto imbibe Mercurij sublimati partes tres, Arsenici sublimati partes duas, quousque fiant octo pondera. Cui adiunge Arsenici sublimati alia octo, tere simul, & funde cum oleo tartari & dealbabis Venerem præparatam ad libitum. Item alia. Arsenicum metallinum cum tantundem calcis Lunæ, tere, & imbibe cum aqua salis ammoniaci, & desicca, & tere, & post dissolue salem tartari in aqua salis petrae, cum quo oleo imbibe medicinam, desicca eam ter incerando, & desiccando, & gaudebis de hoc, quod nunc narrauimus. Item alia nostra. Iouem calcinatum, ablutum, & desiccatum, toties imbibe cum Arsenico metallino, cum medietate eius Mercurij sublimati, quousque fundatur, & intret Venerem. nam ipsam dealbat splendide, præparatã. Itẽ. Super Tutia calcinatã, dissolutã, & coagu-

& coagulata, sublima Arsenicum sublimatum album, sic quæ
 Arsenici sunt tres partes, Tutia uero una, reiterando sublima-
 tionem super ipsum quater. nam habet ingressum cum illis.
 adiuuge Mercurij sublimati medietatem totius, terendo & in-
 cerando quater cū aqua salis ammoniaci, petræ & tartari, ana,
 cum quo coagulato. Cementa laminas Veneris præparatas, &
 funde, & erit res ualde pulchra. Item alia. Venerem calcinatā
 & incerata tere, cui adiuuge Arsenici sublimati, & dimidiā
 partem Mercurij sublimati, quibus bene tritis, & mixtis, ad-
 iunge parum de aqua Ammoniaci, incerando super marmore,
 post desicca & sublima. Sublimatum redde fecibus iterum im-
 bibendo. Et sic ter, in quarta uice imbibe cum aqua petræ, &
 sublima id, quod sublimari patitur, reitera, donec fufum mane-
 at in fundo, illud autem in cupro præparato, resplendet cū
 nitore. Item. Super calcem Veneris præparatam, toties sub-
 luma Arsenicum sublimatum, quoad aliqua pars Arsenici re-
 maneat, cum eo in asperitate ignis. Illud autem imbibitum cū
 aqua petræ, & ultimo inceratum cum aqua Lunæ & Mercurij
 præcipitati, in fine cum oleo tartari rectificati, quousq; fluat,
 Martem dealbat mirifice. Et intrat secundum ordinem, si saga-
 citer ambulaueris in conuallibus huius artis. Dixi nanq; ali-
 bi, quod si Mercurij ubique præcipitati obtineat in comini-
 xto, splendidius ambulabis, præcipue si fermentum album
 dissolutum, cum Mercurio dissoluto, post aliqualem eius fi-
 xionem, adiunctum fuerit per medium incerationis, inuenies
 te iuxta uiam ambulasse. Et quia probauimus Iouem qualiter-
 cunq; præparatum, in toto primo ordine totaliter inutilem,
 qualecunq; sibi magisterium superuenerit, etiam Saturnum
 & Martem: propter hoc in Summa nostra, dedimus eum me-
 dicinæ tertij ordinis subseruiturum, quia excellentissime ibi
 C / iij decoratur,

decoratur, ut sapius est probatum in Summa perfectionis nostræ, & iam infinitos modos de facto probauimus, & sciuimus. Aptiora tamen descripsimus de ipsius Veneris dealbatione.

Ludi Mercuriales. Caput XXXIX.

NVnc autem incipiam de Ludis Mercurialibus. Fac cementum de litargirio argenteo, & sale alkali de zoza, hoc pone in crusibulo ad spissitudinem digiti, ibidem pone globum amalgamationis Mercurij & Lunæ, superpone residuum cementi, ut sit globus in medio cementi. Desicca, luta, & pone in lento igne per medium diem, paulatim ignem uigorando, sicq; de uespere, usq; ad crepusculum calere incipiat, cum modica ignitione extrahe, & in cineritio affina, & erit Luna in pondere, & surditate, & fixatione multum melior. Item. Lunam amalgama cum mercurio, cui adiunge tantum Saturni, quantum est Lunæ. pone in crusibulo alio, sic, quòd tres quartæ sint uacua, superpone oleum sulphuris, & coque usq; ad olei consumptionem, post tene per duas horas in igne mediocri, & generabitur ibi lapis niger, cum paruo rubore, hunc lapidem fac transire per cineritium, & Lunam inuenies augmentatam in pondere, surditate & fixatione. Item aliud præmeditandum. Lunam amalgamatam cum Mercurio tere cum duplo eius arsenici metallini. Cui adiunge Veneris amalgamata proportionem decuplam, Lunæ scilicet & arsenici, tere totum, & fige, & reduc in corpus, & bene tibi erit,

Citrinatio Lune. Caput XXX.

Postquam duximus in cognitionem illorum albantium cum magisterio, Nunc ad citrinationem Lunæ accedamus, specialius

specialius quā in Sūma nostra. Zyniar nostrum philosophicū
 ex Venere præparata deductum, dissolue cum aqua dissolu-
 tionis Lunæ, cui adiunge medium eius Mercurij rubificati per
 sublimationē, & aliquāter fixati & dissoluti, Lunæ autē disso-
 lutæ quātū ipsum zyniar appone, quibus fermentatis per diē,
 extrahe aquam per distillationē & redde, & hoc decies. In fine
 coagula & reduc in corpus, & gaudebis ab inuento. Aliter.
 Solue ipsum zyniar & crocum nostrum præparatum cū Mer-
 curij sublimatione, quousq; rubescat, adiunge tantum salis am-
 moniaci, & sublima ter ab illo croco, quod dissolue. Sint autē
 crocus & zyniar ana, cui adiunge tantum de Luna dissoluta,
 quantum de duobus, fac ut in præcedenti inceraudo, & reduc,
 quia leue. Item. Alium modum tibi tradimus leuiorem.
 Recipe croci & zyniar dissolutorum ana, adiunge tantum au-
 ri dissoluti, incera ut prius. In fine congela, & da illi quartam
 eius de oleo salis petrae, & proijce tantum Lunæ, & erit tinctu-
 ra cum citrinali aspectu. Aliter autem & optime. Fac a-
 quam de zyniar nostro, & de illo croco nostro, & imbibe calcē
 Solis & Lunæ ana, quousq; biberint eorum pondus. In fine in-
 cera cū oleo ammoniaci & petrae, & reduc in corpus nobile.
 Item, Sublima ammoniacum à uiridi nostro, cui tunc adiunge
 crocum & zyniar, ex quibus bene commixtis, sublima bis uel
 ter, ammoniacū extractum de prædicto, & in fine dissolue to-
 tum, cui adiunge tertiam auri dissoluti, incera ut prius, & con-
 gela. Et proijce supra Solem & Lunā, ita quod Lunæ sint duæ
 partes, Solis autem una, & erit bonum.

Finis libri Fornacum.

Dectif.

DOCTISSIMI VIRI ROGERII BACHONIS

DE ALCHEMIA LIBELLVS,
cui titulum fecit, Speculum Alchemiæ. paginis 12.

P R A E F A T I O.

MULTIFARIAM, multisq; modis loquebantur olim philosophi per sua scripta, quum uelut in ænigmate, & quasi nebulosa uoce, scientiam quandã præ cæteris nobilem, nobis penitus obumbratam reliquerunt, & sub desperationis uelo negatam omnino, & hoc non sine causa. Quare ego præcipio, ut præ omnibus aliorum scriptis, super ista septem capitula, transformationem metallorum in se continentia, mentem tuam firmiter fundes, & eorum principium, medium, & finem sepius in corde reuoluas, & subtilitatem talem in eis inuenies, qua adimplebitur animus tuus.

De diffinitionibus Alchemiæ.

Caput I.

IN pluribus antiquorum codicibus plures inueniuntur istius artis diffinitiones, quarum intentiones nos in hoc capitulo considerare oportet. Nam Hermes de hac scientia dicit: Alchemia est scientia corporea, ex uno & per unum simpliciter composita, preciosiora adinuicem per cognitionem & effectum coniungens, & eadem naturali commixtione in genus melioris conuertens. Alius quidam dicit. Alchemia est scientia docens transformare omne genus metalli in alterum. Et hoc per medicinam propriam, sicut patet in multis philosophorum libris. Quare Alchemia est scientia, docens facere, & generare quandam

ubi hæc Hermetis definitio inueniatur.

quandam medicinam, quæ elixir nuncupatur, quæ quando
projicitur super metalla, seu corpora imperfecta, perficit ipsa
complete in momento projectionis.

De principijs naturalibus, & procreationibus
mineralium. Caput II.

Secundo principia naturalia, & procreationes mineralium
perfecte declarabo. Vnde primo notandum est, quod prin-
cipia mineralia in mineris sunt Argenti uiuum & sulphur.
Ex istis procreantur cuncta metalla, & omnia mineralia, quo-
rum multæ sunt species, & diuersæ. Sed dico quod natura sem-
per proposuit, & contendit ad perfectionem auri. Sed acciden-
tia diuersa superuenientia transformant metalla, sicut in mul-
tis inuenitur philosophorum libris satis aperte. Nam secundum
puritatem & impuritatem prædictorum duorum, scilicet Ar-
genti uiui, & sulphuris, pura & impura metalla generantur,
uidelicet: Aurum, argentum, stannum, plumbum, cuprum,
ferrum. De quorum natura, uidelicet puritate & impuritate
uel immunda superfluitate, & defectu talia accipe uera. De
natura auri. Aurum quidem est corpus perfectum, ex Argen-
to puro, fixo, claro, rubeo, & ex Sulphure mundo, fixo, rubeo,
non adurente generatum, & nullum habet defectum. De na-
tura Argenti. Argentum est corpus mundum, purum, ferè
perfectum, ex Argento uiuo puro, ferè fixo, claro, & albo, &
de tali Sulphure procreatum, & deficit ei pauca fixatio, & co-
lor cum pondere. De natura Stanni. Stannum est corpus
mundum imperfectum, ex Argento uiuo puro, fixo, & non fi-
xo, claro, albo in suo manifesto, & rubet in suo occulto, & de
tali sulphure procreatum, & deficit ei sola decoctio siue digestio.
De natura plumbi. Plumbum est corpus immundum &
D imperfe-

imperfectum, ex Argento uiuo impuro, non fixo, terreo, feculento, aliquantulū albo in manifesto, & rubeo in occulto, & ex tali sulphure adustibili ex aliqua parte procreatum. & deficit ei puritas, fixatio, cum colore & ignitione. De natura cupri. Cuprum est corpus immundum & imperfectum, ex Argento uiuo impuro, non fixo, terrestri, adurente rubeo non claro, & ex tali sulphure generatum, & deficit ei fixatio, & puritas cum pondere, habetq; nimis de colore impuro, & terrestreitate nō adurente. De natura Ferri. Ferrum est corpus immundum & imperfectum, ex Argento uiuo impuro, nimis fixo, terrestri adurente, albo & rubeo, non claro, & ex tali sulphure generatum, & deficit ei fusio, puritas, & pondus, & nimis habet de sulphure fixo immundo, & terrestreitate adurente. Hæc ergo iam dicta Alchemista quilibet notare debet.

Ex quibus propinquius materia elixiris sit.

elicienda.

Caput III. notabile hoc caput.

IN iam dictis, sufficienter determinata est procreatio, tam perfectorum quàm imperfectorum metallorum. Nunc ad materiam imperfectam perficiendam eligendamq; redeamus. Cum ex capitulis præcedentibus satis notum sit, quod ex Argento uiuo & Sulphure cuncta procreentur metalla, & quomodo ipsorum impuritas immundiciaq; corrumpit, & cum nulla res metallis adhiberi debeat, quæ non ex ipsis sit composita seu orta, satis nobis aperte relinquatur, quod nulla res extranea, quæ ex his duobus non sumpsit originem, potens est & sufficiens ipsa perficere, uel eorum transmutationem facere nouam. Quare admirandum est, quod aliquis prudens suam fundat intentionem super animalia, siue uegetabilia, quæ ualde sunt remota, cum inueniantur mineralia satis propinqua.

Nec

Nec credendum est omnino, quod aliquis philosophorū, po-
 suerit artem in prædictis remotis, nisi similitudinarie. Sed ex
 prædictis duobus fiunt metalla cūcta, & nihil eis adhæret, nec
 eis coniungitur, nec ea transmutat, nisi quod ex illis est. Et sic
 de iure oportet nos accipere Argentum uiuū & sulphur, pro
 lapidis nostri materia. Nec Argentum uiuū per se solum, nec
 sulphur per se solum, aliquod generat metallum, sed ex ambo-
 rum commixtione diuersa metalla diuersimode procreantur,
 & mineralia multa. Ergo ex amborum commixtione materia
 nostra constat eligenda. Sed finale nostrum secretum, est excel-
 lentissimum & maxime occultum; Ex qua re minerali debeat
 fieri propinquius & uicinius, Et hoc ipsum eligere sollicitè te-
 nemur. Pono igitur, quod eligatur materia nostra, primo ex ue-
 getabilibus, ut sunt herbæ, arbores, siue omne progrediens è
 terra, Tunc oportet inde prius fieri Argentū uiuū, & sulphur,
 per longā decoctionē, à quibus; & à quorū operatione excusa-
 mur. Cum nobis natura proponat Argentū uiuū & Sulphur.
 Et si eligeremus ex animalibus, ut sunt sanguis humanus, ca-
 pilli, urina, egestio, oua gallinarum, & omnia quæ ex animalibus
 procedunt, oporteret etiam ex ipsis fieri Argentum uiuū
 & Sulphur decoquendo, à quibus excusamur, ut prius. Sin eli-
 geremus ex medijs mineralibus, ut sunt omnia genera Magne-
 siarū, Marchasitarū, Tutiarum, Atramentorū, seu uitriolorum,
 aluminū, Baurach, saliuū, & aliorū multorū, oporteret similiter,
 ut ex prædictis, Argentū uiuū inde fieri & Sulphur decoquē-
 do, à quibus, ut ab alijs præcedentibus excusamur. Et si elige-
 remus aliquē ex septem spiritibus per se, ut solum Argentum
 uiuum, aut Sulphur solummodo, aut Argentū uiuum, & unū
 è duobus sulphuribus, aut sulphur uiuum, aut auripigmētum,
 aut Arsenicum citrinum, aut rubeū solum uel cōpar, nequaquā
 D n̄ perficere.

ex argento vi
 et sulphure,
 2. v. 3.

videntur quaedam
desideria sicut com-
pensationis propor-
tionem sciamus.

insuria

Et si

VB

nihil videtur *
esse. verba, nec
arte ad opus, pen-
tent a preced.
sed si essent plus-
pristinum in
argentum vivum,
unde aurum et
argentum ortum
habent. cum sum-
me volatilis natura
aut argenti, eo quod argentum vivum resolvit et liquefacit aurum et ar-
gentum sibi admixtum.

perficeremus, quia cum nunquam natura perficit aliquid, sine
amborum commixtione æquali, nec nos, à quibus tunc, ut à
prædictis Argento uiuo, & Sulphure, in sua natura excusamur.
Finaliter, si eligeremus ipsa, quodlibet sicut est, oporteret nos
commiscere secundum debitam proportionem, quam huma-
nam ignorat ingenium, & postmodum de coquere, ad coagula-
tionem in solidam massam. Et ideo excusamur à receptione
amborum in sua propria natura, uidelicet Argenti uiui & Sul-
phuris, cum ignoremus dictarum proportionem, & inuenia-
mus corpora in quibus inuenimus prædicta proportionata,
coagulata & coadunata debito modo. Hoc secretum tene se-
cretius. Aurum est corpus perfectum & masculinum, sine su-
perfluitate aliqua aut diminutione. Et si imperfecta, sola lique-
factione sibi commixta perficeret, esset elixir ad rubeum. Ar-
gentum est etiam corpus ferè perfectum & foemineum, quod
si etiam imperfecta ferè perficeret sola fusione uulgaris, esset
elixir ad album, quod non est, nec esse potest, quia solummodo
perfecta sunt. Quod si illa perfectio esset commiscibilis imper-
fectis, non imperfectum cum perfectis perficeretur, sed potius
illorum perfectio cum imperfectis diminueretur, & imperfi-
ceret. Sed si essent plusq̃ perfecta, uel in duplo, uel in quadru-
plo, centuplo, uel ultra, interim perficerent imperfecta. Et quia
natura semper operat simpliciter. Perfectio in eis simplex est,
& inseparabilis, & incommiscibilis, nec arte ad opus abbrevi-
andum ponerentur in lapide pro fermento, & reducerentur
tunc in pristinum, quum summe uolatilis superat summam fi-
xi. Et quia aurum est corpus perfectum, ex argento uiuo ru-
beo, claroque, & ex tali sulphure, ideo non eligimus ipsum pro
materia lapidis ad Elixir rubeum, eo quod ita simpliciter est
perfectum, sine mundificatione ingeniosa, & tam fortiter di-

aurum et arg. nro

albus et rubro

mercurius diuisus

nobis

sed non

argentum vini, superat summe fixam naturam auri gestum,

gestum, & coctum naturali caliditate, quod cum igne nostro artificiali uix in aurum & argentum operari ualemus. Et quāuis natura aliquid perficiat, tamē intime mundificare, seu perficere, ac purificare ignorat, quia simpliciter operatur super illud, quod habet. Quare si eligeremus aurum uel argentum pro materia lapidis, uix aut difficulter inueniremus ignem in eis agentem. Et licet non ignorēmus ignem, tamē ad intimam sui mundificationem & perfectionem peruenire nō possemus, propter sui fortissimam compactionem, & compositionem naturalem, quare excusamur à receptione primi ad rubeum, seu secundi ad album, cum inueniamus rem, uel corpus aliquod, ex tam mundo, uel mundiore sulphure, & argento uiuo, super quod natura parum, uel minimum est operata, quod cum igne nostro artificiali, & experientia artis nostræ, ad congruam sui decoctionem, mundificationem, colorationem & fixationem cum ingenioso nostro opere, super hoc continuato, ualemus peruenire. Eligenda est ergo materia, in qua est argentum uiuum mundum, purum, clarum, album, & rubeum, non ad complementum perductum, sed commixtum æqualiter & proportionabiliter, per modum debitum cum sulphure tali, & in massam solidam congelata, ut cum ingenio & prudentia nostra, igneque nostro artificiali ad mundiciam sui intimam, & ad ipsorum puritatem peruenire possimus, & talem efficere, quod ipsa post operis complementum sit millies millesies fortior & perfectior, quàm ipsa corpora simplicia caliditate naturali decocta. Esto igitur prudens. Nam si in capitulis meis subtilis & ingeniosus fueris, in quibus manifesta probatione, & aperte materiam lapidis cognoscendam demonstraui, gustabis illud delectabile, super quod philosophorum intentio cadit tota.

De modo agendi, & igne moderando, & conti-
nuando. Caput 1111.

CRedo te inuenisse, si non es durissimæ ceruicis, & uelo
ignorantiæ totaliter perfusus, uel insipientiæ, per uerba
iam dicta, certam philosophorum materiam, lapidis benedicti
peritorum, super quam operatio Alchemiæ est adhibenda, cū
imperfecta conamur perficere, & hoc cū plusquàm perfectis.
Et cum nobis natura tradidit imperfecta solummodo cum per
fectis, oportet nos plusquam perficere, materiam in capitulis
notam, cum nostro opere & labore artificiali. Et si ignoramus
agendi modum, quid est in causa, quòd non uidemus qualiter
natura, quæ olim metalla perfecit, frequenter operatur? Vide-
mus ne quod in mineris per continuatam caliditatem quæ in
montibus mineralium est, aquæ grossities in tantum decoqui-
tur & inspissatur, ut fiat per tempus argentum uiuum? Et ex-
pinguedine terre per eandem decoctionem & caliditatē gene-
ratur sulphur? Et quod per illam caliditatem perseuerantur
super ipsa continuatam, ex prædictis secundum ipsorum puri-
tatem & impuritatem, cuncta generantur metalla? Et quod na-
tura tam perfecta quàm imperfecta cuncta, sola decoctione per-
ficit, siue facit metalla? O nimia dementia, quid uos, rogo, co-
git per aliena regimina melancholica & fantastica uelle perficere
prædicta? Quemadmodum quidam dicit: Væ uobis qui
uultis superare naturam, & metalla plusquam perficere nouo
regimine seu opere orto ex capitositate uestra insensata. Et De-
us naturæ dedit uiam linearem, scilicet decoctionē continuā,
& uos insipientes ipsam imitari spernitis, uel ignoratis. Itē. Ignis
& azot tibi sufficiunt. Alibiq; Calor omnia perficit. Et alibi.
Coque, coque, coque, & non te tædeat. Et alibi, fiat ignis uester
blandus

blandus & mitis, qui per singulos dies semper æqualis ardēdo perduret, nec inualeſcat, ſin aliter, ſequetur maximum damnū. Et alibi. Patienter & continue, Et alibi: Tere ipſum ſeptem uicibus. Et alibi. Scias quod una re, uidelicet lapide, una uia, ſcilicet coquendo, & uno uaſe totum magiſterium terminatur. Et alibi. Igne teritur. Et alibi. Hoc opus multum creationi hominis aſſimilatur. Sicut enim infans in principio leuioribus nutritur cibis, oſſibus aut̄ confortatis, ſemper fortioribus. Sic & magiſterium iſtud, primo indiget igne lento, quo ſemper in decoctionis eſſentia qualibet eſt agendum. Et quamuis ſemper loquamur de igne lento, reuera tamen ſentimus, quòd in operis regimine paulatim & uiciſſim uſq; ad finem augmentandus & maiorandus eſt ignis.

De qualitate uaſis atq; fornacis: Caput V.

TErminum, modumq; agendi iam determinauimus, nunc de uaſe ac fornace, qualiter & ex quibus fieri debeant, audire licet. Cum natura naturali igne in mineris metalla decoquat, decoctionem illam ſine uaſe ad hoc apta denegat. Et ſi naturam ſectari proponimus in coquendo, quare uas eius eſſet reijciēdū. Videamus ergo primo, qualis locus ſit generationis metallorū. Maniſte percipitur in mineralium locis, quòd in fundo montis eſt calor æqualiter perdurans, cuius natura eſt ſemper aſcendere, qui in aſcendendo ſemper deſiccatur ubiq; & coagulat aquā ſpiſſiorē, ſeu groſſiorē in uentre, ſeu uenis terre ſiue montis abſconditā in argentū uiuum. Et ſi illius loci pinguedo mineralis ex terra huiusmodi calefacta fuit congregata in uenis terræ, currit per montem, & eſt ſulphur. Et ut uidere licet in uenis prædictis illius loci, illud ſulphur ex pinguedine terre, ut præfactum eſt, generatum, obuiat etiam argento uiuo.

(ut etiam

(ut etiam scriptum est) in uenis terræ, & aquæ spissitudinem mineralis procreat. Ibi per calorem in monte æqualiter perdurantem, longo generantur tempore diuersa metalla, secundū loci diuersitatem. In mineralium uero locis inuenitur caliditas semper durans. Ob hæc de iure nobis notandum constat, quòd mons mineralis externus est ubiq; clausus in se ipso & lapideus, quia si calor exire ualeret, nequaquam metalla procrearentur. Si ergo naturam imitari intendimus, habemus necesse tali modo furnum, ad instar montium, non magnitudine, sed caliditate continua prouidere, ita quòd ignis impositus cum ascendit exitum non inueniat, & reuerberet calor uas, materiā lapidis continens in se, firmiter clausum. Quod uas rotundum debet esse cum paruo collo, de uitro, uel de terra aliqua, naturam siue compactionem uitri repræsentantem, cuius os cum tali coopertorio, & bitumine debet esse signatum uel sigillatum. Et sicut in mineris calor immediate non tangit materiam Sulphuris & Argenti uiuī, quia terra montis inter est ubiq; Sic immediate ignis tangere non debet uas in se materiam continens prædictorum, sed in alio uase similiter clauso, illud est ponendum, ut ita materiam superius & inferius, & ubicunq; sit, melius & aptius, calor temperatus attingat, unde Aristoteles dicit in lumine luminum, quòd Mercurius in triplici uase est coquendus, Et quòd uas de uitro sit durissimo, uel, quòd melius est, de terra naturam uitri possidente.

Sed hoc nostrum in tanta uitrorum copia, longè commodius utimur vitreo uase.

certum est, posse decoctionem materię lapidis fieri in uase terreo. si in picure uelimus, frigeſcet uas, et operculū adferemus. et rurſus claudemus.

De coloribus accidentalibus & essentialibus in opere apparentibus.

Caput VI. *ΠΡΩΤΕΣΤΟ ΧΕΡΑΧΑΙΟΝ ΤΟΥΤΟ.*

EXquisita lapidis materia, modum agendi certum cognoscas, per quem modū, per quod regimen lapis decoquēdo in colori-

in coloribus diuersis sapius transmutatur. Vnde quidam ait: Quot colores, tot nomina. Secundum diuersos colores in opere apparētes per philosophos eius nomina uariata sunt. Vnde in prima lapidis nostri operatione, est putrefactio appellata, & fit lapis noster niger. Vnde quidam dixit: Cū inueneris ipsum nigrum, scias quod in nigredine illa albedo occultata est, & tunc oportet illam extrahere à subtilissima illa nigredine eius. Post uero putrefactionem rubescit, non rubedine uera, de quo quidam ait: Sapius rubescit & sapius citrinescit, & sapius liquefcit, & sapius coagulatur, ante uerā albedinem. Et seipsum etiam dissoluit, seipsum coagulat, seipsum putrefacit, seipsum colorat, seipsum mortificat, seipsum uiuificat, seipsum denigrat, seipsum dealbat, seipsum rubore decorat cum alcedine. Fit etiam uiridis, unde alius ait: Coque eum donec natus uiridis tibi appareat, & est eius anima. Et alius. Scias quod in uiriditate anima illa dominatur. Apparet etiam ante albedinem color pauonis, unde quidam sic ait: Scias quod omnes colores qui in mundo sunt, aut excogitari possunt, apparent ante albedinem, & deinde albedo sequitur uera, unde quidam ait: Cum autem purus decoquatur donec ueluti oculi pisciū elucescat, eius utilitas expectanda erit, & tunc lapis in rotunditatem est congelatus. Alius autem ait: Cum inueneris albedinem supereminentem in uase, esto certus quod in albedine illa rubedo occultata est, & tunc oportet te illam extrahere: ueruntamen coque, donec totum rubeum fiat. Est enim inter ueram albedinem & ueram rubedinem, quidam cineritiu color, de quo dicitur: Post albedinem errare non potes, nam augmentando ignem ad cineritium peruenies, de quo alius dicit: Ne cinerem uilipendas, nam Deus reddet tibi liquefactum. Et tunc ultimo rex diademate rubeo coronatur, NVTVDEL.

E De modo

I. Nigr

II. Rubed

III. Flavidine.
alcedo, quidIII. Viri
tas nra

III. Cand

IV. Albed

V. B

VI. Color
Cineritiu

De modo proijciendi medicinam super quodlibet
imperfectorum. Caput VII.

REi promissæ finem perfecti compleui, uidelicet magisterij magni, ad elixir excellentissimum rubeum & album faciendum. Finaliter de modo projectionis, quæ operis est complementum, & læticia desiderata & expectata, tractare nos oportet. Et rubeum quidem elixir, citrinat in infinitum, ac omnia metalla transmutat in aurum purissimum. Album uero elixir dealbat usque in infinitum, & quodcunq; metallum ducit ad albedinem perfectam. Sed sciendum est, quod unum metallum magis est remotum à perfectione quam aliud. Et aliud propinquius alio, & uicinius. Et quamuis quodlibet metallum per elixir ad perfectionem reducatur, tamen leuius, citius, & melius, & perfectius propinqua reducuntur, quam multum remota. Et cum inueniamus metallum propinquum & uicinum perfectioni, excusamur per ipsum à multis remotis. Quæ uero metalla remota & propinqua, & quod propinquius & uicinius perfectioni sit, In capitulis meis, si sapiens & ingeniosus fueris, satis aperte inuenies, & ueraciter determinatum. Et procul dubio qui in hoc meo Speculo intantum est ingeniatus, quod sua industria inuenire scit materiam ueram, bene sapit super quod corpus ad perfectionem sit proijcienda medicina. Nam præcursores istius artis, qui eam per suam philosophiam inuenierunt, demonstrant digitis satis manifeste uiam linearem, & denudatam cum dicunt: Natura naturam continet: Natura naturam superat: Et natura obuians suæ naturæ lætatur, & in alienas transmutatur naturas. Et alibi. Omne simile applaudit suo simili, quia similitudo dicitur causa amicitia, de quo multi philosophi

philosophi notabile secretum reliquerunt. Scias quòd anima
 corpus suum cito ingreditur, quæ cum corpore alieno, nulla-
 tenus coniungitur. Et alibi. Anima enim cito corpus ingredi-
 tur suum, quam si cum alieno corpore coniungere statueris,
 incassum laborabis. Nam & ipsa uicinitas magis est lucida.
 Quia enim corporea, in regimine fiunt incorporea, & econuer-
 so, incorporea corporea, & in complemento totum corpus fit
 spirituale fixum, & quia elixir illud spirituale euidenter, siue
 album, siue rubeum ultra naturam suam tam multum est præ-
 paratum & deductum, non est mirum, quod incommiscibile
 est corpori, super quo solummodo proijcitur liquefacto. Gra-
 ue est etiam proijcere super mille milia & ultra, & illa in conti-
 nenti penetrare & transmutare. Quare uobis unum secretum
 magnum & occultum iam tradam. Commiscenda est pars una
 cum mille corporis uiciniore, & hoc totum includatur firmi-
 ter in uase apto, & pone in furno fixationis, primo cum igne len-
 to, & semper augmentando ignem per tres dies, donec insepa-
 rabiliter sint coniuncta. Et hoc est opus trium dierum. Tunc
 iterum & finaliter proijcienda est pars quælibet istius una su-
 per alias mille partes cuiuslibet corporis uiciniore. Et istud
 est opus unius diei, seu unius horæ, uel momenti. De quo sem-
 per mirabilis est laudandus Deus noster in æternum.

F I N I S.

E ñ Richardi

RICHARDIAN=

GLICI LIBELLVS VTI=

lissimus P^ope^o Χρυσός, Cui titulum fecit, Correctorium. paginis 30

Prefatio. Quomodo ars imitetur naturam. Caput 1.

ibris hac se arte
in lucem datis
inuenitur, quod

Vm omnis rerū emendatio illius rei naturam aug-
mentet, cuius est. Ideo in multis philosophorum da-
tis, per artem emendatur natura, ultra suum motū,
quem habuit in prima forma. Et tamen nulla res
laborare potest, nisi mediante natura, cum ipsa natura in arte
occulte & intrinsece laboret per artis administrationem; per
hoc sequitur, emendationem naturæ uirtutis esse augmenta-
tionem, & artis laborem, illius rei emendationem. Quoniam
natura perficit suum gradum, quem naturaliter perficere po-
test, & illum præterire nequit, nisi ipsa natura impedita fuerit
per artis impedimentum. Quamuis enim ars naturam non
transcendat, faciens nouam naturam, per simplicem laborem;
tamen ars transcendit naturam, quo ad illam naturam, quam
potest proprie subtiliare. Et ideo dicitur: Ars imitatur naturā,
non quod nouam ædificet, sed quod illius naturæ uirtutē sub-
tiliet. Ad hæc incipit ars proficere, ubi natura deficit, subtilem
naturam in re inclusam detegere, & ipsam manifestare. Cum
natura generat metalla, tincturas generare nequit, quamuis
bene tincturam in se plenam occulte contineat. Vnde philoso-
phus: Natura continet in se, quibus indiget, & non perficitur,
nisi moueatur arte & operatione. Quare in nostro opere ars nō
est aliud, quàm adiuuamen naturæ. Quod patet in multis ar-
tium operibus laicorum. Vbi natura primum producit lignū.
Secundo, ustio ignis de ligno cinerem. Tertio, ars de cinere
uitrum.

uitrum. Et hoc taliter intelligendum est. Si in cineribus ista prima materia uitri occulta non fuisset, ars nequaquam uitrum inde produxisset, aut perfecisset, sine natura præhabita. Et sic perpendes, quod è nullis rebus aliquid elici potest, quod in ipsis non existit. Ideo omnis species, in sua specie, & omne genus in suo genere, & omnis natura in sua natura, naturaliter uirtutis affectat augmentum, & fructum affert iuxta naturam suam, & non in alia natura sibi contraria; cum omne seminatū suo semini correspondeat; hoc dicimus quo ad generationem. Non generatur ab homine, nisi homo, nec ab aliquo tali, nisi simile sibi, & quo ad naturam imitandam per artem, non facit hoc aliqua res simpliciter laborans per ministerium naturæ, nisi per naturæ illius complexionem, quoniam si aliena natura peior introducitur, immediate ars simpliciter non imitatur naturam, sed ille peiores naturæ extraneæ inficiunt illam naturam, & statim non fit ex ea, quod fieri credebatur. Quoniam omne peius laborans in aliqua re, nititur melius destruere, & omne melius laborans in aliqua re, nititur peius perficere, Et ideo unicuique artifici naturam imitari necesse est, & illius naturam cognoscere, cuius rei naturam ars sua imitatur, alioqui fatue per artem, ipse naturam dinoscitur emendare.

Studium philosophiæ esse necessarium ad hanc artem.

Caput II.

STUDIVM secundum doctores amouet ignorantiam, & reducit humanam intellectum ad ueram scientiã, & cognitionem cuiuslibet rei. Ergo in primis necesse est, per studium huius suauis operis scientiam acquirere, & per philosophica dicta ingenium acuere, cum in ipsis sit cognita uia ueritatis. Si ergo laborantes laborem non despexerint, fructum inde prouenientē dulciter gustabunt. Qui uero studere adhorruerint,

E iij laborando

laborando perpendant in suis cogitationibus. Vtrum ars ipsorum sit naturæ imitatio, præcipue illius rei, cuius naturam ars illorum emendare debet. Nam præter naturæ imitationem impossibile est ipsis secreta philosophorum ad perfectum finem perpetrare. Sicut de his loquitur philosophus. Hi transeunt ad practicam, sicut Asinus ad fœnum, nesciens ad quid porrigat rostrum, nisi in quantum sensus exteriores, sine intellectu, per uisum & gustum ad pabula deducunt. Sic ipsi asini sine ueris principijs, & studijs fructuosis, ac naturarum cognitione, quarunt perficere opera naturæ, & secretum secretissimum totius naturalis philosophiæ, ac opus optimum, quod hominem ornat moribus, ditat beneficijs, auxiliatur pauperi, & corpus humanum incolume conseruat præbens ei sanitatem. Et postea subditur, de illius occultæ naturæ medicina. Et ideo omnes huius artis beneficium diligentes, studijs insistere tenentur, & ex libris ueritatem exhaurire, & non ex fabulis fictis & operibus mendosis, cum hæc ars nullatenus ueraciter inueniatur, (quamuis hominibus multæ sophisticationes appareant) nisi post terminum studij, & philosophicorum dictorum cognitionem, seu per scientis fidelem informationem cū docetur. Qui enim in legendis libris deses extiterit, in præparandis rebus promptus esse non poterit. & ultra, Non bene potest de leui *faci* practicæ assuescere, cuius mens in studijs reuult desudare.

De principijs naturalibus.

Caput III.

NON est autem hæsitandum, hanc artem habere uera principia naturalia, cum ipsa natura corpora metallica formet in minera, quod patet per Aristotelem quarto Metheoron, ubi distinguit corpora mineralia in quatuor species. In lapides,

Lapides, in liquefactiua, in sulphura, & sales. Et horum quædã sunt raræ substantiæ, & compositionis debilis, & quædam fortis substantiæ, & quædam eorum ductilia, & quædam non. Et quæ illorum rationes generationis sint, patet ibidem, ergo hic non est necesse poni.

Quot sint partes mineralium. Caput IIII.

Distinguuntur autem corpora mineralia specialiter in duas partes, scilicet In partem metallicam, id est in metalla, quæ originem ex Mercurio ducunt, ut Aurum, Argentũ, Cuprum, Stannũ, Plumbũ & Ferrũ, & dicuntur mineralia maiora. Et in partem mineralem, quæ originem ex Mercurio non ducunt, ut sales, atramenta, alumina, uitriolum, arsenicum, auripigmentum, sulphur, & similia, & dicuntur mineralia minora, sunt tamen corpora non metallica. Cum manifestum sit, quòd maiora mineralia, id est, corpora metallica, originem habeant ex sulphure & Argento uiuo, secundum magis & minus depurato. Et nunc ponam differentiam eorum generationis, & dicam unde originem habeant, quod tamen sufficienter patet in multis philosophorum libris.

De metallis, quæ originem ducunt ex Mercurio in genere. Caput V.

Sunt autem ductibilia, omnia liquabilia metalla, quæ originem ducunt ex Mercurio. Nam materia eorum est substantia aquea, mixta cum substantia terræ, commixtione forti, & non potest unum ab altero separari, quare congelatur substantia aquea illius cum frigore magno post actionem caloris, & ideo ductibilia sunt, & fabricabilia. Sed non congelatur sola aqua, nisi siccitate, quæ alterauit aqueitatem & terrestrici-

terrestreitatem, cum in ipsis humor non est nimis unctuosus, nam congelatio eorum est ex siccitate terrestri, ideo non facili- ter soluitur, nisi per actionem caloris uehementem in ipsis, se- cundum quod sunt fortius ac fortius commixta.

Quomodo metalla ex Mercurio fiant, in specie. Caput VI.

Rerum natura omnium liquabilium genera, naturaliter operata est ex Mercurio, uel Argēto uiuo, & sui sulphuris substantia, eo quod proprium est Argenti uiui quod coagulatur ex uapore, siue ex calore sulphuris albi, uel rubei non urentis. Vnde Aristoteles in quarto Metheoron: Si sulphur album non urens fuerit, congelat Mercurium in Argentum bonum. Si sulphur purum cū rubore clarum, & in eo uis igne- tatis simpliciter non urentis, congelat Mercurium in Aurum purissimum, quoniam omne siccum naturaliter ebibit sium humidum, ut in suis partibus sit consumatum. Vapor ergo sulphuris, Argentum uiuū coagulantis ex sua substantia, est terreus subtilis, aëreus, decoctus, & digestus à commixtione prima sibi unita à coctione caloris. postea eleuata decocta & dige- sta, donec habeat uim sulphuream, coagulandi Mercurium in corpora metallica, secundum quod sulphur fuit simplex uel adurens, quod perfectionem uel imperfectionem in metallis causat, ut postea apparebit. Exemplum de his, quod ipsorum prima materia, sit Argentum uiuum, quoniam cum liquefit per calorem, conuertitur in ipsum. Certum quippe est, ipsa antea fuisse Argentum uiuum, quia omnis res, de eo, in quod re- soluitur, est. Nam glacies conuertitur in aquam calore medi- ante, necessarium est ergo, prius aquam glaciem fuisse.

De generatione Sulphuris, Mercurij, & qua ex eis oriuntur metalla, in genera- li, & quomodo perfecta ab imperfectis differant. Caput VII.

Hic

Hic notandum est, quod Sulphur prouenit ex pinguedine
 terræ, in minera per temperatam decoctionem inspissata
 quousque in duretur & sicca fiat. Et cum indurata fuerit Sul-
 phur uocatur. Argentum uero uiuum in sua radice prima, est
 • compositum ex terra alba, subtili, nimium Sulphurea, cum a-
 qua clara fortiter admixta, & unita tali unione per minima,
 quousque humidum temperetur à sicco, & siccum ab humido
 æqualiter, donec fiat substantia una, non quiescens in superfi-
 • cie plana, nec adhæreat tangenti propter siccitatem, quæ alte-
 • rauit aqueitatem in ipso. Est autem homogenium in natura,
 quia aut totum remanet in igne, & fixum, aut totum euolat in
 fumum, cum sit incombustibile & aereum, & hoc est signum
 perfectionis, & ideo cum postea de terra sulphurea decurrit,
 calefactum superius ascendit. Vnde in sua natura est, ut per ca-
 • • • • • lores sublimetur. Veruntamen continua sublimatione nimirum
 sublimando depuratur, decoquitur, & inspissatur, ac per sul-
 phur album & rubeum gradatim congelatur, quod quidē sul-
 phur dissoluitur multotiens, & postea congelat argentum ui-
 uum, & illius sublimatione inceratur caloris actione, donec
 • • • • • uix in millibus annorum successiue, & operatione naturæ in
 perfectum metallum congeletur. Et sic quidem ipsa natura in
 uasis mineralibus mediante calore operatur metalla. In istis er-
 go operibus naturam imitari oportet quicumque uult medicinā
 perficere ad imperfectorum perfectionem, licet ista corpora
 • • • • • differant in compositione sua ab argento uiuo, quæ ab eo gene-
 rantur eodem modo, quo ipsum fuerit purum uel impurum,
 & sulphure mundo uel immundo, sibi extraneo, ut dictum est.
 Si enim argentum uiuum coagulatur à sulphure albo, non ur-
 • • • • • ente, erit argentum. Si coagulatur ex sulphure puro, in quo est
 • uis igneitatatis, similiter nō urentis, erit aurum. Si uero sulphur
 F fuerit

fuerit malū & debile, & Mercurius bone substantiæ, conuertit ipsum in æs. Si uero argentum uiuum fuerit porosum, terreū, & immundum, & sulphur etiā immundū, fœtidū, & terreum, & fixæ substantiæ, fit ex ipso ferrum, quod postea non funditur. Stannum uero uidetur argentum uiuum bonum habere, sulphur uero malum, non bene mixtum, & quali non bene congelatum. Plumbum uero habet argētum uiuum malum & grossum, mali saporis & fœditū, ac debilis uirtutis. Vnde assidue per ignis uiolentiā corrumpitur. Sic differunt corpora metallica ab argento uiuo, secundū quod ipsis inest sulphur extraneū, uel adurens, uel simplex. Et sic consideratur, quæ uirtus sit in ipsis. Cum enim multa quātitas sulphuris sit infectio, & multa quantitas argenti uiui in ipsis dinoscitur esse perfectio, cū sit incombustibile & aerium, quoniā sulphur comburit & comburitur, & perfectionem omni tempore impedit. Hæc de uerbo ad uerbū sunt philosophorū dicta super Aristotelem in quarto Metheoron. Credendum est aut, quod ipsorū philosophorū ueritas in aliquo mendacio nunq̄ est reperta. Sic faciēs ars sequitur uiam naturæ, ex quibus elici ueritas potest, nec est credendum fabulis fictis, nec operibus mendosis, ab opere naturæ omnino extraneis, ut dicitur: Qui credit in mendacium, & nō secretis philosophorum, perdit tempus cum opere, & labores.

De formatione Mineralium, quæ originem ex Mercurio non ducunt. Caput VIII.

SVnt autē media mineralia secundum quod dictū est, quæ originē ex Mercurio non ducunt, id est, ex Mercurio propinquo, & debilis substantiæ, & horū quædā sunt sales, q̄ liquefiunt humido faciliter, ut alumen & chalcantum, sal simplex, & sal ammoniacus, sal petre lapidis, & omnia genera salium. Et quædam

quedam sunt unctiosa, nec liquefiunt solo humore faciliter, ut auripigmentum, arsenicum, sulphur, & alia sulphurea. Nam aqueitas sulphurorū est commixta cum terra fiscofa, cōmixtionē forti, cum feruentia caloris, donec facta sunt unctiosa, & postea coagulata sunt ex frigore. Atramenta uero composita sunt ex sale & sulphure & lapidibus. Creditur in eis esse uis mineralis aliquorū liquabilium, quæ ex eis fiunt, ut chalcāthū & calcatar, quæ generantur ex maioribus granis atramenti, & non solūtur, nisi soluatur falsedo cum ipsis, quæ est in ipso sulphure, & postea congelatur in frigore, & istud iam accipit uim mineralem, ab aliquibus corporibus naturaliter in terra, quod accipit uim ferream crī rubeum, uel terreū, & calcatar. Quod autem uim æreā accipit, hoc erit uiride æris, uel chalcanthum. Vnde est possibile ista duo, scilicet calcatar & chalcanthum ab ipso generari. Quamuis autem omnia prædicta participant in ui minerali cum metallis, tamen corpora metallica artificialiter ex ipsis fieri non possunt, cum alterius sint naturæ, & cum eis ex una materia propinqua originem non duxerint. Non tamen nego, quin cum ipsis possint metalla purgari aut dissolui, — notabile ac sophistica forma per ea introduci, ut in ipsis errent homines. Potest quoq; plumbi nigredo siue immundicia abstergi, uerum tamen plumbum semper manet plumbum, quamuis uideatur argentum, & introducant in eo nouas qualitates alias, ut appareat argentum. Sic artifices etiam possunt facere congelationes per ea, id est, ex Mercurio humidum extrahere cū rebus siccis, ut uideatur Mercurius coagulatus, sed ista coagulatio est pessima. Philosophorum autem coagulatio, non humidum exiccat, sed Mercurium suæ radicalis humiditatis cōsumptione coagulat. Audi quid dicat Aristoteles. Sciant artifices Alchemiæ, species rerū transmutari non posse, sed similia illis

facere possunt, & tingere rubeum citrino, & album tingere colore rubeo, donec fiat multum simile auro, uel argento, ut hi qui coniungunt stannum, cuprum, & Mercurium, & inde faciunt aurum sophisticum. Sic expolitio, per minora mineralia non est impossibilis, at uapor caloris, ponderis, etiam diminutio contra hæc non stant, sed contra uerum aurum & argentum, quæ nequaquam in natura & arte conceduntur fieri, nisi reductione corporum in primam materiam, sic species rerum transmutari possunt, ut postea Aristoteles subdit, & hoc non fit per solam liquefactionem, sed per congelati Mercurij resolutionem, cum admixtione sui spiritus, corpus in Mercurium transformatur.

notab.

De generatione Sulphuris uulgi, & simplicis,
& Mercurij. Caput IX.

Cum iam dictum sit, quod sulphur in metallis est impedimentum, nunc pono differentiam in Mercurij generatione & sulphuris, quamuis ex utraque parte causent metallum, scilicet Mercurius essentialiter, & sulphur ex parte accidentali, tamen illud sulphur adhuc est duplex, uiuum, & adurens. Viuum causat metalla, quamuis unum differt ab alio secundum quod plus existit uiscositate terræ infectum, cum tamen Sulphur simplex uiuum, causans Aurum & Argentum, non est nisi uapor calidus & siccus, generatus ex purissima siccitate terrestri, in quo omnibus modis prædominatur ignis, & illud dicitur elementum cum Mercurio metallorum. Sed generatio sulphuris uulgi differt à generatione Mercurij, ut dictum est, quod aqueitas sulphuris uulgi est commixta cum terreitate uiscosissima, cum feruente calore, & facta sunt unctiuosa. Sic generatio Mercurij differt in parte secunda à generatione sulphuris

phuris istius, cum sit generatus ex terra subtilissima, albissima, sulphurea, cum limpidissima aqua, quam terra parit, admixtione fortissima, ita quòd unum ab altero separari non possit, donec non quiescat in superficie plana, nec adhæreat tangenti propter siccitatem terræ, quæ alterat aqueitatem ratione fortis admixtionis, & ideo est elementum cum sulphure simplici, omnium ductibilem. Vel proprie, simile est aliquibus ductilibus, & ideo propter cõcordiam aliquam ipsorum generationum, commiscetur sulphur Mercurio, & unum alterat aliud in natura. Quare unumquodq; corpus metallicum, in se sulphur expressit habere dinoscitur & Mercurium. Cum liquefcit calore mediante, apparet Mercurij substantia & sulphuris, maxime in colore, & cute rubea superius natante, Sed proprium naturæ unius est adhærentia alterius, cum unum sine alio, metallum generare non possit. Et in quantum sulphur sit magis simplex, in quantum magis gaudet & cohæret Mercurio simplici ac mundo, ut fortius unum cum alio coniungatur, & sic tunc perfectiora ex ipsis generantur metalla.

Quod impossibile sit media mineralia artificialiter fieri metalla. Caput X.

Sed quia in præcedente capitulo determinatum est, minora mineralia artificialiter non posse fieri metalla. Ideo propter maiorem ueritatem, restat hoc fortius probandum. Primesic: Quia minora mineralia de prima metallorum materia, que est Mercurius, non sunt generata. Cum autem generatio eorum cum generatione Mercurij in primo differat in forma, & materia & compositione, Ideo etiã metalla fieri non possunt. Quia unius speciei una est materia prima, & sperma ex quo generat. Sed prima pars antecedentis patet, quia minora mineralia nõ

F iij sunt

sunt generata ex Mercurio, ut patet per Aristotelē, & Auicennā. Ideo si deberent fieri metalla, oporteret quod primo transferrent in materiā primā metallorū. Sed quia artificialiter id fieri non potest. Ideo metalla minime erunt. Sic secunda pars antecedentis sufficienter patet, ut declaratū est in precedēti capitulo. Secundo ad idē. Quia minora mineralia principium artis artificialiter fieri nō possunt, qd' est Mercurius, ideo etiā mediū & finē non pertingunt, q̄ sunt metallū & tinctura. Consequentia tenet. Quia nutrimentū in homine per generationē nō potest fieri homo, nisi prius conuertatur in sperma, & sic addito suo simili nouus generatur homo. Sed q̄a minora mineralia à metallis extraneæ sunt naturæ, quāuis in aliquā ui minerali participēt tñ debilioris sunt uirtutis, & adustibilia. Ideo natura metallica de ipsis non gaudet, sed ea respuit. Conseruat autē ea q̄ suæ naturæ sunt. Verbi gratia. Si miscerētur aqua & terra, tūc separātur ab inuicem, q̄a terra petit fundāmentū, cum sit grauis & sicca, aqua uero superficiē. Et nequāq̄ artificialiter sic possunt coniungi, q̄ istæ duæ naturæ stēt in una natura coniūctim, quāuis aqua possit abluere & mūdare terrā. Sed qd' siccitas terre artificialiter mutetur in humidū aqueū, credi impossibile est, licet terra madefiat aq̄. Sic minora mineralia possunt coniūgi cū metallis, & ea purgare, & aliq̄ modo nouā formā introducere, sed cū ipsis permanere, & illud immaturū maturare natura nō cōcedit. Quare fatui sunt, q̄ tot & tā diuersa negocia, & sophisticationes ad decipiēdum hoies adducunt. s. res impportionabiles, q̄ nec naturā dant, nec eā recipiunt. s. secundinas, testas ouorū, crines, sanguinē ruffi hominis, basiliscum, & mes, herbas, sterco humanum, & sic de infinitis generibus stercoꝝ, uolētes cum pessimis optima pficere, & naturæ defectū cū his adimplere. Sed q̄a in his naturalibus, nec aliquatenus taliū unq̄ ueram materiā

materiã imaginãdo sunt perscrutati, uolētes stercus seminare
 & metere triticũ, q̄ satis uideť impossibile, ut dicĩt. Quæ semi-
 nauerit homo, hæc & metet. Ergo si stercus seminat, stercus in-
 ueniet. Quare non est mirũ, q̄ nullus in tali stercore perficit, cũ
 sint delusi, & oēs ipsis adhærētes. Semina igitur Aurũ & Argẽ-
 tũ, ut afferant fructũ, cũ labore tuo, mediãte natura, quia ipsum
 habet, & est illud q̄ quæris, & nulla alia res mundi. Cum alia
 omnia sint foetida, & naturæ cædant per ignis assiduitatem &
 examen. Sunt & aliqui Alchemiste in minoribus mineralibus
 laborantes, scilicet in quatuor spiritibus, ut in sulphure uulgi
 & arsenico, auripigmento, & sale ammoniaco, uolentes ex his
 tincturas perficere, sed illud minime facere possunt, ut patet
 per diffinitionē naturę. Quia tingere non est aliud, quã tingēs
 tinctũ in naturã suã transformare, & secũ sine ulla separatione
 permanere, docens naturã preliari cõtra ignē persequentē, &
 ita, ut natura tingentis & tincti concordent, uerbi gratia: Si ex
 Auro uel Argento tinxeris plumbũ uel stannũ, uel aliqd̄ tale,
 qd̄ cõcordat in naturis, quia originem ex utraq̄ pte ex Mercurio
 duxerũt, & cũ maturũ immaturo cõiungitur, cum maturo
 perficietur in tali uia. Sed cũ isti quatuor spiritus sint alterius
 naturæ cũ metallis, ut sufficienter prius dictũ est. Ideo si tingũt
 tũc quæro, utrũ debeãt conuertere, uel conuerti. Si conuerti,
 tunc tinctura non est, ut prius patuit per eius diffinitionem.
 Si aut̄ conuertere, tunc tingendũ conuertet in suã naturam, &
 hæc est terrena, naturæ metallicæ contraria, ideo tingendo, me-
 tallum facere nõ potest. Quod aut̄ tingēs tingendũ conuertat
 in suã naturã, probatur, quia omne generãs naturalĩ generat
 sibi simile, sed quia natura quatuor spirituum generans, est ter-
 rea, igitur generabit sibi simile, quod etiam erit terrea materia
 sicut ipsum. Sic etiam omnem aliam tincturam fatuam, q̄ non
 inuenitur

quatuor spiritus.

tingendo

inuenitur in proprietate metallicæ naturæ, despicias cum uis alijs naturæ extraneis, quia in ipsis non est aliud, nisi rerum cōsumptio, temporis perditio & laboris, cum omnia ista apparenter sint metalla, & non existentia, quæ per minora mineralia, uel consimilia sunt præparata. Et ergo stultum est, quærere in re, quod antea non fuit in illa, sicut uerum aurum & argentum in rebus foetidis & adustibilibus.

De differentia sulphuris uulgi, & philosophorum simplicis, non adurentis. Caput XI. *ωφελιμωτατα το κειντα.*

hoc est, aurum. **N**unc quærendum est de differentia Sulphuris simplicis philosophorum non adurentis, & sulphuris uulgi. Cum philosophus generaliter loquat: Sulphur coagulat Mercurium. Vtrum omne sulphur Mercurium coagulet? Dicendum est, quod non. Quia omne sulphur uulgi, secundum philosophum, metallis est contrarium. Item Auicenna: Non intrat in magisterium nostrum, quia non est ortum ab eo, cum semper inficiat, denigret, & corrumpat, quocumque modo per artificium præparetur. Est enim ipsum ignis infectus. Ergo si figitur, fusionem impedit, nec est impossibile corpori coniungi. Cuius exemplum cernitur in ferro, quod sulphur fixum, grossum, immundum in se habere dinoscitur. Si uero calcinatur, in terream redit substantiam, ut puluis mortuus, & quomodo posset alijs metallis uitam inspirare? Habet enim duplicem superfluitatem, inflammabilem substantiam, & terream feculentiam. Igitur per hoc considera sulphur uulgi, & non philosophorum, cum sit ignis simplex, uiuus, uiuificans alia corpora mortua, & ea maturans, & ita, quod naturæ defectum supplet, cum ipsum sit per se superflua maturitatis, secundum quod in sua natura est perfectum, & per artificium magis ac magis depuratum. Vnde iterum

Notab.

cum hoc philosophorum sulphur sit ignis vera emendatio

iterum Auicenna: Tale sulphur non reperitur super terram, nisi quantum existit in istis duobus corporibus Sole & Luna. In Sole autem perfectius, quia magis est digestum, & decoctum. Philosophi autem subtiliter sunt imaginati, quomodo ex istis corporibus perfectioribus sulphura illa elici possent, & ipsorum qualitates melius purgari per artem, ut hoc fieret in arte, mediante natura, quod antea in ipsis non apparuit, quamuis plenarie occulte habuerint. Et hoc nequaquam fieri concedunt sine corporis solutione, & in primam materiam reductione, quod est argentum uiuum, ex quo facta sunt ab initio, & hoc sine ulla admixtione rerum extranearum, cum extraneæ naturæ lapidem nostrum non emendent, quoniam nihil conuenit rei, nisi quod propinquius est ei, cum sit medicina simplicis, ac mineralis nature, ex aqua Mercuriali producta, in qua aurum & argentum prius sunt soluta. Verbi gratia: Si in simplici aqua congelata glacies ex niue * creauit uirtus, in ea soluitur per calorem, & redit in primam substantiam aqueam, & sic aqua tingitur ex uirtute, quæ occulta fuit in glacie, Si autem glacies non resoluitur per calorem, in aquam, non coniungitur aquæ, in qua iacet, nec illa aquam tingit sua uirtute, quæ in ea ante coagulata fuit ex parte specierum. Sic eodem modo, si corpus non resolueris in Mercurium per Mercurium, occultam uirtutem ex eo habere non potes, puta, sulphur digestum, & decoctum per opus naturæ in minera. Sic lapis est unus, una medicina, quæ secundum philosophos, dicitur Rebis, id est ex bina re, scilicet ex corpore & spiritu albo uel rubeo, in quo multi fatui errauerunt, diuersimode exponentes illud:

Est Rebis in dictis rectissima norma figuris.

Id est, duæ res, & hæ duæ res sunt uua res, id est, aqua coniuncta corpori, qua corpus soluitur in spiritum, id est, in aquam Mineralē,

G

ex qua

videri fa-
rent

13

ex qua factum est ab initio: & sic ex corpore & spiritu, fit una aqua Mineralis, quæ dicitur elixir, id est fermentum, quia tunc aqua & spiritus est una res, ex qua fit tinctura, & medicina omnium corporum purgandorum, quod multis fatuis uidetur impossibile. Igitur ex una re, quæ est aqua corporis, & spiritus, medicina perficitur. Vnde uersus.

Hæc fallit multos sua per problemata stultos.

Ars unam poscit rem, quam quiuis bene noscit.

Hanc optant pluram rem, res sic est tamen una.

Illi non similis præ est, precio quoque uilis.

Nec contemnenda, nam perficit illa stupenda.

Hanc tu fixare debes, & in igne domare.

Sic quod & ascendat, & rursus ad infima tendat.

Dissipa rem captam, per rem prius hanc satis aptam.

Leniter extractam, sic massam contere factam,

Hæc non festinet, sed temporis ordine fiat.

Item alij uersus, quod corpus grossum fiat spiritus subtilis, id est, fixum uolatile. Et e conuerso, uolatile fit fixum. fiat

Aspera res lenis quoque fit uasis in amœnis,

Quæ dum calcatur, tamen à doctis adamat.

Alij uersus, quod uice uersa fit fixum.

Sed dum fixatur hæc res, & in igne domatur,

Hanc tegit umbra sua, rerum substantia quinta.

Id est fermentum secundum, qualiter incepisti, taliter finias cum fermento. Alij uersus de Inceratione, cum funditur, tunc omnia cum eo funduntur,

Omnia coniungit, si funditur, omnia fundit.

Et sequuntur plures uersus secundum Albertum, ad quos remitto studiosos. Et sic exposui tibi quid sit Rebis, & elixir, & medicina, & unde dicantur, & quæ sit aqua philosophorum, ex qua.

qua uiua fiunt elementa postea, & ecōuerso unum fiāt. Versus

Quatuor ex uno fiunt, & quatuor unum.

Hæc sunt secreta, sic gaudebis sine meta.

Et sic secundum philosophos, habemus naturam sulphuris & Mercurij super terram, ex quibus aurum & argentum factum est sub terra. Ex his dictis uidetur quomodo ars imitatur naturam, & per nullum alium modum.

Notab.

Quomodo sulphur album & rubeum existat in Luna & Sole. Cap. XII.

Cum sit dictum, quod sulphur philosophorum rubeum existat in Sole, per maiorem digestionem; & sulphur album in Luna, per minorem digestionem. * Vnde philosophus: Citrinationem non est aliud quã cõpleta digestio. Nam calor agens in humidum, primo generat nigredinem, & agens in siccum generat albedinem, quam albedinem ignis transcendit, agens in eo purissimam citrinitatem causat. Et hæc omnia in plumbi calcinatione attendi possunt. Etiam dicit philosophus, quod iam actu unum quodq̃ perfectiorum corporum suum sulphur bonum cum Mercurio contineat, scilicet, aurum aureum, & argentum argenteum. Ideo sulphur album, per citrinitatem fit aureum, eò q̃ sulphur rubeum, id est ignis substantia est ibi, qui hoc album plus digessit, & sic sulphur album & rubeum ex utraq̃ parte existit in Sole. Quare ignis est summa eius perfectio, ut in igne generati. Et ideo amicabiliter congaudet natura ignea naturæ. Vnde quæritur: Vtrũ aliquæ res extraneæ hoc in corporibus possint causare? Cũ ars nō sit aliud mediante natura, nisi coctio, & digestio illius naturæ per simplicem laborem. Verbi gratia. De mane cum surrexi, & uideo urinam meam albam, iudico me nimis parum dormiuisse, repono igitur me ad dormiendum, & accepto somno, urina fit citrina, &

suæ

B.

G ij hoc

hoc nullo alio modo fit, nisi per digestionem caloris, naturalis in me existentis. Sic sequere naturam per artem similiter de coquendo, digerendo, & maturando, & subtiliando, cū iam actu contineat natura in se ignem naturalem, quō maturatur, hunc aliæ res non habent, & eum dare non possunt. In Luna uero nō est, nisi sulphur simplex album, non tantum digestum sicut rubeum, cum non sit nigredine priuatum per actionem caloris, quem in se naturaliter continet, sed ignis species est obiecta, & occulta, agens tam in arte quam in natura, & e conuerso. Et ideo non est impossibile, quod ars mediante natura, hoc plus digerat & perficiat, cum naturaliter natura appetat perficere: sed per se non potest, nisi iuuetur arte & operatione: quamuis isti labores, ut credo, non perueniant ad hominem duræ cervicis. Quia boni laboratores raro inueniuntur. Et ideo non fit uerū Argentum & Aurū, nisi fiat ita digestum & decoctum, uel ut medicina, cum qua tingitur & in melius melioratur peius. Quia omnium philosophorum intentio est, cum meliori peius perficere. Quod fatui contrarie intelligunt, quia cum peiori melius perficere nituntur, & hoc quærunt in re, quod nunquā fuit in illa, scilicet Aurum & Argentum in stercoreibus, & in rebus adustibilibus, & hoc faciunt sophisticè, ut appareant hominibus uera, ut dictum est prius.

Quod in alijs corporibus agris, non est utile hoc sulphur querere, cum in ipsis non sit.

Caput XIII.

κοφειλιμα 204
ex ταυτα.

Quæri uero non immerito potest, utrum in alijs agris corporibus, hoc sulphur, scilicet album & rubeum, ad Mercurium tingendum elici possit? Dico quod non. Quia prius dictum est, quod in ipsis non est aliqua materia maioris temperantiæ, & minoris fecis, quàm in istis duobus corporibus quibus

videl. in auro
et in argento

quibus insunt radij tingentes, quibus uti possis ad tingendum.
 S sed cum alijs non tinges, cum prius dictum sit, quod in se con-
 tineant sulphur foetidum & adustibile, & non uirtualis natu-
 ræ, sicut in istis, cum omnis ars non ualeat nisi præhabita natu-
 ra quam sequatur: Posses tamen purgare metalla imperfecta
 cum minoribus mineralibus, & cum purgata essent, non habe-
 rent auream uel argenteam naturam in se, quia decoctio, uel
 digestio, aurea non fuit in eis, sicut in istis duobus corporibus,
 nec sulphur ita maturum, & ideo ipsis immaturis succurrendū
 est cum maturo, ut maturentur. Igitur non tingunt, sed tingun-
 tur, quia tinctura auri uel argenti, in ipsis habet proportiona-
 bilem naturam, quia cum eis originem ex Mercurio duxerūt.
 Ex ijs manifeste patet, quod minora mineralia tingere nō pos-
 sunt. Quia si corpora imperfecta metallica, quæ conueniunt
 cum Auro & Argento ex parte Mercurij, tingere nō possunt,
 nec naturam auream siue argenteam infundere, quomodo tan-
 dem illa facere possent, quæ non conueniunt in aliqua natura
 cum eis: & ideo non est tingendum, nisi cum illis quibus inest
 uirtus tingendi. Tinge ergo cum Auro & Argento, quia aurū
 aureum, & argentum argenteum tribuit colorem & naturam.
 Quare omnia alia despicias cum in ipsis nullus fructus sit, sed
 solum rerum perditio, nec non temporis & laboris.

Quod aurum curet infirmitates, & alia corpora
 metalliza.

Caput XIII. Ο αφεξ και του το το κερφ

Cum autem inter uulgares & dictos philosophos aurum
 famam teneat, quod in prima sua dispositione manens,
 lepram curet, & plures alias uirtutes habeat, hoc non est nisi
 propter completam eius digestionem, quia excellentia ignis
 in eo agens omnes malos humores consumit in corporibus

apud vulgares
 et doctos phi.

G in ægris.

agris existentes, tam in calidis quam in frigidis causis. Sed hoc
 Argentum facere non potest, quia tantā superfluitatem ignis
 non habet, & tantū non est digestum & coctum naturali maturi-
 tate. Tamen isto non obstante igneitatē in se occulte & uir-
 tualiter habet, sed non ita plene, quia adhuc ignis non uincit
 alias qualitates elementares sicut in auro. Et ideo Argentū in
 sua prima dispositione manens, non curat leprā ita potenter, ni-
 si plus per artē digeratur, quousq; habeat summos gradus Au-
 ri, & omnem maturitatem. Quare alia agra corpora metallica,
 minus curant infirmitates, secundū q̄ magis differunt in per-
 fectione & maturitate ab eis. Aliud minus, aliud magis differt,
 & secundū hoc minus curāt, q̄ est ex defectu sulphuris, infecti,
 foetidi & urentis, ex quo in genere coagulationis facta sunt ab
 initio, & ideo non curant, cum ignis in ipsis ita infectus sit, ele-
 mentaribus fecibus, & urens, cū admixtione aliarum elemen-
 tarium q̄litatum. Nunc ad ppositionem primā uirtutis auri cu-
 rantis. Cū autē tanti uigoris sit promulgatū, & hoc in prima sua
 dispositione manens. Quid est mirum, si in medicinam (sicut
 expertum est) per artis ministerium, sequentis naturam, redi-
 gatur, & eius uirtus subtilietur per digestionem decoctionis,
 & qualitatū purgandarum, quod plures ac infinitas, seu om-
 nes agridudines tunc habeat curare. Quod patet per Arnoldū
 de Noua uilla expertissimum medicum huius summi operis,
 qui Dominum Apostolicum, Dominum Innocentium a peste
incurabili cum hac medicina * tinctum, & opere naturæ per
 artis ministerium, non est aurum, aut argentum uulgi, quoni-
 am additur eis additio magna, in prosperitatibus multarum
 utilitatū, ad omnem agridudinem cuiuslibet generis expel-
 lendam. Et nominanter has assignauit uirtutes. De sene facit
iuuenem, & senem reuirescere facit naturam, conseruat sanita-
 tem,

dustibilis

XB
enilem

tem, roborat infirmitatem omnem corporis, expellit ægritu-
dinem, uenenum declinat à corde, arterias humectat, liuidam
immundiciem à pulmone dissoluit, uulneratum cōsolidat, san-
guinem mundificat, lapidem frangit, contenta in spiritualibus
purgat, si caput reumaticum est, purgat à fluxu, stomachum in
calore naturali confortat. Et si ægritudo fuerit unius mensis,
 sanat eam in uno die, uel hora. Si uero ægritudo fuerit unius
anni, sanat eam in octo diebus. Si uero morbus fuerit antiquus
longo tempore, cum alijs medicinis incurabilis, sanat eam in
dimiduo mense. O fœlix scientia cum sciente. Quare non im-
 merito hæc medicina super omnes alias medicorū medicinas
 est quærenda, quia qui habet eam, incomparabilem habet the-
saurum, & in salubri constellatione natus est, in hoc seculo di-
ues, diuitijs infinitis sup reges & principes huius seculi. Quis
 non diligeret talia, quæ sanum & longæuum se utentem, supra
omnes medicorum medicinas conseruant? cum ipsum ditent,
 & alios non depauperent. Hæc sunt bona iusta coram Deo &
 hominibus, nō per usuram acquisita, seu fraude & deceptione
 mendacium, ac per mercimonia in deceptionem plurimorum,
 ut in omnium aliorum bonorum acquisitione, quia hæc ars est
speciale donum Dei, ut dicitur: Labores manuum tuarum
quia manducabis, beatus es, & bene tibi erit. Sed econtrario
 ait beatus Augustinus ad omnes alios Alchemistas, qui homi-
 nes sophisticationibus deludunt: Vos deceptores estis, & sen-
 tentia excommunicationis aggrauati, cum uestra opera, ele-
 menta falsa sint, & mala. Et excludens seu saluans artifices na-
 turam imitantes, quamuis pauci huius artis ueritatem summe
 cognoscere ualeant, ut supra ad propositum dictum est de uir-
 tute huius medicinæ. Sic truffatores in stercore aurum & ar-
 gentum quærentes in libris ipsorū proprijs, quos & ipsi pprie
 composuerunt,

Vide jam
Galenicæ.

non posu- an
polluerunt.

imitatur. Co
delic. veritas

In Legendis
patrum hec hi-
storia querenda.

composuerunt, & ipsos tamē composuisse philosophos testan-
tur, quod ueritas non testatur, quoniam ueritatem posuerunt.
Cum ueritas philosophorum (ut dictum est ab aliquo) in for-
ma mendacii non cernitur unquam fuisse reperta, sed semper
naturæ motum & modum imitantur. Sic enim in libris uestris
scribitis in arte Alchemiæ. Caueas tibi ab odore eius, ne te in-
terficiat. Ecce qualis medicina, quæ cum uiuificare deberet,
mortem inducit. Quare hoc non est mirum, quod sit res toxi-
catiua, cum antea ex stercoreibus & uenerosis receptis sit com-
posita. Videte fatui, quomodo uestra opera differant ab operi-
bus naturæ. Quare tantum fatigamini in huiusmodi rebus al-
tis, ad quæ peruenire non poteritis taliter laborando: nisi mi-
raculose fieret contra naturam, ut accidit beato Ioanni, qui de
uirgis fecit aurum & argentum, confisus in potentia Dei, & de
arena maris lapides preciosos. Dico enim uobis, qualis est me-
dicina, tale fit & aurum & argentum. Cum merdam seminaue-
ritis, merdam metere uisi estis, & apparentias sophisticationū.
Reuertamini fratres ad uiam ueritatis, qui eam ignoratis, quo-
niam propter uosmetipsum consulo studere & laborare, sapien-
tium dicta reuoluendo, ex quibus ueritas elici potest, & non
casualiter, aut temere opera accedite, per hoc quod scribitur.
Recipe hoc uel illud, id est, merdā, & fac stercus. Scitote quod
hæc ars à philosophis occulte tradita est, propter eius nobilita-
tem, & non æstimate eam in foro esse uenalem, aut uendendā
& emendam, sicut libri uestri multarum falsitatum continent.
Vnus emit, alter uendit, ^{copiam}discas mihi merdam, & ego te doce-
bo stercus. Sic permerdatus aliū permerdat, & omnis mundus
existit quasi permerdatus. Volentes ergo alios ditare, uos ipsi
infinitis paupertatibus estis subiecti. Fratres reuertamini, cū
sapientia cognoscat uos errare cum libris uestris. Philosophorum

NS.

uero

uero libros perlegite, & perfectos repetite, Si autem repetitos non intellexeritis, non doctores, seu philosophos reprehendatis, sed uestræ ignorantia calumniâ reddatis.

Quod duo particularia tantum sint uera in hac arte, quorum primum est in Mercurio. Caput XV.

Primum uniuersaliter omnibus intuentibus, ad quas praesentes peruenerint declaro, qd' in totius huius artis serie, non sunt nisi duo particularia, quæ particulariter perficiuntur secundum philosophos & naturam. Quamuis deceptores infinitas sophisticationes, dealbationes, & rubificationes faciant, quibus fideles deluduntur. Primum particulare, tam in albo, quàm in rubeo, existit in Mercurio, sine administratione medicinae perfectæ, licet corpus, cum quò perficitur, in se ipsius tincturam contineat particulariter, si moueatur arte & operatione, ueluti natura requirit. Primum quod in natura particulariter ^{ex auro et argenteo} ex utraq; specie perficitur est, cum Mercurius sit prima materia omnium metallorum, compositus ex terra alba nimirum sulphurea, & aqua clara, & ideo albedo terræ transpareat limpiditatem aquæ, & sit color in eo albissimus, ut docet experientia, & hic sit immaturus, possibile est, ex eo fieri Solem & Lunã. Vnde philosophus: Admiscetur alijs corporibus metallicis, quia sunt de materia eius, & ipsa generata sunt ab eo, & ideo per artificium illud sibi potest mittere digestam naturam in eum, ut cum eis perficiatur. Et sic quibus complectitur metallis fit similis ipsis, sine aliqua admixtione extranea, cum simpliciter natura congaudeat suæ naturæ, & non per aliud medium extraneum, scilicet cum sole Sol, cum Luna Luna, cum Venere Venus, & sic de alijs, quia unumquodq; mittit in illum uim suam, etiam, quia continet in se sulphur suum bonum im-

H maturum

α σαφή παν
τα τούτου του
κεφαλαίου.

ελίξις
σαφή ταυτ

αργεντούμ

αquamvis, et

obscura verba de
re evidenti.

per misionem de
Sole et Luna

de verba nec
nam posset corpus
perfectum etc.
lure mentem au-
toris aperiant.

naturas (metallo-
rum)

* Mercurius cru-
dus prima mate-
ria metallorum.
lunaria.

Mercurius corpo-
rum, qui est in sim-
ilibus corporibus

Mercurius crudus & Argentum vitium crudum

maturum, quod per artē maturatur. Quare alia metalla sic coa-
gulata & infecta per sulphur, particulariter, sicut ipsum Sol
& Luna fieri non possunt. Prima ratio est, si enim corpora im-
perfecta metallica transformarentur & admiscerentur cū Sole
& Luna, tunc ipsorum Mercurius haberet illud in se præhabi-
tū sulphur malū, & si purgarentur, adhuc in tātum purgari nō
possent, quod reducerentur in Mercuriū, sicut ante talē super-
fluitatem, nec etiam posset corpus perfectum in eo dissolui. Et
cū in eo dissolui non posset, naturis ex utraq; parte seratis, unū
quodq; in examinatione ab altero seperaretur, ex quo nō habe-
ret in se naturam perfectam occulte, cum qua solutiones pro-
prie ipsorum perficere possent, mediante arte, ut alia corpora
perfecta subuenirent cum natura sua, quæ naturaliter est per-
fecta. Secunda ratio. Si insoluta adiungerentur perfectis
corporibus, minus Aurum & Argentum fieri possent, cum
naturaliter per congelationem ex utraq; parte, naturæ eorum
seratæ sint, & cum non sit ^{mercurius crudus} medium aperiens illas naturas, &
nec una uis in aliam coniungi possit naturali cōiunctione, nec
mitti, ita ut redeant in Mercurium, ex quo ex utraq; parte ori-
ginē duxerūt: Ideo per asperitatē ignis ab inuicem separantur,
scilicet per combustionē naturæ imperfectæ, & per resistantiā
naturæ perfectæ, ut bene cernitur. Sed cū cōiungere uolueris,
facias medium per Mercuriū, qui dissoluit & aperit naturas, ut
simpliciter unū possit transire in aliud & perfectā uim mittere
in imperfectū, ut secū perficiat. Et hi sunt labores uia particu-
laris, quibus Aurum & Argentū fieri potest, sed uniuersaliter
nō. Nota. Mercurius crudus dissoluit corpora, & reducit ea
in primā materiā, sed Mercurius corporum hoc facere nō potest.
Est em propter cruditatē sui sulphuris, q̄ in prima habuit alba
terra, ex qua cū aqua clara factus est ab initio, q̄ illud crudū
semper

semper appetit corrodere, quod suae naturae uicinius est. Primo aurum, secundo argentum, & sic de caeteris. Quare alter Mercurius corporum sic facere non potest, quia per congelationem illud crudum sulphur, quod antea fuit in illo, est alteratum in natura, & ideo non corrodit sicut primum, nec seratum aperit, & ideo una uis non mittitur in aliam, sed unumquodque manet per se, quauis confluxualiter sint coniuncta, secundo naturaliter ex utraque parte sunt serata. Quare in examinatione, & per asperitatem ignis imperfectum comburitur, cum una natura alteri succurrere non possit. Sed cum Argentum uiuum crudum hoc facere possit, scilicet naturas seratas aperire, ut unaquaeque res suae naturae uiciniae sit ad iuuamen. Ideo si dissoluerit argentum, inueniet argenteam naturam, Et si Aurum, inueniet auream naturam, Si plumbum, plumbeam, & sic de alijs, per ipsorum sulphur congelatur, ut dicit philosophus, & simile fit illis. Si uero ista corpora quae suam naturam participant, scilicet imperfecta, non possunt ipsum perficere, minime ista quae suae naturae non sunt, nec in uim minerali cum eo participant, sicut tu quæris in multis stercoreibus. Et ideo est particulariter possibile ex eo fieri argentum & aurum, & in alijs corporibus non, ut audiuisti. Nota. Duplex est solutio corporum in Mercurium. Per Mercurium scilicet in Mercurium, & in aquam Mercurialem. Prima solutio requiritur ad particularia. Secunda ad uniuersalia. Prima solutio corporum in Mercurium, non est aliud, nisi congelati resolutio, id est, quod per solam solutionem seratum aperitur, propter ingressum unius naturae in aliam, & ista resolutio est in particularibus. Secunda solutio est in aquam Mercurialem, & haec est in uniuersalibus, & ista non fit per solam solutionem sulphuris immaturi in Mercurium, sed per putrefactionem corporis & spiritus in calido & humido. Cum

H ij putre-

capitulum tantum

non est alteratum

primo

sed natu

u

ce

pag. 243 243.
Mercurius un

ce ipsorum Iqu
in ipsis est. i
ce auro, argen
plumbo, stan
sulphur auro
congelatur cu
mercurio crue

ce ex eo argem
viro crudo, se
ce mercurio cy

ce * et simile

ce argenti vi

ce crudum fit

ce lis, quae disse

ce

ce

ce

putrefactio omnium rerum naturam, adinuicem ligatarum, sit
 solutio & separatio, & sic separentur partes adinuicem ligatae,
 ut unaquæq; pars separetur ab alia. Et hoc fit per solutionem
 elementorum, quæ in generatione Mercurij sunt connexa, s.
 aquæ & terræ. Et eadem partes cum purgatae fuerint in natu-
 ra per conuersionem coniunguntur, & plus se diligunt, pro-
 pter ipsorum mūdificationem quam antea. Quamuis ista sepa-
 ratio fieri non possit in corporibus, nisi per spiritum. Et sic ars
 transcendit naturam in una uia, quod artificialia subito fiunt,
 cum tamen naturalia antea prolixè facta fuerint. Non credas,
 quòd sint elementa uulgaria, sicut aqua nubis, & consimilia,
 sed humidum aqua, frigidum terra, calidum aer, siccum ignis.
 Et sic sunt in naturis rerum elementatarum, cum nequaquam
 ars possit partes ita naturaliter separare, quòd simpliciter in e-
 lementa, secundum quod fuerint, transmulentur, cum primo
 natura mutauit unam qualitatem in aliam. Taliter ars bene se-
 parare potest, ut humidum à sicco, frigidum à calido separetur.
 Sed tamen una qualitas adhuc de naturali commixtione possi-
 det naturam alterius in aliqua parte, per hoc possunt per artē
 uiceuersa coniungi, sicut diuisa sunt. Si enim una qualitas non
 participaret naturam alterius, scilicet aqua naturam terræ in
 frigiditate, & aer aquæ in humiditate, & sic de cæteris. Tunc
 sequeretur, quod naturale opus esset totaliter destructum, cū
 simplicia essent elementa, sicut antea fuerunt ante Mercurij
 generationem. Et ars destruxisset naturam, à capite incipiens,
 scilicet ab Auro & argento, usq; ad primum, id est Argenti-
 uium, & ultra ista principia ad simplicia elementa, secundum
 quod antea fuerunt ante Mercurij generationem, quod tamen
 ita remote in arte est impossibile. Et si esset possibile, tūc seque-
 retur, quod de nouo extra primam materiam, Mercurij scilicet
 metallorum,

metallorum, ars componeret elementa, & uiceuersa generaret Mercurium sicut destruxisset, quod est impossibile artificialiter fieri. Sed bene ars destruit à capite, usq; ad pedes, id est Mercurium, à pedibus ædificans usq; ad caput, in subtiliori forma naturalis substantiæ, quam antea fuit. Sic diuiduntur species rerum cum in aliam formam transmutantur, quam antea fuerunt, quod dicit Aristoteles. Sciant artifices Alchemiæ species rerum transmutari non posse, quod uerum est, ut ipse cõfirmat, nisi in primam materiam conuertantur; id est in argentum uiuum, & ultra hoc non consulo, cum fieri sit impossibile.

*Aristotelis a
toritas*

De secundo Particulari, quod est in Luna. Caput XVI.

videtur legendum, rubeum,

Cum superius dictum sit, quod Luna cõtineat in se sulphur album, sicut aurum, cum ignis species sub albedine in eo obiecta sit, ideo omne argentum est possibile fieri aurum, ut dicit philosophus. Non est aurum, quod non prius fuerit argentum. Sic argẽtum continet in se aliquas qualitates indigestas, quæ possunt ab eo purgari, ita quod per artem particulariter transeat in Mercurium fixum, id est, in uicinissimam naturam auri, quia tunc omne illud continet in se, quod & aurum, per appositionem sulphuris rubei philosophorum; per hoc plus digeritur, & citrinatio in eo causatur in adiunctione corporis perfecti, cum fuerint simpliciter unius naturæ. Hoc autem in alijs corporibus fieri est impossibile, cum tantam uicinitatem naturæ perfecte non habeant, sicut ipsum. Quia est impedimentum in generatione ipsorum per sulphur adustibile & foetidum, nec ipsa sunt medium, de quo loquitur philosophus: Non fit transitus ab extremo in extremum, nisi per medium, id est, ex Mercurio non generatur aurum, nisi prius fuerit argentum, nec in se habent sulphur ignis simpliciter non urentis, sed sul-

*σ & φ & τα
τουτου κερφ
λαου.*

*alijs corpor. J
iurno, arte
Vener. jor.*

illa corpora imperfecta H in phur:

phur adurens, & ideo in Mercurium fixum particulariter transformari non possunt, cum semper prædictum sulphur ea comburat per ignis examinationem. Et sic habes rationes, quomodo particulariter aurum & argentum fieri possunt.»

De sophisticis particularibus.

Caput XVII.

ARistoteles dicit: Sciant artifices Alchemiæ, species rerū transmutari non posse, sed similia illis facere possunt, & tingere rubeum citrino, ut uideatur aurum, & album tingere donec sit multum simile auro uel argento. possunt quoque plumbi immundicias abstergere, uel alterius corporis, ut uideatur aurum & argentum, uerumtamen plumbum semper manet plumbum cum in se non habeat aurum & argentum, sicut prius dictum est, ut hi qui accipiunt salem ammoniacum, uel alia mineralia, ut in ipsis errent homines, sed aurum & argentum sophisticum faciunt. Coniungunt enim stannum & cuprum cum Mercurio, ut appareat hominibus argentum, & aliquo modo fabricabile, & in igne examinabile, secundum eos, qui in igne experti sunt, qui tamen in hoc deluduntur, & in examinatione nature. Adustibile & foetidum, secundum quod est, uerā naturam argenteam non habet in se, sicut apparet in colore & in examinatione aliquo modo. Prima ratio est Cuprum continet in se Mercurium mundum aliquo modo, nisi in quantum in sulphure existit defectus, quia sulphur foetidum & adustibile habet, quod in quantum adustibile, comburit, & rubedinem non ratione digestionis habet, sed ratione sulphuris rubei & immundi, tamen Mercurius habet substantiam præ sulphure, & ideo tardius in igne deficit, quam plumbum uel stannum, quoniam Mercurius resistit, nisi in quantum uiolentiam patitur à sulphure sibi commixto. Et quod per plumbum citius comburitur,

buritur, hoc est ratione Mercurij plumbi imperfecti, quia in-
 fectus Mercurius cum infecto sulphure, sicut plumbum est,
 quærit aliquid uicinum suæ imperfectiõni, & cum argentum
 & cuprum commixta sunt, in argento non inuenit aliquam rē
 infectam, sicut in cupro, ubi inuenit primo sulphur adurēs, cui
 citius commiscetur. Et in commixtione uniuersali Mercurius
 cupri magis inficitur, cum plumbū sit ex utraq; parte, scilicet
 Mercurij & sulphuris infectum, & plus malum, citius adhære-
 at malo, quam bono. Et in quantum maius malum malo cohæ-
 ret, in tantum debilius & peius erit. Et ideo citius coadhæret
 cupro, quàm argento, inficiens & comburēs illud, cum natura
 cupri & argenti, ut audiuiſti, ex utraq; parte sint seratæ, peiori
 subuenire non possunt. Et ideo comburitur cuprum ab argen-
 to, quæ fluctualiter coniuncta fuerunt. Naturaliter autem ex
 utraq; parte naturæ eorum sunt seratæ. Et sic bene plumbum
 comburit cuprum ab argento, quod tardius separatur sine plū-
 bo, qñiã in quantum magis cõburit, in tantum debilius erit, & com-
 bustibile. Sed in cõiunctione stanni cū cupro & Mercurio, Mer-
 curius aperit aliquo modo naturas seratas, & coniungit hæc
 duo, scilicet stannū & cuprū. Nā cū ex utraq; parte aliq; modo
 mundū habeant Mercuriū, & sulphur malū debiliter cõmixtū,
 coniungitur Mercurius Mercurio, sed quia habet potentiam
 sulphuris, uariando colorem cupri, qui existit in sulphure, ita
 quod noua forma appareat, & iam ita cito sulphur comburi nō
 possit, sicut ante ipsum Mercuriū, & Mercurius crudus coagu-
 latur per ea, & alteratur cū ipsis in natura, sic ut aliquo modo
 appareat argentū, quāuis uerum argentum non est, cum in eo
 non fuerit debita digestio, & decoctio, & sulphur non sit ita
 simplicis & uirtualis naturæ, sicut ipsum argentum uiuum, cū
 aurum & argentum ex utraq; parte sui Mercurij & sulphuris,
 sufficienter

sufficiēter sint digesta, & bonę maturitatis, & in omni digestione perfecta. Sic habes argentum sophisticum ex stanno, cupro, & Mercurio, & si tunc admiscerent aliquos pulveres minorū mineraliū, tunc magis debilitarent sulphur, & sic non esset impossibile, quod Mercurius ageret super potentiam naturalem, sed semper in fine diminuitur, & comburitur in igne, cum sulphur non sit uirtualis naturę, sicut ipse Mercurius, sed semper occulte comburens, & inficiēs Mercurium, quamuis Mercurius sit suppeditatus, & sic postmodum in stercois redeat, secundum quod stercois fuit. Sic intellige, quomodo uerum aurum & argentum differant ab auro & argento sophistico, quamuis plures sophistications fiant eodem modo per alia metalla, in rubeo uel in albo, adiunctis medijs mineralibus, uel aliquot ipsorum. Sunt uero ipsi laborantes delusi, æstimantes bonum, secundum apparentiam, hoc facit ipsorum ignorantia, quod non cognoscunt naturas metallorum.

De uia uniuersali, sermo generalis.

Caput XVIII.

DE terminato plōgo huius artis, & particularibus eius: nūc dicemus de uia uniuersali, in qua ars imitat naturā. Est autē uia uniuersalis, ut audiuisti superius, possibilis in naturis metallorū, plantare ramos, in quibus crescūt flores miri odoris & rosulę tā albę, q̄ rubę. Primū autē incipere, est soluere lapidē in suā primā materiā, & est cōiunctio corporis & spiritus, ut ex eis fiat unā aqua Mercurialis. Vnde Auicenna: Primumq̄ incipere, est soluere lapidem in suum Mercurium. Vnde Rasis philosophus: Nisi corpora soluas, in uanū laboras. s. Argentum & Mercuriū, ad elixir albū: & Aurum & Mercurium ad elixir rubeū. Et hoc in balneo rorido, ratione putrefactionis, ut corpora uiscositate aq̄ Mercurialis soluantur. Vnde Parmenides:

Cum

Cū cōiuncta est in unū pmanens aqua, cū qua fuit ab initio, postea sequitur elementorū diuīsiō, & ipsorū purgatio. Vnde Albertus Magnus: Quatuor ex uno fiunt & quatuor unū: Id est, pag. 235. v. 2.
ex aqua Mercuriali. Tertiū est terre mundificatio, de quo dicit

Morienus philosophus. Hæc aqua cū terra sua putrescit, p hoc magisteriū totū dirigitur. Vnde Rasis philosophus, iūge siccū *notabile.*
humido, humidū est aq̄, siccū uero terra. Postea sequit̄ terre sub

limatio, de qua dicit Parmenides philosophus: Ipsū dealbatū cito igne sublimato, ut exeat ex eo spiritus, quē in ipso inuen-

ris, & terra maneat calcinata, de qua terra dicit philosophus Parmenides, & Morienus: Sic cinerē q̄ est in fundo, ne uilipen-

das, q̄a est diadema corpis tui, & pmanētū cinis. Sic sunt quatuor elemēta sic pparata, ut supius intellexisti. Nec cōiunxeris ea ante ipsorū mundificationē, cū ppter eorū immundiciā sepa-

rent, q̄ dicit Ascanius: Spiritus nō cōiunguntur corpī, donec à suis immundicijs pfecte fuerint denudati. Et fermentū albū & rubeū cōiunguntur secundū q̄ elemēta sunt alba uel rubea. Si

alba, tūc requiritur ignis. Si rubea, tūc elemēta p ignē rubificātur, ut ipsa digerat, maturet, consolidet, & absorbeat sordes aquarū in cōiunctione. Habeat pportionabiles uirtutes quatu-

or elemētorū, terre in frigiditate & siccitate, aq̄ in frigiditate & humiditate, aeris in humiditate & caliditate, ignis in caliditate & siccitate. Ignis & terra extrema sunt elemēta. Aqua & aer,

sunt media elemēta, q̄ coniunge per debita & uera pondera, ut plus diligāt se q̄ antea. Primo terrā cum aq̄. Secundo aerē cum igne. Et sic cōuerte naturas, & q̄ q̄ris, inuenies. Tunc terra ha-

bilis est ad soluēdum aqua efficax ad mundādum, oleum uel aer in q̄ portat̄ spiritus ad miscēdū. Ignis ad tingēdū. Sic corpus retinet spiritum sicut spiritus retinet animā, cum adiunctione fermenti.

F I N I S.

SEQVI.

*Nota opine et port
semper sone.*

SEQVITVR LIBELLVS ALIVS ΠΕΡΙ

χρυσίας utilissimus, et rerum metallicarum cognitione refertissimus, Rosari-
us Minor inscriptus. Incerti quidem, sed harum tamen rerum
non imperiti authoris. *pagina 24.*

P R A E F A T I O.

Enigma de arte Alchemiae, et de modo tractandi authoris. §. I.

INquit author libri, qui Rosarius dicitur. Descen-
di in hortum meum, ut uiderem plātas diuersorum
nascentium, & inter flores cæteros Rosarij mei, in-
ueni rosam niueam seu albam, * itemq; sanguineam
seu rubedine decoratam; elegi pulcherrimam, & inspexi, quod
paucæ & raræ, quia non germinauerant mala punica. Dixiq;
uoce non ~~tacita~~ ~~Reuertere reuertere Hortulane, reuertere &~~
augmenta Rosarium meum, per totum horum multiplica seu
de nouo construe & planta, ut decoretur hortus albis & rubeis
rosis splendidibus, superfluisq; abstractis & reiectis, utilibus
& necessarijs diligenter intende. Ipse autem Hortulanus, rosa-
rum plantas separauit, & replantauit, augmentauitq; duplican-
do, triplicando, quadruplicando, & sic uicissim multiplicando,
usq; ad albedinem plenam, & deinde ad rubedinem perfectā.
Sed hoc totum per augmentationem plantarum, quod mihi
placuit. Innuabat autem adhuc non satisfacisse. Quicquid ta-
men circa hoc erat scibile, mihi plenarie demonstrauit. Posuitq;

*v. b. quia non germinat. Iquid his uerbis si- idem
gnificetari.*

*ors. addend.
utramque*

hortum

idem tempore debito rosas albas & rubeas in terra sua, dimisitque eas increfcere in terram suam, dico propriam, unde egrediebantur. Et in primo anno subsequenti, egressa est planta, quæ annuatim mille millia rosarum produxit. Et ecce hortus meus iam rosarijs impletus est, educētibus sufficienter pro meis, & pro omnibus intransibus annuatim. Deo itaque reddo laudes, & gratias Hortulano gratas. Et in hoc codice, cæteris meliori, qui non sine causa Rosarius intitulatur, cuncta quæ uidi, & uera probaui, intelligentibus, sapientibus, & artifici idoneo perfecte scribam, ut quicumque per portas Hortulano mediante, ad hunc Rosarium ingressus fuerit, non solum de rosis partem habebit, sed uidebit etiam artes cunctorum operantium in Rosarium album uel rubeum, & per consequens acquirat discretionem discernendi circa hoc intentionem scripturarum omnium, ubicumque magisterium obscuro uidebitur & manifestum. Nam in hoc est ueritas omnino nuda, & etiam uestita. Nuda scientibus & discretis in propinquiribus naturis minerarū: Vestita autem stultis, in remotioribus, imò impossibilibus naturis uegetabilium, & animalium, secundum solum textum magistrorum, artem inuide obscurantium laborantibus. Perfectam enim uobis scribo ueritatem, & operationes certas, & ueras & integras, sine deuiatione aliqua.

*Admonitio, Cauenda duo genera se ductorum, & quod
ars consistat in Mercurio fixo. §. II*

Sed uere uere, multi uenient pseudophilosophi post me, qui seducent operantes, quorum in genere, tantummodo duos inuenio, scientiam istam cooperientes. Primus est ignorans artem, & sophisticus. Secundus uero sciens, & philosophus

I ij inuidus

inuidus. Primus componit libros deceptorios, deceptiones suas & sophistica testificantes, & scribit super capita ipsorum titulos philosophorum bonorum, ut uideantur habere bonam artem, & elixir perfectum. Et ut magis credatur ab hominibus, ferunt pulueres lapidum, albi uel rubei, & tractant aurum & argentum, sed sequentes deficiunt in operationibus, dum probant scripta illorum. Secundus est totus inuidus, & composuit libros de illis, quæ magis remota sunt à ueritate, ad prolongandum homines à uia uera, in quantum potest, studetq; probare dicta sua per solas rationes, quæ uidentur insipientibus esse certissimæ, ille ponit artem in herbis, & plantarum fructibus, & in multis uegetabilibus extraneis & remotis. Vel ut uideatur nobis relinquere ueram artem, magis philosophice loquitur, accipiens fundamentum super quatuor elementa, quæ sunt materiæ philosophicæ, eaq; à multis extrahit, uelut à uegetabilibus, & animalibus, & à multis alijs extraneis, uidelicet ab ouo, à capillis, à sanguine, à stercore, ab urina, à spermate, à bufonibus, & ab alijs multis, quemadmodum scripta illorum demonstrant, & declarant. Vel ponit unum pro alio, uel similitudinarie, uel ad planum, & ponit totam artem uel in principijs prædictis, uel in medijs mineralibus remotis, ut est atramentum, sal borax, alumen, Marcasita, Magnesia, Tutia, & alia mineralia multa. Et quamuis prædicta iuuant ad festinationem quandoq; & ad mundificationem, seu ad coloris augmentationem, tamen inuident, qui ea ponunt pro materia philosophica completa. Et sic detegunt artem, uel etiam operiunt, & seducunt insipientes, ut uilipendant artem, aut quamuis accipiant ueram materiam, & naturam mineralem, tamen per diuersas eorum operationes fictas & impossibiles, seu ineptas, prohibent insipientem peruenire ad complementum. Et ò nouelli Alchemie
artem:

sed qui experi-
endo sequuntur
illos, deficient

deceptionem

hoc notabile, ad
coloris augm.

13.

artem comparantes per totum ut supra, Creditis expectandum bonum, & transmutationem bonam, & ueram, ab eo quod cito ab ignis combustione destruitur, & in cineres redigitur. An non dicitur, quod sulphur & auripigmentum cito comburuntur: & ab ignis combustione cito consumuntur: Sed azot semper diutius manet incombustum. Perfectum in metallis est argentum uiuum fixum, ut supra, num legend. quod usurpa.

De eodem quod Mercurius fixus perficiat, Et diuisio operationum, & libelli in duas partes. §. III.

^{ubi?}
Iam probauit aperte, & secundum rectam ueritatem, quod defectus in metallis, est defectus argenti uiui, fixi, & puri, & quicquid eligitur in hac arte ad perficiendum, est causa illius, & ergo in ipso est perfectio, & non in aliquo alio. Scias hoc, ne trade obliuioni, ubicunq; inueneris ipsum, tene pro lapide maiori, cui nulla res similis existit, nec potest facere quod facit. Si est correctum, corrigit: si fixum, figit: si liquidum, soluit: si spissum, coagulat: si tinctum, tingit. ipsum enim præcellit cuncta corpora in puritate. Et qui posset pœnam sustinere ignis, faceret ex eo cum sulphure suo congelato, elixir excellentissimum. Accipitur uiuum & mortuum, sed purum est semper eligendum, quod uiuum est. Multæ operationes ex eo fiunt, quæ diuiduntur per duo. Prima fit cum adiuuamine. Secunda ex se solo, sed natura procedit cum suo sulphure. In duobus uero capitulis binas operationes perfecte complebo. Et scribam quicquid probauit, uel feci, uel uidi. Ex dictis philosophorum nihil teneo ad præsens, nisi quod affirmant dicta mea, quia ueritatē dicam, & liber factus sum ab inuidia. intelligat ergo qui uult dicta mea.

argenti uiui

Βραχέα ταυ
τα, λιαν δε

σαφ.
nec ulla re
potest facere

facere, ut
nam festin
ignis.

dum, et quod

10. Accipitur uiuum, et non mortuum.

PRIMUM CAPUT.

Promissio & diuisio dicendorum de operationibus Alchemiæ. §. I.

IN primo capitulo dicam cunctas operationes, quæ egredi-
untur de materia cum auxilio diuino &c. Nullum sophisti-
cum hunc librum intrabit, ponam semper regimen, ad perfe-
ctionem perducens. Multa siquidem sunt coadiuuantia. Dico
breuiter, quòd adiuuamen calcinationis est hoc. (& primo di-
cam de corporibus) *Imperfectis.*

Raym. bull. de v. essent. p. 52. De Calcinatione Saturni, & Iouis. §. II.
Saturnus et Iupiter calcinantur

Saturnus & Iupiter calcinantur cum adiutorio ignis pri-
mo, & cum industriis artificis, & hoc igne non superante su-
am fixationem, in uase terreo, forti, mouendo cum baculo fer-
reo, donec sint incinerata. Cineres imbibuntur cum aquis acu-
tis mundantibus. Ad rubeum ualet urina humana purificata,
aqua sanguinis, uel acetum rubeum. Ad album ualet acetum
album, aqua salis communis, & aluminis, & alia acerba multa
post imbibitionem desiccantur ad ignem uel Solem, donec per-
uenerint ad calcem albam uel rubeam. Item calcinantur cum
adiutorio salium, & illa calcinatio bona est, & per adiutorium
uitrioli & aliorum acutorum. Calcinantur etiam cum adiuto-
rio sulphuris, seu auripigmenti, & illa est melior. Sed optime
calcinantur cum Mercurio sic: Primo amalgamentur, & teran-
tur, & abluantur cum acutis, usq; ad emendationem perfectam,
deinde misceantur cum salibus acutis terendo, & cum alumi-
nibus & alijs acerbis, & exiccantur & erodantur, deinde depo-
natur falsedo, cum ablutione. Sit tamen Mercurius, priusquam
desiccatur, cum sale per sublimationem extractus, & sic rema-
net calx

Raym. bull. de v. essent. p. 52. De Calcinatione Saturni, & Iouis. §. II.
Saturnus et Iupiter calcinantur

Alius modus.

acutorum §. v. 19
et 20. cum
salibus acutis.

NB.

net calx alba, qua melior esse non potest. Et regulam tibi do generalem, quod qualitercunq; calcinetur Iupiter cum igne, facit calcem albam, Saturnus semper rubeam, nisi cum acutis fuerit dealbata.

De calcinatione Veneris & Martis. § III.

Venus & Mars cum adiutorio ignis calcinantur, primo in furno reuerberationis, si ponatur intus limatura illorū, per flammæ reuerberationem calcinatur, & fit de Marte crocus ferri, quod dicitur ferri cementum. De Venere, æsustum simplex, uel χαλκός κεκαυμένος. Calcinantur etiam per ignitionem & extinctionem in acutis, donec totaliter conuertantur in squamas, quemadmodum Iupiter & Saturnus calcinantur per abstractionem suæ scorix, deinde imbibitur calx cum acutis & salis, donec fuerit rubeum & mundum. Potest etiam Veneris calx dealbari & Martis. Calcinatur etiam cum sulphure & auripigmento, mixtis cum laminis, uel cum limatura illorū, quin etiam cum salibus, aluminibus, & alijs corrosiuis. Et præparatur calx cum ablutione, & desiccatione, donec fuerit ad libitum. Calcinantur etiam multum bene per ignitionem & extinctionem in Mercurio, & quicquid in qualibet extinctione abradi potest, abraditur cum cultello, & iteratur opus, donec sit ad libitum. Et præparatur cum ablutione & desiccatione cum salibus, & abstrahendo Mercurium, & fiet calx optima. Et scias, quod calx corporis nō figitur, nisi calcinetur cū igne. Et hoc dico, quia omnia corpora possunt calcinari sup uapores acutorū, uel cū acutis. Sed melior calcinatio corporū fit cum Mercurio.

nitro, vitrio
frequenti

est que

De calcinatione Solis & Lune. § IIII.

Sol & Luna calcinantur ad modum Veneris & Martis, sed quod melius est, & optimum, per amalgamationem
cum

cū Mercurio, & ablutionem, & desiccationem, uel per abstractionem Mercurij per sublimationem, sicut est narratum. Spiritus uero non possunt calcinari, nisi prius sint fixi.

De calcinatione aliarum rerum & mixturarum. §. V.

Calcinantur & aliae res multae ad extrahendam tincturam ex illis, & ut subtilientur illarum partes & mundentur. Et scias quod quodlibet corpus per se calcinatur, & si aliqua coniungantur, & calcinentur simul, fit calx mirabilis in effectu. Ne obliuiscaris hoc, tenta, & optimum retine. Hoc de his sufficit.

De sublimatione spirituum. §. VI.

Sublimantur & spiritus & media mineralia, cum adiutamine. Spiritus sublimantur uel à salibus, uel ab atramentis, uel ab aluminibus, uel à corporibus, uel ab istis mixtis. Et nota, quod sublimatio fit causa purificationis tincturae. Si sublimantur spiritus cum immundis, immundantur. Si cum adherentibus, remanent magis fixi cum tinctura inferius, quod querimus. Vnde de necessitate oportet ut mundentur prius per acuta, & per lauacrum, aut per unicam separationem impuri à puro. Cogitate diligenter super hoc. Nam illud medium est secretum. Spiritus mundificatos cum calcibus puris corporum sublimare, donec figantur, & uidebitis me uerum dixisse.

De sublimatione corporum imperfectorum. §. VII.

Sublimantur corpora cum adiutorio ignis, & hoc expressione ignis. Et hoc fit ad habendum materiam munde temperatam. Nam quod nimis est uolatile, & terrestreitas immunda, diuiduntur per sublimationem, & remanet substantia temperata, ut dixi, quam querimus. Sublimantur etiam cum rebus eleuantibus, cum sulphure, auripigmento, Mercurio, & alijs spiritibus.

Spiritibus. Et illud dico cum corporibus non fixis, ut sunt Iupiter & Saturnus, qui sine fece, uel re aliqua possunt sublimari, & cum quolibet prædictorum. Et Venus & Mars quæ sublimantur cum prædictis. *p. 256. v. 29. cum reb. eleuantib. cum sulph. etc.*

De sublimatione corporum perfectorum. §. VIII.

Ed notandum præcipue, quòd corpora fixa possunt etiam sublimari, scilicet Sol & Luna. Sed causa suæ eleuationis est, ut hæc purificemus, uel sulphure uel auripigmento, uel argento uiuo, quòd ea facit ascendere citius per reiterationem, & uelocius figantur. Et hoc est secretum intimum, quod dico pro certo, & omnes ferè cetant. Dico tamen: Corpora debent fieri incorporea in ascendendo, & incorporea corporea in descendendo. *corporea* Maxima industria est, de corpore facere spiritum, & econuerso. Sed uerum est, quòd si summa uolatilis superat summam fixi, finaliter reuertetur in corpus spirituale, uel album, uel rubeum. Vere non sum inuidus, nam denudauì omnino. *omnia.*

De fixatione. §. IX. *notabile caput.*

16 Figitur autem omne uolatile cum mundatur per iuuamen ignis, uidelicet decoctione diurna, & hoc est meum secretum, aut per alicuius rei fixæ adiutorium, hoc est per imbibitionem, & reiterationem prædictorum, ut in sublimatione narraui satis aperte. Et hoc est unum de secretis meis magnis. Corpora etiam figuntur, ut præ figuraui calcinando uel coquendo solo igne. *diuturna*

De distillatione. §. X.

Distillantur autem multa pro adiuuamine operis istius. Distillatur aqua à Vitriolo uiridi uel Romano, à sale petrae, & alumine plumoso, quæ maxime ualet pro adiutorio istius operis, cū ipsa enim soluuntur mirabiliter omnia corpora *cruda*

cruda & calcinata, & spiritus calcinari uel fixi, solutione mirabili & pulchra. Distillantur & alia aqua multa, & olea, de salibus, atramentis, aluminibus, & alijs rebus multis, mineralibus uegetabilibus & animalibus, sicut inuenitur in libris philosophorum de hac arte tractantium.

De solutione. §. XI.

Geber cap. 52. libri 1. pag. 89. **S**oluuntur omnia corpora & spiritus cum adiutorio aqua corrosiua supradicta, uel cum alijs aquis corrosiuis, quae multis fiunt modis, & quia talia in multis inueniuntur philosophorum libris satis ueraciter & aperte, excusamur de illis in hoc nostro Rosario tractare. Sed hoc teneas amice mi, quod melior fit solutio in igne in fimi calore, & cum Mercurio uiuo, & aqua uita, dum ablutus est, sed in primo dicitur uenenum seu res mortifica, *scilicet Mercurius quando non est ablutus.*

Legend. in igne in fimi calore, in fimi calore quam in igne

De Ceratione. §. XII.

Cerantur corpora calcinata cum corporibus resolutis, & hoc imbibendo & cerando, & quamuis multa sint imbibitiones corporum, tamen melior fit cum Mercurio, scilicet quando est aqua uiua depurata. Et melior inceratio fit cum azot uiuo, & gutta saponis. Nam aqua corporis, cum corpus redactum sit in Mercurium, dicitur sanguis, & qualicumque modo aliquid cum oleis inceratur, non ualet quicquam, nisi oleum prius sit fixum, & incombustibile factum, & istud oleum non habetur nisi ex metallis fixis, scias hoc excellensimum secretum, & quod magis carum apud philosophos inuenitur.

De Coagulatione. §. XIII.

Coagulantur cuncta resoluta cum adiutorio ignis, & hoc in uasis firmiter clausis, sed tene a me hoc secretum, quod res perfecte coagulata est, quae fluit cum ignitione conuenienti & cum

& cum expectatione examinis ignis. Sin aut non, reitera opus,
 & peruenies per reiterationē ad propositū, Domino annuēte.

De particularibus ad album in genere. §. XIII.

ECce narraui tibi cunctas operationes ueras & necessarias
 in opere huius artis ad laborem abbreviandum, & adiuuā
 andam naturam generaliter. Modo ut satisfaciam, specialia &
 particularia meliora enodabo in hoc capitulo. Primo ergo quo
 modo corpora augmentantur, & postea de abbreviatione tem-
poris & laboris, & elixir. Et quia nullo modo potest fieri rube-
 um uerū, nisi præcedat albū, talia uero ad augmentandas rosas
 albas, ut fiat Luna perfecta, tibi dono. Primo desiccandum est
 corpus Lunæ, & hoc per calcinationē quam narraui. Et ista est
 causa, ut humiditas istius, cum quo proponimus augmentare
 ipsam, radicabilius & firmitus illi adhæreat sine separatione, de-
 inde calcinandū est aliud corpus non fixum, cum quo proponis
 operari, & hoc ut per eam figatur. Nam uolatile in ipsis euolat
 per calcinationem ignis, & remanet terra azyma & mūda. Per
 eandem etiam calcinationem deletur unctuositas glutinosa, &
 immunditia de corpore, & reducitur in statū pristinū, & rema-
net terra munda, nō adurens, nec denigrās corpora. Deinde re-
 solve calcē Lunæ in aquam mundam & clarā, sicut demonstra-
 ui tibi in §. Dissolutionis. Secundo calcem azymam cuiusuis
 corporis similiter resolve, aquas coniunge, & illam bene com-
 mixtam congela in massam albam, & in fine congelationis de-
 scende per botum. Et melior modus est iste, quem unquam pro-
 baui. Accepi unam partem corporis fixi, & tres partes non fixi,
 Item resolutam calcem Lunæ, & aquam etiam corporis non fi-
 xi, iterum coniungebam istam aquam, coniunctam composui
 cum prima massa prædicta iterum calcinata, & resoluta, &

Nota

*Alia corp
 quoniam est alb*

+ Dissol.

*Proportio aur
 aut argenti, a
 mercetium*

K ij crat

erat tunc augmentata prima pars, & tres sui partes, illud totū
 cōgelatum feci secundo descendere, illud opus reiteraui quin-
decim uicibus, nec meliorem Lunam Deus unquam creauit,
 tenui ipsam auro cariorem. Inueni etiam alium modum leuior-
 rem multum, uidelicet imbibendo calcem corporis non fixi,
 cum aqua calcis Lunæ, terendo uel cerando super marmor, be-
 ne desiccando, & descendendo. Et iterum secunda uice nouam
 calcem non fixi, imbibendo, cum resoluto calcis nouæ Lunæ,
 apponendo calcem primæ massæ, uidelicet unam partem istius
 cum tribus partibus alterius, deinde desiccando & descenden-
 do, & reiterando per quindecim uices. Sic enim perueni ad
 Lunam multo meliorem naturali. Propterea probaui & alium
 modum adhuc multo leuiorem, uidelicet resoluendo Lunam
 calcinatam in aquam, & imbibendo cum illa aqua calcem cor-
 poris non fixi, terendo & desiccando, & descendendo. Iterum
 reiteraui hoc opus de noua materia, & quādo desiccatum erat,
 posui super tres partes, de nouo desiccato, cum parte una mas-
 sæ præcedentis generatæ, nihil tamen de reiterationibus ob-
 misi, & inueni in decima quinta uice Lunam bonam, æquipol-
 lentem naturali. Homo etiam bene potest transire, si uult me-
 lius, cum decem reiterationibus, uel circiter, quanto plus ta-
 men reiteratur opus metallicum, tanto melius. Et scias quod
prædictæ resolutiones optime fieri possunt cum aquis corro-
siuis, sed semper melior resolutio fit cum Mercurio, Scias hoc,
 O quā multa bona procedunt ex corporibus cum Mercurio
amalgamatis. Hæc iam dixi in generali, nunc uero de quolibet
 corpore simpliciter tractabo.

De particularibus ad album in specie. §. XV.

A Ccipe unam partem Lunæ, & quinque partes uel sex Mar-
 tis, & descende simul per botum, ut præactum est, & ha-
 bebis

no fixi hoc
 A. tra alba

pag. 258, 10

bebis bonam Lunam. Accipe unam partem Lune, & duas partes, uel tantundem de Venere, & descende per botum simul, ut prædictum est, & habebis bonam Lunam. Accipe partem unam Lunæ, & tres partes Saturni, & fac descendere per botū simul, per modum prædictum, & habebis meliorem Lunam. Accipe unā partē Lunæ, & tres partes Iouis, & fac descendere ista adinuicem per botum, sicut narratum est ante, & est Luna optima, æquipollens naturali in omni examine sine fine. Si fidelis est sermo meus, estote memores animæ meæ, propter ea, quæ dixi. Item, aliter etiam fieri potest optima operatio per amalgamationem Mercurij. Lunam desiccata amalgama cū Mercurio, ana. sed sint in duplo, Mercurij uel amalgamationis Martis, & pone sex partes istius cum una parte primæ, totum amalgamatum simul decoque, donec Mercurius sit separatus, & descende, & reitera hoc opus quindecim uicibus, & erit Luna bona. Amalgamatur etiam Luna cum Mercurio, sicut prædixi, & Venus etiam amalgamari debet ad modum Martis. duæ partes istius, & una amalgamationis sublimetur, & descēdatur per modū iam dictum, & cum opus iam quindecies reiteratum est, erit Luna bona. Amalgamatur Luna præcipue cū Mercurio, & Saturnus cum eodem ana, & tres partes ipsius cū Luna pone, sublimādo & descendendo, & reiterando per præscriptum modum, & peruenies ad Lunam meliorem. Amalgamatur præcipue Luna cum Mercurio, & Iupiter cum eodem, ana, & sint de ipso tres partes, cum una parte Lunæ, & per reiterationem sublimationis, pro Mercurij separatione, & per reiterationem descensionis operis peruenies ad Lunam meliorem de mundo. Prædicta uero sufficiunt in albarum rosarum augmentatione.

Ration. de V. e.
 p. 51, 28. pone
 sublimatorio

De particularibus ad rubeum in genere. §. XVI.

K iij Ad

10. congela et descende i. d. magnum magisterium.
p. 20. ascenduntur. pag.
13. 12. congela et descende.

AD augmentandas rosas rubeas procedamus. Prima regula generalis est: pone in omni opere rubeo Solem, quemadmodum Lunam in azymo. Sed notandum, quod calces quorundam corporum solo ignis adiutorio rubificantur, quorundam non. Quorum rubificantur, sunt hæc: calx Martis, Veneris, & Saturni. Calx uero Lunæ, Iouis, & Mercurij fixi, non rubificatur solo adiutorio ignis, in hoc capitulo primo. Sed in capitulo nostro secundo, & ultimo, in magno uidelicet magisterio, calx illorum rubificatur ad libitum, & tingunt sine mensura. Ecce thesaurus philosophorum. Rubificantur tamen in hoc capitulo primo, cum rebus tingentibus, sicut sunt sulphur, atramentum, aqua ferri, & oleum rubicundum philosophicum à mineralibus seu uegetabilibus, uel animalibus extractum. Et talis modus est operandi, sicut in albo Lunæ, sed in hoc opere Sol est calcinandus & dissoluendus. Soluantur & omnia corpora non fixa calcinata. Et per eandem calcinationem rubificata in aquis corrosiuis uel dissoluentibus, dico rubicundioribus, aquas coniunge; & congela, & descende in massam rubeam, ut de albo fecisti, & reitè hoc opus, ut de azymo fecisti, per quindecim uices, & habebis operationem perfectam. In hoc enim opere seruare poteris omnem modum operandi, què in albo narraui, & istud est in his quæ rubificari possunt cum adiutorio ignis. Et quòd omnes calces corporum rubificari possunt, cum adiuuamine multarum rerum tingentium, restat hic nobis declarare. Sed quia de talibus, quæ plurima bona & uera reperiuntur in libris philosophicis istius artis, & aquæ rubedine tingentes, pulueres, & olea, cum quibus calces tam sæpe imbibuntur, desiccantur, soluuntur, & congelantur, & descenduntur, usque ad rubedinem. Ergo uidetur nobis superfluum de illis tractare. Solis tamen tincturam specialè, ad satisfaciendum, a me accipiat.

omnes etiam corporum, que solo ignis adiutorio non rubificari possunt. Ergo p. 263. de lectis Lunam retineat. quia non solum aqua ferri solem tingit, sed et lunam, et iouem.

Particulare ad rubeum in specie. §. XVII.

IN aquam falsam calidam, postea in dulcem calidam, finaliter in acetum multoties, puta uiginti uicibus limaturam Martis lauate, quousq; sit clara, bene munda, & ponite eam in uase uitreo, uel uitreato, cum optimo aceto albo, per plures dies, quousq; per hoc multum rubescat, quod erit cito. Tunc totum ponitur in distillatorium uitreum, & distilletur sapius, quousq; illa limatura totaliter euanescat. Nam sublimabitur proculdubio cum aceto iam dicto, & transibit tota illa limatura in aquam rubeam, stetq; præterea in quiete per aliquot dies, hæc aqua Lunam præparatam & fusam tingit mirabiliter in colorem rubeum, & in qualibet reiteratione operis, calces cum hac aqua imbibe, & exsicca, solue, congela, & descende, donec tinctura sit sufficiens, & ista aqua est mineralis & corporea.

Fit & alia bona per hunc modum: Sumantur de uitellis ouorum libra una, & de sanguine humano recenti libra una, & duæ libræ de capillis humanis bene mundis, permisce ista in uitreata rotunda. Deinde recipe salis ammoniaci bene triti, duas libras, & commisce omnia simul, & illa uitreata ponantur in illa cum cinere cribellato, & accendatur sub ea ignis lenis, & cum totum resolutum fuerit in aquam, tunc proijce de sulphure citrino super illud, quantum est medietas omnium medicinarum, remoueat tunc uas ab igne uelociter, mouendo totum simul, postea proijce totum in cucurbitam ad distillandū, & toties distilla super fecibus, commiscendo cum aqua, quæ ab eis distillatur, donec omnia remaneant in fundo sicca. Istud mixtum & tritum cum calcibus dissolutis congelatum, tingit peculiariter, & ista est tinctura uegetabilis, seu animalis.

apostrophe ad lectorem, & oratio ad Deum. §. XVIII.

Ecce

ωφελιμα τω

rubro

Solem e fine

p. 262. Solis
tamen tinctur

Specialem

Videl. per bo

αυτι οψη. αυθρ

αυθρ. αυθρ. αυθρ.

sal ammonia

in olla vitrea

ponantur cum

tere crib. (qu

olla vitr. pon

in cin. crib.

vitrum ponat

in olla que ha

at ciner. cribe

calcibus corpe

metalliorum.

ECce amice mi dilecte, ecce quàm multa bona iam narraui, ex his quæ in Rosario meo continentur. Non uales tamen adhuc per prædicta, ex illo aliquas accipere rosas. Nam fossatis profundissimis, murisq; fortissimis, ac propugnaculis multis Rosarius meus tam fortiter est firmatus, quòd nemo per ali-
 quod ingenium intrare ualet, nisi per septem portas firmissimas & metallicas, multis clauibus mirabiliter clausas. O clementissime Deus ac misericors, si iam aliquid peccaui, respice super me oculis benignitatis tuæ, quia tu solus cognoscis corda hominum, & me iam istud dixisse ex fonte misericordiæ solo. Et deprecor te humiliter & deuote cœlestis pater, ut non intret in corda iniquorum, sciant autem filij sapientiæ & intellectus, quod Hortulanus meus, gratia Spiritus sancti paracliti infusus & repletus, solam mihi clauem demonstrauit, per quã cunctæ portæ in ictu oculi mirabiliter, & quasi miraculose aper-
 iuntur, in mei Rosarij capitulo primo. Et gratiam, quam mihi Hortulanus meus fecit sua benignitate, pie & amicabiliter scribam omnibus doctis & intelligentibus.

Compositio aque fortis, quæ est clauis Rosarij. §. XIX.

ACcepit enim Hortulanus tres herbas, quas generatas inuenit in loco Rosarij ex eadem terra, de qua Rosarius est egressus, & erant Chelidonia, Portulaca marina, & Mercurialis. Ex his tribus composuit clauem prædictam quem modum componendi uobis perfectissime enotabo, Recipe duas libras uitrioli uiridis, & duas salis petrae, & unam libram aluminis plumosi, terendo quodlibet per se. Deinde coniunge. Postea habeas aludel uitreum bene lutatum, exterius circumquaqueluto sapientiæ, & pone in eo puluerem prædictorum, & alembicum desuper uitreum, iuncturas firmiter cum bono luto sigilla,

aludel cum adjuncto vitreum, hoc loco, huius uocis significatio non indubitanter facit.

gilla, ut respirare non ualeat, & pone super furnum distillationis dando illi lentum ignem. Distillatur enim prima aqua primo, quam recipias in phialam uitream cum longo collo, sitq; phiala cum alembico sigillata cum luto prædicto, continua ignem lentum, donec alembicus intus colore citrino sit coloratus, & istud est signum aquæ secundæ. Primam deinde aquam cum sua phiala depone, & obstrue cum cera, & appone nouam phialam, quam firmiter sigillabis augmentando ignem, donec alembicus intus rubescat, quod signum est aquæ tertiæ fortissimæ. Depone phialam cum aqua secunda, & sigilla, & appone nouam phialam spissam cum collo multum longo, sigillando firmissime cum luto optimo, & augmentando ignem semper, donec tota aqua fuerit egressa, quam depone, & sigilla firmiter os cum luto figulorum, & usui reserua.

Laudes Aquæ fortis prædictæ. §. XX.

•• **I**sta est aqua fortis præciosissima, uirtuosa, quæ dicitur aqua corrosiua, & uere clavis est, per quam solam cunctæ septem portæ metallinæ, uidelicet Rosarij mei aperiuntur in momento. Cum ista clauē minerali potes reserare septem portas prædictas, & intrare Rosarium, & accipere rosas albas uel rubeas de quacuncq; plāta uolueris, secundū uelle tuū. Et indubitanter qui clauē istam secum habuerit, cuncta in Rosario existentia, ipsi cognita erunt. Intellige quod dico, & præpara ei hospitium in medio cordis tui, ut intus per æuum hospitetur. Cum ista aqua laudabili corrosiua potes in momento resoluerē cuncta corpora, tam cruda quàm calcinata, omnes spiritus, & omnia mineralia, necnon lapides preciosos, & congelare quando uolueris, ut prædictum est, in una hora. Ista enim aqua tales habet effectus mirabiles & laudabiles, quod resoluit solidum, &

L. reddit

reddit liquidū, mundat immundū, corrodit superfluū, figit fugitiuū, cōsolidat disgregatum, augmentat tincturam azymam optime, & rubeā, omnia penetrat, durū mollificat, & molle indurat, & discordantes concordat, & est clavis totius huius artis, in hoc capitulo nostro. Quid dicam de ipsa? Eius laudes inueniuntur interminabiles. Valet & aqua prima & secunda ad multa in hac arte, Coniunge ambas simul, nec meliorem rem habere potes in mundo, ad abluendum calces corporum quascunq;. Quia omnis immunditia, nigredo, corruptio, & sulphureitas adurens, per eam tollitur. In fecibus uero est maxima tinctura, studeas in ipsis, nam in eis est magnum arcanum. Imbibe feces cum tota aqua, prima & secunda, & dimitte stare, & incorporari per quatuor dies, & iterum distilla per præscriptum modum, & habebis plus de aqua forti corrosiua, quam prius habuisti, & hoc est finale secretum. In hac enim aqua resoluntur cunctæ tincturæ coadunandæ, earum enim aqua tunc admisceri potest cum aquis corporum calcinatorum & resolutorum. In ea enim resoluntur Saturnus & Iupiter, Mars, & Venus, Mercurius, Luna, & Sol. Per ipsam etiam melioratur ziniar, & multa alia, cum quibus opus abbreviatur, coloratur, augmentatur. Et hæc de prima parte primi capítuli sufficiunt, Ad ipsam tamen complendam, de secunda ipsius parte, & ultima tractabo. Nam bene sequitur Elixir cum iuuamine, post omnium corporum perfectam augmentationem.

Reclusio Rosarij per eandem aquam. §. XXI.

COrpus putrefactum, & deinde cum calore temperato, cumq; retentione seu reseruatione suę humiditatis radicalis philosophice calcinatum, dissolue. Sitq; tamen prius mundatū ab omni re corrumpente, & hoc erit in principio operis, & istud

& istud est de azymo, sitq; calx alba corporis uicinioris imper-
 fecti, fermentum quoq; azymum bene mundatū, & calcinatū
 azymum resolue ut primum. Aquæ mundadæ sunt ab immū-
 da fece, tūc coniungendo in phyalam uitream cum stricto col-
 lo & alto, cuius os firmissime sigilletur. Pondus etiam est no-
 tandum, suntq; semper partes quatuor imperfecti, & una per-
 fecti. Ponenda est autem phyala cum aqua in furno coagulatio-
 nis, donec totum coaguletur in lapidem coagulatione bona, &
 fixa. Et habes tunc plantas Rosarij tui unius anni. Item secun-
 da uice resolue nouam materiam, ut prius in eadem proportio-
 ne, lapidemq; coagulatum iterum resolue, sitq; ana de istis.
 Aquas resolutas coaduna, & unitas congela per præactum
 modum, & habebis plantas duorum annorum. Tertio resolue
de materia noua, ut prius in pondere lapidis anni primi, & con-
 iunge cum lapide duorum resoluto, congela ut prius, & habe-
 bis Rosarium tenerrime florentem, & decem rosas producen-
 tem. Quarto nouam resolue materiam ut prius, semper in pro-
 portione æquali lapidis primi anni, & coniunge aquas anni
 tertij lapidis, & congela ut prius, & habebis lapidem quadri-
 ennij uiginti flores rosarum producentem, & hoc fac quinto,
 & Rosarius quinquennis triginta producit rosas. Sexto & pro-
 ducet centum rosas. Septimo, ducentas rosas. Octauo, trecen-
 tas rosas. Nono, mille. Decimo, duo milia. Undecimo, tria milia.
 Duodecimo centum milia, Decimo tertio, ducenta milia.
 Decimoquarto, trecenta milia. Decimo quinto, mille milia.
 Et sic in die decima quinta, habebis opus Lunæ perfectum.
 In rubeo, siue ad rubeum, semper operaberis in calcibus cor-
 porum rubificatis, & resolutis, & cum resolutione Solis. Sed
 tene hoc meum finale secretum. In quantum plus tinctura cū
 adiutorijs augmentatur, tanto altius tingit.

4 ad 1. ratio
 imperfecti ad
 perfectum.

ut. azymi, & rubri, & argenti. nota quod dicitur
sulphur album, et rubrum, & argenti et
aurum.

in arte prædicta, & eris breuiter fortunatus. De cunctis autem
iuuātibus & auxilijs huius artis, manifeste satis in prima parte
istijs capituli primi dictū est, ideo mei Rosarij capitulū finio.

S E C V N D V M C A P V T.

Perfectionis causam solum Mercurium esse. §. 1.

metallorum im-
perfectorum

naturam et
aut, eorum omn-

or est
sulphur purum
non urens. non
stabile. notabilia
verba: sulphuris puri, non urentis
congelato.

Dictum est superius, quòd huius artis præciosissime ^{et fina-}
lis intentio est, meliorare metalla imperfecta, & ad gra-
dum perducere supremum. Et imperfectio & corruptio eorū
progreditur, ex defectu boni & puri argēti uiui fixi, sicut mul-
toties dixi, & omnes dicunt philosophi periti. Relinquitur
itaq; ipsum solum esse perfectiūm. Eligamus ergo ipsum, &
perficiamus, quemadmodū tunc fecerunt philosophi, qui per-
fectionem habebant. Ipsū solum, quicquid scribitur, est lapis
quem philosophi laudant ubiq; quē occultant in infinitis pa-
rabolis, & scripturis fictis & similitudinibus, & detegunt eum
cū magnis suis philosophijs. Et iam talem inspirauit mihi spiri-
tus Dei gratiā, q̄ cum duobus uerbis eius, omnes libros philo-
sophicos, de hac arte exponam. Ecce uerbum Spiritus sancti:
MERCVRIVS, EST LAPIS QVEM HONORANT PHILOSOPHI,
Diuisum est cor meum, & sicut librum aperiens legat quilibet
& intendat. Solum Argentum uiuum quarimus. In ipso enim
totum est quod desideramus, ergo suam in se cōtinet tincturā.
O quam preciosa creatura est illa, & delectabilis, Deus enim
meliolem non creauit, præter animam rationalem. Habet in se
corpus, animam, & spiritum. Corpus stat, anima uiuificat, spiri-
tus tingit. Ista sunt in Mercurio solo, ex aqua grossirie ui sul-
phuris puri nō urentis congelato. Mercurius ergo lapis noster
est, nec alia res esse potest, quem aquam siccam nominamus, eo
quòd ui sulphuris azymi, uel rubri uniformiter est inspissatus,
à quo

Postquam quod si fuerit putrefactum...
 Postquam quod si fuerit putrefactum...
 MINOR.
 259
 269

à quo cuncta corpora trahunt originem, ex ipso enim fiunt, & in ipsum reuertuntur. Verbi gratia: Sol ex Mercurio uiuo putrofit, & iterum reuertitur in Argentum uiuum per ingenium, & sic de cunctis corporibus habet fieri.

*ut uirtus in terra...
 Virtus punit...
 reuertitur...
 simili*

De differentia Mercuriorum. §. II.

• **S**ed dico uobis istud, quòd Argentum uiuum ex Sole factum maioris est uirtutis incomparabiliter, & uelociorem dat fixationem, quàm illud quod non erat corpus, semper tamen est Argentum uiuum de argento uiuo, & est calidum & humidum, & masculinum. Argentum uero uiuum ex Luna factum, dat fixationem uelocem, quod est frigidum, siccum, & foemineum. Argentum uero uiuum quod non erat corpus, ex quo tamen generantur corpora, non differt ab alio argento uiuo, nisi in sola digestionem, & per ipsum solum, non aliter, omnia corpora in Argentum uiuum reuertuntur.

*notab. e' lunari et foliis acridum Job ad ditum fermentum solis.
 Argentum uero uirtus...
 notat q'...
 corpus...
 digestum*

Similitudo uiam uniuersalem insinuans. §. III.

• **C**uncta nascentia seu plantæ ex terra egressæ, nonne semper ad terram reuertuntur? & hæc postquam in eadem terra fuerint iterum per tempus putrefactæ, tunc totum est terra. Sed non qualem uirtutem illa terra habet. Videmus enim quod ex terra frumentum nascitur, habens stipulam & grana multa, & si tunc artificialiter stipulæ in terram reponuntur cum fimus factæ fuerint, uidemus quòd totus fimus reuertitur in terram per putrefactionem. Sed grana reseruata, si iterum ponantur in eadē terra stipulæ suarū prædictæ, multo magis augmentantur, quæ expertis agricolis constat. Sic corpora submersa in Mercurium per cōuenientem putrefactionem reuertuntur in Argentum uiuum, quod prius fuerunt, & postea grana metallica, in eadem terra putrida projecta, multiplicantur, & innumerabiliter crescunt.

*Tunc uirtus...
 Verisimilitudo...
 grana...
 metallica*

69. cuncta corpora non solum metallica et mineralia, sed etiam vegetabilia, et animalium.

L iij Practic
 argentum uiuum quod non erat corpus. v. 7. 11.

ad 12. mercurii abluti.
v. 12. sitque semen non
addit, num album, vel
Kubeum sit suendum. 1
270 270

R O S A R I V S

Practica caligine obducta. §. IIII.

Modus uero agendi talis, est admodum nature. Argentū
uiuum nostrum ui sulphuris azymi uel rubei non urē-
tis congelatum seu inspissatum, in primis est mundandum ab
omni sorde & superfluitate, quæ per ingenium deleri potest,
& illud ingenium est sublimatio, quæ sic sit. Ponatur lapis in
uase aperto super mediocrē ignem, agitando ipsum Mercuriū,
ut tota humiditas superflua euolet, quæ est in eo accidentalis,
ex qua opus corrumpetur, & hoc non obmittas, & tunc re-
manebit (Postquam totum aquosum & indigestum, quod ni-
mis erat uolatile, erit depositum, cū igne non superante suā ra-
dicalem fixationē) substantia temperata inter fixum & non fixū,
apta pro opere isto cōplendo. Sitq; semen seu fermentū mundissi-
me purgatū, cuius una pars, sufficit ad duodecim lapidis pur-
gati, fiat amborum ingeniosa amalgamatio, deinde totum a-
malgamatum ponatur in uase fortissimo, uitreo, cū collo stri-
cto, aut in terreo, uitri densitatem seu compactionem sustinēs,
quod melius est, sitq; os firmiter sigillatum. Fiatq; furnus ma-
gnus philosophicus, & spissus, in cuius medio ponatur uas for-
tissimum, amplum, terreum, potens in igne durare, in illo sunt
locanda cuncta uasa, materiam continentia, & tunc cooperia-
tur furnus, sitq; superius cum spisso cooperculo clausus, sintq;
in illius summitate foramina tria, uel quatuor ad fumum dele-
gandum, subiciatur ignis lentus perseveranter. Ignis lentus
dicitur, qui lapidis fixationē nequit superare, & ignis regimē
tale debet esse, quod plumbum in ipso continue remaneret fu-
sum. Et hoc solus manifesto. Per tale nancq; regimen habebis in
centū uiginti quatuor diebus completā putrefactionē. Nigre-
do quoq; est signū putrefactionis approbatū. Adhuc per præ-
dictū regimen, habebis secundū signum, qd erit rubedo durās

in meo d. 12
una pars sulphu-
ris, et duodecim
mercurii.

per.

per triginta dies, in illis uero diebus complebitur perfecte. Tertium autem signum, est uiriditas, quod in caliditate complebitur prædicto regimine, in septuaginta diebus; inter tertium uero signum & inter quartum, apparebunt omnes colores, qui excogitari possunt, tunc fit ibi matrimoniū, copulatio, & spiritus & animæ coniunctio, tunc enim dominantur simul, & quodlibet prius per se, sub suo signo, scilicet in primo signo dominabatur corpus, in secundo signo spiritus, in tertio anima. Tempus coniunctionis regimine modicum augmentato, erit completum in septuaginta diebus omnino, & superueniet signum quartum, quod erit azymatio utilis, transibuntque cum augmentato regimine, centum quadraginta dies, & erit completum albedinis signum quod diximus. Si postea continuaueris regimen cum augmento, uidebis inter quartum & quintum cineres discoloratos, sint tamen chari apud te, nam Deus reddet eis liquefactionem, infundendo spiritum suum igneum, & uidebis cum Deus uoluerit, signum quintum, claritate & rubedine splendida inenarrabiliter decoratum. Time Deum, & honora eum de tua substantia.

De tinctura perfecte proprietatibus. §. v.

Multa quidem in hoc Rosario meo narrata sunt, ad operis cognitionem habendam, & ignorantes ad magistrum ueritatis introducendos. Et quia nihil in eo ponitur superfluum, nec ipsum uolo mittere diminutum *

Respice rubeum completum, & rubeum à sua rubedine diminutum, & omnem rubedinem fixi & non fixi, mortui, & uiui, mineralium, uegetabilium & animalium, respice uiuum uiuificantem, & mortuum mortificantem, album albificantem, & rubeum rubificantem, atque imperfectum perficientem. In quantum autem albedo perfecti augmentatur, in tantum tingit in albedi-

manet. ut sequitur v. 19. et remanet sulphur.

In albedinem, & sic de rubeo. Sed nota, & considera qualia sint corpora, & quid eis in sua liquefactione adhiberi possit, & secū perseueret, & permaneat in examine, neq; enim omne azymū, nec rubeum tingit corpora in Lunam & Solem. Tinctura corporis talis esse debet, quod ipsa cum corpore liquefacto commisceatur, & ipsum liquefactum ingrediatur, quemadmodum ipsum met corpus faceret cum eodem. Tinctura ergo debet esse substantia corporea, ex corporibus extracta, uel per beneficium mediorū mineralium uegetabilium, seu animalium augmentata, in re semper corporea. Verissima ergo tinctura albedinis est sulphur, ex Luna uera albissimū, & p̄fectissima tinctura rubedinis, est sulphur ex Sole uero rubicundissimū. Est ergo unū possibile, sicut & aliud. Hoc scit artifex prudēs & discretus.

albissimum: et ita distingu. sulphur, e sole

Epilogus seu recapitulatio omnium dictorum. §. VI.

rigidi job mex. urium. Sed ca. idum et humidu. icitur argentum p. 269, 13. ob sulphuris rubei additionem.

SI per iuuamen argenti uiui crudi frigidi, & humidī, & per ipsius beneficium extrahitur sulphureitas calida, sicca & munda, comburens omnia causa suæ uirtutis adurentis, remanet argentum uiuum purum, & coctum in corporibus, uel sulphuris congelatum. Sic per iuuamem alicuius argenti uiui, extrahitur à Luna uel Sole sulphur purissimum, & remanet sulphur ^{album} azymum, uel rubeum, tingens nigredines & fixum. Cuius una pars tingit duas, uel tres, uel quatuor uel sex partes cū iuuamine primæ partis in Lunam. Pars uero una rubei tingit argenti uiui cocti in primo capitulo secundum puritatem ipsius argenti uiui partes duas uel tres, uel quatuor, uel sex, ut de albo. In secūdo uero capitulo & ultimo tingit una pars sulphuris Lunæ uel Solis partes mille corporis, id est argenti uiui cocti, & uis istius sulphuris per artificis industriam intantum augmentatur cū igne uel cum iuuamine, quod post cōplementū

er doctrinam se. undi capituli ag. 268 et seqq.

.10. alicuius J Philosophici, prorsus. || v. 20. tingens nigredines et si. tingit .14. argenti uivi crudi. sequ. v. 26. | xum J Obscurum hoc. argenti uivi cocti.

tingit super mille, uel mille milia & ultra, tamen solo igne cuncta perficiantur. Nam omnis tinctura alba uel rubea debet recipere colorem ab igne, aliter non ualet. Iuuamenta autē sunt lapides tales, cum quibus tincturæ puritas, & fixio augmentatur, uidelicet oua, capilli, sanguis, argentum uiuum, sulphur, auripigmentum, sal ammoniacus, atramentum, alumen, sal nistri, tinkar, tutia, marcasita, magnesia, & cætera. Non tamen putres aliquod istorum sufficiens pro opere per se solum complendo. Sunt enim adminicula, & quasi adiutores, cum quibus, & cum quorum iuuamine, corpora mundantur & rectificantur, tinguntur & complentur, & sunt quasi coadiutores & mediatores corporum coniungendorum, quorum preciosiora & meliora apud nos semper sunt inuenta, oua & capilli, & sanguis iuuenis masculi, ex quibus quatuor extrahuntur elementa, quæ postquam rectificata sunt, supplent defectum elixiris ex metallis præparati, nec metalla per se, nec lapides perficiuntur. Sed ex his quatuor elementa extracta pro oleo ponuntur in lapide, aut pro anima tincta. Calx uero corporum metallorum præparata, pro corpore ^{albo} azyimo uel rubeo. Spiritus uero albus uel rubeus ex corporibus extrahitur, uel figitur & præparatur ab ipsis met spiritibus. Si cæteris autem lapidibus abluatur lapis & mundatur, figitur & tingitur, & rectificatur, in operis festinatione. In commixtione uero proportionata prædictorum præparatorum resultat noua forma, & sic fit elixir, in quantum materia plus quam Sol naturalis, est digesta & tincta.

*Lapidis talia
vulgi.
sal*

*calx Jovis præ
sertim et Saturni
calx Saturni, p
rubros calx Jovis
pro corpore al*

*commixt. Jme
cuius partem
cum fermento
lis partis unius
ad elixir faci*

Finis Rosarij minoris, in-
certo authore.

M LIBER

v. 12. quod celavit suum populum. Et hoc memorabile maxime. Magnorum prophetarum nullus hanc a Deo scientiam consecutus legitur. regum nullus. et nullus prophetarum. Magnus igitur merito, imo trisuperiores fuit Hermes Aegyptius sapiens, cui hanc artem Deus revelavit, forsitan omniam prime, et plerorumque 274274 regum et prophetarum in populo Dei aetern.

LIBER SECRETORUM ALCHIMIAE COMPOSITVS PER CALID, FILIVM IAZICHIS

translatus ex Hebreo in Arabicum, & ex Arabico in Latinum, incerto interprete. *paginis 20.*

Praefatio de difficultate artis.

recollegit

est artificium hon. et secr.

in eius timore vivere, et magnificare

πυρς μακρῶν

CRATIAE sint Deo omnium creatori, qui nos conduxit & recoluit, & docuit, & intellectum & scientiam nobis dedit. Nisi Dominus nos custodiret, & conduceret, essemus sine custodia, & sine doctore tanquam erronei, imò huius mundi nihil sciremus, nisi ipse nos doceret, qui principium est, & scientia omnium, sua potentia & bonitate super populum. Qui dirigit & erudit quem uult, & reducit sua misericordia ad uiam iusticiae. Misit enim nuncios suos ad tenebras, & uias explanauit, & sua misericordia repleuit suos diligentes. Scias frater, quod hoc nostrum magisterium de lapide secreto, & officium honoratum, est secretum secretorum Dei, quod celauit suo populo, nec uoluit ullis reuelare, nisi illis, qui fideliter tanquam filij meruerunt, & qui eius bonitatem & magnitudinem cognouerunt. Qui enim secretum Dei postulat, necesse est ei, hoc secretum magisterij plus quam aliud. Et sapientes qui illud assequuti fuerunt, aliqua de ipso celauerunt, & aliqua reuelauerunt. Sic enim inueni sapientes antecessores, in hoc conuenientes, in libris honoratis. Vnde scias, quod discipulus meus proprius, Musa, honorabilior omnibus apud me, in ipsorum libris multum

tum

tum studuit, & in opere magisterij laborauit, unde aggrauauit ipsum eiusdem compositio, & in ea multipliciter dubitauit, & ignorauit similiter rerum compositionis naturas. Et supplex ac humilis pro ipsa, à me explanationem petijt, & directionem eiusdem. Ego autem eidem nihil in ea respondi. Nec uolui discernere, sed præcepi ei, ut libros philosophorum legeret, & in eis quod à me petierat, indagaret. Ipse uero abiens, legit plusquam centum libros, pro ut inuenire potuit, libros uidelicet ueridicos, secretos, nobilium philosophorū, & in eis quod petijt, non potuit inuenire, qui tunc remansit ideo stupefactus, & quasi extra mentē positus, etiam per annū continue in ea perscrutando. Ex quo igitur discipulus meus Musa, qui inter philosophos, in gradum & modum sapientiæ meruerat computari, sic in compositione eius dubitauit, & hoc ei contigit in ea, quid faciet ignarus, uel insipiens, rerum naturas non intelligens: neq; rerum complexiones cognoscens. Cum autem hoc uiderem de meo discipulo præelecto, & charissimo, motus pietate, & dilectione eiusdem, quin etiam nutu & uoluntate diuina, ædidi hunc meum librum in obitu meæ mortis, in quo prætermisi dicere quædam, quæ antecessores philosophi retulerūt in suis libris: Et dixi quædam quæ ipsi cælauerūt, & nullo modo dicere, aut referare in scriptis suis uoluerunt. Et explanauit, & exposui quædam, quæ ipsi cooperuerunt, suis dictis obscuris & figuratis: Et uocaui hunc meum ^{librum} Secretorum Alchemiæ. In quo nominauit quicquid necesse est inquisitori huius scientiæ, siue magisterij, iuxta linguā, eius intellectui convenientem, atq; sensui inquiringentis. Et nominauit in hoc libro, quatuor magisteria magis alta, & meliora, quàm sapientes fecerunt. Quorum sunt Elixir, unum minerale, & aliud animale, alia uero duo residua sunt mineralia, & non sunt elixir vnum,

M ij quorum

ce omni mun-
di a tate libri
de hac arte ex
titere. apud
Arabas, Egy-
ptios, Chaldaeos.

num ante obi-
tum. an uult,
ut post vitæ
obitum sua ed-
retur.

elixir: quo-
rum unum

quorum est artificium lauandi, quod uocant corpora. Alterū quidem est, facere aurum ex azot uiuo, cuius factura & generatio, est secundum generationem siue ordinem generationis, in mineris, in corde & interioribus terræ existentibus. Et hæc quatuor magisteria atq; artificia, explanauerunt sapientes in libris suis de compositione huius magisterij. Sed de eis defuit multum, & de eius operatione noluerunt in libris suis ponere, uel si inuenit, non potuit intelligere, & nihil grauius inuenit quàm illud. Et ideo dicam in hoc meo libro, ipsam, eiusq; factum. Qui ergo hūc meum librum legerit, legat aliquid geometriæ, & eius mensuras addiscat, ut clibanorum fabricam recte componat, nec modum eorum excedat, per augmentum uel diminutionem; & quantitatem ignium sciat, & modum siue etiam gradum uasis operis. Similiter uideat & cognoscat, quid sit radix penitus & principium magisterij, & est eidem, tanquam matrix animalibus, quæ in ea generantur, & capiunt creationem pariter ac nutrimentum, quod prædictum est. Nisi res magisterij inueniat sibi idoneum, destruetur factum atq; opus eius. & eius operarij quæsitum non inuenient, nec ipsa res proderit in effectum generationis, quia cum non inuenierit causam generationis, siue radicem, & ipsam caliditatem, continget in operationibus casus destructionis. Hoc idem in quantitate ponderum est contingens, quæ cum disconuenit in composito, partibus quidem eiusdem naturæ terminum transcendentes, per augmentum uel diminutionem, destruitur cum ea proprietas compositi, & fit effectus compositi callus atq; uacuus. Et ego ostendo tibi unum exemplum: Nonne uides quòd in sapone, cum quo panni abluuntur & mundificantur, & fiunt albi, generatur in sui recta compositione, hæc proprietas, propter equalitatē, & rectas compositiones, & debitas compositi,

quantitatem

quæ

notabile et hoc.

cum insit

compositi, quæ participant in longitudine & latitudine, unde propter hanc participationem conuenerunt, & tunc apparuit, quod erat in ea de ueritate ad factum. & nota fuit inde uirtus quæ prius latebat, quam uocant proprietatem, & est uirtus ablu-tionis, in composito generata. Cum uero quantitas ipsius compoliti transcen-dit suum terminum, & per additionem, uel diminutionem, transgreditur ipsa uirtus æqualitatis terminū, & exit ad contrarium, secundum distemperantiam compositi. Et ita in compositione nostri magisterij intellige.

De quatuor magisterijs artis. scilicet, solutione, congelatione, albificatione, & rubificatione. — Caput I.

10 **E**T incipio dicere artificium maius, quod uocant Alchemi-am, & certificabo dictum meum, & nihil celabo, nec tacebo hic dicere de eo, nisi illud quod non conuenit dicere, nec est nominare. Dicimus igitur, q̄ artificijū maius, sunt quatuor magisteria, prout dixerūt sapientes, uidelicet, Soluere, Cōge-lare, Albificare, & Rubificare. Et hæc quatuor quātitates sunt participes, quæ duæ similiter sunt in se participes, similiter & aliæ duæ. Et utraq; hæc dupliciū quātitatū habet aliā quāti-tatē participē, quæ est maior quātitas particeps post has duas. Et uolo dicere, pro ijs quantitatibus, quantitatem naturarum, & pondus medicinarum, quæ soluuntur & congelantur per ordinem, nec intrat diminutio, nec additio. Sed hæc ambæ, scili-cet solutio & congelatio, ferunt in una operatione, & unum fa-ctum meruerunt, & hoc ante compositionem. Sed post compo-sitionem ipsarum opus erit diuersum, sed hæc solutio & con-gelatio, quas nominauī, sunt solutio corporis & congelatio spi-ritus, & sunt duo, & habent unam operationem. Quia spiritus non congelātur, nisi cū solutione corporis, & similiter corpus

M iij non

calidus spe
ciet quantita
tis iusta

Opus m
alve

opus m
ilic
fas est
artificis majori
aut ad artificis
majus pertinet

Opus m
ilic

Ray. 278, 11.
p. 278, 15. 16.

cc σαφῆ τρεῦ

§ 23. ante
compos. I nan
cum mercurio
iungitur soli a
luna, mater
certa est, et reb
ocidatur. & co

non soluitur, nisi cū congelatione spiritus. Et corpus et anima, quando coniunguntur in simul, agit uterq; eorum in suum socium, factum sibi similem. Et exemplum est huius, aqua & terra, quia aqua cum terræ coniungitur, conatur ad soluendū eam cum sua humiditate, & sua uirtute & proprietate, quæ in ea sunt, & facit eam subtiliorem, quàm prius erat, & reddit eā sibi consimilem, nam erat aqua subtilior terra. Et similiter facit anima in corpore, & eodem modo inspissatur aqua cum terra, & fit consimilis terræ in densitate, quia terra spissior est aqua. Et scias, quòd inter solutionem corporis, & congelationem spiritus, nō est differentia temporis, neq; opus diuersum, ita quòd sit unum sine alio, sicut non est inter aquam & terram in sua coniunctione pars temporis diuersa, quòd cognoscatur, uel uesperetur una ab alia, in eorum operationibus, sed eorum est unus terminus, & unum factum, & una & eadem operatio circuit super ipsa duo, & simul, ante compositionem. Et ideo dixi, ante compositionem, ne putet, qui hunc librum legerit, & audierit solutionem & congelationem, ut dixi, q; sit compositio quam nominauerunt Philosophi, quia sic esset in errore sui facti, & suæ scientiæ. Quia compositio in hoc artificio seu magisterio, est coniunctio siue matrimonium congelati spiritus cum corpore soluto, & eorum coniunctio, & eorū passio est super ignem. Nam caliditas est eius nutrimentum, & anima non dimittit corpus, nec cum eo coniungitur omnimoda coniunctione, nisi per mutationem utriusq; à sua uirtute & proprietate, & post conuersionem suarum naturarum. Et hæc est solutio & congelatio, quam prius philosophi uocauerunt. Et scias, quòd hanc solutionem & congelationem iam cælauerunt sapientes, & loquuti fuerunt in ea subtili ratione, ex dictis obscuris & coopertis, ut sensus inquisitoris ab ipsorum intellectibus

videlicet primam solutionem et congelationem, quod patet è seqq. pag. 279, 2. 4.

Notabile.

ua
paretur

Aquila et le
onis.
Egregia.

primam opera
tionem
etiam, imo, pri
mam

2. ungitur obsecrum certe hoc. lauca... in...
am ea fortiter, et diu terenda, ut bene dissolvatur. folium Jov...
εταλα (bracteas) τεταμενον. Toxicum vocat Mercurium vivum et purum.

CALIDIS FILII IAZICHI.

279 279

tellectibus elongaretur. Et hoc esto exemplum dicti philoso-
phorum cooperti & obscuri in eis. Unгите folium cum toxico,
& verificabitur in eo vobis principium officij siue magisterij
eiusdem. Et, Operamini corpora fortia cum iure soluto, quo-
usque utrumque eorum conuertatur ad suam subtilitatem. Si-
militer & dictum sapientis in eisdem est. Nisi conuerteritis
corpora in subtilitatem, ut sint subtilia, & tactu impalpabi-
lia, non dirigitur vobis, quod quaeritis. Et si trita non fuerint,
reuertamini ad operationem, quousque terantur, & fiant sub-
tilia, quod si hoc feceritis, vobis quod cupitis dirigitur. Et
hoc modo plura uerba talia de eis posuerunt. Nec ullus pro-
bantium potuit attingere ullatenus hoc factum talis caelamen-
ti, quousque apparuit ei bona aperitio documenti ostensiva, re-
moto dubio praecedenti. Et similiter nominauerunt composi-
tionem, post solutionem atque congelationem. Postea etiam di-
xerunt, quod compositio non completur, nisi cum matrimo-
nio & putrefactione. Et iterum ipsorum dictum postea docuit
pro solutione & congelatione & diuisione, & pro matrimonio
& putrefactione & compositione. Et hoc est, quia compositio
rei est origo & uita. Nisi enim esset compositio, non produce-
retur res in esse. Et diuisio est separare partes compositi. Et sic
separatio fuit sua coniunctio. Et dico quod in corpore non mo-
rabitur spiritus, nec in eo erit, nec cum eo ullatenus remane-
bit, quousque ipsum corpus habeat ex subtilitate & tenuatione,
ut habet spiritus. Et cum iam ipsum attenuatum fuerit & sub-
tiliatum, & exierit a sua densitate, & spissitudine ad tenuita-
tem, & a grossitie & corporeitate, ad spiritualitatem, commi-
scebatur tunc spiritibus subtilibus, & imbibetur in eis, & sic
uterque euadent unum & idem, & non separabuntur, sicut nec
aqua mixta aqua. Ponatur quod duae quantitates participes,
qua

pag. 278, 20.
leg. artificij
ut pag. 277.
et v. 13.

ad experimenta
eorum quae sic d
cuntur venient
um

illam primam

donec

quæ sunt in solutione, & congelatione, maior sit anima, & minor sit corpus, postea adde quantitati, quæ est anima, quantitatē, quæ est in corpore, & participabit quantitati primæ, & erūt in uirtute participes solummodo, & operare eas, sicut operati fuimus, & inde habebis quod cupis, & uerificabitur tibi linea, sicut dixit Euclides. Postea accipe eius quantitatem, & scias eius pondus, & adde ei de humiditate, quantum possit bibere, cuius humiditatis non habemus hic pondus determinatū. Postea operare eas operatione dissimili, primo uidelicet imbibendo & sublimando, & hæc operatio est illa, quam uocant albificationem, & uocāt eam Yharit, id est argentum, & plumbum album. Et cum iam albificabitur hoc compositum, adde ei de spiritu quantum est medium totius, & reduc ad operationem, quousq; rubefiat, & erit tunc de colore alufir, quod est nimis rubeum, & assimilauerunt eum sapientes auro. Et effectus huius ducit te ad dictum Aristotelis, qui dixit suo discipulo Arda. Lutum quando albificatur, nominamus ipsum Yharit, id est, argentum, & quando rubificatur, nominamus ipsum Temeynchum, quod est aurum. Et albedo est, quæ tingit cuprum, & facit eum Yharit. Et illa rubedo est, quæ tingit Yharit, id est argentum, & facit eum Temeynchum, id est, aurum. Vnde qui poterit soluere illa corpora, & subtiliare, & albificare, & rubificare, & ut tibi dixi, componere imbibendo, & ad idem cōuertere, consequetur magisterium, & faciet factum, quod dixi, sine dubio.

De rebus, & instrumentis huic operi necessarijs, & oportunis. Caput II.

ET oportet te scire uasa in hoc magisterio, scilicet Aludela, & sapientes uocant cœmeteria, seu cribratoria, quia in eis diuiduntur

diuiduntur partes, & mundantur, & in eis perficitur & completur, depuratur res magisterij. Et quodlibet horum habeat Clibanum sibi conuenientem, & utrumq; eorum habeat similitudinem & figuram operi competentem. Et iam omnia nominauit, & modum & formam eorum docuit Mezleme, & plures philosophorum in libris suis. Et scias quod sapientes in hoc conuenerunt in suis dictis, & celauerunt per signa, & fecerunt inde plures libros, & instrumenta, quæ sunt necessaria, in his quatuor prædictis. Et sunt duo. Vnum est cucurbita cum suo alembico: & alterum est aludel, quod est bene factum. Et similiter quæ sunt eis necessaria, sunt quatuor. Et sunt corpora & anime, & spiritus, & aquæ. Et ex his quatuor, est magisterium, & factum minerale, Et sunt explanata in libris sapientium, & abstuli ab hoc meo libro, & nominavi in eo, quod non nominauerunt philosophi. Et qui aliquantum intellectus habuerit, sciet quæ sunt illa. Et non feci hunc librum ignaro, & nescienti, sed composui ipsum prudentibus, & sensum & sapientiam habentibus & scientibus.

De naturis rerum ad hoc magisterium pertinentium.

Caput III.

ET scias quod philosophi nominauerunt ea pluribus nominibus. Vnde quidam eorum nominauerunt ea mineras, & quidam animale, quidam autem herbale, & quidam per nomen naturarum, hoc est naturale. Alij quidam uocauerunt ea quibusdam nominibus ad libitum, secundum quod eis uidebatur. Etiam scias, quod earum medicinæ sunt naturis propinquæ, pro ut dixerunt philosophi in libris suis, quod natura propinquat naturæ, & natura assimilatur naturæ, & natura cõiungitur nature, & natura submergitur in natura, & natura dealbat naturam, & natura rubificat naturam: & generatio cū

N genera-

horum]

è quo, et alijs
Geber de uinum
Iuum opus com
posuit.

transfusi inde
in hunc meum
librum (imo, se
sus est. et illa no
posui in meo lib
sed ea posui, qu
philosophi uerba
rent.

generatione retinetur, & generatio cum generatione uincit.

De decoctione & eius effectu. Caput IIII.

ET scias, q̄ philosophi nominauerūt in suis libris decoctionem. Et dixerunt, q̄ faciāt decoctionem in ^{rebus} rebus. Et illud est, q̄ eas generat, & mutat à suis substantijs & coloribus ad alias substantias, & ad alios colores. Et non transgrediaris, quod dico tibi in hoc libro, & procedes recte. Respice frater semen, quod est in uita hominū, qualiter in ipsum operatur Solis caliditas, quousq̄ exit ex eo granum, & comedunt homines, & alia animalia. Postmodum operatur in ipsum in homine uatura cum sua caliditate, & reddit carnem & sanguinē. Et nostra operatio magisterij est sic. Vnde nostrum semen, quod à sapientibus est sic, quod sua perfectio, suusq̄ processus est ignis, qui est causa uitæ & mortis, qui non tribuit ei uitam, nisi cum intermedio, & sua spiritualitate, quæ non commiscetur nisi cū igne, iam uerificaui tibi ueritatem, quam uidi atq̄ feci.

De subtiliatione, solutione, coagulatione, & commixtione lapidis, & eorum causa, atq̄ sine. Caput V.

ET scias, quod nisi subtiliaueris corpus, quousq̄ fiat aqua totū, non rubiginabitur, nec putrefiet, & nō poterit congelare animas fugaces, cū tetigerit eas ignis, quia ignis est qui eas congelat, cum auxilio ipsius ad ipsas. Et similiter præceperunt philosophi soluere corpora, & soluimus, ut adhæreat caliditas eorum profunditatibus. Postea reddimus ad soluendum ipsa corpora, & ad congelandum post eius solutionem, cum re quæ ei appropinquauit, quousq̄ coniungamus omnia commixta bona & idonea, commixtione, quæ est quantitas temperata, Vnde coniuximus ignem & aquam, & terram, & aerem, & q̄n commiscuit se spissum cum subtili, & subtile cum spisso, remansit

reddimus

coniungimus

mansit alia cum alijs, & conuersæ fuerunt suæ naturæ pares, cū prius essent simplices, quia pars quæ est generatiua, addit & tribuit suam uirtutem in subtili, quod est aer, quia adhæsit cū suo consimili, & est pars generationis, Vnde accepit potestatem ad mouendum & ascendendum. Et potuit frigiditas in spisso, quia amisit caliditatem, & exiuit ab eo aqua, & apparuit res super ipsum. Et exiuit humiditas ascendendo, & subtile aeris, & commiscuit se cum eo, quia est suum consimile, & suæ naturæ. Et quando corpus spissum amisit caliditatem & humiditatem, & potuit super ipsum frigiditas & siccitas, & comminuerunt se suæ partes, & diuisæ fuerunt, & non fuit humiditas, quæ coniungeret ipsas partes diuisas, elongauerunt se partes. Et postea pars quæ contraria frigiditati, quia continuauit, & immisit suam caliditatem & suam decoctionem ipsis partibus, quæ sunt terræ, & in eis ipsius posse ualuit, siue potuit, & habuit dominium & uictoriam super frigiditatem, & latuit frigiditas, quæ prius erat in corpore spisso per uictoriam caliditatis super eam, conuersa fuit pars suæ generationis, & facta fuit subtilis & calida, & conata fuit siccare cum sua caliditate. Et postea subtile, ascensor naturarum, cum amisit calorem accidentalem, & accidit ei frigiditas, tunc conuersæ fuerunt, & inspissauerunt se, & descenderunt ad centrum, & coniunctæ sunt naturæ terrestres, quæ se subtiliauerunt, & conuersæ fuerunt in suam generationem, & imbiberunt se in eis, & coniunxit humiditas illas partes diuisas, & conata est terra siccare illam humiditatem, & obsedit eam, & prohibuit ne exiret ab ea, & apparuit quod erat absconsum super eum. Et non potuit humiditas separari retentione siccitatis. Et similiter inuenimus, quod quicquid est in mundo, retinetur per suum contrarium, uel cū suo contrario, s. caliditas cum frigiditate, & siccitas cum humiditate.

- „ Postea cum quilibet eorum obsedit suum socium, commiscuit
 „ se subtile cum spisso, & factæ fuerunt illæ res una substantia,
 scilicet sua anima calida & humida, & suum corpus frigidum
& siccum. Postea conata fuit soluere & subtiliare cum sua cali-
 ditate, & sua humiditate, quæ est sua anima. Et conata fuit clau-
 dere & retinere, cum suo corpore quod est frigidum & siccū,
 Et sic super hoc circuit & conuertitur officium huius. Iam as-
 „ serui tibi ueritatem, quam uidi & feci, & præcepi tibi, ut con-
 uertas naturas, à sua subtilitate, & suis substantijs cum calidi-
 tate & humiditate, quousq; conuertantur ad aliam substanti-
 am, & ad alios colores. Et non transgrediaris quod in hoc libro
 dicitur, & procedas recte in magisterio prout cupis.

De fixatione spiritus. Caput VI.

- „ **E**T scias, quod corpus cum ^mcomiscet se cum humiditate, &
 „ ipsum inuenit ignis caliditas, cōuertitur humiditas super
 „ corpus, & soluit ipsum, & tunc non potest spiritus ab eo exire,
 quia imbibit se cum igne. Et spiritus sunt fugaces, quousq;
 corpora cum eis commisc^eentur, & conantur pugnare cū igne,
 & eius flamma. Et parum tamen conueniunt istæ partes, nisi
 cum operatione bona, & continuo & longo labore, quia natu-
 ræ animæ est tendens sursum, ubi centrum animæ est. Et quis
 est ille ex probatoribus, qui ualeat duo, uel diuersa coniunge-
 re, quorum centra sunt diuersa, nisi post conuersionem naturæ
 earundem, & mutationem substantiæ, & rei à sua natura, quo d
 „ est graue querere. Ergo qui potuit conuvertere animam in cor-
 „ pus, & corpus in animam, & commiscere cum eo spiritus sub-
 „ tiles, tinget omne corpus.

De decoctione, contritione, & ablutione lapidis.

Caput VII.

Et scias

ET scias illud, quod est multum necesse in hoc secreto atq; magisterio, est decoctio, contritio, atq; cribratio & mundificatio, atq; cum aquis dulcibus ablutio. Vnde qui aliquid huius operatus fuerit, mundificet ipsum bene, & abluat atq; mundificet ab eo nigredinē, & tenebras quæ apparent super ipsum in eius operatione. Et corpus subtiliet, quanto plus poterit, postea miscebit cum eo animas solutas, & spiritus mundos, quousq; sibi placeat.

De quantitate ignis, & eius commodo & incommodo. Caput VIII.

ET cognoscat similiter quantitates ignium, & commodum rei huius, & incommodum eiusdem, prouenitā commodo ignis. Vnde dixit Plato in suis sermonibus, in libro suo. Ignis addit perfecto commodum seu profectum, & corrupto incommodum seu corruptionem. Vnde cum fuerit eius quantitas bona idonea, proficiet, & cum multiplicauerit in rebus, ultra modum corrumpet ambo, scilicet perfectum atq; corruptum. Et hac de causa oportuit sapientes mittere medicinas suas super Elixir, ad prohibendum & remouendum ab eis combustionem ignium, & eorum caliditatem. Et dixit Hermes patri suo. Pater timeo ab inimico in mea mansione. Et dixit: Fili, accipe canem masculum Corascenen, & caniculam Armenia, & iunge in simul, & pariēt canem coloris cœli, & imbibe ipsum uno siti ex aqua maris, quia ipse custodiet tuum amicū, & custodiet te ab inimico tuo, & adiutabit te ubicunq; sis, semper tecum existendo, in hoc mundo & in alio. Et uoluit dicere Hermes, ^{aper} pro cane & canicula, res quæ conseruant corpora à combustionē ignis, & eius caliditate. Et sunt illæ res aquæ ex calcibus & salibus, quarum facturæ inueniuntur in libris sapientum de hoc magisterio. Et aliqui ex sapientibus nominauerunt

*de bu patri
Herm. 4. Sol
in mem. con
Lass. fl. p. p.
tabula R. p. p.*

286 LIBER SECRETORVM ALCHEMIAE
uerunt eas aquas marinas, & lac uolatilium, & his similia.

De separatione elementorum lapidis. Caput IX.

de mercurio hic
scribit radice ope
ris. quem tra
ctat eodem modo
ut Raym. Lullius.

INde oportet o frater, quem Deus honoret, ut accipias lapi-
dem honoratum, uel preciosum, quem nominauerunt sapi-
entes, & magnificauerunt, & absconderunt & celauerunt. Et po-
nas ipsum in cucurbita cum suo alēbico, & separa eius naturas,
hoc est, quatuor elementa, terrā, aquā, aerem, & ignem. Et sunt
ea, corpus & anima, spiritus & tinctura. Et cum separaueris aquā
a terra, & aërem ab igne, serua utrumque duorum per se, & acci-
pe quod descendit ad fundum uasis, & illud est fex, & ablue ipsam
cum igne calido, quousque auferatur eius nigredo, & recedat ei-
us spissitudo, & albifica ipsam albificatione bona, & fac ab ea
euolare additiones humiditatum, & tunc conuertetur, & deue-
niet calx alba, in qua non erit obscuritas tenebrosa, nec immū-
dicia, nec contrarium. Postea redi ad naturas primas, quae ascē-
derunt ab ea, & mundifica eas similiter ab immundicia & ni-
gredine atque contrarietate, & reitera super eas multoties, quo-
usque subtilientur, & purificentur & attenuentur. Et cum hoc fe-
ceris, iam misertus est tibi Deus. Et scias frater, quod hoc offi-
cium est unus lapis, super quem non intret Garib, id est, aliquid
aliud. Cum eo operantur sapientes, & de eo exit, cum quo me-
dicatur, quousque compleatur. Non commiscetur cum eo aliquid,
nec in eius parte, nec in toto. Et hic lapis inuenitur in omni tē-
pore, & in omni loco, & apud omnem hominem, cuius inuētio
non aggrauat inquirentē, ubicunque sit. Et est lapis uilis, niger
& foetens, non emptus precio, & sine aliquo, non existit leuis,
in pondere, & uocant eum Origo mundi, quia oritur sicut ger-
minantia. Et haec est eius reuelatio, atque apparitio inquirenti.
Valde propinquum hoc nomen.

non faciunt
nuto scripsit
non aut
non

ob pretis magni
fidem
sine aliquo
sine peregrini-
no aliquo ad-
iuncto.

Dena-

De natura Lapidis & eius origine. Caput X.

Accipe ergo ipsum, & opare ipsum, ut dixit philosophus in suo libro, quando nominauit eum sic: Accipe lapidē non lapidem, uel qui non est lapis, nec est de natura lapidis. Et est lapis, cuius minera generatur in capite montium, & philosophus uoluit dicere montes pro animali. Vnde dixit, Fili uade ad montes Indię, & ad suas cauernas, & accipe ex eis lapides honoratos, qui liquefiunt in aqua, quando comiscuntur ei. Et illa aqua est ipsa uidelicet, quæ sumitur ab alijs montibus & illorum cauernis. Et sunt filii lapides, & non sunt lapides, sed nominamus eos per similitudinem, quam habent ad eos. Et scias quòd radices minerarum ipsorum sunt in aëre, & eorum capita in terra, & quando euelluntur à suis locis, audietur, & erit rumor magnus, & uade filii cum eis, quia cito euanescent.

pro mine-
vali.

σεχινδαξα

NB in aëre
unde enim
cum nimbis
descendunt
in terram.

De commixtione elementorum separatorum. Caput XI.

ET incipe compositionem, quæ est circuitio totius facti, nā compositio non erit, nisi cum matrimonio, & putrefactione. Et matrimonium est, commiscere subtile cum spisso. Et putrefactio est assare, ^{diu coquerere} terere, & rigare, quousq; commisceantur in simul, & fiant unum, ita quòd non sit in eis diuersitas, nec separatio, de aqua mixta aqua. Et tunc conabitur spissum retinere subtile, & conabitur anima pugnare cū igne, & pati ipsum. Et conabitur spiritus submergi in corporibus, & fundi in eis. Et oportuit hoc esse, quia corpus solutum, cum commiscuit se cum anima, commiscuit se cū ea, cū omnibus suis partibus, & alia in alijs intrauerunt cum sua similitudine, & cōuersa fuerūt unum

unum & idem. Et ideo oportuit, quod accidat animæ de comoditate, & de durabilitate, & permanentia, quæ accidit corpori in loco commixtionis. Et similiter spiritui in hoc statu uel permanentia animæ & corporis, conueniens fuit accidisse. Quia spiritus cum commiscetur cum ea, cum labore operationis, & commixtæ fuerint partes eius cum omnibus partibus aliorum duorum, ^{anima et corporis} quæ sunt, uidelicet anima & corpus, tunc conuersa fuerunt, spiritus & alia ambo, unum quid, & indiuisibile, secundum substantiam integram, cuius saluæ fuerunt sue nature, & conuenerunt suæ partes, unde cum obuiauerit istud compositum corpori soluto, & ipsum consequuta fuerit caliditas, & apparuit super faciem eius, quod erat in eo ex humiditate, & liquefactum fuerit in corpore soluto, & transiuit in ipsum, & commiscuit se cum eo, quod est de natura humiditatis, incendit se, & defendit se ignis ^{qui} cum eo. Vnde cum tunc ignis uoluerit cum eo suspendi, prohibebit eum apprehendere se, id est, adhærere cum spiritu admixto aquæ suæ. Et ignis non adhærebit ei, ^{bit} quousque sit purum. Et similiter aqua, ex sua natura fugit ab igne, & quādo ipsam cōsequitur ignis, & uult eam auolare, & sic fuit corpus causa retisa retinendi aquam, & aqua causa retinendi oleum, quod non comburetur nec consumetur. Et fuit oleum causa retinendi tincturam, & fuit tinctura causa faciendi apparere colorem, & causa demonstrandi tincturam, in qua non est lumen, nec uita. Vnde hæc est uita recta & rei perfectio, & Magisterij, & hoc est quod quæsiuisti. Scias igitur & intellige, & inuenies quod quæris, si Deo placuerit.

De solutione lapidis compositi.

Caput XII.

Sulphur et mercurius
Sed postea philosophi subtiliauerunt se ad soluendum ea, ut bene se commiscerent, corpus & anima. Nam omnia quæ

quæ simul sunt in contritione & assatione, & rigatione, habent uicinitatem & colligationem adinuicem, ideoque potest ignis assumere naturam à debiliori, quousque deficiat & euanesat, & similiter reuertitur super partes fortiores, quousque remaneat corpus sine anima. Vnde quando sic soluuntur & congelantur, accipiunt partes adinuicem, partes suas magnas uidelicet atque paruas, & fuit hoc ex eis complexio, & est eorum assumptio, & sic conuersa fuerunt illa duo unum & idem. Et quando sic fuit, assumit ignis ab anima, quantum assumit à corpore, .. nec addit nec diminuit, unde fuit per ea perfectio. Ex eo necesse est ei capitulum proprium in scientia elixiris, scilicet dictum, de soluendo corpora & animas simplices. Quia corpora non intrant super animas, & erunt retinacula eis, & excusabunt eas ab omni opere sublimandi, figendi, atque retinendi, & commiscendi, & his similia, nisi cum mundificatione prima. Et scias quod solutio non transcendit hos duos modos, aut enim est extrahere interius rerum ad suam superficiem, & erit pro hoc solutio, & est exemplum ad hoc, quod Argentum, ^{est frigidum} & siccum in sua apparentia, & quando apparet suum interius, ... est solutum, quia est calidum & humidum. Aut dicta solutio est corpus acquirere humiditatem accidentalem, quam non habebat, & addit suam humiditatem cum ea, & ideo soluunt se suæ partes, & erit pro eo solutio.

De coagulatione lapidis soluti.

Caput XIII.

ET dixerunt aliqui ex sapientibus: Congela in balneo congelatione bona, quam tibi dixi, & est sulphur luminosum in tenebris, & est Hiacynthus rubeus, & toxicum igneum, & interficiens, & est elixir, quod super nullum remanet. Et leo uictor, malefactor, & ensis scindens, & tyriaca sanatrix, uel sa-

○

nans

nans omnē infirmitatem. Et dixit Geber filius Hayen: Quòd omnes operationes huius magisterij sub sex contineantur rebus, quæ sunt fugare, fundere, & incerare, & dealbare, ut est marmor: & soluere & congelare. Et illud fugare, est fugare & remouere nigredinem à spiritu & anima. Et fundere, est liquefactio corporis. Et incerare, est pprie corporis & eius subtiliatio. Et dealbare est fundere cito corpus pprie. Et congelare, est congelare corpus cum anima præparata. Rursum, fugare cadit super spiritum & animam, & fundere & dealbare, & incerare & soluere, cadit super corpus. Et congelare cadit super animam, & intellige.

Quòd unus tantum sit lapis, & de eius natura. Caput XIII.

Dixit Bauzan philosophus Græcus, cum interrogauerūt eum: Nunquid germinans potest fieri lapis? Dixit sic: Duo scilicet primi lapides, Lapis alkali, & lapis noster, qui est uita illi, qui ipsum scit, & eius factum. Et qui nesciuit & non fecit, & non certificabitur, quomodo nascatur, ^{non parabit} aut putabit lapidem, aut qui non comprehendit super omne quod de modis huius lapidis dixi, iam parauit se morti & pecuniam suam perditioni. Quia nisi hunc lapidem honoratum inuenerit, non confurget alius suo loco, & non uincet naturæ super ipsum. Eius natura est caliditas multa cum temperamento. Vnde qui ipsum sciuit, iam ^{didicit} docuit ipsum, & qui ipsum ignorauerit, non ^{didicit} docuit ipsum. Habet autem proprietates & uirtutes multas. Nam ipse mundificat corpora ab additionibus accidentium ægritudinum, & conseruat substantias saluas, ita quod non appareāt, neq; uideantur in eo turbationes contrariorum, nec fugimentum sui uinculi. Hic est enim sapo corporum & eorum spiritus, & eorum anima, quando commiscetur cum eis, soluit ea sine

ea sine detrimento. Hic est uita mortuorum, & eorum resurre-
ctio, medicina conseruans corpus, & purgans superfluitatem.
Et qui ipsum sciuerit, sciat, & qui nescierit, nesciat. Nam huius
officium non consurgit præcio, nec associatur uenditioni, seu
• emptioni. Intellige eius uirtutem & ualorem atq; honorem, &
operare. Et dixit quidam sapiens: Non est tibi datum à Deo
hoc magisterium solum pro tua audacia, fortitudine & callidi-
tate, sine omni labore. Nam laborant homines, & Deus tribuit
fortunam hominibus. Adora ergo Deum creatorem, ^{et} qui tibi
• tantam gratiam suis operibus benedictis ^{deit} uoluit exhibere.

Modus operationis lapidis ad album.

Caput XV.

CUm ergo uolueris hoc magisterium honoratum facere,
accipe lapidem honoratum, & pone eum in cucurbita, &
cooperi cum alembico, & claude eam bene cum luto sapiētia,
& dimitte exsiccari, quod sic facies, quotiescunq; claudes cum
• luto sapiētia, postea mitte in stercore calidissimo, deinde di-
stillabis eum, & pones sub eo recipiens, in quod distilletur a-
qua, & dimittes sic, quousq; tota aqua distilletur, & exsiccabi-
tur humiditas, & poterit siccitas super eum. Postea extrahes
eum siccum, & seruabis aquam, quæ distillauit ex eo, quousq;
• tibi sit necessaria. Accipiesq; corpus siccum, quod remansit in
fundo cucurbitæ, & teres ipsum, ponesq; in uase Chalcofolari-
rio, cuius quantitas sit secundum quantitatem medicinae, &
subhumabis eam in stercore equino humido excellentissime ca-
lido, prout potest, & sit ipsum uas clausum bene cū pila & luto
• sapiētia, & sic dimittas ipsum esse ibi. Et cum noueris quod
uoluerit infrigidari stercus, parabis aliud calidissimū, & in eo
pones dictū uas. Sic facies cum eo quadraginta dies, renouādo

chalcofolari

pila vitrea

O ij sape

*et adde ei aquam
quae sit pondere
medicinae dimi-
dium.*

saepe stercus calidum, cum necesse fuerit, & soluetur medicinā in se, & fiet, aqua spissa alba, & cum sic eam uideris, scias eius pondus, & adde eidem quantum est medietas ponderis ipsius de aqua, quam prius seruasti, & claude tunc ipsum uas cum luto sapientiae, & iterum reduc ad stercus equinum calidum, quia in eo est humiditas & caliditas, & non omittas (ut prius diximus) renouare stercus, cum infrigidari inceperit, quousque compleantur quadraginta dies. Quia tunc medicina congelabitur in simili quantitate dierum, quibus soluta fuit prius. Postea accipe eam, & scias pondus eius integre, & accipe quā-
tatem eius de aqua, quam prius formasti, & tere corpus, & subtilia, & pone aquam super ipsum. Et iterum remitte in stercore equino calido, per unam septimanam & dimidiā, & sunt decem dies, tunc extrahes, & inuenies corpus iam bibisse aquam. Postea tere ipsum & pone super ipsum de ipsa aqua, quantum praedictum est. Et subhuma eum in stercore, & dimitte ibi per alios decē dies. Postea extrahe, & inuenies ipsum corpus, quod iam biberit aquam. Postea, ut prius, tere, & pone super ipsum de praedicta aqua, iuxta quantitatē praedictam, & iterum subhumabis in stercore praedicto, & dimittes ibi per decem dies, & postea extrahes. Et sic facies quarta uice, tunc cum iam quarto complebitur hoc, extrahe & tere, & subhumabis eum in stercore, quousque soluatur, deinde extrahe, & reitera adhuc semel, quia tunc est origo perfecta, & iam compleuit suum factum. Tunc uero cum sic fuerit, & adduxeris rem o frater, ad hunc statum honoratum. Accipe ducentas quinquaginta drachmas plumbi uel stanni, & funde ipsum. Deinde cum liquefacta fuerit, proijce super ipsum unā drachmam de Cinnabari, id est de hac medicina, quam adduxisti ad hunc statum honoratum, & hunc ordinem altum. & retinebit
ipsum

ipsum stannum seu plumbum, ne euolet ab igne, & albificabit ipsum, & extrahet ab eo ipsius detrimentum, & eius nigredinem, & conuertet ipsum in tincturam permanentem perpetuo. Deinde accipe unam drachmam de istis ducentis quinquaginta, & projice super ducentas quinquaginta, stagni aut latonis, seu cupri, & conuertet ipsum in argentum melius quã de minera, & hoc est maius quod facere potest, & ultimum, si Deus uoluerit.

Conuersio Prædicti lapidis in rubrum. Caput XVI.

ET si uolueris hoc magisterium ad aurum conuertere. Accipe de hac medicina; quam (ut dixi) adduxisti ad hunc statum honoratum, & ad hunc ordinem altum, pondus unius drachmæ; & hoc secundum modum exempli tui superius dicti. Et pone eam in uase chalcofolario, & subhumabis eam in stercore equino per quadraginta dies, quia soluetur, postea da bis ei ad bibendum aquam corporis soluti, primo quantum est medietas sui ponderis, postea usquequo congeletur, subhumabis in stercore calidissimo; ut prius dictum est. Deinde per ordinem facies in hoc capitulo auri, sicut fecisti superius in capitulo argenti. Et erit aurum, & operabitur aurum, si Deus uoluerit. Custodi fili hunc librum secretissimum, & non ponas ipsum in manus ignorantium secretum secretorum Dei, quia perficies quod uolueris. Amen.

F I N I S.

O in

Tabula

TABVLA SMARAGDINA HERMETIS

trismegisti. Ἡρμῆς χημείας. Incerto interprete.

Erba Secretorum Hermetis, quæ scripta erant in tabula Smaragdi, inter manus eius inuenta, in obscuro antro, in quo humatum corpus eius repertū est. Verum sine mendacio, certum, & uerissimum.

*argentum vivum
sicut sol et
conjugenda.*

Quod est inferius, est sicut quod est superius. Et quod est superius, est sicut quod est inferius, ad perpetranda miracula rei unius. Et sicut omnes res fuerunt ab uno, meditatione unius. Sic omnes res natæ fuerunt ab hac una re, adaptatione. Pater eius est Sol, mater eius Luna. Portauit illud uentus in uentre suo. Nutrix eius terra est. Pater omnis telesmi totius mundi est hic. Vis eius integra est, si uersa fuerit in terram. Separabis terram ab igne, subtile à spisso, suauiter cum magno ingenio. Ascendit à terra in cœlum, iterumq; descendit in terram, & recipit uim superiorum & inferiorum. Sic habebis gloriam totius mundi. Ideo fugiet à te omnis obscuritas. Hic est totius fortitudinis fortitudo fortis, quia uincet omnem rem subtilē, omnemq; solidam penetrabit. Sic mundus creatus est. Hinc erunt adaptationes mirabiles, quarum modus hic est. Itaq; uocatus sum Hermes Trismegistus, habens tres partes philosophiæ totius mundi. Completum est quod dixi de operatione Solis.

*in lunaria para-
tione, feces a
piritu.*

HOR.

H O R T U L A N I P H I L O S O =

ab hortis Maritimis, Commentariolus in Tabulam Smaragdinam
 Hermetis Trismegisti Πρὸς Χριστιανούς. pag. 8.

Precatio Hortulani.

IAMS, honor, uirtus, & gloria, sit tibi Domine Deus omnipotens, cum dilecto filio tuo Domino nostro Iesu Christo, & Spiritu sancto paraclito. Trinitas sancta, qui es solus Deus & unus, homo perfectus, tibi gratias ago. Quia cum aduersarij huius mundi transitoria pernouissem, ne suis delectationibus prouocarer, me ab eodem tua summa misericordia sustulisti. Sed quia uideo infinitos in hac arte deceptos, qui directam non ingrediuntur semitam, placeat tibi Domine Deus meus, ut de scientia quam mihi tradidisti, charos meos ab hoc errore diuertam, ut cum perceperint ueritatem, laudent nomen tuum sanctum & gloriosum, quod est benedictum in æternum, Amen.

P R A E F A T I O.

Ego dictus Hortulanus, ab hortis maritimis nuncupatus, pelle Iacobina inuolutus, indignus uocari discipulus philosophiæ. Motus dilectione chari mei. Declarationem certissimam Sermonis patris philosophorum Hermetis intendo dicere. Qui sermo, quanquam sit occultus, tamen exercitium ueris operis in fatigatione meorum digitorum totam expositionem declarauit uerissime. Nihil enim prodest occultatio philosophorum in sermonibus, ubi doctrina Spiritus sancti operatur.

Quòd

Dicit autem philosophus: **VERVM**, scilicet est, quod nobis data est ars Alchemiæ. **SINEMENDACIO**. Hoc dicit ad detestationem illorum, qui dicunt artem esse mendacem, id est falsam. **CERTVM**, id est expertum. Nam quicquid est expertum, certissimum est, **ET VERISSIMVM**. Quia uerissimus Sol per artem procreatur. Et dicit uerissimū in superlatiuo gradu, quia Sol generatus per hanc artem excedit omnem Solem naturalem, in omnibus proprietatibus medicinalibus & alijs.

Quòd lapis debeat diuidi in duas partes. Caput II.

Consequenter tangit operationē lapidis dicēs: **QVOD EST INFERIVS, EST SICVT QVOD EST SVPERIVS**. Et hoc ideo dicit: Quòd iste lapis diuiditur in duas partes principales per magisterium. In partem superiorem, quæ superius ascendit, & in partem inferiorem, quæ inferius remanet fixa & clara. Et tamen istæ duæ partes concordāt in uirtute. Et ideo dicit: **QVOD EST SVPERIVS, EST SICVT QVOD EST INFERIVS**. Illa autem diuisio necessaria est. **AD PERPETRANDA MIRACVLA REI VNIVS**, scilicet lapidis. Quia pars inferior est terra, quæ Nutrix dicitur & fermentum. Et pars superior, est anima; quæ totum lapidem uiuificat, & resuscitat, & ideo facta separatione & celebrata coniunctione, multa miracula perpetrantur in opere secreto naturæ.

Quòd lapis habeat in se quatuor elementa. Caput III:

ET SICVT OMNES RES FVERVNT AB VNO MEDITATIONE VNIVS. Hic dat exemplū dicēs: Sicut

hac
Sicut omnes res fuerunt ab uno, scilicet globo confuso, siue massa confusa, meditatione, id est cogitatione & creatione. Vnius, id est omnipotentis Dei. SIC OMNES RES NATÆ FVERVNT, id est exiuerunt, AB HAC VNA RE, id est, ex una massa confusa. ADAPTATIONE, id est solo precepto Dei & miraculo. Ita lapis noster est natus, & exiuit ab una massa confusa, in se continens omnia elemēta, quæ à Deo creata est, & suo solo miraculo lapis noster est inde natus.

Quòd lapis habeat patrem & matrem, scilicet Solem & Lunā. Cap. III.

ET sicut ui Lemus quòd naturaliter unum animal generat plura animalia sibi similia. Ita artificialiter Sol generat Solem, uirtute multiplicationis lapidis prædicti. Ideo sequitur PATER EIVS EST SOL, id est aurum philosophorū. Et quia in omni generatione naturali debet esse receptaculū idoneum & conueniens, cum quadam consonantia similitudinis ad patrem. Ita & in ista generatione artificiali oportet quod Sol habeat sui spermatis, & suæ tincturæ idoneum receptaculum, & sibi consonans, & hoc est argentum philosophorum. Et ideo sequitur, MATER EIVS LVNA.

Quòd coniunctio partium lapidis dicatur impregnatio. Cap. V.

Quæ duo, cum sese receperint in coniunctione lapidis, impregnatur lapis in uentre uenti, & hoc est quod postea dicit: PORTAVIT, ILLVD VENTVS IN VENTRE SVO. Planum est, quod uentus est aer, & aer est uita, & uita est anima. Et ego iam superius loquutus sum de anima, quæ totum lapidem uiuificat. Et sic oportet, quod uentus portet totum lapidem & reportet, & pariat magisterium. Et tunc sequitur quod alimentum recipiat à nutrice sua, id est, à terra.

P. Et ideo

harmonia & ratione singulis rebus conuenienti. quæ per elementa composuit. Diuina ratione ad producendum. Criticum; certa ad produc. fabam. et sic de omnib. creatis ratiocinatio.

Spiritus

Et ideo dicit philosophus: NVTRIX EIVS TERRA EST. Quia sicut infans sine alimento nutricis nunquā ad aetate perueniret. Ita lapis noster sine fermentatione suae terrae nunquam pueniret ad effectum. Quod quidē fermentū alimētum dicitur. Sic enim generatur ex uno patre, cū coniunctione matris. Res, id est, filij similes patri, qui si longa decoctione ^{creve-} caruerint, erūt matri similes in albedine, & patris pōdus retinebūt.

Quòd lapis perfectus sit, si anima in corpore fixa fuerit. Caput VI.

POSTEA sequitur: PATER OMNIS TELESMITOTIVS MVNDI EST HIC, hoc est, in opere lapidis est uia finalis. Et nota. Philosophus uocat operationem patrem omnis telesmi, id est omnis secreti, uel omnis thesauri, totius mundi, id est omnis lapidis inuenti in hoc mundo. Est hic. Quasi dicat ecce ostendo tibi. Postea dicit philosophus: Vis quod te doceam, quando fortitudo lapidis est perfecta & completa: quādo scilicet fuerit in suam terram uersa. Et ideo dicit: VIS EIVS INTEGRA EST, id est, perfecta & completa. SI VERSA FVERIT IN TERRAM, id est, si anima ipsius lapidis, de qua superius facta est mentio (quod anima dicitur uentus & aer, in qua est tota uita lapidis & fortitudo) conuersa fuerit in terram scilicet lapidis, & fixetur, ita quòd tota substantia lapidis sic sit cum nutrice sua, scilicet terra, quòd totus lapis uertatur in fermentum. Sicut in operatione panis, modicum fermentum nutrit & fermentat magnam copiam pastae, & ita totum substantiam pastae conuertit in fermentum. Ita uult philosophus, quòd lapis noster sic sit fermentatus, quòd ad multiplicationem lapidis, sit fermentum:

De mun-

De mundificatione lapidis. Caput VII.

Consequenter ponit, quomodo debeat multiplicari. Sed primo ponit lapidis mundificationem, & partium separationem, dicēs: SEPARABIS TERRAM AB IGNE, SVBTILE A' SPISSEO, SVAVITER CVM MAGNO INGENIO. Suauiter, id est paulatim, non per uiolētiā, sed cū ingenio, scilicet in fimo philosophico. Separabis, id est, dissolues. Quia dissolutio est separatio partium. Terram ab igne, subtile à spisso. Id est, feces & immundicias, ab igne, aere & aqua, & à tota substantia lapidis, ita quòd lapis ibi remaneat mundissimus sine sorde.

Quòd pars lapidis non fixa, debeat superare partem fixam, eamq; eluare. Caput VIII.

ET lapis sic præparatus, est idoneus ad multiplicandum. Et nunc ponit eius multiplicationem, & facilem liquefactionem in uirtute ingressibili, tam in duris corporibus, quàm mollibus, dicens: ASCENDIT A TERRA IN COELVM, ITERVM QVE DESCENDIT IN TERRAM. Hic est ualde notandum, quòd quamuis lapis noster in prima operatione diuidatur in quatuor partes, quæ sunt quatuor elementa, tamen sicut dictum est superius, Duæ eius sunt partes principales. Vna quæ ascendit superius, quæ dicitur non fixa, & alia quæ remanet inferius fixa, quæ dicitur terra, siue fermentū, quæ totum lapidē nutrit & fermentat, ut dictū est. De illa uero parte non fixa oportet habere magnā quantitātē, & dare lapidi, qui factus est mūdissimus absq; sorde, toties per magisteriū, donec totus lapis uirtute spiritus

P ij defera-

deferatur superius, sublimando & subtiliādo. Et hoc est, quod philosophus dicit, ascendit à terra in cœlum.

Quomodo lapis uolatilis sit iterum figendus. Caput IX.

Postmodum, hunc ipsum lapidem sic exaltatum oportet incinerari cum oleo ab ipso lapide in prima operatione extracto, quod dicitur aqua lapidis, & toties assare sublimando, donec uirtute fermentationis terræ cum ipso exaltatæ, totus lapis iterato descendat de cœlo in terram, & remaneat fixus & fluens. Et hoc est quod dicit philosophus: **ITERVM QVE DESCENDIT IN TERRAM, ET SIC RECIPIIT VIM SUPERIORVM** sublimando, **ET INFERIORVM** descendendo, id est, quod corporeum est, fiet spirituale sublimando, & quod spirituale est, fiet corporeū descendendo.

De fructu artis, & efficacia lapidis. Caput X.

SIC HABEBIS GLORIAM TOTIVS MVNDI, id est, hoc lapide sic composito, gloriam huius mundi possidebis. **IDEO FUGIET A TE OMNIS OBSCURITAS.** Id est omnis inopia, & ægritudo. Quia lapis sic factus, omnis ægritudinis est curatiuus. **HIC EST TOTIVS FORTITVDINIS FORTITVDO FORTIS.** Quia nulla est comparatio aliarum fortitudinum huius mundi, ad fortitudinem huius lapidis. **QVIA VINCET OMNEM REM SVBTILEM, ET OMNEM REM SOLIDAM PENETRABIT,** Vincet, id est uincendo conuertet Mercurium uiuum congelando, qui subtilis est, & alia corpora dura, solida, & firma penetrabit.

Quòd Magisterium imitetur creationem uniuersi. Caput XI.

Postea

Postea dat exemplum philosophus de Compositione lapidis sui, dicens: SIC MVNDVS CREATVS EST, hoc est, Sicut mundus creatus est, ita & lapis noster factus est. Quia primitus totus mundus, & omne quod fuit in mundo, fuit una massa confusa, seu chaos confusum, ut superius dictum est, & postea per artificium summi creatoris, diuisa est ista massa in quatuor elementa, mirabiliter separata & rectificata, propter quam separationem diuersa fiunt. Ita possunt fieri diuersa, aptatione nostri operis per separationem diuersorum elementorum à diuersis corporibus. HINC ERVNT ADAPTATIONES MIRABILES. Id est, si separaueris elementa, fient mirabilia composita, apta nostro operi in nostri lapidis compositione, per coniunctionem elementorum rectorum. QVAVM, id est, de quibus mirabilibus aptis ad hoc, MODVS, scilicet operandi datus, EST HIC.

notabile.
mercurio
alijs atq. alijs
corporib. adji
cto, mirabilib.
opera facies

insinuatio enigmatica, que sit materia lapidis.

Caput XII.

ITAQVE VOCATVS SVM HERMES TRISMEGISTVS. Postquam philosophus docuit compositionem lapidis, hic docet occulto modo, de quo fiat lapis noster. Prænomina seipsum, ut discipuli sui ad hanc scientiam peruenirent, de eius nomine perpetuo recordarentur. tunc tangit, de quo sit, dicens: HABENS TRES PARTES PHILOSOPHIÆ TOTIVS MVNDI, Quia quicquid est in mundo, habens materiam & formam compositum est ex quatuor elementis. Vnde infinitæ sunt partes mundi, quas omnes philosophus in tres partes principales diuidit, scilicet in partem Mineralem, Vegetabilem, & Animalem, de quibus con-

P iij iunctim

iunctim uel diuifim, philofophus habuit ſcientiam ueram in opere Solis. Et ideo dicit, habens tres partes philofophiæ totius mundi, quæ partes continentur in unico lapide, ſcilicet in Mercurio philofophorum.

Quare lapis dicatur perfectus. Caput XIII.

ET ideo uocatur lapis iſte perfectus, quia in ſe habet naturam mineralium, uegetabilium, & animalium. Eſt enim lapis trinus & unus, quatuor habens naturas, ſcilicet quatuor elementa, & tres colores, ſcilicet nigrum, album & rubeum. Vocatur etiam granum frumenti, quod niſi mortuum fuerit, ipſum ſolum manet. Et ſi mortuum fuerit, ut dictum eſt ſuperius, cum coniungitur in coniunctione multum fructum affert, uidelicet completis operationibus ſupra dictis. O lector chare, Si ſcis operationem lapidis, tibi dixi ueritatem; & ſi neſcis, nihil tibi dixi. **COMPLETVM EST QVOD DIXI DE OPERATIONE SOLIS**, id eſt, completum eſt, quod dictum eſt de operatione lapidis, trium colorum, & quatuor naturarum exiſtentium, ut dictum eſt, in unica re, ſcilicet in ſolo Mercurio philoſophico.

F I N I S.

EXCVSVM BERNAE HEL-
ueicæ per Mathiam Apiarium, Sumptu & expen-
ſis Honesti uiri, Ioannis Petrei, Norinbergensis Ty-
pographi. Anno M. D. XLV. 1690
Mense Auguſti. 153

IOH. PETREIVS TYPOGRA-
PHVS STUDIOSO LECTORI, S.

Habes in presentiarum pauca quidē, sed minime uulgaria de χρυσοποιία, stu-
diose lector, opuscula, quæ si grata fuisse intellexero, plura & præcipua ex ijs,
quæ penes me sunt, huius generis, paulo post in lucē edā. Verū cū exemplaria
partim uetustate & situ corrupta, partim inscitia librariorū deprauata sint, ut siue
multorū exēplariū collatione, corrigi & emendari non possint, Rogo, ut si quis aliqd
horum habeat, siue Latine, siue Germanice, mihi liberaliter impartiri uellit, quò col-
latis multis exemplaribus, emendatiora in studiosorum manus perueniant. Quod qui
faciet, gratiam apud huius artis candidatos, non uulgarem inibit, & à me exemplaria
aliquot typis excusa, unā cū suo archetypo illibato, pro munere accipiet. Sunt aut hæc
quæ penes nos habemus, quorum optimum quodq; asterisco notauimus.

- » * Septē tractatus Hermetis Trismegisti. Nouum testamentum eiusdem.
 * Dialogus Mariæ prophetissæ. Liliū Magistri Blasij de Parma.
 * Turba philosophorum. Liliū aliud incerti authoris. *Liliū Alchymia
Dial. i. pag. 102, v. 1*
 * Morienus. * Margarita nouella.
 Liber distinctionum. Liber radicum. *ce huius mentionem facit typog
Joh. Petreus, præfatione in hæc
collectionem.*
 » * Alphidius. Auicenna de mineralibus. Rosa aurea.
 Lumen luminum. * *Rasis. Dia-
log. p. 98. fine.* Iohannes de Rupescissa. * Dialogus de libello aureo. *ibid. in præfat. eius me-
tio.*
 * Lambardus Philosophus. * Petrus de Zeleuco.
 * Liliū intelligentiæ. Practica philosophorum.
 » Liber Saturni. Scotus Subtilis.
 » Rogerij Bachonis alius liber ad Cardina- Thomæ Aquinas ad fratrem Reinaldum,
 lem quendam. Iohannes Tecenensis.
 » Speculum Alchemiæ fratris Heliæ Ordinis Minorum: Dicta Alani.
 Eiusdem Epistola Solis ad Lunam. Liber Trinitatis. *Lull. in apertorio pag. 7.*
 * Theosophiæ palmarium. Speculum elementorum Iohannis Vuic-
 Rosarius Arnoldi de Noua uilla. nensis.
 Quæstiones eiusdem. » * Raimundi Lullij plerāq; quem in pri-
 » Vetus testamentum eiusdem. mis cuperemus integrum dare.
 NB Dial. i. pag. 98. F I N I S. Rasis in libro, Luminis luminum.
 Rasis de Diuinitate. pag. 84. v. 30. et pag. 85. v. 13
 et pag. 100. v. 9. et 24.

DE ALCHEMIA

DIALOGI II.

Quorum prior, Genuinam librorū Gebri sententiam,
de industria ab authore celatam, & figurato sermone
inuolutam reteggit, & certis argumentis probat.
Alter Raimundi Lullij Maioricani, Myſteria in lucem
producit.

Quibus præmittuntur, pro-
positiones centum uiginti nouem, idem argumen-
tum compendioſa breuitate complectentes.

Norimbergæ apud Iohan. Petreium,
Anno M. D. XLVIII.

